

R. P. R.

DOS. Nr. 40002

VOL. Nr. 60

MINISTERUL SECURITAȚII STATULUI

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta HARRY BRAUNER

P 218/60

Data 20.11.1954

1960002

P 000218, Vol. 60

Urmează vol. Nr. 61

1

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

7

MINISTERUL SECURITĂȚII STATULUI

ANUL 19_____

11259

vol. 60.

D O S A R Nr. _____

Referitor la _____

Acțiune Brașov

vol. I.

17
0/100 1

DECLARAȚIE

=====

După întoarcerea mea din militărie am venit la București. Nu aveam nici o slujbă, era în anul 1940 sau la sfârșitul lui 1939. În acea vreme încă nu înțelegeam altceva decât că purtam ură împotriva nemților, că din cauza lor sufeream. Eram ~~xxix~~ fricos și teama de legionari mă stăpânea tot timpul. Ministrul Egiptului din acea vreme împreună cu soția sa căutau să mă ajute, chemându-mă la ei. Acolo mă simțeam în mai multă siguranță. Între timp am fost profesor la liceu teoretic Graur. Singurul lucru care mă liniștea într'adevăr era munca mea profesională. Deși eram foarte legat de Lena Constante, care îmi dovedea prietenie mare, totuși aveam o pornire către femei. Era un fel de ~~prenire~~ neserioasă, de afemeiat. Cred că prin anul 1942, când predam cursuri la o școală de fete, am ~~scriit~~ o odată pe Elena Pătrășcanu, într-o farmacie de la Piața Amzei ea fiind împreună cu Lic Brătianu căruia eu îi cerusem niște discuri. De acest lucru mi-am reamintit ea mult mai târziu.

Pe Belu Silber îl cunoșteam de foarte multă vreme. Nu știu dacă i-am atras atenția pe Lenii Constante de faptul că mi comunicase că ar fi considerat agent. Această comunicare cred că mi-o făcuse la începutul războiului prof. Graur. Dar eu nu îmi dădeam seama că acest lucru este valabil, căci în discuțiile pe care le aveam cu Silber, mereu vorbea despre victoria armatelor roșii care va trebui să pună capăt flagelului. Nu-mi dădeam seama căci ori de câte ori îl vedeam avea o atitudine hotărâtă și că, îmi amintesc că la un moment dat fugise de acasă spre a nu fi prins de siguranță, ori în condițiile acestea nu puteam concepe că e vândut siguranței. De altfel, în ceea ce mă privește eu nu eram în nici un fel încadrat ci așteptam, fără a avea curajul să acționez. Cei din jurul meu lucrau, în școală, profesori, elevi, eu cred că eram privit ca un simpatizant, adică ca un om care nu e capabil să fie dușman. În general eram un om care nu prea avea încredere în forțele sale și dacă în munca mea găseam o încurajare acest lucru se datora numai Lenii, care iubindu-mă foarte mult mă ajuta.

2 050 48 2

2.

După 23 August l-am văzut pe Belu Silber în plină muncă, așa încât deabia atunci mi-am spus că cu siguranță că se făcuse o greșală înainte și că acum lumea e convinsă de cinstea lui

După 23 August l-am văzut că lucrează la România Liberă și că deci este într'adevăr în partid. Nu cunoșteam în acea vreme problemele ideologice, nu știam ce e partidul decât numai din auzite.

Se
cu E.P.

Când am văzut-o pentru a 2-a oară cred pe Elena Pătrășcanu la cercul artistic "U.P." am vorbit cu ea și i-am arătat că mi-ar face plăcere să merg pe munți. M'a invitat împreună cu Lena la Predeal și cu Lucrețiu Pătrășcanu. Numai după acest drum am început să ne vedem mai des. M'am înțeles foarte bine cu ea, îmi plăcea căci îmi povestea o seamă de lucruri din viața ei când lucra la Viena și mi-a cântat nenumărate cântece din mișcarea muncitorească.

I-am făcut curte, dar nu din alt motiv decât numai pentru că îmi plăcea. În acea vreme nu consideram grav acest lucru.

Min.

La Pătrășcanii veneam des. Nu mă pricepeam să sesizez anumită atitudine politică împotriva clasei muncitoare căci ei nu discuta față de mine. Dar în acea vreme începusem să caut să-mi duc munca mea de partid pentru că simțeam că numai așa mă voi putea ridica.

ss. Harry Brauner

28 11 1950

După întoarcerea mea din militărie am venit la București. Nu aveam
nici o slujbă, era în anul 1940 sau la sfârșitul lui 1939. În acea vreme
mea mi s'au primit telegramme de la părinți să merg la țară să lucrez
că din cauza lor sufream. Eram fricos și teama de legiunile noastre
stăpânea tot timpul. Mi s'au dat și cărți de la părinți să merg să lucrez
toată ziua cantău în mână, chemându-mă la ei. Aveam o simțământ
de mai multă siguranță. Într-o zi am fost profesor la liceu. Tăcerea
era mare. Singurul lucru care mă simțeam înțeles era marea mea
profesiune. Desigur erau foarte legați de Elena Cristea, care mi
dovedea prietenie mare, totuși aveam o povară pe lângă ea.
Am fel de fel de povări necesare, de asemenea, căd că prin anul 1942,
când mergeam curând la o școală de fete, am dat-o odată pe Elena
Pătrășcanu, într-o farmacie de la Piața Amzei să fiind împreună
cu Lic Brătăsanu, omia cu care eram foarte prieten. Pe Belu Ilber îl
leam mi-a rămas în minte mai târziu. Pe Belu Ilber îl
cunoșteam de foarte multă vreme. Nu știu dacă i-am atras atenția
constantă atenția de faptul că mi se comunica că ar fi
considerat agent. Aceasta comunica era că mi s'au făcut la
începutul războiului prof. Grav. Dar eu nu mi s'au dat seama
că acest lucru este valabil, căci în discuțiile pe care le aveam
cu Ilber, mergea vorba despre victoria armatei noastre care va
fi buni să primească capul războiului. Nu mi s'au dat seama că
ori de câte ori îl vedeam avea o atitudine hotărâtă și că
mi s'au spus că la un moment dat fugire de acasă spre
a nu fi prins de siguranță, ori în condițiile acestuia mi
puteam cunoaște că e război sigur. Dealtfel, în ceea
mă privește eu nu eram în nici un fel încadrat și
astăptam, fără a avea un fel de acțiune. Pe din jurul
meu erau, în școală, profesori, elevi, eu și ca eram
privit ca un simpatizant, adică ca un om care nu e
capabil să fie dușman.

În general eram un om care nu prea avea încredere în forțele sale, și
deci în munca mea găseam o încurajare acest lucru și, datorită
numai unei, care înlocuiește în fața mea un apăsător.

După 23 August l-am văzut pe Belu Siller în plină muncă,
apa încă deabia atingă și-aș putea să văd că cu siguranță că
se făcuse o gura înaintea și că acum lumea e convinsă de
credința lui. După 23 August l-am văzut că luase
la Roma și că deci este într-adevăr în partid.
Nu cunoșteam în acea vreme problemele ideologice, nu știam
ce e partidul decât numai din auzite.

Când am văzut-o pentru a doua oară cred pe Elena
Patrascanu la cruce artistică „N. P.” am vorbit cu ea
și i-am arătat că voi să fac plăcere în muncă pe
murali. M-a invitat împreună cu ea la Predal și
cu Lucretia Patrascanu. Numai după acest drum am
început să ne vedem mai des. M-am răzlețit foarte bine
cu ea, îmi plăcea căci îmi povestea o seamă de
lucruri din viața ei când lucra la Viena și mi-a
cântat nemăsurate cântece din viața ei numătorescă.
Î-am făcut urte, dar nu din alt motiv decât numai
pentru că mi plăcea. În acea vreme nu consideram
grău acest lucru. La Patrascanu veneam des. Ne
mai pricepeam în diferite amănunte artistice
politice împotriva celor numătoare căci el nu
dorea să facă de mine. Dar eu în acea vreme
încăpuseam să cânt și mi dădă muncă mea de
partid pentru că simțeam că numai așa mă voi putea
ridica.

Următorul.

Cine mi-a dat sarcina să seduc pe Elena Pătrășcanu ?
Nimeni, absolut nimeni, niciodată.

ss. Harry Brauner

*Leg. cu
2.*

Eram ușuratic, mi-a plăcut Elena Pătrășcanu pentru
am găsit afinități, mă înțelegeam bine cu ea, mă interesa
a fost o pornire naturală, a fost o perioadă când eram
îndrăgostit de dânsa și căutam s'o văd cât mai des, nu put
fi vorba de perversitate, nu căutam un scop, îmi plăcea, eu
o consideram frumoasă, îmi plăcea statura ei, felul cum po-
vestea din trecutul ei, mă impresiona cântecul ei grav.

Nu s'a pus niciodată problema să o seduc. Ea sin-
gură mi-a mărturisit că mă plăcea pentru că din prima dată
când m'a văzut m'a remarcat, deoarece semănam cu un vechi
prieten pe care îl iubise.

ss. Harry Brauner

28.1.1950

65 6 22
Cine mi-a dat sarcina să seduc pe Elena Patrascanu?

Nimeni, absolut nimeni, niciodată.

Harry
Brauner.

Într-un uzual, mi-a plăcut Elena Patrascanu pentru că
avea găsit afinități, mă înțelegeam bine cu ea, mă
interesa, a fost o pornire naturală, a fost o perioadă când
eram îndrăgostit de dansa și cântam și o văd cât mai des,
mi putea fi vorba de perversitate, mi cântam un scop, mi
plăcea, eu o consideram frumoasă, mi plăcea statură ei,
felul cum povestea din trecut ei, mă impresionau
cântecele ei grav. Nu s-a pus niciodată problema să
o seduc. Ea singură mi-a mărturisit că mă plăcea pentru că
din pricina asta când mi a văzut mi a remarcat, de aceea
se cunoștea cu un vechi prieten pe care îl iubise.

Harry
Brauner.

28.I. 1949

10 6 1900

20 7

DECLARAȚIE

===== 7 - 035

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Calea Victoriei 168 declar următoarele :

În anul 1938 am cunoscut pe Lee Miller Elorny care venise din Egipt, unde era măritată și care venise în România împreună cu un prieten de al ei, pictorul englez Roland Peurose. Acest lucru se petrecea în vară. Au vizitat Arhiva de Folklor a Societății Compozitorilor și fiind amatori să cunoască arta populară românească am legat prietenie cu ei.

În acea vreme ei ne-au prezentat ministrului Egiptului și soției lui, cu care de cunoșteau bine din Egipt. Pe soția ministrului Egiptului Attia Mohamed o mai văzusem și o cunoscusem fugitiv într-o vizită pe care o făcuse șefului meu la Arhiva de Folklor cu câteva luni înainte (lui Const. Brăiloiu). Cu Lee Miller am avut legături intime după plecarea pictorului Peurose în Anglia. Cu ea, care a rămas vreo 2 luni în țară (cred că până în Sept. 1938) am vizitat de mai multe ori casa ministrului egiptean cu a cărei soție mă împrietenisem în această perioadă.

După plecare, Lee mi-a scris de câteva ori, i-am răspuns la început după care am încetat corespondența. Pe pictorul Peurose l-am mai revăzut în anul 1939 (luna Ianuarie) când am participat la Londra la un festival internațional de dansuri cu o echipă de jucători țărani, iar pe Lee în anul 1945, când a trecut prin București 2-3 zile.

Între această perioadă și până la plecarea ministrului egiptean din România, de atunci am rămas în legătură cu el și cu familia acestuia.

În primăvara anului 1939 am fost înlăturat - din motive rasiale - de la Arhiva de Folklor a Soc. Compozitorilor unde lucrasem încă din anul 1928 și unde mă specializasem ca folclorist muzical. Rămas fără nicio ocupație îmi venea foarte greu căci încă din copilărie eram obișnuit să muncesc. În această perioadă până la concentrarea mea la reg. 15 Dobanți Piatra Neamț continuam să mă duc pe la Ministrul Egiptului, a cărei soție m'a plăcut cu care însă nu am avut le-

./.

433
8

gături mai intime. Aci în casă am cunoscut pe ministrul Angliei Hoare, pe soția lui. Aceștia se interesau deasemenea de muzica populară și m'au invitat odată la dâșii la masă.

Masa la care am participat era compusă din mai mulți englezi, se vorbea englezește, eu nu înțelegeam și din când în când, nevasta ministrului îmi traducea din mijlocul conversației, însă uitând (fiind foarte distrată) continua să-mi vorbească în englezește. Mi-au propus să organizez în cadrul unei recepții pe care o vor da, o serată de muzică și cântec românesc. Am organizat în cadrul unei recepții la care au participat mai multă lume oficială, această prezentare de folclor, la care am adus echipa de țărani care fusese prezentată la Londra în cadrul concursului internațional. Nu am fost retribuit pentru acest lucru. După acea serată m'au mai invitat odată la masă. Nu pot preciza dacă acest lucru s'a petrecut înainte sau după concentrare. La concentrare am suferit un regim de persecuție (după ce înainte fusesem dispensat de serviciul militar acum fusesem luat ca simplu soldat) caracteristic mai cu seamă celor ce au făcut milităria în Moldova în acea perioadă ca evrei, când legionarii se pregăteau, când Moldova era înțesată de elemente dușmănoase care se refugiaseră din Bucovina și din Basarabia și care erau în mare măsură militari. M'am întors la București în clipa în care evreii au fost scoși din cadrele armatei, deprimat, înfricoșat și demoralizat (făcusem carceră, corvoadă) și suferisem toate umilințele. Continuam, la întoarcere să stau la fratele meu, doctorul Brauner, unde luam masa.

Intors în capitală am simțit un mare ajutor dela Lena Constante (pe care o cunoscusem în anul 1931 în cadrul campaniilor monografice ce erau făcute de Institutul Social Român, sub conducerea profesorului Gusti.

Am cunoscut-o mai bine când am plecat pe teren în com. Runcu jud. Gorj. Lena căuta să mă ajute susținându-mi moralul. Deasemenea și ministrul Egiptului împreună cu soția lui mă ocroteau, în acea perioadă ei fiind deja în conflict armat cu Italia. În anul 1940, în primăvară, s'a permis evreilor să aibă școli particulare. Am intrat profesor într'un grup de colegi cari făcuseră o asociație și deschiseseră un liceu teoretic pe strada Dionisie Lupu 20. Eu nu eram în asociație ci retribuit ca profesor de muzică iar școala nu aparținea Centralei Evreilor. Activitatea școlară am depus-o intens, făcând cu elevii în afară de lecțiile obișnuite și lecții de istoria muzicii cu exemplificări. În afară de aceasta mai primeam și o retribuire

ca supraveghetor de ordine, peste pedagogi, deoarece salariul era foarte mic. In acest interval de prigoană antisemită nu pot spune că am suferit în special mai mult ca alții. Totuși, eram tare înfricoșat și din această pricină (era în vremea legionară) mă adăposteam fie la Lena (unde dormeam uneori noaptea căci stătea la doi pași de școală) fie uneori la ministrul Egiptului, care mă trimetea cu mașina la școală când mă adăposteam noaptea.

In casa ministrului Egiptului veneau uneori seara și alți diplomați printre care ministrul Angliei cu nevasta lui și ministrul Turciei Tanrior. Am cunoscut odată acolo pe ministrul Americii cu soția lui (cred Gunter, care a murit mi se pare în acea vreme la București). In clipa în care s'au rupt legăturile cu Egiptul aș fi vrut să plec în Egipt. Nu am reușit să-mi fac formalitățile necesare și am rămas aici. Pe toți pe care i-am pomenit (ministrul Angliei sau al Turciei sau al Egiptului) nu i-am mai văzut niciodată și nici n'am mai întreținut legături de nici un fel cu ei. Susțin că această prietenie față de mine se datora faptului că, după ce fusesem dat afară din slujbă, persecutat, lipsit de sprijin, le-am inspirat un sentiment de milă și revoltă împotriva persecuției mele. Era în perioada în care Egiptul fusese cotoropit de fasciștii lui Mussolini.

Tot în perioada războiului am mai predat cursuri de istoria muziceii, la cererea tov. Vera Frimu, la școala evrească de fete din strada Mihăileanu unde se organizaseră cursuri gratuite pentru elevele școlii și cursuri plătite pentru persoane adulte. Aveam peste 90 de elevi sau auditori. Mai vedeam des în timpul războiului pe o prietenă Dorica Bălan, care era împotriva fasciștilor și a lui Antonescu și care deasemenea mi-a dovedit în această perioadă de persecuție rasială prietenie împreună cu soțul ei Niculae, până a plecat pe front și după ce s'a întors.

In vremea în care eram profesor la liceul teoretic evreesc s'a făcut de către siguranță odată o percheziție elevilor. Era în timpul în care au fost condamnați o serie de elevi dela Scolile evrești pentru propagandă antifascistă.

La acea percheziție unul dintre elevi, fiul tov. Oeriu, mi-aduc aminte că mi-a încredințat portofelul pe care nu vroia probabil să-l găsească autoritățile.

In anii războiului tov. Alex. Sanilevici, profesor la

acelaș liceu, mi-a cerut odată să-i spun Lenei Constante că vrea să o vadă neapărat. I-am făcut legătura cu Lena Constante (pe care o cunoscusem cu mult înainte). El i-a predat niște documente, însă în seara aceleiași zile (el ducându-se personal la Lena) a fost arestat iar peste noapte Lena percheziționată. Nu i-au fost găsite hârtiile cari fuseseră ascunse iar a doua zi spunându-i profesorului Graur acesta mi-a comunicat s'o anunț pe Lena să distrugă acele hârtii (era unul dintre cursurile tov. Stalin în legătură cu războiul).

În timpul rebeliunii legionare ~~xxx~~ m'am adăpostit la Lena. În 21 Ianuarie a murit tata iar când a fost înmormântarea, la care zi au fost înmormântați și toți evreii omorâți în rebeliune, cum transporturile se făceau foarte anevoios, ministrul Egiptului mi-a împrumutat mașina pentru a mă deplasa la crematoriu.

În anul 1943 vara, liceul teoretic evreesc de băieți împreună cu liceul de fete "Victoria" am fost trimiși să culegă plante medicinale pentru "Patronajul" într'o tabără din comuna Brătulești, jud. Ilfov. Au plecat elevii cu o seamă de profesori printre care și eu, stând toată luna August mi se pare. Tabăra era condusă de tov. prof. Graur și Bruno Colbert.

În vremea războiului mai vedeam uneori pe Belu Silber, pe Mihail Sebastian, cari obișnuiau să asculte mai cu seamă Duminica radio la Lena Constante. Pe Belu îl cunoscusem de mult de tot, nu-mi amintesc împrejurările, împreună cu tov. Ministru Gogu Rădulescu, cu tov. Ilie Constantinovski (actualmente la Moscova) tov. Petre Năvodaru și încă mulți alți oameni de stânga.

În toată perioada de care pomenesc nu mi s'a făcut niciodată, în nicio împrejurare propuneri de a lucra pentru siguranța generală, cu care n'am avut niciodată legătură. Dease-menea, la plecarea legațiilor străine și în vremea în care se aflau aci nu mi s'a propus să duc nici un fel de muncă fie ea culturală sau de altă natură pentru străini.

În vara anului 1944, când începuseră bombardamentele anglo-americane, școlile s'au închis mai devreme. Deși principial evreii n'aveau voie să circule, totuși prin intervenții căpătau autorizații. Eram foarte slăbit în acea perioadă. Fusesem repar-tizați în detașamente de alarmă și nu mai vroiam să stau în București. Invitat la țară în comuna Jupănești jud. Gorj de către Dorica Bălan la moșia ei, unde locuia tatăl ei generalul în

rezervă Iancu Carlaonț m'am adresat colegilor mei profesori spunându-le că vreau să plec.

Profesorul Alexandru Rosetti, în acea vreme ne ajuta de multe ori (era bun prieten cu prof. Graur și Bgyck și pe mine mă cunoscuse și sprijinise de mult în munca profesională a intervenit și mi-a făcut rost de o autorizație pentru a mă deplasa în com. Jupânești. Acolo știam că tatăl Doricăi Bălan mă va primi bine căci el era în acea vreme împotriva lui Antonescu, împotriva războiului căci fusese scos din cadrele armatei încă din 1940 spunea pentru că ar fi fost "filojidan". Am plecat acolo în Mai sau Iunie. La început a stat și Dorica Bălan cu Lena o vreme. În sat veniseră militari și aflasem că începuseră să vorbească împotriva mea (că sunt suspect etc. M'am retras la via pe care o aveau departe de sat într-o casă în care locuiam singur și unde îmi gospodăream. Generalul Carlaonț stătea uneori la vie cu mine, alteori îmi trimetea doar alimente. Acolo, la vie, al cunoscut pentru prima oară de aproape pe omul sovietic. În apropierea viei era o pădure a unui popă Mischie, dela Cărbunești. Acesta angajase prizonieri sovietici la munca pădurii. Într-o zi 2 prizonieri au venit la vie sub un pretext oarecare (mi-au cerut niște cuie). Ei trăiau în niște condiții îngrozitoare: îmi amintesc că li se dădea un cap de vită la 12 persoane, drept mâncare pe o zi după ce munceau cu greu la pădure. În acea perioadă ei locuiau în niște bordeie în pădure, unde din cauza ploilor bordeiele fiind inundate trebuiau să doarmă în apă. Am intrat în vorbă cu dâșii și le-am spus să se adăpostească într'un șopron mare unde era fân și care aparținea de casa în care stăteam. Am legat între timp o mare prietenie. Generalul Iancu Carlaonț trimetea bilete cu știrile de pe front și noi eram la curent de înfrângerea cotropitorilor. După ce m'au cunoscut mai bine (noapți întregi după lucru stăteam de vorbă) unul dintre ei mi-a mărturisit că ei trebuie să evadeze că sunt pregătiți dar că pentru acest lucru e neapărat necesar să încerc să le fac legătura cu partidul. Știau că nu sunt membru de partid dar cunoscând situația ~~xxxx~~ mea au crezut că pot face acest lucru. Le-am promis că la București voi căuta să iau imediat legătura și în ziua de 21 August m'am reîntors. M'am adresat tov. prof. Graur comunicându-i cele de mai sus. Eu nu știam că peste două zile va veni ziua cea mare a eliberării așa încât eram agitat când tov. Graur mi-a spus că va comunica și va face

cele necesare. După două zile însă situația s'a schimbat.

La una sau două luni am fost căutat de Serioja (așa îl cheama pe tov. sovietic care conducea grupa) însă nu ne-am putut găsi.

Aceasta este declarația mea cuprinzând faptele mai importante din perioada 1939-23 August 1944, declarație pe care o dau nesilit și de bună voie.-

ss. Harry Brauner

10 Februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în București, Cal. Victoriei 168, declar următoarele :

În afară de ministrul Angliei, Hoare, am cunoscut la egipteni pe colonelul Maenab, care era la legăția engleză. M'a invitat odată la un ceai la dânsul acasă, ceai la care a participat multă lume.-

În anul 1944, după 23 August venind bombardamentele, m'am adăpostit, plecând de pe calea Victoriei, două zile într'o pivniță la mama lui Lena Constante, în strada Sihleanu (acolo fiind mai liniște).

Imediat după aceea am plecat prezentându-mă la A.P., am lucrat în sectorul cultural, am lucrat în comisia muzicală a Sindicatelor (1944-1945) cu tov. Matei Socor, Vescan, Breslașu. Continuum să fiu profesor la liceul teoretic evreesc până la finele anului școlar 1945.

Încă în anul 1944 cred prin toamnă sau la începutul anului 1945 m'am revăzut cu generalul Carlaonț, care mă adăpostise în vremea războiului și care doream eu, ținând seama de atitudinea lui democratică și antifascistă, să între în Uniunea Patrioților. Am văzut că începe să aibă o atitudine ostilă, și că nu e de acord cu acțiunile comunistilor. M'a surprins schimbarea aceasta, dar mai în urmă am aflat că a început să facă politică militantă manistă, intrând în conflict deschis cu comunistii în jud. Gorj. Nu l-am mai văzut, am aflat dela fiica lui că mult după aceea a fost arestat, judecat și condamnat pentru acțiuni subversive iar că mama fetei a divorțat de el.

În anul 1944 după câteva luni dela eliberarea am cunoscut-o prin Lena Constante pe Elena Pătrășcanu, care în acea vreme activa la U.P. M'am împrietenit repede cu dânsa, mi-aduc aminte că fiind bolnavă, în toamnă i-am adus flori într'o după amiază când am avut prilejul să-l cunosc și pe L. Pătrășcanu.

După această perioadă, într'o seară la cercul artistic U.P., dânsa mi-a făcut propunerea să mă ia pe mine și pe Lena într'o plimbare pe care o vor face la Predeal. Era în iarna lui 1944. Am plecat la Predeal împreună cu Pătrășcanu și am stat

cred vreo 2-3 zile. Era cu noi și Belu Silber (care era prieten cu ei de mult) Mihail Sebastian (cred) scriitorul și Herand Torosian, un avocat, cunoscut de al lui Belu Silber și Pătrășcanu de care ei spuneau că au lucrat împreună în ilegalitate

Intre mine și Elena Pătrășcanu s'a stabilit o legătură intimă. Mie mi-a plăcut, m'a impresionat atât fizicește cât și prin felul ei de a fi, de a povesti. Dealtfel și ea mi-a mărturisit că m'a plăcut dintru început și am avut impresia certă că de fapt prima plimbare cu mașina și prietenia dela început s'a datorit tocmai faptului că am impresionat-o. Nu pot spune exact după câtă vreme am avut împreună legături propriu zise, cred că destul de curând și aceste legături, foarte sporadice, au încetat la un moment dat (cred că după vre-un an), căci ea se îmbolnăvise și între noi au rămas mai cu seamă legăturile de prietenie și munca pe care o duceam în multe sectoare în comun.

Am activat după aceea la Minist. Informațiilor în calitate de consilier muzical onorific, Minister pentru care, după numirea tov. Constantinescu Iași, primisem sarcină să lucrez într'un colectiv de organizare a serviciilor, colectiv din care făceau parte Elena Pătrășcanu și Mircea Nadejde.

Am intrat la Radio funcționar la Regia muzicală, apoi consilier muzical al Fundației "Regele Mihai" unde am preluat direcția Arhivei de folclor a Soc. Compozitorilor.

Am fost încadrat în partid în toamna anului 1945, ducând de atunci în permanență viața de partid, prin participarea activă și nenumărate sarcini.

În casa lui Pătrășcanu, unde mergeam foarte des (seara la masă uneori, alteori la cinematograf și la teatru), am văzut venind cel mai des, mai cu seamă la început până prin 1947-48, pe Belu Silber. Cu acesta Pătrășcanu se retrăgea uneori, având discuții separate împreună. După ce a fost numit profesor de economie politică, a început să lucreze la cursul lui împreună cu Belu Silber. Când au fost alegerile (1946) în campania electorală într'un voiaj m'a luat și pe mine și pe Lena, cu trenul special în județul Arad. În același tren atunci era și un anume Betea, dela Institutul de Statistică poate șeful lui de cabinet Rupenian, un procuror dela cabinet Grigorescu și procurorul Micșa dela cabinet cu care plecase. Erau încă și alții dar nu-mi amintesc cine. Eu nu am participat

propriu zis la campanie, m'am dus numai în voiaj cu ei. Pe Betea l-am mai văzut de câteva ori, știam că vine tot pentru a-i controla sau a-l ajuta la curs.

Am cunoscut în casă la Pătrășcanu deasemenea pe niște vechi prieteni de ai lor, cu care însă se vedeau foarte rar, pictorița Riza Propst Kraid cu soțul ei Pollack, pe un tovarăș Soloduhin, care era pe la Externe și care se căsătorise cu o prietenă de a lor (al cărui nume momentan îmi scapă).

Cu Herand Torosian erau foarte buni prieteni și el venea destul de des în casă până a fost numit consul la Paris.

Din coprul diplomatic n'am cunoscut pe nimeni la ei, deoarece când aveau invitați oficiali nu participam. O singură dată, invitând pe tov. Gangulov cu marele artist sovietic Obratțov, au chemat-o și pe Lena și pe mine la masă.

Cu Elena Pătrășcanu am lucrat împreună mai departe la organizarea primului și al celui de al doilea 1 Mai, la diferite alte manifestații, în calitate de membrii ai Comitetului Sectorului de Artă și Cultură, la USASZ, etc.

Am observat în general în casa Pătrășcanilor o atitudine, pe care, cu ochii de astăzi, judecând anumite manifestări trebuie să o consider neprincipială și uneori chiar dușmănoasă. Este adevărat că cel care mai cu seamă menținea o asemenea atmosferă era Belu Silber, care critica, uneori în gura mare diferite acte de guvernământ. Tin să subliniez că la aceste discuții nu participam niciodată activ. Îmi aduc aminte de pilă, și sunt sigur că nu dela început ci după o anumită perioadă Pătrășcanu despre tov. Ana Pauker s'a exprimat numind-o "tanti Ana" așa zis ca o glumă. Dar acest lucru nu dela început, când vorbea în termeni extremi de calzi și de frumoși.

Când Pătrășcanu a plecat la Cluj, unde a ținut discurs dușmănos, am fost și eu de față. Nu mi-am dat seama de loc de linia naționalistă și șovină pe care a introdus-o căci în acea vreme nu eram destul de lămurit asupra problemelor și nu aș fi putut să-mi imaginez că face o asemenea acțiune fără a se fi controlat în prealabil cu partidul. Dealtfel, mi-am dat seama mult mai târziu de acest lucru, când am aflat că a primit o aspră critică din partea Comitetului central.

Nu făcea deloc ~~xx~~ impresia să fie de acord cu critica ce i-a fost adusă și mai târziu, când i s'a cerut să-și facă autocritică publică, acest lucru știu că se discutasese la ei în casă, deși mi se pare că acceptase, nu l-a pus în practică.

Era prin urmare o atitudine voitor împotriva partii lui 16

Din acea vreme mi-am dat seama că este nemulțumit, dar nu puteam bine pricepe de ce anume. Era abătut, morocănos, de cele mai multe ori. Eu în general, eram bine dispus, glumeam, râdeam, cântam și mai desghețam această atmosferă. Stiu că, la un moment dat, când toată lumea era nelămurită de ce nu începe procesul criminalilor dela Iași, cari au comis progromul îngrozitor, l-am întrebat și eu de ce nu mulțumește opinia publică care e revoltată că încă se mai amână această problemă. Mi-a răspuns nesatisfăcător, că nu e timpul încă, că nu poate să o facă (aveam impresia că lasă a înțelege că nu i se permite).

Nu am insistat, în general nu mă băgam și nu discutam nici cu el nici cu Elena Pătrășcanu problemele politice sau chestiunile importante.

Simțeam că cu timpul nemulțumirea lui creștea, având el impresia că este lăsat la o parte și că anumite măsuri se iau fără participarea lui. Când a plecat la Bruxelles, la conferința internațională de drept, nu pot preciza, îmi e imposibil dar știu de ce plana impresia că va rămâne acolo. Deci dacă aveam impresia aceasta, deși în fond eram convins că se va întoarce, înseamnă că acest lucru îl surprindeam dintr-o continuă atmosferă care se creia.

Stiu că fusese foarte impresionat de faptul că, fiind la Brașov (la finele anului 1947) și luând gazeta locală i-am arătat că a fost numit tov. Bodnăraș ministru Apărării Naționale. el ~~xxx~~ nu știuse nimic de acest lucru. Asta îl făcea să devie mai închis. Am stat Crăciunul la Păltiniș când el și-a petrecut cea mai mare parte din vreme, închis într-o cameră și lucrând.

Rare ori, în afară de orele prânzului sau cinei stăteam prietenește de vorbă în acea perioadă. La Păltiniș fiind, el a fost chemat de urgență la București, când a plecat fără să știe ce anume se petrece. Noi ne-am întors cu Elena Pătrășcanu și Lena Constante în ziua de 31 Decembrie, după ce fusese în-lăturat regele.

Aceasta este declarația mea cuprinzând fapte mai importante din perioada 23 Aug. 1944 până la 31 Dec. 1947, declarație pe care o dau nesilit de nimeni.-

ss. Harry Brauner

11 Februarie 1950

1300
III. 17
DECLARAȚIE
=====

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în București, Calea Victoriei 168 :

În perioada dintre 1945 până în 1948 am petrecut vacanțele împreună cu Pătrășcanii și cu Lena Constante, fie la Snagov, unde în timpul verii în anul 1946 stăteam cu chirie la Snagov atunci seara obișnuit dormeam acolo, apoi în 1946 și 1947 mi-am petrecut vacanțele împreună la Mangalia și în vila lor dela Snagov.

În ziua Congresului PMR, din Februarie 1948 mă aflam la masă la Pătrășcanu împreună cu Lena Constante. Când el a plecat la Congres nu se aștepta să fie demascat, iar după ce tov. Teohari Georgescu a pomenit despre abaterile de care se făcuse vinovat, el era foarte abătut. Nu îmi amintesc să fi comentat dar știu că stătea congestionat în biroul său și era foarte închis. A continuat să meargă la congres însă din ce în ce arăta semne de nervozitate, se plimba de colo până colo prin casă. La întrebări spunea că va face tot posibilul să clarifice situația. Mi-aduc aminte că într-o zi el sau nevasta lui spuneau că tovarășul Teohari Georgescu pentru prima oară i s'a adresat pe numele de familie "Pătrășcanu" nu cum obișnuia să-i spună obișnuit și că asta e o dovadă probabil că situația este disperată.

În acea vreme de atunci în colo, nu mai mergeam atât de des pe la ei, ei însă veneau la mine. Eu stăteam într-o cameră la Institutul de folclor, el venea pe la mine, după amiaza trecea într-o altă cameră, se așeza la pian și exersa până venea să-l ia nevasta. Uneori, trecea înainte mi se pare pe la Lena Constante. Am impresia că în această perioadă odată, nevasta lui l-a întrebat dacă nu ar vrea să plece în străinătate. Cred că și Lena era la această discuție când el a răspuns că n'are unde pleca, că ce să facă acolo. În orice caz eu știam din ceace aflasem din documentele de partid că e vorba de o abatere, după cum îmi dau seama că el nu își însușea aceste critici.

Timpul până a fost izolat îl vedeam, după cum am spus din când în când. În ziua când a fost izolat, cred că femeia lor de serviciu făcea curățenie și i-am invitat la mine la masă. La prânz a venit nevasta lui cu Lena (lucrau la teatrul

. / .

Comedia) și mi-au comunicat că "Andrei a fost chemat la Partid". Văzând că nu mai vine și se face târziu, au plecat împreună acasă la Pătrășcanii. Eu am mai stat, urmând să plec la o ședință, și la un moment dat a venit Lena, spunându-mi că a venit cineva cu o scrisoare de la Pătrășcanu în care o cheamă pe ea (pe Elena Pătrășcanu) și că și-a făcut bagajul, că era albă ca varul și că a plecat.

În toată această foarte scurtă vreme Lena Plângea și ne-am despărțit. De atunci (aveam întâlnire cu Lena seara) n'am mai văzut-o timp de șase luni nici pe Lena. Am înțeles că a fost și ea ridicată.

În perioada aceasta eu eram bolnav, sufeream de un picior și nu circulam prea mult. După acela am fost imobilizat de o flebită infecțioasă. Având foarte mult de lucru în domeniul folclorului, n'am vrut să părăsesc Institutul și am stat acolo într-o cameră imobilizat, făcând o cură de penicilină. Mi-e cu neputință să-mi aduc aminte, data precisă, când Lena Constante a venit la mine cerându-mi să ascund un plic cu monedă străină (erau parcă hârtie elvețiană) care aparțineau Pătrășcanilor și pe care ei îl dăduseră în grijă. Am comis grava greșeală de a accepta să-i ascundă la mine, ea urmând să le restituie banii când ar fi revenit. Banii (nu știu câți erau mi se pare că în valoare de 4-500 mii de lei?) i-a băgat Lena într'un dulap după o fîridă la mine. Eu n'am dat nicio atenție acestui lucru, uitasem atât de tare încât lăsasem descuriat și camera respectivă și dulapul. Știu că într-o zi, femeia de serviciu făcând curat, eu fiind în provincie, a dat de acești bani. Nu știa dacă sunt bani sau nu, i-a lăsat acolo și atunci eu am chemat-o pe Lena, care a luat înapoi plicul cu banii.

De când n'am mai avut contact cu Pătrășcanu, până în ziua în care am fost arestat am depus o muncă intensă pentru a dovedi că nu am avut nimic comun cu atitudinea lui Pătrășcanu, că sunt legat de partid, că sunt legat de munca mea. Am îndeplinit multe sarcini de partid. Am făcut parte din colectivul care a desființat Sectorul de Artă și Cultură, ca membru în comitet. Am prelucrat în multe organizații de bază a acestui sector rezoluția cu privire la trădătorul Tito. Am organizat cu prilejul serbărilor centenarului de la 1848 concursurile pe țară de joc popular la Giulești și la Izlaz (în calitate de inspector general al direcției muzice din M. Artelor). Am

avut diferite delegații în provincie, pentru organizarea 19
operei maghiare la Cluj.

In luna August 1948 am fost internat vreme de o
lună în clinica Drului Lupu. Diagnosticul pe care l-am primit
este un început de arterită obliterantă și apendicită cronică.

Mi s'a cerut să nu lucrez decât 3 ore pe zi, restul
să stau culcat. Iubesc atâtă lucrul însă că de multe ori nu
dormeam mai mult decât 3 ore pe zi.

In anul 1949 am trecut director al Institutului
de Folclor (vechea arhivă a Soc. Compozitorilor și a M. artelor
au fost contopite), am fost numit conferențiar la Fac. de mu-
zică, apoi profesor adjuncț după 2 luni și după 2 evidențieri
în muncă am primit la 1 Mai "Medalia Muncii" iar apoi numit
profesor, șef de catedră.

Tot timpul mi-am desfășurat activitatea partinică
ca secretar al organizației "Compozitori" străduindu-mă să
mobilizez și să stimulez pe creatorii muzicali către o muzică
în slujba poporului, realistă bazată pe arta noastră populară.

Am îndemnat echipele de amatori ale C.G.M.-ului, am
colaborat activ la "ziua Scânteii", am participat activ la
organizarea conferinței pe țară a compozitorilor, la făurirea
Uniunii Compozitorilor în al cărui comitet am fost cooptat
în Oct. 1948); am făcut parte din comisia care a exclus din
sânul compozitorilor elementele dușmănoase, sunt responsabilul
secției de muzicologie și folclor a Uniunii Compozitorilor,
unde trebuie să introduc linia ideologică justă în spirit
partinic.

Menționez că după cele 6 luni de detențiune, după ce
Lena a fost la mine, mi-a dat indicații că dacă vreodată se va
întâmpla să fiu interogat să nu caut să ascund nimic, să fiu
sincer, să spun tot. Deasemenea mi-a arătat că a trecut printr-o
greă încercare.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau nesilit
și de bună voie.

ss. Harry Brauner

13.11.1950

IV 20
062
20

DECLARAȚIE
=====

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei nr.168, declar următoarele :

La Institutul de Folclor m'am preocupat zi de zi de pregătirea profesională a noilor cadre și de reeducarea vechilor folcloriști. Am organizat numeroase cursuri în cadrul Institutului de folclor străduindu-mă, pe baza cuceririlor științei celei mai înaintate din lume, a științei sovietice, să aplic teoriile savanților sovietici la realitățile noastre. Paralel cu munca ce se desfășur~~ă~~ la București, funcționa și la Cluj un subcentru de culegere, cu precădere pentru folclorul maghiar.

În luna Octombrie, atât colaboratorii din Cluj cât și cei din București, au avut o consfătuire (prilejuită de conferința compozitorilor) în care s'au desbătut problemele mai de seamă și s'a încercat unificarea metodei de lucru. Deasemenea, conform directivelor și sarcinilor primite din partea secției de propagandă și agitație de pe lângă C.C., am pornit la inițierea unui colectiv care să studieze dansurile populare, la întocmirea unor chestionare pentru cercetarea dansurilor, la scrierea pașilor, etc.

Am prelucrat articolele de specialitate mai de seamă ale savanților sovietici și am căutat în permanentă, pe baza acestui material să combat toate teoriile burgheze în ceea ce privește concepția despre folclor, teorii dușmănoase, șovine, xenofobe cari utilizează și această știință împotriva intereselor clasei muncitoare pentru a învrăjbi și a despărți pe oamenii muncii în folosul exploatării cât mai crunte.

Combătând vehement aceste teorii, aplicând (în măsura posibilităților și a pregătirii mele) metoda materialismului dialectic și istoric în cercetarea realităților noastre, am reușit să obținem primele rezultate, în ceea ce privește lupta de clasă în folclor. Am organizat, prilejuind aniversarea de 70 de ani a tov. Stalin, o întrecere între colaboratori pentru obținerea celor mai reprezentative cântece populare noi, apărute în ultima vreme și în care poporul își mărturisește prin vorbă și cântec dragostea nețărmurită către cel mai genial conducător al clasei muncitoare din toate timpurile.

Am inițiat în cadrul Inst.de Folclor, primele cursuri pentru inițierea compozitorilor în domeniul muzicii populare.

Cu prilejul zilei tov.Stalin am vorbit în cadrul org. de bază la o ședință lărgită la care au participat și nemembrii de partid și în sala Savoy la Sindicatul Salariaților din Intreprinderile de artă despre "Viața și Opera tov.I.V.Stalin". Ședința pe care am avut-o la compozitori într'un cadru festiv a fost apreciată de către org.de partid a Minist.Artelor drept cea mai pozitivă din toate org.de bază (tov.Marinca, organizatoric). Am stimulat (conform directivelor secției de propagandă și agitație) în calitate de Secretar de organizație creiarea a cât mai multe lucrări închinat zilei tov.Stalin, zilei Republicii. Munca depusă de către compozitori, în domeniul creației, eforturile și rezultatele au fost apreciate pozitiv de partid, în ultima ședință a org.de partid cu prilejul raportului pe ultimul trimestru.

În timpul vacanței crăciunului și până după anul nou, am întreprins o expediție folclorică, în comuna Covăsintî jud. Arad, expediție la care a participat întregul colectiv științific al Inst.de Folclor, atât dela București cât și dela Cluj, profesorii noi numiți la catedra de folclor ai școlilor medii și studenții cei mai buni indicați de către conducerea facultăților de muzică și plastică din Capitală. Scopul acestei expediții era pe deoparte inițierea la teren a cadrelor noi formate în Inst. de folclor, un instructaj și contactul nemijlocit cu realitatea folclorică a noilor profesori și a celor mai dotați studenți. S'a prelucrat pentru noii profesori, cursul predat anul trecut de mine la Inst.de Artă precum și, împreună cu întreg colectivul, în afară de ședințele de analiză a muncii, s'a căutat să se aplice metoda de cercetare a savanților sovietici. Din partea județenei Arad, au venit când în când tov.Farcaș și Hodoș.

Din luna Ianuarie am început la București, trierea și prelucrarea materialului cu întregul colectiv științific în vederea publicării rezultatelor.

Deasemenea, mi-am început cursurile de folclor la Facultatea de Muzică, unde am început să elaborez cursul pentru al doilea an, urmând ca pe măsură ce înaintez, aceste cursuri să servească drept materiale de predare și la institutele din provincie.

Din cauza stării sănătății mele cât și din cauza efortului permanent pe care l-am depus zi de zi, în ultimii doi ani, tovarășii mei din org.de bază, mi-au cerut numaidecât să fac oric

070 64
22
pentru a-mi întrerupe activitatea spre a mă odihni.

Mi-era cu neputință să fac acest lucru înainte, căci așteptam să apară noua schemă de încadrare a Inst.de Folclor. Către sfârșitul lunii Ianuarie a apărut schema de organizare, am încadrat personalul științific, artistic și administrativ și mi-a fost numit la cerere, un director adjunct administrativ.

Din partea secției de propagandă și agitație dela C.C. au venit doi tovarăși (legătura superioară), au luat timp de două zile, cunoștință de specificul muncii în cadrul Institutului de folclor. Ne-au trasat noi sarcini f. importante (îndrumarea echipelor sindicale în vederea unui mare concurs de joc și cântec pe țară care va avea finala de 1 Mai 1950, îndrumarea echipelor de amatori ale căminelor culturale deasemenea în vederea unui concurs pe țară, etc.)

După analiza muncii tovarășii mi-au comunicat că C.C. îmi dă drept sarcină imediată să plec la Sinaia pentru a mă reface, mi s'a comunicat că mi s'a reținut și cameră și masă la casele de odihnă a Ministerului Artelor. Am plecat în jurul datei de 20 Ianuarie, locuind într'o cameră împreună cu tov. Sekelly Andrei, director al Uniunii Compozitorilor.

În noaptea de Vineri 27 Ian.(?) am fost ridicat și adus la București sub stare de arest.

Menționez că în ultima vreme (de doi ani) la Inst.de Folclor s'au perindat nenunțate delegații străine și personalități de vază care au vizitat țara noastră și cărora le-am prezentat atât metoda de lucru cât și primele rezultate obținute decând am început să aplic metodele de cercetare ale științei sovietice.

Menționez că dela îndepărtarea lui Pătrășcanu nu am avut aproape deloc alte relații decât numai tovarășii din org. de bază, tov. de muncă, studenții, căci am fost în permanență prins de lucru. Locuiam chiar în Institutul de Folclor, unde am tot materialul documentar necesar, pentru a putea, în timpul nopții să-mi prepar cursurile, să rezolv problemele ce nu le puteam rezolva peste zi. Casa mi-era deschisă și tovarășii veneau oricând la mine pentru a mă consulta.

Singura pe care o vedeam din când în când, era Lena Constante.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau nesilit și de bună voie și pe care o semnez de bunăvoie.

ss. Harry Brauner

14.II.1950

Subsemnatul Harry Diauor, domiciliat în calea Victoriei Nr. 168, de la următoarele:

La Institutul de Folclor, m-am preocupat și de zi de pregătirea profesională a noilor cadre și de reeducarea vechilor folcloriști. Am organizat numeroase cursuri în cadrul Institutului de folclor străduindu-mă, pe baza cunoștințelor științei celei mai înaltă din lume, a științei sonetice, să aplicăm metodele savanților sonetici la realitățile noastre. Paralel cu munca ce se desfășura la București, funcționa și la Cluj un subcomitet de cercetare, cu precădere pentru folclorul maghiar. În luna Octombrie, atât colaboratorii din Cluj cât și cei din București, au avut o conferință (preluată de confederația compozitorilor) în care s-au dezbătut problemele mai de seamă și s-a mers la unificarea metodei de lucru. De asemenea, conform direcției și sarcinilor primite din partea secției de propagandă și agitatie de pe lângă C.C. am pus la inițierea unui colectiv care să studieze dansurile populare, la notarea a unor chestii născute pentru cercetarea dansurilor, la scrierea paginilor, etc.

Am prelucrat articolele de specialitate mai de seamă ale acestor material și am căutat în permanență, pe baza savanților sonetici și am căutat în permanență, pe baza acestor material să combat toate teoriile burgheze în ceea ce privește concepția despre folclor, teorii superstițioase, servind xenofobie care utilizează și această știință în potrivă interesele clasei muncitoare pentru a înșelă și a despartii pe oamenii muncii în folclorul unei exploatare cât mai crunte.

Combatând vehement aceste teorii, aplicând (în măsura posibilităților și pregătirii mele) metoda materialismului dialectic și stăruind în cercetarea realităților noastre, am reușit să obținem primele rezultate, în ceea ce privește lupta de clasă în folclor. Am organizat, prileguind aniversarea de 70 de ani a tor. Italiei, o întrunire între colaboratori pentru obținerea celor mai reprezentative cântec populare noi, apărute în ultima vreme și în care poporul își marturisește prin vala și cântec dragostea nefericită către cel mai genial conducător al clasei muncitoare din toate timpurile.

Am inițiat, în cadrul Inst. de Folclor, primele cursuri pentru inițierea compozitorilor în domeniul muzicii populare.

Cu prilejul zilei tor. Italiei am mers în cadrul org. de bază la o simfonie largă la care au participat și membrii

de partid și în sala Savaș la Sindicatul Salariaților din Intreprinderile de
Artă după „Vrăta și opera tov. N. Stăliu”, sedința pe care au avut-o la
compozitori într-un cadru festiv a fost apreciată de către pref. de partid
a Munc. Artelor drept cea mai pozitivă din toate org. de bază tov.
muzica, organizație). Am stimulat (conforme direcțiilor sectiei de
propagandă și agitație) în calitate de secretar de organizație, creșterea
a cât mai multe lucrări închinate zilei tov. Stăliu, zilei Republicii.
Munca depusă de către compozitori în domeniul creației, eforturile
și rezultatele au fost apreciate pozitiv de partid, în ultima sedință
a org. de partid cu prilejul raportului pe ultimul trimestru.

În timpul vacanței crăciunului și până după anul nou, am
reținut o expediție folclorică, în comuna Corănti, sud-est
expediție la care a participat întregul colectiv științific al
Inst. de Folclor, atât de la București cât și de la Cluj, profesorii noi
numiți la catedra de folclor ai școlilor medii și studenții cei mai
buni indicați de către conducerea facultății de muzică și platină
din capitală. Scopul acestei expediții s-a pe deoparte mitivă la
terea a cadrelor noi formate cu hist. de folclor, un instructor și
contactul nemăsurat cu realitatea folclorică a unor profesori
și a celor mai dotați studenți. S-a prelucrat, pentru noi profesori
cursul prevăzut anul trecut de mine la hist. de artă precum și,
depreună cu întregul colectiv, în afară de sedințele de analiză
a muzicii, s-a căutat să se aplice metoda de cercetare a savanților
sovietici. Din partea județului Arad, au venit din urmă în rând tov. Fărcaș și Hoboz.

Din luna ianuarie am început la București, trîerea și prelucrarea
materialului cu întregul colectiv științific în vederea publicării
rezultatelor.

De asemenea, mi-am început cursurile de Folclor la Facult.
de Muzică, unde am început să elaborez cursul pentru al
doilea an, urmînd ca, pe măsura ce măcînt, aceste cursuri
să servească drept material de pregătire și la hist. de artă din
provincie.

Din cauza stării sănătății mele cât și din cauza efortului
permanent pe care l-am depus și de fi, în ultimii doi ani,
forarea și meci din org. de bază, mi-au cerut numai decît să
fac orice, pentru a-mi întreprinde activitatea ține a mîi dîhni.

Mă-eră cu reputația să fac acest lucru înainte, căci astă-
tău să apară noua schemă de încastrare a Inst. de Folclor.

lăte sfârșitul lunii ianuarie a aparut schema de organizare, au mediat personalul științific, artistic și administrativ și nici-a fost minuț la cerere, un director adjunct administrativ.

Din partea secției de propagandă și apitație dela C.C. au venit doi tovarăși (legătura superioară), au luat timp de două zile, cunosținută de specificul muncii în cadrul Institutului de Folclor, ne-au trasat noi sarcini foarte importante (îndrumarea echipei simfonice în vederea unui mare concurs de joc și cântec pe țară care va avea finala de 1 Mai 1950, îndrumarea echipei de amatori ale cîmănele culturale de asemenea în vederea unui concurs pe țară etc.)

După analiza muncii tovarășii mei-au conștientizat că C.C. nu era deosebit de interesată în ceea ce privește la Sinaia pentru a mi se refuza, mi s-a conștientizat că mi s-a reținut camera și masa la casele de odihnă a membrilor artelor. Am plecat în jurul datei de 20 ianuarie, locuind într-o cameră împreună cu tovar. Sekelly Andrei, director al uniunii compozitorilor. În noaptea de Vineri 27 Ian(?) am fost ridicat și adus la București sub stare de arest.

Menționez că în ultima vreme (de doi ani) la Inst. de Folclor s-au pierdut numărătoare delegații străine și personalități de rugă care au răstat fără noastă și cărora li-au prezentat atât metoda de lucru cât și primele rezultate obținute decând am început să aplic metodele de cercetare ale științei sovietice.

Menționez că dela îndepărtarea la Patrascau mi-am avut aproape de loc alte relații decât numai tovarăși din reg. de buta, for. de muncă, studenți, căci am fost cu permanență prins de lucru. Locuiau chiar în Institutul de Folclor, unde am tot materialul documentar necesar, pentru a putea, în timpul nopții și-mi prepară unsoare, la rezolv problemele ce mi le puteau rezolva peste zi, căci mi-era dechiră și tovarăși venea oricând la mine pentru a mă consulta. Singura pe care o vedeau din când în când, era una constantă.

Aceasta nu este declarația pe care o dau nerest și de bunăvoință și pe care o semnez de bunăvoință

Karoly Brauner

14 I 1950

MB for

26
U

DECLARATIE
=====

Despre Belu Silber, ştiu că într'o anumită perioadă vedea în permanentă doi americani care mi se pare lucrau la legatia americană.

Din câte îmi amintesc povestea despre unul că ar fi de stânga (sau chiar comunist) şi că e profesor de istorie.

În acea vreme Belu S. era cred director al Institutului de Conjunctură şi spunea că îi vede pe aceşti americani în urma unei sarcini primite special dela partid.

Cred că se întâmpla acest lucru în anul 1945.

Aceşti americani veneau la el acasă deseori.

Această declaraţie o dau nesilit şi de bunăvoie.

ss. Harry Brauner //

14. II. 1950

mu

*ştiu multe amănunte în leg. cu ai 2. -
multe explicaţii.
a ştiu înco înco înco cu ai 2. ?*

Declarație

Despre Belu Solter, știu că într-o anumită perioadă vedea în permanență
doi americani care nu se pare lucrau la legatia americană. În
cate însuși amintesc povestea despre unul că ar fi de stînga (sau chiar
comunist) și că e profesor de istorie. În acea vreme Belu S. era
cred director al Institutului de Construcții și Hînea că îi
vede pe acești americani în urma unei sarcini primite special
de la partid. Că e se întâmpla acest lucru în anul 1945.
Acești americani veneau la el acasă desori.

Această declarație o dau ventit și de bună voie

Larry Brauner

14. I. 1950

DECLARAȚIE

28

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168 arestat din ziua de 27 Ianuarie, mai am de făcut drept coplectare, la declarațiile anterioare, în urma efortului mental de a-mi reîmprospăta memoria, următoarele :

Stiu că Belu Silber era prieten cu Vișoianu, fostul ministru de Externe, și, din câte îmi amintesc, se vedea cu el în acea vreme.

În anii 1946 mi se pare Lena Constante a plecat la Ankara, la sora și cumnatul ei, Gr. Moisil, care era ambasador iar în vara anului 1947, a plecat la Praga. La Ankara ea a avut o expoziție de pictură iar la Praga a studiat problema teatrelor de păpuși, în care se specializase. În acest timp cât era în străinătate, mi-a încredințat cheia apartamentului ei, în care am locuit eu.

În anul 1947, când dormeam acolo, mă scula de multe ori o voce de femeie la telefon. Prima oară, fiind noaptea a întrebat cine e și eu fără a-mi da seama mi-am spus numele. A spus că mă știe, că Pătrășcanu i-a vorbit de mine, că e îndrăgostit de ea, că o vede din când în când. Și în acea vreme mereu mă chema ba spunându-mi că Pătrășcanu i-a făcut cadou o carte, ba spunându-mi că a fost pe la el acasă. Asta în perioada când Pătrășcanu era și el plecat la Bruxelles, așa încât lucrurile s'ar fi petrecut în trecutul apropiat. Uneori mă chema noaptea și îmi spunea că a petrecut cu niște americani, sau punea discuri americane de dans la telefon, alteori spunea că e la un chef. Întrebând-o cine e mi-a spus că o cheamă Ileana Moldoveanu (mi se pare), că e vară cu surorile Nicodem, cu care se vede și cu care e bună prietenă, că e foarte tânără. Îmi spunea uneori lucruri cari corespundeau realității că de pildă, că m'a văzut la pie-sa cutare cu familia Pătrășcanu la teatru, etc. Eu nu am spus lui Pătrășcanu niciodată de aceste telefoane. Uneori spunea că vrea să mă vadă, să ne întâlnim, dar nu am insistat, nici nu am acordat atenție acestui lucru.

În timpul războiului criminal al lui Antonescu, știu într'un anumit an (cred că în 1943) vara, la cererea lui Belu Silber, Lena Constante a adăpostit la ea câteva zile o tovarășe condamnată la moarte. Nu-i știa numele, de atunci, după ce a plecat dela Lena, n'am mai aflat nimic.

L-am văzut odată, în casă la Pătrășcanu pe Radu Xenopol, cred că imediat după conferința de la Paris, de altfel, Pătrășcanu se vedea foarte des cu o venină de a lui, de pe același etaj din Vasile Lascăr, Peppy Leibovici, care, după câte știu, avea legături de afaceri cu Xenopol și care, în urmă a plecat în străinătate.

Imi amintesc că Lena Constante mi-a spus la un moment dat (îmi este cu neputință să-mi aduc aminte anul) că la cererea lui Pătrășcanu l-ar fi convocat la ea pe Victor Rădulescu Pogoneanu ~~spre~~ a se întâlni Pătrășcanu cu el acolo. Nu știu pentru ce și nici nu știu ce au vorbit.

În anul 1948 prin luna Aprilie mi se pare, un vechi prieten de al meu englez, tovarășul Reginoald Smits, comunist, a venit la mine cu o scrisoare de recomandare către C.C., din partea lui Harry Pollit, Secretarul general al P.C., englez. Nu avea nici un ban și m'a rugat să-l găzduiesc până își va aranja formele. M'am adresat tov. Buican, care în acea vreme era directorul legăturilor cu străinătatea și care mi-a cerut să-l găzduiesc, spunând că forurile de resort sunt de acord, până îi vor face găzduirea la un hotel. După două zile, a fost cazat la Athenée Palace și cât a mai stat la București, unde venise pentru a lua contact cu realitățile din R.P.R., m'a mai vizitat uneori.

Nu mai am nimic de spus și menționez că îmi dau seama de gravitatea faptului dacă a-și căuta să induc în eroare Partidul și autoritățile și fiind absolut conștient de sancțiunile grave ce mi s'ar cuveni în cazul când ași căuta să omit intenționat anumite lucruri. Închei această ultimă declarație a mea, dată de bunăvoie și nesilit de nimeni. Pentru care semnez propriu,

ss. Harry Brauner

15.II.1950

Forarazi condamnată la moarte. Nu-i stii numele, de atunci, după ce a plecat dela lea, n-ai mai aflat nimic.

- T-am vazut odată, în casa la Patrascanu pe Radu Xenopol, cred că mediant după confortă dela Paris, dealtfel, Patrascanu se vede la frontă de cu o recora de-a lui, după uclag etaj ^{Perry Le Bonici}, care, după câte stii, avea legături de afari cu Xenopol și care, în namo a plecat în străinătate, -

- Inii amintese că Lena Constante mi-a spus la un moment dat (imi esto cu reputația sa-mi aduc aminte anul) că la creșea lui Patrascanu l-ar fi convocat la ea pe Victor Rădulescu Pogoneanu țipe a de întârziu Patrascanu cu el acolo. Nu stii pentru ce și nici nu stii ce au vorbit. -

- În anul 1948, prin luna Iulie mi se pare, un vechi prieten de-al meu englez, Forarzul Reginald Smith, comunist, a venit la mine cu o scrisoare de recomandare către C.C. Din partea lui Haraf Pollit, Secretarul General al P.C. englez. Eu avea aici un ban și m'a rugat să-l găzduiesc până își va aranja formele. M-am adresat for. Buiacu, care în acea vreme era directorul legațiilor ca străinătate și care mi-a spus să-l găzduiesc, opărând că formele de resort sunt de acord, până îi vor face găzduirea la un hotel. După două zile, a fost captat la Athenes Palace și, cât a mai stat la București, unde venise pentru a lua contact cu reprezentările din L.P.R., se a mai izolat unora.

Nu mai am nimic de spus și menționez că, ^{imi dau} ~~de atunci~~ de grațiată faptului dacă a-și fi căutat să induc în eroare Partidul și autoritățile țării și fiind absolut conștient de sancțiunile grave ^{ce mi s'au impus} în cazul când a-și căuta să omită intenționat anumite lucruri, mulci această ultimă declarație a mea, data de bunăvoie și nemerit de nemeni. Pentru care scuzet propriu,

Romy Trauner.

15.II.1950.

Subsemnatul Harry Brauner, directorul al Institutului de Folclor, profesor șef de catedră de folclor la Facultatea de Muzică din București, secretar de org. de bază "Compozitori" de pe lângă organizația de partid a Ministerului Artelor și membru în comitetul de conducere al Uniunii Compozitorilor Români cu sarcina de responsabil al Secției de muzicologie și folclor, am fost arestat în ziua de 27 Ianuarie pe când mă aflam, de cinci zile într'un concediu de odihnă la Casele de odihnă a Ministerului Artelor din Sinaia.

Obiectul arestării mele este fără îndoială prietenia mea cu Lucretiu Pătrășcanu și cu nevasta lui, prietenie care a durat din toamna anului 1944 și până la izolarea sa.

Este sigur că am făcut multe greșeli, că port vina de a fi avut această legătură, greșeli cari vor apare acum la iveală și de care nu se poate trece cu vederea, a căror răspundere o port și trebuie să dau socoteală.

Vreau însă să atrag atenția, cu toată sinceritatea, că greșelile comise se datorează în cea mai mare măsură educației mele, mediului în care am trăit, mocirlei în care am fost crescut într'o concepție burgheză, de care nu puteam să mă dezbar în nici un caz dintr'o zi pe alta.

Si, dacă din această mociră am căzut în alta, în mediul lui Pătrășcanu, mi-ar fi fost cu neputință ca, obiectiv, să-mi dau seama de anumite manifestări, de o anumită concepție, căci, pentru mine el conta drept un membru de partid cu cele mai înalte sarcini față de un simplu membru al unei celule (mai târziu, la început nici atâta măcar).

Am suferit și m'am frământat îndelung pentru această "prietenie". M'am străduit din toate puterile, după izolarea lui Pătrășcanu, să arăt că n'am avut nimic comun, că n'am nimic comun față de atitudinea lui ideologică sau, mai grav, după cum s'a comunicat în ultima vreme, față de trădarea lui, de care nu bănuiam în nici un caz.

Dealtfel ar fi cu neputință ca unul ca mine să nu fi alături de clasa muncitoare, de năzuințele ei către o viață mai bună, în care să nu mai existe pentru niciodată exploatarea omului de către om, să nu fie un luptător aprig și convins al Păcii

un militant al realizărilor unice din Marea Tanță a Socialismului eliberator, al cuceririlor în toate domeniile din U.R.S.S.

Si aceasta pentru că dacă până la 23 August am fost orb, dacă până la acea dată am trăit în mare măsură ca o victimă inconștientă a unui regim de cruntă exploatare, dela data sfântă a eliberării țării noastre de către glorioasele armate sovietice, și exploatarea pe care o simțisem pe umerii proprii a luat sfârșit după cum, încetul cu încetul și eu am început să mă limpezesc, să învăț, să încerc să devin un om.

Nu am intrat în partid (la sfârșitul anului 1945) nici din carierism, nici din oportunism. Nu mă simțeam vinovat de anumite fapte peste care aș fi dorit să se treacă cu vederea prin încadrarea mea, după cum nici nu aveam de ce să caut să-mi fac o carieră prin aceasta. O viață întreagă (dela vârsta adolescenței) am avut o pasiune : dragostea nețărmurită pentru folclor, pentru arta poporului muncitor. Dealungul vieții, ținând seama de condițiile neprielnice pentru un evreu de a îmbrățișa cariera de folclorist într'un regim de exploatare burghezo-moșierească, în ciuda acestor condiții și o stare materială mai mult decât nesatisfăcătoare pentru a-mi duce munca în acest domeniu. Dela anul 1928, când am pus bazele culegerii științifice a folclorului la Arhiva de Folclor până în 1939 când am fost azvârlit pe drumuri din această muncă, am căutat să mă specializez, să culeg cât mai mult folclor, să mă apropiu cât mai mult de popor. Munca nu-mi era recunoscută, șeful meu, Const. Brăiloiu, boer, exponentul cel mai caracteristic al vechii societăți mă trata ca pe un rob, se bucura singur de toadele muncii mele, dar pasiunea mea pentru folclor era mai presus decât mândria mea de om. Aveam un caracter slab, umil, luasem obiceiul băuturii și mă complăceam în acea viață de "boemă" caracteristică în care se scăldau "artiști inconștienți victime ale culturii și moravurilor societății burgheze.

Intrând în partidul comunist, nu aveam nici un fel de pregătire ideologică, nu citisem nu asimilasem, am intrat însă cu gândul cinstit de a fi folositor clasei muncitoare.

În disciplina mea, pe care am reluat-o cu pasiune, mi-am regăsit vocația, însă, pe zi ce trecea, lucrurile le vedeam altfel, înțelegeam cu totul altfel și poporul și viața lui și arta lui. Am simțit căldura partidului, am găsit o mai mare înțelegere decât mi-aș fi putut închipui, mi-am găsit prin Partid un echilibru în viață și încetul cu încetul am început să simt că devin un alt om, care privea cu rușine la un trecut ce parcă nici nu vroiam să-mi fi aparținut.

După intrarea în partid m'am străduit zi de zi să îndeplinesc toate sarcinile, să caut să fiu folositor. Am activat mereu, fără întrerupere, având în permanență numeroase sarcini de partid.

După înălțurarea lui Pătrășcanu, de atunci încolo mai cu seamă eu consider acest lucru o cotitură definitivă în viața mea. De atunci, din primăvara anului 1948, zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă nu am știut altceva decât munca partinică și cea profesională.

Conștient de importanța folclorului pentru o cultură nouă pusă în slujba clasei muncitoare, naționale în formă și socialiste în conținut, m'am străduit să-mi revizuesc ideile, să fac ca și folclorul să devie un bun al oamenilor luncii.

Pornind de la cuceririle științei sovietice, a celei mai înaintate științe din lume, nenumăratele nelămuriri mi s'au clarificat și am căutat, mereu, sprijinindu-mă în domeniul meu pe rezultatele savanților sovietici, să aplic realităților folclorice din țara noastră aceste rezultate. Cu ajutorul Partidului, cu ajutorul științei sovietice m'am găsit înarmat pentru a combate cu vigoare și cu intransigență toate teoriile așa zicilor savanți "burghezi" de la noi și mai cu seamă a celor din occident, care au utilizat și utilizează știința folclorului ca element puternic de învrăjpire a oamenilor muncii, ca armă otrăvită de sovinișm, xenofobișm, obscurantism.

Situația folclorului în ceea ce privește concepția "specialiștilor" era retrogradă, idealistă. Puținele cadre pe care le-am găsit erau infectate de concepția "teoriilor" burgheze, iar cadre noi nu erau.

Prin înțelegerea deplină a partidului mi s'au creat anul trecut (în primăvară) condițiile optime de a desfășura o muncă constructivă în domeniul folclorului prin înființarea Institutului de Folclor, care are de scop de a culege folclorul de a îndruma și de a forma cadre de specialiști. Deși îmi propusesem anul trecut să formez cinci cadre noi și să lupt pentru a reeduca vechile cadre, am reușit, printr-o muncă susținută, sprijinită mereu de Partid, de Guvern, bazată pe știința și experiența minunată a oamenilor sovietici, să creez primele 17 noi cadre, cari, deabia acum, încep să priceapă fenomenele, au prins dragostea pentru munca lor.

M'am străduit să duc o muncă în colectiv, nesectar, să stimulez inițiativa, să promovez tineretul, ca un om conștient de misiunea ce îi revine în actuala lăutărie culturală uriașă pentru construirea unei vieți noi.

Sarcini grele și minunate îmi stau în față. Deși bolnav, nu mi-am precupețit timpul pentru a putea împlini cât mai mult căci mâine, am datoria să pregătesc o armată de specialiști în acest domeniu, care, bine înarmați, în spirit patinic, să fie adevărații propagandiști și agitatori ai clasei muncitoare în domeniul folclorului.

Compozitorii mai au de învățat mult pentru a-și însuși graiul muzical al poporului, pentru a reuși să scrie mai bine opere legate de specificul poporului cu un conținut socialist. Am inițiat din sarcina partidului, un curs de folclor pentru compozitori.

Anul trecut fusesem numit conferențiar de folclor la facultatea de muzică. Am luptat și m'am străduit să-mi ridic nivelul ideologic, cel profesional pentru a corespunde sarcinilor. Materialul bogat și plin de învățătură al savanților sovietici pe care l-am tradus zi de zi, mi-a fost călăuza fericită care mi-a permis să fiu evidențiat de două ori, odată pe Facultate a doua oară pe Institut, pentru a avea marea satisfacție și fericire de a fi distins la 1 Mai 1948 cu "Medalia Muncii" iar apoi la începutul acestui an școlar pentru a avea cinstea de a primi înaintarea de profesor șef de catedră.

M'am străduit pe de altă parte, ca în calitate de secretar al org. de bază al compozitorilor să aplic linia trasată de către secția de propagandă și agitație a C.C., al P.M.R., în ce privește democratizarea fostei societăți a compozitorilor, am participat la lupta care s'a dus pentru transformarea acestei societăți în Uniune, prin eliminarea elementelor dușmănoase.

Am căutat să stimulez, în limitele posibilităților mele, creația compozitorilor iar, la ultima plenară de partid, activitatea organizației noastre de bază în domeniul creației cu prilejul zilei tov. Stalin, a zilei Republicei, a fost apreciată pozitivă. Sigur că acest lucru nu mi se datorează mie ci în primul rând Partidului, tovarășilor compozitori, dar totuși vreau să arăt că în munca ~~xxx~~ de lămurire și de mobilizare am căutat să-mi îndeplinesc, pe măsura posibilităților, sarcinile.

Înainte de a pleca în concediul de odihnă, tovarășii legăturile mele superioare din secția de propagandă și agitație a C.C., (tov. Silvia Armașu și tov. Ben) au analizat munca depusă de mine la Institutul de Folclor, timp de trei zile. Ne-au trasat sarcini imediate extrem de importante în ceea ce privește îndrumarea echipelor de dansuri de amatori, organizația concursului pe țară a echipelor sindicale pentru data de 1 Mai, precum și a echipelor căminelor culturale cari trebuia să primească . / .

îndrumări. Mi-am luat angajamentul să lucrez la un studiu "Lupta de clasă în folclor" care ar trebui să fie un fel de îndrumător pentru profesorii și studenții mai cu seamă dela Facultățile și școlile medii de artă din provincie, căci până acum nu s'a publicat nimic în acest domeniu.

Deasemenea în clipa de față elaboram anulii al II-lea al cursului pe care îl predam la Facultate care urma să fie pus la dispoziția profesorilor din provincie.

Nu am avut posibilitatea, într'un timp atât de scurt să formez oamenii care să poată îndeplini toate aceste sarcini. Luptam zi de zi pentru a învinge greutățile, pentru a pune în aplicare învățăturile partidului, creînd cadrele necesare.

Spun toate acest lucruri pentru a ruga să se examineze cu atenție situația mea, pentru a nu fi aruncat ~~deoparte~~ deoparte tocmai acum, când sunt pe drumul de a fi util, când o datorie de conștiință mă îndeamnă să spun că mai pot fi folositor, că pot îndeplini sarcinile care îmi stau în față, că e nevoie de mine.

Sigur că în munca pe care o depun în activitatea mea de zi de zi în ultima vreme am comis și greșeli pe care mă străduiam să le remediez, pentru a avea conștiința împăcată că, drept răspuns la căldura, la înțelegerea și dragostea pe care am găsit-o în Partid, să pot contribui, în măsura posibilităților mele la construirea socialismului la lupta pentru Pace.

Vreau să fac totuș posibilul ca să-mi pot recăștiga încrederea Partidului, să fiu un luptător dărz în lagătul Păcii, să fiu un răspânditor convins, al cuceririlor științei sovietice și mai departe, un dușman necrutător al provocatorilor de război din lagărul imperialist.

Partidul mi-a creiat condiții nevisate de mine, Partidul m'a făcut să-mi sporesc posibilitățile de muncă, Partidul mi-a creiat o viață cu perspective minunate și nu pot și nici n'am cum uita asta.

Sunt sigur că Partidul nu urmărește distrugerea oamenilor ci îndreptarea lor, ori, dacă cât de cât se va găsi în mine acel loc în care să continui să-mi desfășor activitatea mea rog să-mi acorde această încredere pentru a mă îndrepta pentru a-mi desfășura activitatea și a fi util.

Am găsit întotdeauna în Partid înțelegerea, sensul vieții, bucuriile și satisfacțiile cele mai mari pe care le poate oferi viața unui om.

Sunt încredințat că și de data aceasta, gata de a primi orice sancțiune va considera Partidul că merit, voi pleca mai

întărit, mai dărz gata de a îndeplini orice mi se va cere. 37

Rog încă odată, să se țină seama că fusesem trimis în concediu de odihnă de către tovarășii mei și cu învoirea și din dispoziția C.C.Eram slăbit tocmai pentru că am căutat zi de zi să muncesc cât mai mult, cât mai bine, pentru a dovedi că sunt numai și numai alături de năzuințele clasei muncitoare.

Să se țină totuși seamă de felul în care mi-a, dus viața, munca partinică și profesională de când n'am mai avut legătură cu Pătrășcanu. Aci, fac toate eforturile mintale pentru a spune tot, a fi cinstit, sincer.

ss. Harry Brauner

16.II.1950

Subsemnatul Harry Brauner, Director al Institutului de Folclor, profesor șef de catedră de folclor la Facultatea de Muzică din București, secretar al org. de bază "Compozitori" de pe lângă organizația de partid a Ministerului Artelor și membru în comitetul de conducere al Uniunii Compozitorilor Români cu sarcina de responsabil al secției de muzicologie și folclor, am fost arestat în ziua de 27 Ianuarie pe cauză una aflate, de atunci zile, într-un concediu de odihnă la Casele de odihnă a Ministerului Artelor din Mamaia.

Obiectul arestării mele este fără îndoială prietenia mea cu secretarul Patriarhiei și cu nevrata lui, prietenia care a durat de la toamna anului 1944 și până la izolarea sa.

Este sigur că am făcut multe greșeli, că pot vîna de a fi avut această legătură, greșeli care vor apare acum la iveală și de care nu se poate tăcea cu vederea, a căror răspundere o pot și trebuie să dau Societății.

Vreau însă să atrag atenția, cu toată sinceritatea, că greșelile comise se datorează în cea mai mare măsură educației mele, mediului în care am trăit, morții în care am fost crescut într-o concepție burgheză, de care nu puteam să mă despart în nici un caz dintr-o zi pe alta.

Și, dacă din această morcică am cașat în altă, în mediul lui Patriarhiei, mi-ar fi fost cu neputință ca, obiectiv, să-mi dau seama de anumite manifestări, de anumite concepții, căci, pentru mine el conta drept un membru de partid cu cele mai înalte sarcini față de un simplu membru al unei celule (mai târziu, la început nici atîta măcar).

Am suferit și mi-am promănat îndelung pentru această "prietenie". M-am străduit din toate puterile, după izolarea lui Patriarhiei, să arăt că n'am avut nimic comun, că n'am nici o legătură cu atîta tubină a ideologiei sale, mai grău, după cum s'a comunicat în ultima vreme, față de trădarea lui, de care nu bănuiam în nici un caz.

Dealtfel ar fi ca reputația ca unul ca mine să nu fie altceva³⁹
de clasa muncitorească, de nașterile ei către o viață mai bună, în care
să nu mai existe pentru viața de exploatare omului de către om, să
nu fie un luptător aprig și curajos al P.C.R., un militant al
mășinilor unice din lumea noastră a societății. Eliberator, al căruia
în toate domeniile din U.R.S.S.

Și aceasta pentru că dacă până la 23 august am fost obișnuiți
până la acea dată am trăit în mare măsură ca o victimă
incoerentă a unui regim de creație exploatare, de la
data sfârșitului a eliberării țării noastre de către glorioasele armate
sovietice, și exploatarea pe care o amțisem pe unii proprii
și a luat sfârșit după cum, înțelul cu înțelul și eu am
înțeles să mă eliberez, să înțel, să înțel să devin un
om.

Au am intrat în partid la sfârșitul anului 1945/ nici din
carierism, nici din oportunități. Au mă amțisem vinovat
de anumite fapte pe care a și fi fost să se treacă
cu vederea prin încălțarea mea, după cum nici nu aveam
dece să caut să - mi fac o carieră prin această. O viață
ntreaga (de la vârsta adolescenței) am avut o pasiune:
dragostea neînțeleasă pentru folclor, pentru arta popo-
rului muncitor. Dealtfel vechii, și-au dat seama de condi-
țiile neprielnice pentru viața de a înțelțisa cariera
de folclorist într-o regiune de exploatare bulgaro-
moldo-română, în condiția acestor condiții m'am încălțat
fără să mă înțel de altă neștiință a călătoriei pentru a mi
duce munca în acest domeniu. De la anul 1928, când
am pus bazele culegerii științifice a folclorului la
Olivia de Folclor până în 1939, când am fost
agorărit pe drumuri din această muncă, am căutat să
mă specializez, să culeg cât mai mult folclor, să mă
apropii cât mai mult de popor. Amca nu mi sa reu-
șească, seful meu, Const. Brăileanu, biser, exportul al
mai caracteristic al vechii societăți mă trata ca pe
un rob, de bucuria singur de roatale muncii mele,
dar pasiunea mea pentru folclor sa mai presus decât

mândria mea de om. Aveam un caracter slab, unil, luasem obiceiul 0
bânturii și mă complăceam în acea viață de "boemă" caracteristică
în care se scâldau „artisti” în constanță victime ale culturii și
moravurilor societății burgheze.

Întinând în Partidul Comunist, nu aveam nici un fel de
pregătire ideologică, nu citisem nu aseruelașam, am intrat
timp cu gândul eronat de a fi folosit în clasei muncitoare.

În disciplina mea, pe care am reluat-o cu pasiune,
mi-am regăsit vocația, înșă, pe zi ce trecea, lucrurile le
vedeam altfel, înțelegeam în totul altfel și poporul și
viața lui și arta lui.

Am simțit căldura partidului; am găsit o mai mare
înțelegere decât mi-ai fi putut îndrăgii, mi-am
găsit prin Partid un celălalt om în viață și, încetul cu
încetul am început să simt că devin un alt om, care
privea cu rușine la un trecut ce parca nici nu voriam
să-mi fi apartinut.

După intrarea în Partid m-am străduit zi de zi să îndepli-
nesc toate sarcinile, să caut să fiu folosit. Am activat
mereu, fără oclențire, având în permanentă numeroase
sarcini de partid.

După înălțarea lui Patrașcanu, de atunci încolo
mai am deosebit cu conștientă acest lucru o cotitură defi-
nitivă în viața mea. De atunci, din ~~primăvara~~ ^{anului}
1948, zi de zi, ceas de ceas, după de după nu am știut
altceva decât munca partinică și cea profesională.

Conștient de importanța folclorului pentru o
cultură nouă, pusă în slujba clasei muncitoare,
naționale în formă și socialiste în conținut, m-am
străduit să-mi revizuiască ideile, să fac ca și
folclorul să devină un bun al oamenilor ^{în viața muncii} muncii,
a celui

Porcând dela cunoștințele științei sonetice, a celor
mai înaintate științe din lume, nenumărate
necesități mi s-au clarificat și am cântat,
mereu, sprijinindu-mă în științele mele
pe rezultatele savanților sonetici, la aplic

realitatea folclorică din țara noastră aceste rezultate. În apăsătoare Partidului, cu apăsătoare stăruințe sovietice nu au găsit înarmat pentru a combatte cu vigoare și cu înțrăgîntă toate teroarea așa zisă "săvârșită" burgheză de la noi și mai cu seamă a celor din Occident, care au utilizat și utilizază stăruința folclorică ca element puteresc de înarmare a oamenei minime, ca armă otrăvită de jorinism, xenofobism, obscurantism.

Situația folclorică / în ceea ce privește concepția "specialistilor" pro retragere, ideologia. Puterile cadre pe care le-au găsit erau infectate de concepția "teoria" burgheză, iar cadre noi nu erau.

Pînă înțelegerea deplină a Partidului nu s-au creat anul trecut (în primăvară) condițiile optime de a desfășura o muncă constructivă în domeniul folcloric prin înființarea Institutului de Folclor, care ar fi scopul de a culege folclorul, de a redramă și de a forma cadre de specialități. Deși mi s-a propusese anul trecut să formez unei cadre noi și să fiu pentru a redresa vechile cadre, am reușit, printr-o muncă sustinută, prin intermediul de Partid, de Guvern, bazat pe știință și experiență numinate a oamenei minime, și creșterea pînă la 17 noi cadre, cari, deabia acum, încep să poartă fenomenele, au prins dragoste pentru muncă lor.

Am străduit să duc o muncă în colectiv, rezecț, să stimulez inițiativa, să promovez inițiativa, ca un om conștient de muncă să se revine în actuala lăutărie culturală și să poartă pentru construirea unei nați noi.

Sarcini grele și numinate mi s-au dat în față. Deși bolnav, nu mi-au preocupat timpul pentru a putea munci cât mai mult căci mîine, am dat viață și măgăresc o armată de specialiști în acest domeniu, care, bine înarmați, în spirit partinic, să fie adresați propagandisti și agitatori ai clasei muncitore în domeniul folcloric.

Compozitori mai au de învățat mult pentru a-

Unui mare muzicant al poporului, pentru a reuși să scrie mai bine, 12
 care se bazează de specificul popular cu un conținut socialist (muzică)
 inițiat, din sarcina Partidului, un curs de folclor pentru compozitori.

Au trecut pe lângă nașterea confederației de folclor la Facult.
 de muzică. Am căutat și mi-am străduț să-mi ridic nivelul ideologic,
 cel profesional pentru a corespunde sarcinilor. Materialul bogat
 și plin de înalta al savanților sovietici, ne au l-au tradus
 și de zi, mi-a fost călăuză forțată ca mi-a permis să fiu
 evidentiat de bună ori, obținut la Facultate a doua oară la
 Institut, pentru a avea marea satisfacție și ferece de a fi
 distins la 1 Mai 1948 cu "Medalia Muncii" iar apoi, la
 începutul acestui an școlar pentru a avea cinstea de a
 primi înaintarea de profesor și de catedră.

Am străduț și de altă parte, ca în calitate de secre-
 tar al org. de bază al compozitorilor să aplic linia
 trasată de către secția de propagandă și apăsătoare a
 C.C. al P.M.R. în ce privește democratizarea forței societății
 a compozitorilor care participat la lupta care s-a dus
 pentru transformarea acestor societăți în Uniune, prin
 eliminarea elementelor burghezo-novace.

Am căutat să stimulez, în limitele posibile, creația melic,
 creația compozitorilor iar, la ultima plecare de partid,
 activitatea organizației noastre de bază în domeniul
 creației cu prilejul zilei For. Italian, a zilei Republicii,
 a fost apreciată pozitiv. Sigur că acest lucru nu mi
 le datorasem nici ci în primul rând Partidului, foras-
 ăla compozitori, dar totuși, veau să arăt că în munca
 de la muncă și de mobilizare am căutat să-mi înde-
 plinesc, pe măsura posibilităților, sarcinile.

Înaintea de a pleca în concediul de odihnă, foras-
 ărași legăturile mele superioare din partea de propagandă
 și apăsătoare a C.C. (For. Silvia Armand și For. Ben) au
 analizat munca depusă de mine la Institutul de
 Folclor, (timp de 2 zile). Ne-au trasat sarcini modeste
 extrem de importante în ceea ce privește îndrumarea

eclipsa de daunuri de amatori, ngânzarea concursului pe Fara
 eclipelele simbolice pentru data de 1 Iulie, precum și a eclipelelor
 culturale care trebuie să primăsească îndrumări!

Am avut angajamentul să lucrez la un studiu „*În*
 de clasa în folclor” care ar trebui să fie un fel de îndrumător
 pentru profesorii și studenții mai cu seamă de la facultățile și
 școlile medii de artă din provincie, căci până acum nu s-a
 publicat nimic în acest domeniu.

Deasemenea, în clipa de față elaboram anul al II-lea
 al cursului pe care îl predau la facultate care urma
 să fie pus la dispoziția profesorilor din provincie.

Au avut portabilitatea, într-un timp atât de scurt
 să formez oameni care să poată îndeplini toate aceste
 sarcini. Luptam și de zi pentru a îndeplini greutățile,
 pentru a pune în aplicare învățăturile partidului, creând
 cadrele necesare.

Spun toate aceste lucruri pentru a ruga să reexamineze
 cu atenție situația mea, pentru a nu fi amânat deoparte
 tocmai acum, când sunt pe drumul de a fi util, când
 o datorie de conștiință mă îndeamnă să spun că mai
 pot fi folosit, că pot îndeplini sarcinile care mi s-au
 în față, că e nevoie de mine.

Știu că în muncă pe care o depun în activitatea
 mea de zi de zi în ultima vreme am comis și greșeli
 pe care mă străduiesc să le remediez. Vreau să mă
 pot pentru a îndrepta toate greșelile, pentru a avea
 conștiința împăcată că, drept răspuns la căldura,
 la înțelegerea și dragostea pe care am găsit-o în
 Partid, să pot contribui, în măsura portabilității
 mele la construirea socialismului la lupta pentru
 Pace.

Vreau să fac tot posibilul ca să-mi pot recăpăta
 membru Partidului, să fiu un luptător din nou
 la lupta Păcii, să fiu un răspunzător conștient al
 misiunii stăruite, conștient și mai departe, un

busman neamțată al provocatorilor de război din lagărele suprapresiilor.

Partidul mi-a născut condiții neîntâlnite de muncă, Partidul mi-a făcut să-mi opoiesc ~~poziția~~ ^{existența} de muncă, Partidul mi-a creat o viață cu perspective minunate și nu pot să nu mă bucur cum viața asta.

Sunt sigur că Partidul nu numai că distinge oamenii, ci și direcționează lor, ori, dacă este de căut să se găsească în mine acel loc în care să continui să-mi desfășor activitatea mea, tot la mi-^{găd} ~~șăd~~ ^{șăd} această încredere pentru a mă îndrepta, pentru a-mi desfășura activitatea și a fi util.

Am găsit întotdeauna în Partid înțelegerea, sensul vieții, bucuriile și satisfacțiile cele mai mari pe care le poate oferi viața unui om.

Sunt încredințat că și de data aceasta, gata de a primi orice sancțiune va considera Partidul că merit, voru pleca mai târziu, mai târziu gata de a îndeplini, oricând mi se va cere.

Rog încă o dată, să se țină seama că fusesem trimis în concediu de odihnă de către ^{Forașii din} ~~Forașii din~~ ^{Forașii din} C. P. Focșani mei și cu încrederea și din dispoziția C. P. Focșani pentru că am căutat zi de zi, să muncesc cât mai mult, cât mai bine, pentru a dovedi că sunt numai și numai alături de nașterile clasei muncitoare,

Să se țină totuși seama de felul în care mi-am dus viața, munca partinică și profesională de când n'aveam mai avut legătură cu Patrascanu. Și, fac toate eforturile mentale pentru a găsi tot, a fi creștet, născut.

Harry Brauner.

16. II. 1950

În ceea priveste concepțiile mele ideologice, manifestările în public prin scris și numeroarele conferințe ce le-am ținut în ultimii ani (la Radio, la "Cronica muzicii populare") la Școala de Partid condusă de tov. S. Zaharescu, în fabrici și uzine, la ansamblul artistic al Ministerului Afacerilor Interne, sunt o dovadă netăgăduită a faptului că stau de pe poziția clasei muncitoare în munca mea, că mă străduiesc să ajut prin toate mijloacele care îmi stau la îndemână la creșterea culturii proletare.

Menționez deasemenea că în apusul plecării mele în concediul de odihnă am putut aproba schema de organizare a Institutului de Folclor, unde Focusul încă revine Sargina, ținând seama de condițiile create prin această ~~schimbare~~ ^{schimbare}, să continui de a crea noile cadre care să poată fi utile în cea mai scurtă vreme. Tocmai acum urma să țasez sarcinile conform unui plan de muncă corespunzător nevoilor actuale în anul în curs. Deasemenea, în această vreme urma ca orchestra populară a Institutului de Folclor să fie reorganizată, punând la o nouă experiență artistică, pe care urma să îndrumez.

16 II 1950

Konrad

NICOLAE BALAN

Pe Nicolae Balan l-am cunoscut prin anul 1936-1937. Nu-mi amintesc exact cu ce prilej, dar îl vedeam uneori la clubul "Poli-technica" la tenis.

La început nu mi-a fost deloc simpatic. Era lăudăros, avea măgînă lucrînd la moara Herdan și poza în sportiv și afeme-iat.

Prin vizitoarea lui soție l-am cunoscut mai bine. În vre-mea războiului s'a manifestat împotriva legionarilor și a avut o atitudine de ocrotire față de mine, schimbându-și caracterul.

A lucrat la moara Herdan și după război. În vremea răz-boiului a fost pe front. Intorcându-se în discuțiile pe care le aveam întotdeauna mi-a vorbit cu multă simpatie despre realiză-rile pe care le-a constatat în URSS. Despre nedreptatea războiu-lui antenescian, despre superioritatea sovieticilor. Era o fire extrem de violentă și mereu pus pe ceartă. De fapt prietenia cu el o țineam mai cu seamă pentru că țineam la soția lui.

În anul 1946, cred, cînd mai lucra la moara Herdan, într'o seară a invitat la el, tovarășii ofițeri sovietici cari lucrau în moară.

Nu avusese o meserie propriu zisă încă, după cîtiva ani de medicină se lăsase.

Intrînd în partid cît era la moara Herdan a fost exclus. Spunea că din pricină că printre cei cari erau în posturi de con-ducere erau foști legionari. A făcut contestație la comisia de apel. Se pricepea în chestiunile tehnice și în automobilism.

Fiind înălțurat de acolo și actualmente lucrează ca muncitor într'o fabrică. Nu știu anume ce fabrică, dar întîlnindu-l într'o zi mi-a spus că e extrem de mulțumit, că ni se pare a pri-mit și carnet de calificare, că muncește mult. Nu-l văd aproape deloc. Uneori, f.rar, venea pe la Lena și atunci mă duceam să-l văd o clipă.--

ss. Harry Brauner

8
47
Mirona Balau

La doctorul Balau l-am cunoscut prin anul 1936-1937. Mi-a arătat se exact cu ce purley, dar îl vedeam uneori la clubul "Prietenii" "La Lenin".
La început nu mi-a fost deloc simpatic. Era lăunțaros, avea mărșur lucrauit la moara Herdan și peza în sportul of afemeiat.

Prin mitorasului soție l-am cunoscut mai bine. În vremea războiului s-a manifestat împotriva legionarilor și a avut o atitudine de ocrotire față de mine, schimbându-și caracterul.

A lucrat la moara Herdan și după război. În vremea războiului a fost pe front. Întorcându-se în discuțiile pe care le aveam întotdeauna mi-a cărbt cu multe simpatie despre realizările pe care le-a constatat în URSS. După nedreptățile războiului antonescu, despre superioritatea sovieticilor.

Era o fire extrem de violentă și mereu pus pe ceartă. De fapt prietenu a cu el o țineam mai cu seamă pentru că țineam la soția lui.

În anul 1946, cret, când mai lucra la moara Herdan, m-a lăsat a moștat la el, torar și ofiter sovietici car lucrau în moara.

Mi-a arătat o meserie proprie tida căci, după câțiva ani de medicină re lădare.

Întreând în Partid, căt era la moara Herdan a fost exclus. Spunea că șiu picaia că prietenei cei cari erau în posturi de conducere erau foști legionari. A făcut contestație la comiia de apel. Se picaia în chestiunile tehnice și în automobilism.

Find mlaturat (sau dându-și denumirea mstiu exact) dela moara Herdan, în 1947 a condus o vreme garajul Ministerului de Justitie.

Apoi a fost mlaturat de acolo și actualmente lucrează ca muncitor într-o fabrică. Nu stiu anume ce fabrică, dar întăluindu-l într-o zi mi-a spus că e extrem de muncăuist, că mi se pare a muncă și carnet de calificare, că muncăuist muncă.

Mi-l văd aproape de loc. Uneori, f. rar, vine pe la casa și atunci mă ducem să lăut o dipă.
Harry Braunor 18.II.1950

LIC BRATASANU

Cred că l-am cunoscut prin anul 1937, dela fratele meu care era pictor decorator. Lic Brătășanu deasemenea era pictor decorator și scenograf. Stătea pe cal. Victoriei cu Agata Paleologu o femeie mai în vârstă care trăise mult în Franța. Lic Brătășanu deasemenea și-a făcut studiile în Franța și a locuit foarte mult acolo. Este un om foarte timid, muncitor și extrem de conștiincios și modest. Nu făcea politică. În vremea războiului era un dusman al fascismului, al legionarilor. Extrem de retras. După ce am cunoscut-o pe Elena Pătrășcanu am aflat că și înainte de război ei lucraseră împreună la proiecte de decorație interioară. După 23 August au lucrat împreună și la decoruri și la teatrul de păpuși reluând colaborarea. E liniștit și în general un om foarte trist.

În ultimii ani, din 1948, a fost numit la început conferențiar, acum profesor la Institutul de Artă, unde muncește foarte bine, a fost mult apreciat de studenți și corpul profesoral și evidențiat în muncă. Era angajat ca pictor decorator împreună cu El. Pătrășcanu la Teatrul Național. Nu a făcut niciodată, din câte știu politică.

Actualmente locuiește tot pe calea Victoriei (pe la nr. 148 ?) și e foarte suferind (de ficat sau rinichi).

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Lic Brătăsescu

60p 27. 49

Când ea l-a cunoscut prin anul 1937, la patile mele care era
actor decorativ. Lic Brătăsescu de asemenea era actor decorativ și scenograf.
Ștatea pe calea Victoriei cu Agata Paleologu, o femeie mai în
vârstă care trăiește mult în Franța. Lic Brătăsescu de asemenea și-a
făcut studiile în Franța și a locuit foarte mult acolo. Este un
om foarte timid, mișcările și extreme de conștiințos. Nu făcea
politică. În vremea războiului era un druzman al fascismului,
al legionarilor. Extreme de retras. După ce am cunoscut-o pe
Elena Patrașcanu am aflat că și înainte de război și lucraseră
împreună la proiecte de decorativ interior. După 23 august
am lucrat împreună și la decoruri și la teatru de Popuri, reluând
colaborarea. I scriam și în general mi era foarte trist.

În ultimii ani, din 1948, a fost mult mai puțin conferențier,
acum profesor la Institutul de Arte, unde muncea foarte bine,
a fost mult apreciat de studenți și copiii profesori și asistenti
în muncă. Era angajat ca actor decorativ împreună cu El. Patrașcanu
la Teatrul Național. Nu a făcut niciodată, din câte știu, politică.

Actualmente locuiește tot pe calea Victoriei (pe la nr. 148?).
și e foarte infirm (de fricat sau de rănichi). Este mărșă lui
Jozsef Lasar, se spunea că e pederast.

Harry Brauner 18.9.1950

Pe Constantin Brăiloiu l-am cunoscut în anul 1926, în calitate de profesor de istoria muzicii la Conservator. El se ocupa și de folclor așa încât după ce am terminat studiile (obținând la el o calificare f.bună) i-am cerut să-mi permită să mă ocup și eu de folclor.

Era în anul 1928 și el începuse, în calitate de secretar general al Soc. Compozitorilor Români să pună bazele culegerii de folclor muzical.

Am lucrat cu el până în primăvara anului 1939 când m'a înălăturat. Era viț de băier ("ban al Craiovei" spunea cu mândrie și proceda cu colaboratorii în consecință. Extrem de inteligent și destul de bine pregătit avea o atitudine arogantă și ironică față de subalterni și față de colegi. Pe subalterni îi trata de sus, oferindu-le condiții materiale imposibile de trai. Profita de faptul că cei cari lucrau cu dânsul erau pasionați după această muncă și îi specula. Atât arhiva de folclor cât și Societatea compozitorilor era condusă ca un fel de moșie personală ce îi aparținea.

Nu în proajma lui, am suferit nenumărate umilințe. De multe ori prezenta material descoperit de mine ca aparținându-i sau văzându-mă cu pantalonii rupți îmi spunea "ai putea să umblii mai îngrijit", neținând seama că condițiile materiale pe care el mi le creiașe nu-mi permiteau acest lucru. Mă aprecia foarte mult totuși ca colaborare, niciodată însă nu ar fi fost de acord să public ceva sau să mă manifestez. Colaboratorii lui erau adevărați "negrii". Nu făcea politică din câte știu, avea însă legături în "lumea mare". Dădea lecții "Voevodului" Mihai, frecventa cercul lui Irina Procopiu "Dnă de onoare". În fiecare an pleca pentru o lună două cel puțin în străinătate, la Paris mai cu seamă cu banii compozitorilor. Dacă am fost nevoit să continui lucrul cu dânsul era datorită faptului că pasiunea mea pentru folclor era atât de mare încât suportam orice umilință numai să pot activa în acest domeniu.

După începutul anului 1939, când situația politică începuse să izbească în evrei, mi-a pus în vedere că nu mai am ce căuta la arhivă. De atunci am aflat că în timpul războiului de cucerire a fost în Transnistria pentru a culege folclor, ar fi făcut parte dintr-o celebră comisie dela Odessa pentru furtul pianelor iar în urmă, printre "intelectualii" cari au plecat să

581 00051

se salveze a fost și el, numit într'un pãst de rãspundere culturalã în Elveția în 1943.

A rãmas acolo. După rãzboi, aflãnd cã am luat conducerea Arhivei mi-a scris o scrisoare micușã în care îmi arãta cã e foarte mulțumit de acest lucru.

Probabil cãuta sã încerce terenul. Nu i-am rãspuns. A continuat sã ție postul de secretar general la compozitori pãnã acum vre câțiva ani (1947 ?) când s'a pornit o acțiune de democratizare, foarte slabã însă, în sãnul acestei societãți. Noția lui, pe care a pãrșit-o rãmas singurã în București fãrã nãicar a-i da vreun ajutor.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Pe Constantin Brăiloiu l-am cunoscut în anul 1926, în calitate de profesor de istoria muzicii la Conservator. El se ocupa și de folclor apăsător, după ce am terminat studiile (obținând la el o calificare frumoasă) i-am cerut să-mi permită să mă ocup și eu de folclor. Era în anul 1928 și el începuse, în calitate de secretar general al Soc. Compozitorilor Români, să pună bazele culegerii de folclor muzical.

Au lăsat cu el până în primăvara anului 1939 când m'a părăsit.

Era într-o boală („Bau al Craiovei” spunea că măndrie) și vorbea ca colaborator în conservator. Extrem de inteligent și destul de bine pregătit avea o atitudine arogantă și ironică față de subalterni și față de colegi. Pe subalterni îi trata de sus, oferindu-le condiții materiale imposibile de trai. Profita de faptul că cei cari lucrau cu dăruire erau pasionați după această muncă și îi specula. Stat arhiva de folclor cât și Societatea Compozitorilor era condusă ca un fel de mică personală cer și departiment.

Eu, în preajma lui, am suferit neenumerate umilințe. De multe ori prefața materiale descoperit de mine ca apăsător, nădăruindu-mă cu păntărilor nupți într-o punere „ai putea să umbli mai îngroșat”, netinând seama că condițiile materiale pe care el ~~mă~~ mi le crease mă-mi permiteau acest lucru. Mă aprecia foarte mult totuși ca colaborator, microdata însă nu ar fi fost de acord să publice ceva sau să mă manifest. Colaboratorii lui erau adeseori „negri”. Mă făcea prost ca și cum câte oțin, avea însă legătură în „lumea mare”. Dădea lecturi „revoluției” Mihail, făcândă cerul lui Mina Procopiuc, „Dă-le moare”. În fiecare an pleca pentru un an, dăruind cel puțin în străinătate, la Paris mai mult, cu banii compozitorilor.

Dacă am fost nevoit să continui lucrul cu dăruire la numai datorită faptului că nașterea mea pentru

559 56 No. 53
folclor era atât de mare încât suportam orice universitate numai să poată activa
în acest domeniu.

După încheierea anului 1939, când situația politică începuse să
izbească în erori, mi-a pus în vedere că un mare am de cântă la
chitară.

De atunci am aflat că, în timpul războiului de cotropire
a fost în Transnistria pentru a culege folclor, ar fi făcut parte
dintr-o celebră cursă de la Odessa pentru furtul pianelor și
în urmă, printre „intelectuali” cari au plecat să se salveze
a fost și el, numit într-un post de răspundere culturală în
Elveția în 1943.

Aramas acolo. După război, aflând că am luat
conducerea Arhivei mi-a scris o scrisoare mică în
care îmi arăta că e foarte mulțumit de acest lucru.
Probabil cănta să începe terenul. Va i-am răspuns. A
continuat să fie postul de secretar general la compozitori
până acum ve-o câțiva ani (1947?) când s-a pornit o
acțiune de democratizare, foarte slabă însă, în rândul
acestei societăți. - Soția lui, pe care a parasit-o a ramas
singură în București, fără mame și-i va ve-un afutor.

Karoly Braun 16. II 1950.

Pe Lena Constante am cunoscut-o în anul 1931, în cadrul cercetărilor monografice întreprinse de către Institutul Social Român în Comuna Runcu jud. Gorj, Prin sora ei mai mare Zizi, colegă de facultate o cunoscusem și înainte, dar de împrietenit ne-am împrietenit în acel an. Ea era în acea vreme studentă la Belle Arte. Nu erau cu o stare materială bună, tatăl ei publica nuvele și romane macedonene. De foarte tânără a fost nevoită să-și caute de lucru pentru a-și câștiga existența. În acea vreme și eu câștigam foarte puțin și îmi amintesc că alerga pe la edituri pentru a câșta comenzi de ilustrații.

Foarte muncitoare în cadrul cercetărilor dela Inst. Social se specializase în costumele populare și în iconografie. Era extrem de doritoare de aceti și în afară de lucrul își petrecea vremea cetind. O fire independentă și plină de voință. Nu lega cunoștințe, nu prea avea prieteni așa încât, foarte multă vreme, în afară de colegile de școală sau colegii dela Inst. Social pe care îi vedea întâmplător, nu mă avea prieten decât numai pe mine.

În general, spre deosebire de mine, care eram o fire prea sociabilă, ea era dimpotrivă foarte închisă față de ceilalți, în aceiași vreme foarte autoritară. În anul 1933 a obținut o bursă și a absolvit școala superioară de muzeografie "Louvre" la Paris. În acea vreme primisem și eu o bursă și ne-am întâlnit acolo, eu stând doar 3-4 luni. A luat parte până în 1933 cred, la monografiile Institutului Social Român. După aceea, deși a luat capacitatea de profesoară, nu a intrat în învățământ ci s'a ocupat de pictură expunând și făcând ilustrații de cărți și afișe. După cum am spus nu avea prieteni sau prietene propriu zis decât numai pe mine. Eram extrem de atașat și țineam la ea cîci mă ajuta foarte mult. Ea eram foarte risipit și ași putea spune că mă ținea uneori de scurt cîutînd să mă adune de pe drumuri, făcându-mi observații

Din pricina faptului că era o fire autoritară de multe ori se ciocnea cu părinții și cu surorile ei. În anul 1938 cred, s'a mutat de acasă, dela părinți, într'un apartament din Vasile Lascăr iar apoi, prin 1939 în strada Vasile Lascăr 12, unde locuiește și acum.

Printre puținii prieteni pe care îi avea, asta de prin 1937 era un grup din care făcea parte Dorica Bălan, Ionel Moșil (fiul academicianului), academicianul Grigore Moșil, matematicianul

care i-a devenit cumnat, Eugen Bălan (până prin 1940) cumnatul Doricăi Bălan, și un inginer Nicole Gross, care era prieten cu toți aceștia, care era singurul mai bogat, având o reprezentanță tehnică din Cehoslovacia și care lucra la rafinării de petrol la instalații la Ploegști. Tot grupul acesta se întâlnea înainte de război și până la izbucnirea războiului foarte des, jucau tenis (Lena nu) și seara se întâlneau vara fie pe terenul de tenis, fie că eram și printre ei de multe ori și eu, invitați la masă în orăș de către Nicole Gross. În anul 1939 când eu avusesem legături cu Lee Miller Lena s'a apropiat mai mult de acest grup și îmi dădeam seama că îl plăcea pe Nicole Gross. Nu pot spune că îmi făcea plăcere acest lucru, dar continuam să-i frecventez. În anul 1940 Gross a plecat din România împreună cu mama lui în Palestina. Nu a spus aproape nimic, căci era în vremea legionarilor și nu vroia să fie prins. Lena l-a însoțit până la Ankara, el i-a propus să plece atunci și ea mai departe, dar ea nu a vrut căci i-a fost milă să mă lase singur aci. S'a întors deci, în mare măsură, pentru afecțiunea pe care mi-o purta. Nicole Gross a lăsat-o pe ea să aibă grije de averea pe care o avea (un imobil mare din Bdul Elisabeta) foarte frumos mobilat. În acel imobil se instalaseră legionarii și ea a dat dovadă de un curaj extraordinar, intrând peste 25 de legionari înarmați care ocupaseră acea casă. A avut conflict cu ei, nu s'a lăsat s'a plâns, a reclamat și până la urmă au amenințat-o și i-au pus în vedere să părăsească țara, lucru pe care ea nu l-a făcut. Având grijă deosebită de lucrurile prietenului ei, numai acum câțiva ani a lichidat această procură. În timpul războiului s'a dovedit a avea un mare curaj și a fost o dăgană neîmplicată a regimului fascist. Eram la ea, de nenumărate ori m'a adăpostit, m'a ajutat, căci moralul mi-era foarte scăzut. Când Belu Silber i-a cerut să ascundă o comunistă condamnată la moarte a făcut-o fără ezitare. Când prof. Al. Sanielevici i-a dat niște documente să le ascundă a primit, știind că e vorba de un comunist, iar când a fost precheziționată n'a scos o vorbă. Toată vremea războiului ne-am petrecut timpul aproape mereu împreună. Avea radio și la postul ei ascultam și eu, ne bucuram de fiecare victorie sovietică, așteptam cu nerăbdare, cu lacrimi în ochi atât eu cât și ea înfrângerea fiarei fasciste. Mi-amintesc de noaptea de 23 August când nebuni am ieșit pe stradă amândoi, țipând, manifestând.

După 23 August, cred că la vreo 2-3 luni, a intrat la cercul artistic al Uniunii Patrioților, înființând împreună cu Elena Pătrășcanu teatrul de păpuși unde a lucrat continuu. Deși nu știa că trăiesc cu Elena Pătrășcanu, totuși era foarte nemulțumită și

geloasă de prietenia dintre mine și ea. Era bună prietenă cu Lucrățiu Pătrășcanu, pe care îl ajuta la cursurile sale, corectându-i-le și uneori bătându-i la mașină. Din perioada în care s'a împrietenit cu Pătrășcanii și după ce a intrat în partid, nu a mai avut aproape deloc alte legături de prietenie, pe prietenii mai vechi văzându-i din ce în ce mai rar.

În anul 1946 cred, a plecat, invitată fiind de sora ei la Ankara, unde a stat vreo 2 luni și unde a avut o expoziție de pictură. Cumnatul ei academicianul Gr. Moisil era ambasador. A stat la Ankara și la Istanbul cu sora ei.

În anul 1947, când Pătrășcanii au plecat la Bruxelles, ea a plecat la Praga, unde urma să studieze teatrele de păpuși de acolo. Știu că s'a întâlnit și cu prietenul ei Nicolle Gross, care locuia la Londra, unde ajunsese asistent sau conferențiar mi se pare la universitate (la Politehnică). De la Praga s'a reîntors în București unde a lucrat mereu la teatrul de Păpuși "Tândărică" și fiind încadrată în celula artiștilor plastici. După izolarea Pătrășcanilor a fost și ea reținută 6 luni. Întorcându-se a reluat munca la teatrul de păpuși unde a căutat să muncească cât mai mult și unde a dus și muncă sindicală. În ultima vreme, discuțiile dintre noi se rezu au aproape exclusiv la felul cum ne ducem munca. Lucra foarte mult și nu vedea mai pe nimeni. Nu ieșea nicodată seara la restaurante și foarte rar la cinematograful. A încercat de câteva ori să-și revia viața de partid și s'a răspuns însă că trebuie să aștepte pentru a primi răspuns, așa încât de la arestare încolo a fost ruptă de partid. Cred că dacă nu m'am căsătorit cu ea ace t fapt se datoră în cea mai mare parte caracterului ei extrem de autoritar, căci, cine ~~xxxxxxxx~~ cunoștea ne considera ca atare.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Pe Lea Constante am cunoscut-o în anul 1931, în cadrul cercetărilor monografice întreprinse de către Institutul Social Român la comuna Runcu sub. Gory. Prin torea ei mai mare fizic, colega de facultate o cunoașteam și înainte, dar de neputență ne-am împrietenit în acel an.

Ea era în acea vreme studentă la Belle Arts. Nu erau cu o stare materială bună, tatăl ei publica nuvele și romane macedonene. De foarte tânără a fost nevoită să-și caute de lucru pentru a-și câștiga existența. În acea vreme și eu câștigam foarte puțin și îmi amintesc că alerga pe la edituri pentru a capăta comenzi de ilustrații.

Foarte numătoare, în cadrul cercetărilor dela Inst. Social se specializase în costumele populare și în iconografie. Era extrem de doctoare de a cetă și, în afară de lucrul își petrecea vremea citind. O fire independentă și plină de viață. Nu lega cunoștințe, nu prea avea prieteni așa zicând, foarte multă vreme, în afară de colegii de școală sau colegii dela Inst. Social pe care îi vedea rită năplător, nu mai avea prieten decât numai pe mine. În general, s-a descris de

mine, care eram o fire ~~bata~~ mea socială, ea era ~~deputat~~ ¹⁵ foarte
Tichin făcând cererile în acasă, venea foarte autoritar. În anul 1933 a obținut o burză și a absolvit școala superioară de muzico-
grafie „Louvre” la Paris. În acea vreme primisem și eu o burză
și ne-am întâlnit acolo, eu stând doar 3-4 luni. A luat parte
până în 1933 cred, la monografiile Institutului Social Român.
După aceea, desigur a luat capacitatea de profesor, nu a rătat
în învâțământ ci s-a ocupat de pictură, expunând și făcând
ilustrații de cărți și afișe. După cum am spus nu avea
prieteni sau prietene proprii și încă nu numai pe mine.
Eram extrem de atașat și țineam la ea ca la o mamă agută
foarte mult. Eu eram foarte ritip și aveam puține șanse ca
mă ținea uneori de scurt căutându-mă adesea de pe
drumuri, făcându-mi observații să nu mai beau, acordân-
du-mi multă atenție și îndreptându-mi pentru mine un spirit
de sacrificiu. Eu însă eram afemeșat și ea suferea de
multe ori din această cauză. Din pricina faptului că
era o fire autoritară de multe ori se ciocnea cu părinții
și cu surorile ei. În anul 1938 cred, s-a mutat din cauza
măi era apartament din Varile Lascar iar apoi, prin
1939 în strada Varile Lascar în nuda locuință și acum.

Pentru prietenii prieteni pe care îi avea, asta de prin
1937 era un grup din care făcea parte Dorica Bălan,
Ionel Moșil (fiul academicianului), academicianul
Gheorghe Moșil, matematicianul care i-a devenit cu mare,
Enescu Bălan (până prin 1940) cumnatul Dorică Bălan,
și un inginer Nicole Gross, care era prieten cu toți
aceștia, care era omul mai bogat, având o repre-
zentanță tehnică din Cehoslovacia și care lucra
la rafinări de petrol la instalații la Ploiești. Tot
grupul acesta se întâlnea marile de război și
până la izbucnirea războiului foarte des, mergeau
într-o (denum) și seara se întâlneau vara fie
pe terenul de tenis, fie că erau și prietenii ei de
multe ori și eu, învâțându-l la masă în oraș.

16
59
105

de către Nicole Gross. În anul 1939, când eu avusesem legătură
cu Lee Miller, Lena s-a apropiat mai mult. De acest grup
măi dădeam seama că îl plăcea pe Nicole Gross. Nu pot
spune că mă făcea plăcere acest lucru, dar continuam
să-i frecventez. În anul 1940 sau 1941 Gross a plecat din
România împreună cu mama lui în Palestina. Mă a spus
aproape nimic; căci era în vremea legionarilor și nu
voia să fie prieten. Lena l-a ursoțit până la bucurie, el
i-a propus atunci să plece și ea mai departe, dar ea
nu a vrut căci i-a fost mila să mă lase singur acasă.
S-a întors deci, în mare măsură, pentru așteptarea lui
care mi-o purta. Nicole Gross a lăsat-o pe ea să arde
grădina de avere pe care o avea (cu mobil mare din
Br. Elisabeta) foarte curat mobilat. În acel mobil se
instalaseră legionarii și ea a dat dovadă de un curaj
extraordinar, intrând peste 25 de legionari înarmați care
ocupaseră acea casă. I-au dat confectul ei, nu s-a lăsat,
să pleasă, a reclamat și până la urmă au amestecat-o
și fau pus în vedere să pară-lească fără, lucru pe care
nu l-a făcut. Având grădina deosebită de lucrurile
prețioase ei, numai acum câțiva ani a lăsat
această pricină. În timpul războiului s-a dovedit
că avea un mare curaj și a fost o duzmana
netimpăcată a regimului fascist. Erau la ea, de
numărate ori m-a adăpostit, m-a ajutat, căci
morală nu era foarte rădă. Când Belu Gher
la moarte a făcut-o fără să izite. Când prof.
de. Săuleanu i-a dat unele documente să le
ascundă a primit, știind că e vorba de un
comunist, iar când a fost percheziționat a
scos o vorbă. Toată vremea războiului ne-am
petrecut timpul aproape mereu împreună.

100 100

Area radio și la postul ei ascultau și eu, ne bucuram de fiecare victorie sovietică, așteptam cu nerăbdare, cu lacrimi în ochi atât ea cât și eu înfrângerea frașei fasciste. Mi-amintesc de noaptea de 23 August când ca nebuni am reșt pe străzi amândoi, tipând, manifestând.

După 23 August, cred că la vârstă de 2-3 luni, a intrat la cerere artistică la Uniunea Patrioților, înfrățind împreună cu Elena Patrascanu teatrul de Păpuși unde a lucrat continuu, deoparte nu știu cât trăiesc cu Elena Patrascanu, totuși era foarte nemulțumită și geloasă de prietenia dintre mine și ea. Era bună prietenă cu Lucretia Patrascanu, pe care îl apărta la cursurile sale, corectându-i-le și uneori batându-i la masă. Din perioada din care s-a împrietinit cu Patrascanu și după ce a intrat în Partid, mi-a mai avut aproape de loc alte legături de prietenie, pe prietenii mai vechi, răzându-i din ce în ce mai rar.

În anul 1946 ^{vechi} a plecat, învinsă fiind de sora ei la Bukara, unde a stat vreo 2 luni și unde a avut o expoziție de pictură. Sotul ei, academicianul Dr. Morici era ambasador. A stat la Bukara și la Istanbul cu sora ei.

În anul 1947, când Patrascanu au plecat la Bruxelles, ea a plecat la Praga, unde urma să studieze teatrele de păpuși de acolo. Știu că s-a întâlnit și cu prietenul ei Wilco Gross, care locuia la Londra, unde ajunseser amândoi sau conferențiar mi se pare la universitate (la Politehnică). De la Praga s-a reîntors în București unde a lucrat mereu la teatrul de Păpuși, "Tânărul" și fiind încadrată în celula artiștilor plastici.

După golirea Patrascanu, ea fort și ea reîntorsă 6 luni. Întorcându-se a reluat munca la teatrul de păpuși, unde a căutat să muncească cât mai mult și unde a dus și munca individuală. În ultima vreme, disensiunile dintre noi se reînnoiau.

47 60
61

L-am cunoscut în anul 1929 ca student asistent la cursul său de sociologie și apoi până în anul 1934 am participat regulat la lucrările Institutului Social Român condus de el în calitate de specialist folclorist muzical. În vremea aceea eu aveam impresia că este un om de stânga, că predă cursurile într'un spirit mai larg. Este adevărat că, în afară de faptul că a fost reclamagiu, a reușit să provoace interesul studenților pentru satul românesc, pentru realitățile țărănești. Personal eu datorită acestor monografii am avut prilejul să mă formez. Era dintre profesorii care sprijinea mai mult pe studenții lui și căuta să le creieze posibilități de lucru. După ce monografiile s'au desființat și au luat avânt așa zisele "echipe regale" pe care tot el le dirija, am încetat să mai lucrez cu el, căci în aceste echipe se strecuraseră huliganii cari începușeră să creieze atmosfera fascistă la țară. Era persoana în grațiile lui Carol II, fapt căruia se datorește și înființarea serviciului social condus de el.

Totuși gândindu-mă la anumite studii apărute în editura Institutului Social îmi dau seama că, cu ajutorul lui s'au publicat unele studii destul de curajoase ca de pildă Monografia comunei Dumbrovnici în 1940 în care tov. Niron Constantinescu are un studiu destul de puternic pentru acele vremuri. Soția lui se spunea că era vară cu Lupeasca. În vremea legionarilor a fost devalizat de către aceștia și a avut de suferit din pricina lor, cu toate că fostul lui asistent Hersoni Traian era secretar general la Învățământ și mare comandant legionar. La un moment dat a ajuns Președintele Academiei.

După război a fost în America, unde a ținut un an un curs de sociologie la o universitate. Nu l-am văzut decât o singură dată în 1946, cu prilejul vizitei savantului sovietic Bogatiriev, care a asistat la vizionarea unui film sociologic făcut de Gusti în 1929 și a care vizionare fusese poftit și Gusti și la un banchet cu prilejul doctoratului pe care și l luase în același an cred, Octavian Neamțu, directorul Fundației Regele Mihai I.

Actualmente știu că e seos la pensie.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Dinutru Gaste

L-am cunoscut în anul 1929, ca student asistent la 62
cursul său de sociologie și apoi până în anul 1934
am participat regulat la lucrările Institutului
Social Român conduse de el, în calitate de specialist
folclorist muzical. În vremea aceea eu aveam impresia
că este un om de stânga, că pierde cursurile într-un
spirit mai larg. Este adevărat că, în afară de faptul
că a fost reclamăș, a reușit să provoace interesul
studentilor pentru satul românesc, pentru realitățile
țărănești. Personal eu datorită acestor monografii

45
26
63
avut puilepe să mă formeze. Era dintre profesorii care sprijinea
mai mult pe studenții lui și căuta să le crească porci, etate
de lucru. După ce monografiile și-au desființat și au lăsat
având așa zise "echipe regale" pe care tot el le dirija, am
mălat să mai lucrez cu el, căci în aceste echipe se strecuraseră
huliganii cari începuseră să crească atmosfera fascistoasă la
țară. Era persoana în grație lui Carol II, fapt cărui
se datorase și înființarea serviciului social condus de el.

Totuși, gândindu-mă la amănute studiilor apărute în editura ~~scriturii~~
Institutului Social din Iași dau seama că, cu ajutorul lui s-au
publicat unele studii destul de curajoase ca de pilda, "Monografia
comunei Dambovici" în 1940 în care tov. Mircea Constantin-
nescu are un studiu destul de puternic pentru acele vremuri.
Sotia lui o să se spune că era vară cu dupeasca. În vremea
legionarilor a fost devalizată de către aceștia și a avut de
suferi din partea lor, cu toate că fostul lui asistent Traian
Horseni era secretar general la Muncă, muncă și muncă comandant
legionar. La un moment dat a apărut Președintele Academiei.

După război a fost în America, unde a ținut un an
un curs de sociologie la o universitate. Nu l-am văzut decât
o singură dată, în 1946, cu puilepe vizitei la vântului societate
Bogatișier, care a asistat la vizitarea unui film sovietic
făcând de Gusti în 1929 și la care vizitare fusese poftit
și Gusti și la un balet cu puilepe doctoratului pe care
și-l luase în același an, Octavian Neamtu, doctorul
Fundatiei Repeticiu I.

Actualmente stău că e la pensie.

Korny Brauner

18. II. 1950.

64

lucru se vedea. La București a stat la Athenee Palace iar apoi la Hotelul Stănescu. Avea atât pașaport egiptean cât și american căci nu renunțase la cetățenia de origine. Cred că prin Septembrie, când situația internațională se agravase și nemții mi se pare intraseră în Cehoslovacia i s'a pus în vedere atât de către egipteni cât și de către legația americană că trebuie să părăsească țara, ei nemai garantându-i securitatea.

A plecat cu mare greutate, căci ținea mult la mine și căuta să mă convingă să plec și eu cu ea, căci, ca evreu cu siguranță că voi avea mult de suferit. Dealtfel și felul în care eram tratat de către șeful meu, profesorul Brăiloiu, era un argument pe care mi-l aducea, spunându-mi că dacă voi pleca de aici voi putea, în materia specialității mele, să-mi găsesc de lucru. Nu am vrut să părăsesc țara și am însoțit-o împreună cu Lena, în mașina ei (avea un Packard sport pe care îl conducea) până la Constanța. De atunci mi-a mai scris de câteva ori din Egipt unde participase la o expediție arheologică în calitate de fotografă și unde locuia de fapt. Nu am continuat să-i răspund și după câteva luni dela plecare n'am mai corespondat.

De atunci până în 1946 n'am mai știut nimic de ea. În 1946 în Februarie, mă cheamă la telefon și-mi comunică că a trecut prin București și că dorește să mă vadă. M'am dus la Athenee Palace unde locuia și am întâlnit-o. Era în uniformă americană, fără galoane și mi-a istorisit că se înrolase în timpul războiului ca reporteră, că scrie pentru revista engleză "Vogue". Venise dela Budapesta, unde ajunsese cu un grup de ziaristi reporteri iar în România venise într-o mașină însoțită de un alt ziarist reporter Philips (mi se pare). Imi spusese că fuse se tare îngrijorată de soarta mea, că profitase de prilejul de a veni la Budapesta pentru a se repezi la București să mă vadă. În timpul războiului fusese grav rănită (maxilarul inferior îi fusese despicat) dar după vindecare nu s'a retras ci a continuat să facă reportagii. Nu mai era vorba de relații intime între noi venise pur și simplu prietenește și a fost extrem de mulțumită de faptul că m'a găsit lucrând entuziasmat. Era la câteva luni după încadrarea mea în Partid, lucram la Arhiva de Folclor și depuneam o activitate foarte mare.

Am văzut-o de câteva ori, am stat mult de vorbă cu ea, i-am explicat că aș dori să ia legătură cu conducătorii Partidului Comunist să se clarifice asupra problemelor politice.

Ea mi-a mărturisit că ar interesa-o foarte mult un reportaj despre țiganii ursari, lucru care îl interesa și pe co-

LEE MILLER

În vara anului 1938 prin Iulie, a venit la Arhiva de Folclor pictorul englez Roland Penrose, însoțit de Lee Miller Eloni Bey, prietenă bună de a acestuia măritată în Egipt. El făcea o primblare prin Europa, fusese în Grecia, în Bulgaria și apoi în România. Lee Miller, de origine americană, nu mai stătuse de mult în America. Din tinerețe ea fusese la Paris, unde se specializase în arta fotografică, fiind asistenta fotografului Mon Roy.

Din câte înțelegeam Lee Miller nu mai trăia cu soțul ei, egipteanul Eloni Bey, dar de care nu era despărțită, fiind extrem de bogată călătoria foarte mult. Atât el cât și ea erau mari amatori ai artei populare și veniseră la mine, după ce se prezentaseră la ministerul Propagandei, pentru a-i iniția, a le pune discuri și a le arăta folclorul românesc. Li s'a oferit de către ministerul propagandei la sosire o masă la șosea la luna Bucureștilor și la această masă a fost invitat și profesorul Brăiloiu împreună cu mine din partea Arhivei de Folclor. Ei și-au exprimat dorința să facă o călătorie prin țară, în sate și că ar dori să-i însoțească eu. Am plecat împreună și am trecut prin diferite sate, ne-am oprit la mănăstirea Tismana, unde era hram cu jocuri și țărani veniți din toată regiunea. Eu m'am împrietenit cu dânsăi foarte mult și după Tismana sau Sibiu, profesorul Brăiloiu s'a întors în București iar eu am continuat cu ei voiajul. Pictorul Penrose o iubea de mult pe Lee Miller și ar fi vrut să se căsătorească cu ea, dânsa nu era însă hotărâtă. ~~xxxxx~~

[REDACTED] am continuat să faceam un voiaj prin țară cred că prin Bucovina, Sighetul Marmăției, Cluj și înapoi spre București. În toată această vreme ea a făcut fotografii cu scene de folclor, țărani la joc, înmormântări, peisagii mai caracteristice.

În București m'a dus la legația egipteană unde ea era prietenă bună cu soția ministrului și cu ministrul. Pe soția ministrului o mai cunoscusem cu prilejul unei vizite pe care o făcuse la Arhiva de Folclor profesorului Brăiloiu.

[REDACTED]

legul ei ziaristul. Am plecat într'un sat la câțiva kilometri de București, unde erau țigani ursari, am stat de vorbă cu aceștia și amândoi au făcut diferite fotografii acolo.

Pe Maria Lătărețu, cântăreța gorjeancă, o cunoscuse când fusese cu 8 ani înainte, își luase discurile ei și o iubea foarte mult. Si-a exprimat dorința să o mai asculte odată. I-am comunicat lui Lena Constante și am mers într'o seară cu ea și cu prietenul ei într'un restaurant la piața Buzzești, unde au ascultat-o și au fotografiat-o. Deasemenea am dus-o la atelierul teatrului de Păpuși condus de Elena Pătrășcanu și unde lucra și Lena Constante a luat note și a făcut fotografii pentru reportaj. În acea vreme tensiunea între comuniști și național-tărăniști mi se pare că începuse. I-am înjurat pe pe Maniu, pe Brătianu și am căutat să o conving de atitudinea dușmănoasă a acestora. Ea a stat mai multe zile căci înainte de Sibiu, având o pană și-a lăsat mașina pe câmp și i s'a dus la Sibiu. Între timp mașina fusese devalizată și i se furaseră toate lucrurile. Stiu că alerga pe la legatia americană cerând să fie despăgubită. Au fost câteva zile când n'am mai văzut-o. Mi-a mărturisit că prietenul ei Roland Penrose i-a scris și că încercase neapărat să se întâlnească și să se căsătorească cu el (între timp divorțase de bărbatul ei din Egipt). Într'o seară m'a invitat la o masă la Athenaeum Palace, pentru a-și lua rămas bun căci mi-a mărturisit că s'a hotărât să se căsătorească la Londra cu prietenul ei pictorul. A fost o masă la care s'a băut foarte mult, erau mai mulți americani în uniforme din care eu nu cunoșteam pe nimeni, eu stăteam lângă ea și vorbeam cu ea. Mi-a spus că îi pare bine că m'a găsit la lucru, că e mulțumită că a văzut țara eliberată, că a făcut constatări interesante și că va scrie. A publicat, după multă vreme mi-a căzut în mână un reportaj în care vorbea despre munca mea, despre teatrul de păpuși, însă în ceea ce privește situația politică am rămas surprins văzând că figurează fotografia regelui, a lui Maniu, alui Brătianu, de care ea, vorbind cu mine își bătuse joc, considerându-l bătrâni, fără perspective. Legătura cu aceștia o făcuse bănușe prin legatia americană. Articolul a apărut în revista engleză "Vogue". De atunci nu am mai primit decât o succintă scrisoare în care îmi comunica că s'a măritat cu Roland Penrose și-mi trimite și fotografia copilului care se născuse.

Tin să spun că [redacted]

Lee Miller, era o dușmană a fascismului și a hitlerismului. Întotdeauna vorbea în termenii cei mai frumoși despre U.R.S.S., despre realizările de acolo, despre comuniști și că dorea să viziteze Uniunea Sovietică. Aci în București, în prima perioadă nu a

67/67

cunoscut mulți români, nici legația americană nu o frecventa. Eu i-am prezentat-o lui Belu Silber în 1938 și altor prieteni cu care am fost într-o seară la un restaurant unde am ascultat pe Maria Lătărețu. În 1946 nu s'a mai văzut cu Belu Silber.

417

26 2.

celor române. Ei s-a oprit de către ministrul propozându-i să scrie o
notă la soca la luna Bucureștilor și la această mază e fost înstat și 69
profesorul Brăiloră împreună cu mine din partea Orăilor de Folclor. Ei
și-au exprimat dorința să facă o călătorie prin țară, în rate și că au
fost să-i însoțim eu. Am plecat împreună și am trecut prin diferite
sate, ne-am oprit la Mănăstirea Trmăna, unde era brau cu focuri
și țărani veniți din toată regiunea. Eu m-am împrițit cu dăron
foarte mult și, după Trmăna sau Orăii, profesorul Brăiloră s-a
rătur în București iar eu am continuat cu ei totajul. Pe totul Peuror
o mbea de mult pe lee Myker și a fi vut să se cotească cu ea,
dăna nu era nuri hotărâtă. Era o femeie mală, blondă, foarte
frumoasă

[redacted] și au
continuat să facem un voiaj prin țara cred că prin Bucovina, bghetul
Marmatiei, Cluj și mapor țire București. În toate aceste vreme e a
a făcut fotografii cu scene de folclor, țărani la pr. în mormânturi,
peisagii mai caracteristice.

În București m-a dus la legatia egipteană, unde ea era prieti-
na bună cu soția ministrului și cu ministrul. Pe soția ministru-
lui o mai cunoșteam eu pe tleful unei nșile pe care o facuse la
Arhiva de Folclor profesorului Brăiloră.

Lee Myker era extenu de mdrăgostita de nure și acest lucru se
vedea. La București a stat la Athenia Palace iar apoi la Hotelul
Stănescu. Așa atât papaport egiptean cât și american, căci nu
renunțase la cetățenia de origine. Cred că prin Septembrie,
când situația internațională se agravase și ne mtrii nui se
pare intrasera în Cehoslovacia și s-a pus în vedere atât
de către egipteni cât și de către legatia americană că trebuie
să parăsească țara, ei nemarțarantându-i se mstătea.

Am plecat cu mare greutate, căci ținea mult la nure și căuta
să mă convingă să plec și eu cu ea căci, ea credea cu nre-
raută că vor avea mult de suferit. Dealtfel, și felul în
care erau tratat de către țeful meu, profesorul Brăiloră,
era un argument pe care nui-l aducea, spunându-mi că
dacă voi pleca de aici voi putea, în materia specială-
tății mele, să mi se qerească de lucru. Eu am vut să parăseac
țara și au însoțit-o împreună cu leua, în marna ei

35
(avea un Packard sport pe care îl conducea) până la Constanța. De atunci
nu s-a mai scris de câțeva ori din Egipt (unde participase la o expediție
arheologică în calitate de fotograf și unde locuia de fapt). Nu mai
continuat să-i răspund și după câteva luni de la plecare și-au mai
corespondat.

De atunci până în 1946 n-au mai știut ni nimic de ea. În 1946
în februarie, mă cheamă la telefon și- mi comunică că a trecut
prin București și că dărește să mă vadă. M-am dus la Athene Palace
unde locuia și am întâlnit-o. Era în uniformă americană, foarte
galoane și mi-a istorisit că se învolsese în timpul războiului
ca reporteră, că scrie pentru revista engleză "Vogue". Venise de la
Budapesta, unde apunsesse cu un grup de zvonite reporteri iar în
România venise într-o mașină însoțită de un alt zvonst reporter
Philips (nu se pare). Mi-a spusese că fusese tare îngrijată de toate
mea, că profitase de prilejul de a veni la Budapesta pentru a se
repeși la București să mă vadă. În timpul războiului fusese
grav rănită /maximale inferorite fusese despicat) dar după vinde-
care nu s'a retras și a continuat să facă reportajii. Mi-a mai ex-
pluat în vorbă de relații între mine și ea, venise pur și simplu prietenește
și a fost extrem de mulțumită de faptul că mi-a găsit lucrând,
entuziasmat. Era la câteva luni după încadrarea mea în Partid,
lucrăm la birou de folclor și începuseră o activitate foarte
mare.

Au răfuit-o de câteva ori, am stat mult de vorbă cu ea, i-am
explicat că ar fi bine să se legătura cu conducătorii Partidului
Comunist, să se clarifice asupra problemelor politice.

Ea mi-a mărturisit că ar interesa-o foarte mult un reportaj
despre țigani ursori, lucru care îl interesa și pe colegul ei
ziaristul. Au plecat într'un sat la câțiva kilometri de
București, unde erau țigani ursori, am stat de vorbă cu
acel și n'a mândor au făcut diferite fotografii acolo.

Pe Maria Lăzăreț, cântăreața gorceancă, o cunoșcuse
când fusese cu Gani înainte, în care discuțiile ei și o
iniba foarte mult. Și-a exprimat dorința să o mai asune
adată. I-am comunicat lui Leana Constanța și am mers într-o
seară cu ea și cu prietenul ei într'un restaurant la
piața Bugești, unde au ascultat-o și au fotografiat-o

4-
11
De asemenea, am dus-o la atelierul teatrului de Păpuși condus de Elena
Pătruș, ca mi s-a spus unde luam și Elena Constante, a luat note și a
făcut fotografii pentru reportaj. În acea vreme tineream între
comuniști și naționaliști. Nu se pare că începuse, tam înfu-
rat pe mâini, pe Brătianu și am căutat să o conving de atitudinea
diznațională a acestora. Ea a stat mai multe zile aici înapoi
de Sibiu, având o penă și-a lăsat mașina pe câmp și i s-a
dus ea Sibiu. Între timp mașina fusese devalizată și i se
fuseseră toate lucrurile. Știu că alerga pe la legații americani
cerând să fie despăzuliți. Au fost câte la zile când n'am mai
văzut-o. Mi-a mărturisit că prietenul ei Roland Penrose
i-a scris și că îi cere neapărat să se întoarcă și să se
carătoarească cu el (între timp divorțase de barbatul ei din
Egipt). Între o seară mi-a murat la o masă la Athenaeum Palace,
pentru a-și lua rămas bun căci mi-a mărturisit că s-a hotărât
să se carătoarească la Londra cu prietenul ei pictorul. A fost o
masă la care s-a bucurat foarte mult, erau mai mulți ameri-
cani în uniforme din care eu nu cunoșteam pe nimeni, ei
stăteau lângă ea și vorbeau cu ea. Mi-a spus că îi pare
bine că mi-a găsit la lucru, că e mulțumită că a văzut
fără eliberare, că a făcut constatări interesante și că va
scrie și publicat, după multe vreme mi-a căzut în mână,
un reportaj în care vorbea despre munca mea, despre teatrul
de păpuși, însă în ceea ce privește situația politică am
rămas surprins văzând că figurează fotografiile regelui,
a lui Maniu, a lui Brătianu, de care ea, vorbind cu mine
într-o literă pe, considerându-i ^{trădători} bătăni, fără perspective.
Legătura cu acestia o făcuse ^{trădătorii} prin legătura americană. Articolul
a apărut în revista engleză „Vogue”. De atunci nu am
mai primit decât o succintă scrisoare în care îmi comunică
că s-a măritat cu Roland Penrose și mi-a trimis și fotogra-
fia copilului care se născuse.

În aceeași vreme că, toată vremea cât am avut legături cu
Lee Miller, era o prietenă a faxismului și a hitlerismului.
Întotdeauna vorbea în termeni cei mai frumoși, despre N.R.G.F.
despre realizările de acolo, despre comunisti, și căorea

Colonelul MACNAB

Era atașat militar la legația Angliei în anul 1939. L-am cunoscut în acea vreme împreună cu soția lui la ministrul Egiptului la o recepție, cu prilejul venirii mi se pare a ministrului de externe egiptean în România. Apoi l-am revăzut la o recepție la legația engleză, unde prezentasem un program de muzică și dansuri românești, când a dansat și el dansuri scoțiene în costumul caracteristic scoțian. Era foarte interesant pentru dansul românesc și pentru muzica populară și se întreținea cu mine, fie despre jocurile noastre, fie despre felul în care au decurs festivalurile internaționale de dansuri dela Londra, la care participasem și eu cu un grup de țărani români. Când am fost invitat de două ori la masă, la dejun, la ministrul Angliei era și el la masă.

M-a invitat odată la un ceai pe care l-a oferit la el acasă (stătea pe la șosea, lângă Arcul de Triumf), ceai la care era foarte multă lume din care nu prea cunoșteam și la care eu am fost cu nevasta ministrului egiptului. Eram doritor să aflu vești de pe front dar de câte ori vorbeam cu el, era extrem de distrat. Nu-mi puteam da seama cât e de distrat și cât îl face pe distratul, căci sărea dela o idee la alta, cânta și privirea îi era întotdeauna pierdută.

Nu știu exact când a plecat, aflasem că s'ar fi înrolat în Grecia, ar fi participat în prima campanie împotriva hitleriștilor și ar fi pierdut un braț sau o mână, căzând prizonier.

De atunci n'am mai avut nicio legătură (din 1940).-

Colonelul Macnab

43

31 -1-

73

Era atașat militar la legatia Angliei în anul 1939. Îi-au cunoscut și aici vreme
împreună cu soția lui la ministrul egiptului la o recepție, cu prilejul venirii
ni se pare a ministrului de externe egiptean în România. Apoi l-au revăzut
la o recepție la legatia engleză, unde prezentasem un program de muni-
ca și dansuri românești, când a dansat și el dansuri ~~costume~~ seștiene
pe costumele caracteristice țotian, era foarte interesat pentru dansul
românesc și pentru muzica populară și se distraținea cu mine, fie
despre povestile noastre, fie despre felul în care au decurs festivalele
role internationale de dansuri de la Londra, la care participasem și
eu cu un grup de țărani români. Când am fost invitat de domni-
ori la masă, la dejun, la ministrul Angliei era și el la masă.

M-a invitat odată la un ceciu pe care l-a oferit la el acasă
(statie pe la sosea, lângă Arul de Triumf), casa la care era foarte
multă lume din care nu prea cunoșteam și la care eu am fost
cu nevasta ministrului egiptului. Erau doctor să aflu vestile de
pe front dar de câte ori vorbeam cu el, era extrem de distrat. Na-
mi puteam da seama cât e de distrat și cât îl face pe distratul,
când sărea de la o idee la alta, când și primea și era întotdeauna
pierdută.

Nu știu exact când a plecat, aflasem că s-ar fi învrat
pe Grecia, ar fi participat în prima campanie împotriva
hutenștilor și ar fi pierdut un braț sau o mână, căci
prizonier. De atunci nu am mai avut nici o legătură (din
1940).

Urm. Brauner 18.9.1950.

3074
585

JK

VICTOR RADULESCU POGONEANU

L-am cunoscut în 1925 când eram amândoi elevi la liceul Seminarul Pedagogic Universitar. El era fiul directorului RMdulescu Pogoneanu, într-o clasă inferioară mie. Apoi când era în cl. VIII am ținut cursuri de muzică la acea clasă.

L-am revăzut prin anul 1929 sau 1930 în monografiile Sociologice pe care le făcea Institutul Social Român. Cred că a luat parte la 3 sau 4 campanii monografice. Dacă nu mă înșel, prin 1933 sau 1934 fusese director de cabinet la Minist. Instrucțiunii când era Gusti ministru. De atunci a intrat la Ministerul de Externe și nu l-am mai văzut aproape niciodată. Aflasem că a avut o boală care îi paralizase picioarele, că a suferit enorm și a încercat tot felul de tratamente fără efect.

După 23 August a intrat ca secretar general la Ministerul de Externe. În acea vreme m'a chemat pe mine, nu-l mai văzuserăm de multă vreme și mi-a spus că dorește să facă cred un album despre arta populară românească, la care să colaborez împreună cu Oscar Valter Cisek. M'a chemat de câteva ori, Radio-ul depindea pe atunci de Externe și mi-a spus că va căuta să-mi aranjeze o situație mai bună materială căci mă apreciază. Nu a făcut nimic nici cu albumul și la Radio rămăsesem prost încadrat. L-am revăzut de vreo două sau trei ori prin 1946 la masă la Octavian Neamțu, directorul Fundației "Regele Mihai I" și odată la un banchet când Octavian Neamțu își luase doctoratul. Știam din vremea aceea, după 1946 că era un dușman al comunismului, nu o spunea pe față dar dădea a înțelege că lucrurile se vor schimba și că el va juca un rol hătărător. Il consideram megaloman, aproape nebun, lucru pe care i l-am și spus când spunea că numele lui "va rămâne înscris în veci în istoria acestei țări".

La mesele la care am luat parte nu se discuta politică, era un grup de colegi de monografie din tinerețe și se povesteau anecdote și amintiri din timpul studenției. El era un om extrem de ironic și bătea joc de prietenii lui (cum de pildă Octavian Neamțu și mie personal îmi inspira milă și în aceiași vreme groază din cauza invalidității care îi imprima un rânjat permanent pe buze.

Nu am ideile cu cine se vedea căci nu aveam nici un fel de legături cu el. Trădător, condamnat în procesul Maniu.

18 II 1950

S. A. Harry Browner

Victor Radulescu Pogoneanu

23 75
L-am cunoscut în 1925 când eram amândoi elevi la Liceul 86
Seminarul Pedagogic Universitar. El era fiul directorului
Radulescu Pogoneanu, într-o clasă inferioară unei. Apoi când
era în cl. VIII am ținut cursuri de muzică la acea clasă.
L-am revăzut prin anul 1929 sau 1930 în monografiile
sociologice pe care le făcea Institutul Social Român. Cred că a
luat parte la 3 sau 4 campanii monografice. Dacă nu mă
îngel, prin 1933 sau 1934 fusese director de cabinet la Arhivă
Instrucției când era Gusti ministru. De atunci a intrat la
Ministerul de Externe și nu l-am mai văzut aproape niciodată.
Fă. Afleram că a avut o boală care îi paralizase picioarele, că
a suferit enorm și a murat tot felul de tratamente fără efect.
După 23 August a intrat ca secretar general la Ministerul
de Externe. În acea vreme nu a chemat pe mine, nu l-am mai
văzut de multă vreme și mi-a spus că dorește să facă
cred un album despre arta populară românească la care
sa colaboreze împreună cu Oscar Văteș și Lek. M-a chemat

22 25
6
De câteva ori, Radio-ul Dependea pe atunci de Externe și era
spus că va cânta să-mi aranjeze o situație mai bună
materială căci mă aprecia. Nu a făcut nimic nici un
albumule și la Radio românească prost încadrat. L-am revădat
de re-o bună sau trei ori (pînă 1946 la mers la Octavian
Neamtu, Directorul Fundației „Reșele Măhar I” și odată la
un bauchet cîntî Octavian Neamtu își luase doctoratul.
Știam din vremea aceea, după 1946 că era un dușman
al ~~noștrui~~ comunismului, nu o spunea pe față dar știrea
a înțeleg că lucrurile se vor schimba și că el va juca
un rol hotărîtor. El consideram megaloman, aproape
nebun, lucru pe care i l-am și spus când spunea că
minuile lui „va rămîne înscris în veci în istoria
acestei țări”. La mesele la care am avut parte nu se
discuta politică, era un grup de colegi de monografie
din tinerețe și se povesteau anecdote și amintiri din
timpul studenției. El era un om extrem de ironic, în
bătăie de prietenii lui (cum de pînă Octavian
Neamtu) și mi se personal mi s’apăsă urea și în
acelă vreme groază din cauza invalidității care
îi imprimă un rîs permanent pe buze.

Nu aveam nici o idee ca cine se vedea căci nu
aveam nici un fel de legătură cu el. I.E.
trăitor, condamnînd în procesul Maniu. —
Harry Brauner 18.II.1950.

Victor Rădulescu Pogoneanu

276 ~~89~~ 77

L-am urmasut in anul 1928, cand era coleg (in o clasa de urmasa mica) la Seminarul Pedagogic, al carui director era tatăl tau. In 1928, am finit cursurile de muzica in clasa in care era elev. Pna anul 1932 cred, l-am revizuit la monografiile realizate de către Institutul Social Român. Nu eram însă în stadiu de lectură, nefăcând parte din același grup. (El se ocupa de problemele juridice și pna parte dintr'un grup condus de avocatul Mircea Bărbulescu). In 1933 sau 34, venind înștiințat de arivistul Mircea Bărbulescu. In 1933 sau 34, venind înștiințat de ministrul al Educației Naționale a fost numit la cabinetul acestuia. Caun pe atunci a intrat și la Ministerul de Externe. Nu l-am mai văzut caun pe atunci a intrat și la Ministerul de Externe. Nu l-am mai văzut de atunci, aflasem că fusese numit în străinătate, mai tinea războiului la Berlin și că era secretar de legatie. Mai tinea războiului desene - la Berlin și că era secretar de legatie. Mai tinea războiului desene - nea sau in vremea războiului aflasem că a suferit de o boala incurabilă, care l-a paralizat de ambre picioare, că a suportat cu mare curaj foarte grele intervenții medicale de bypass renal. Cu mare curaj foarte grele intervenții medicale de bypass renal. Cu mare curaj foarte grele intervenții medicale de bypass renal.

neurabola, care l-a paralizat
cu mare urag foarte pe intervenții medicale de
Din paralizat a continuat să-și desfășoare activitatea în
Diplomație, mergând la Stockholm, pentru a se trata în acor
venie (în timpul războiului). Nu-și amintesc să-l fi revăzut decât
măi după război, după 23 august. În acea vreme el era numit
secretar general la Externe, ministru fiind Nădălsu-Buzescu. M-a
chemat la dânsul pentru a-mi cere să lucrez, împreună cu Oskar
Cizek la ~~un~~ ^{un} ~~as~~ publicatie despre arta populară.eram la Radio,
intrat de puțină vreme, Radio-ul lepedea de Externe și mi s-a
de note proiecte de a fi o amplasare deosebită emisiunilor de
muzică populară. Acest lucru se făcea prin vora amlu
mă afară de aceasta l-am mai văzut la ne-o dată mese la Beta-
mă în fața lui timpuri monografiei, unde lucrarea

În afară de aceasta l-am mai văzut la un
vînzător de cărți (în care era printre altele timpurile monografice, unde erau
de același gen) și la un băușet cu proteful lui și doctoratului lui
deanului (1946). Era un om extrem de ambițios, încrezător și
sigur în el. Nu aveau din aceasta printre simpatie pentru el.

88
mi inspira o notă jurtificată din propria faptă că el căsătorise căm
sa, sora, iar acum infirmitatea îl făcea să se târască, știu că se 78
știe că era de fapt cel mai important personaj la extenu, că el
il influența și pe Nicolae Bărbulescu. Știam că este ostil comunistilor,
(nu mi s-a deam de așa parte la ce grad); era megaloman și vroia
nu mi s-a deam de așa parte a de scris și că glumește spunând că el
a negociat tratativele cu Moss prin dr. Kolontay la Stockholm și că
numele lui răpăris cu el de aur în istoria țării. În întăburile pe
care le-am avut la mesele după care știam că nu discute politici, erau
pentru el momente de destindere, în care povătesc anecdote din trecut
amatoriști din vremea studenției. La aceste mese lua parte și un alt
prieten de-al lor, tot din timpul studenției, Nicolae Popescu, care lua
părerea în monografie și apoi la fundatie. (Ștău deam
cât și Popescu au fost martori în procesul de trădare). Nu am cunoscut
alte legături de ale lui, deoarece nu eram împreună.

Știa că sunt prieten cu Patrașcanu și mă întâlnea cu simpatie după
dăruire, interesându-se de face. ~~În~~ La un moment dat, nu știu când,
lena Constanta (care îl cunoștea și ea tot în timpul studenției) mi-a
marturisit că Patrașcanu i-a cerut să-l cheame la ea pe Popescu
pentru a se întâlni și vorbi cu el și să facă acest lucru. Nu știu
ce au discutat căci L.C. nu mi-a spus, nici nu știu măcar dacă a fost
de fapt la discuție.

Am mai căutăm am aflat despre procesul de trădare din care a făcut
parte precum un rol extrem de important mi-am dat seama de pericolul
pe care îl prezentase, deoarece eu nu îl luam foarte în serios. Aceasta
pentru că atunci când eram de fapt îl ironiza pe neamtu sau pe
celălalt prieten Popescu, cu note apăsătoare de studenție și foarte
nervositate.

Comprova

2 Martie 1950

27 79
588
79

ROLAND PENROSE

L-am cunoscut în anul 1938, prin luna Iulie, când însoțit de Lee Miller a venit într'un voiaj în România. Ne-am împrietenit, am călătorit prin țară împreună. Era antifascist, nu mi-am dat seama dacă nu era comunist. Prieten bun al lui Picasso, acesta cred că locuia la el de câte ori venea la Londra. După ce a părăsit țara l-am mai revăzut în anul 1939, luna Ianuarie când fusesem cu un grup de țărani dansatori la un concurs internațional la Londra. Era extrem de ocupat în acea vreme făcând parte din comitetul antifascist care se ocupa de soarta refugiaților din Cehoslovacia. Nu am mai aflat nimic despre el până la venirea în 1946 a lui Lee Miller, care mi-a spus că a făcut războiul în armata engleză, că fusese demobilizat. Este pictor și îmi pare că are o galerie de tablouri.

18 II 1350

ss. Harry Brauner

Roland Penrose

132

L-am cunoscut în anul 1938, prin luna Iulie, când însoțit de Lee Miller a venit într-un vizit în România. Ne-am împri-
 tend, am călătorit prin țară împreună. Era antifascist, mi-
 mi-am dat seama încă nu era comunist. Prieten bun al
 lui Picasso, acesta cînd că locuia la el de cîte ori venea la
 Londra. După ce a plecat, țara l-am mai revăzut în anul
 1939, luna Ianuarie cînd fusesem cu un grup de tineri
 dansatori la un concurs internațional la Londra. Era extrem
 de ocupat în acea vreme făcînd parte din comitetul
 anti-fascist care se ocupa de soarta refugiaților din che-
 slovacia. Nu am mai aflat nimic despre el până la venirea
 în 1946 a lui Lee Miller, care mi-a spus că a făcut războiul
 în armata engleză, că fusese demobilizat. Este pictor și
 mi pare că are o galerie de tablouri.

Harry Brauner 18.II.1950.

87-82
580

RIZA PROPST KRAID-POLLAK

Am cunoscut-o în casa Pătrășcanilor. Era o veche prietenă de a lor, pictoriță. Avea o fată, un fiu care plecase în Palestina și un alt copil, fost comunist, acasinat la Răbnița. Mama nu știa de soarta copilului pe care îl credea în viață în URSS. Prea în anul 1945, cursuri de Istoria Artelor la Universitatea Democrată a Apărării Patriotice, unde am fost coleg cu ea.

Am văzut-o de câteva ori în casă la Pătrășcana, apoi am fost cu Pătrășcanii și Lena Constante la dansa odată sau de două ori. Vroia să plece cu soțul ei în Palestina la fiul ei. Nu am mai văzut-o cred de vreo 2 ani. Am impresia că în timpul ilegalității atât ea cât și soțul ei i-au făcut servicii lui Pătrășcanu, dar de când era ministru se vedeau foarte rar.

Soțul ei nu știa ce meserie avasese, cred că fusese negustor sau funcționar, în orice caz, când îl cunoscusem mi se pare că nu mai avea nicio meserie. Stau într'un bloc, la Piața Amzei.

Era un om foarte liniștit, nu prea discuta niciodată politică și mi se pare că copiii erau din prima căsătorie a soției sale. Intenționa să plece în Palestina și începuse chiar să-și desfășoare casa în acest scop.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Roland Penrose

82

39
91

L-am cunoscut în vara anului 1938 când a venit în România, spre a cunoaște țara în excursia împreună cu o prietenă de a lui care locuia în Egipt la Mrs Miller Elroy Bay, după o călătorie pe care o făcuseră în Grecia, trecând prin Bulgaria.

Era foarte locuitor în Anglia și au venit la birou de lucru a lui. Cunoștințele din vremea de M. Propagandei pentru a le arăta aspectele fizice ale lui. M-am împrietenit cu dânsul și am făcut o călătorie prietărească împreună cu prietena lui. Am în București m-a prea cunoscut pe mine și deată că a fost de re-o călătorie ori la ministerul egipțian în care prietena lui se în legătură din Egipt încă. Era de stănga și arăsesem impresia că e chiar comunist. L-am revăzut în ianuarie 1939 când am fost cu un grup de țărani la un concurs internațional de dansuri de la Londra. Atunci am stat câteva zile (re-06-7) și venea în vizită. Era în acea vreme extrem de ocupat pentru că se ocupa de căutarea și de foarte refugiaților cehi și slovaci țărani și cari erau de stănga. Mi-a fost amintire când eram la Londra în tot felul de artiști dintr-o după amiază când m-a însoțit cu grupul de țărani dar nu am reținut nici un nume. De atunci mi l-am mai văzut și nici m-am mai cunoscut cu dânsul. Era foarte bun prieten cu pictorul Picasso, acesta stătea la el la Londra, și avea o colecție de re-o 40 tablouri de Picasso, care era comunist.

2 martie 1950

Reza Propst Kraib - Pollack

Am cunoscut-o în casa Patrascanu. Era o vechă prietenă de-a
lor, pictoriță. Avea o fată, un fiu care plecase în Palestina și un
alt copil, fost comunist, asasinat la Rădăuți. ^(Irina Kraib) Mama muștia
de boala copilului și care îl credea în viață. Mama muștia
în anul 1945, cursuri de Istoria artei la Universitatea
Democrată a Muncii Patrioțice, unde am fost coleg cu ea.
Am răzbit-o de câteva ori în casă la Patrascanu, apoi am
fost cu Patrascanu și Lena Constante la Iulius odată sau
de două ori. Voră să plece cu soțul ei în Palestina la
fiul ei. Nu am mai răzbit-o cred de vre-o 2 ani. Am impresia
că în timpul abnegației atât ea cât și soțul ei i-au
făcut servicii lui Patrascanu, dar de când era muribund
se vedeau foarte rar.

Soțului ei nu iții ce meserie avușese, cred că fusese
negustor, ^{sau funcționar} în orice caz, când îl cunoașeau mi se pare că
nu mai avea nici o meserie. Stău într-un bloc, la Piața
Amiei. Era un om foarte liniștit, nu prea discută urmări
politice și mi se pare că copiii erau din prima căsătorie a
soției sale. Intenționa să plece în Palestina și să expună elien
la - și să facă casa în acest scop.

Harry Brauner

18. II. 1950.

MIHAI POP

Pe Mihai Pop l-am cunoscut în anul 1929, în cadrul cercetărilor sociologice făcute de către Institutul Social în com. Drăgus, județul Păgăras. El era student cu bursă la Praga, urma filologia și făcea parte din echipa de folclor în care lucram și eu. Am fost pe teren pe urmă mai mulți ani, lucrând împreună, el folclorul literar și eu folclorul muzical.

A avut bursă de studii mulți ani, la Praga, la Bonn, la Varșovia, așa încât mă întâlneam cu el în vremea vacanțelor, când dacă nu era la teren lucra la București.

În anul 1938 mi se pare s'a stabilit aici, în București lucrând ca asistent la facultatea de Litere și Filozofie și la Direcția Presei împreună cu Zaharia Stancu.

Tatăl său era protopop în comuna Apșa din Maramureș Cehoslovac. Împreună cu fratele său Nicoară, în anul 1930 (luna August) m'au invitat să fac o culegere de folclor în satele românești dela graniță din Cehoslovacia. Mi-au arătat că trecerea fără pașaport în acea vreme era un lucru obișnuit în regiunile apropiate și am stat acolo o lună fără a avea dificultăți. Culegerea pe care am făcut-o atunci mai există și astăzi catalogată la Institutul de Folclor.

El era nepotul lui Ilie Lazăr și făcea politică național-tărânistă. Era în grupul național-tărânist de stânga și lucra cred cu tov. Mihai Beniuc, cu Șov. Bucur-Schiopu, tov. Mezincescu Eduard pe care i-am cunoscut prin dânsul.

La apariția ziarului "Lumea Românească" a intrat în corpul redacțional și a scris cred cronica externă sub numele de Petre Buga. Prin 1939-40 s'a căsătorit cu o ingineră agronomă Sturza și de atunci nu l-am mai văzut decât foarte rar.

În timpul războiului (sau încă înainte nu știu) a plecat atașat cultural la Bratislava, unde a stat toată vremea războiului. L-am întâlnit odată și mi-a spus că a făcut acest lucru pentru că nu vrea să lupte. Mi-a mai spus atunci (era prin 1942) că el are contact cu oamenii de stânga dela Bratislava, că nu se consideră colaboraționist.

După război a cerut să vie în țară și a venit cu trenul adus de tov. Vlădescu Răcoasa din Cehoslovacia. Nu-l vedeam

138

149 85

decât întâmplător, pe stardă. Il înjura pe unchiul lui Ilie Lazăr pentru acțiunea la care pornise și a lucrat câteva luni la Externe. După aceea, încă în 1946 mi se pare, a demisionat și a plecat la fabrica de ciment din Fieni într'un pîst administrativ împreună cu soția și cei 3 copii ai săi. Nu a intrat în partid, știu că îl cunoștea pe Primul Ministru Groza. La un moment dat și-a exprimat dorința de a reîncepe munca științifică de a activa în domeniul folclorului. E doctor în slavistică și un foarte bun specialist (ținând seamă că a avut 9 ani bursă și a lucrat în străinătate cu savanți printre care și marele savant sovietic Bogatiriev, care lucrase la Praga și acum lucrează la Moscova).

I-am explicat că nu stă în posibilitatea mea să-l angajez. Tov. Ministru Ed. Mezincescu și tov. Zaharia Stancu, mi-au spus că poate fi încadrat. Tov. Zaharia Stancu era președintele comitetului de artă de pe lângă secția de propagandă și agitație a C.C., și mi-a spus că C.C., și-a dat asentimentul.

Din luna Martie sau Aprilie 1949, lucrează la Institutul de Folclor. Este unul dintre cei mai vrednici colaboratori, muncеște de dimineața până seara târziu și dă dovadă de o mare pricepere. Are un rol extrem de important în ceea ce privește crearea cadrelor noi și duce o permanentă muncă în toate domeniile. Cunoaște limba cehă, poloneză, puțin rusa, germana, ungara așa încât este extrem de util.

Duce muncă sindicală intensă și îmbrățișează toate domeniile folclorului, făcând prelucrări pe baza cuceririlor savanților sovietici.

Nu știu pe cine vede, dar în ultimul timp lucrează atât de mult încât de cele mai multe ori ajunge seara acasă. Având 3 copii nu are o situație materială bună așa încât acasă se ocupă și de gospodărie.

În ultima vreme știu că tov. Zaharia Stancu i-a dat niște lucrări (traduceri pentru teatrul național, că se vede dîn când în când cu tov. Mihail Beniuc și cu tov. Roman Moldovanu, dela Institutul de Statistică.

În toate manifestările decînd lucrează la Institutul de Folclor, s'a dovedit a fi alături de noi. Niciodată nu am surprins la el vreo atitudine care să dea de bănuț ci dimpotrivă, a muncit în spirit partinic.

Locuеște în strada Caragea Vodă nr.1.

Pe Mihail Pop l-am cunoscut în anul 1929, în cadrul 86
cercetărilor sociologice făcute de către Institutul Social
În comuna Draguz-Judetul Făgăraș. El era student
cu bursă la Praga, urma filologia și făcea parte din
clubul de folclor în care lucram și eu. Am fost pe
teren pe vremea mai multor ani, lucrând împreună, el
folclorul literar și eu folclorul muzical.

A avut burse de studii mulți ani, la Praga, la Bonn, la
Paris, și încă mă întâlnisem cu el în vremea
vacanțelor, când dacă nu era la teren lucra la
București.

În anul 1938 nu se pare să fi rămas aici, în București,
lucrând ca asistent la facultatea de Litere și Filozofie
și la Direcția Presei împreună cu Zoltan Stancu.

Tatăl său era proto-popă în comuna biseră din ~~comuna~~ ^{comuna} ~~comuna~~ ^{comuna} Ceholova. Impresia cu tatăl său Nicora, în anul 1930 (luna august) mi-au purtat să fac o culegere de folclor în satul românesc de la graniță din Ceholova. Mi-au arătat că trecea fără pașaport în acea vreme era un lucru obișnuit în regiunile apropiate și cum stăteau acolo o lună fără a avea difiicultăți. Culegerea pe care am făcut-o atunci mai există și astăzi, catalogată la Institutul de Folclor.

El era nepotul lui Ilie Lăzăreanu și făcea politică național țărănistă. Era în grupul național țărănist de stânga și lucra mult cu ^{for} lui Beniu, cu ^{for} Dincu Schiopu, For. Mezinescu Edvard pe care i-au cunoscut prin căminul.

La apariția ziarelui „Lumea Românească” a intrat în corpul redacțional și a scris cred cronică internă sub numele de Petre Buga. Până 1939-40 și-a căutat cu o ngură apropiată stăruia și de atunci mi l-au mai văzut decât foarte rar.

În timpul războiului (sau încă înainte de el) a plecat atârnat cultural la Bratislava, unde a stat toată vremea războiului. L-au întâlnit orădă și mi-a spus că a făcut acest lucru pentru că nu vrea să lupte. Mi-a mai spus atunci (era prin 1942) că el are contact cu oameni de stânga de la Bratislava, că nu se constrâna colaboraționist.

După războiu a cont să vie în țară și a venit cu tremur de for. Vădăscu Răcoasa din Cehoslovacia. Nu-l vedeau decât întâmplător, pe stradă. Îl îngura pe unchiul lui Ilie Lăzăreanu pentru atunci la care porțise și a lucrat câțiva luni la Externe. După aceea, încă în 1946 mi se pare, a demisionat și a plecat la fabrica de carne din Fieni într-un post administrativ împreună cu soția și cei 3 copii ai săi. Nu a intrat în Partid, știu că îl cunoștea pe Primul Ministru Gроза. La un moment dat și-a exprimat dorința de a reîncepe munca științifică de a activa în domeniul folclorului. E doctor în

12.
19
antrea și un foarte bun specialist (ținând seamă că a fost 41 ani
burș și a lucrat în străinătate cu savanți, printre care și marele
savant sovietic Bogatiriev, care lucra la Praga și acum 88
lucrează la Moscova).

183
I-am explicat tot un câț în poezia mea să-l angajez.
Tor. Ministru Ș. Meznescu și Tor. Zaharia Stancu, mi-au spus că
poate fi încadrat. Tor. Zaharia Stancu era președintele comite-
tului de artă de pe lângă secția de propagandă și agitație
a C.C. și mi-a spus că C.C. și-a dat asentimentul.

În luna Martie sau Aprilie 1949, lucrează la Institutul
de Folclor. Este unul dintre cei mai vrednici colaboratori,
muncește de dimineață până seara târziu și da dovadă de
o mare pricepere. Are un rol extrem de important în ceea
ce privește creșterea cadrelor noi și dă o permanentă
muncă în toate domeniile. Cunoaște limba celor, poloneză,
putin rusă, germană, ungurească așa încât este extrem
de util.

Duce muncă muncă intensă și îmbrățișează toate domeniile
folclorului, făcând prelucrări pe baza cuceririlor
savanților sovietici.

Eu știu pe cine vede, dar în ultimul timp lucrează
atât de mult încât de cele mai multe ori ajunge seara
acasă. Având trei copii nu are o situație materială bună
ară mică acasă se ocupă și de gospodărie.

În ultima vreme știu că Tor. Zaharia Stancu i-a dat
multe lucrări (traduceri. feature text) oral, că se
vede din când în când cu Tor. Mihail Benciu și cu Tor.
Roman Moldovan, de la Institutul de Statistică.

În toate manifestările, de când lucrează la Institutul
de Folclor, s-a dovedit a fi alături de noi. Viciu data-mi
am surprins la el ne-o alături care să dea de
bani. Într-o zi, a muncit în timpul partiniei.

Locuiește în strada Carapea Vodă Nr. 1. Maryna

Frata cu Mihai Pop, locuia cu casa părintească în comuna Apșa din Maramureșul Cehoslovac în anul 1929. L-am cunoscut în acea vreme în București, într'un grup de studenți maramuregeni.

De atunci îl vedeam foarte rar (în afară de anul 1930) când am fost la el acasă împreună cu fratele său Mihai.

A intrat funcționar la Institutul Central de Statistică. Era de stânga. Mi-aduc aminte că prin anul 1939 întâlnindu-l mi-a arătat niște broșuri comuniste pe care le împărțea cu coperti camuflate.

A fost detașat de către Institutul de statistică la Deva unde prin anii 1940 mi se pare a murit într'un mod misterios. Se spunea că ar fi fost asasinat ca comunist, cred că a fost găsit într'o fântână.

Nu pot da alte detalii despre el.

Nicola Pop

9039

17

Frăte cu Mihai Pop, locuia în casa părinteană în comuna Apșa din Maramureșul Cechoslovac în anul 1929. L-am cunoscut în acea vreme în București, într-un grup de studenți maramureșeni.

598

De atunci îl vedeam foarte rar (în afară de anul 1930) când am fost la el acasă împreună cu fratele său Mihai.

A intrat funcționar la Institutul Central de Statistică. Era de stângă. Mi-a dat auzite că pînă anul 1939 înțelepciunile mi-a arătat niște broșuri comuniste pe care le împărțea cu coperti camuflate.

A fost detestat de către Institutul de Statistică la Ierusalim pînă 1940 mi se pare a murit într-un mod misterios; se spunea că ar fi fost asasinat ca comunist, ^(a fost găsit într-o fontană) ned că a fost găsit într-o fontană.

Nu pot da alte detalii despre el. Kamp Braun 18.II.1960

Pe Belu Silber îl cunosc de foarte multă vreme. Poate prin Henri H. Stahl, cu care fusesem pe vremuri prieten și care era asistent la sociologie, poate prin atcineva. În orice caz cred că de prin 1933 cel mai târziu, vea enorm de multe cunoștințe comune din care cauză nu-mi pot da seama prin cine exact. Era o vreme când la Corso, apoi la Cafea de la Paix, se întâlneau artiști și intelectuali. El venea adeseori și-l vedeam acolo. Îl cunoșteam ca comunist. Știam că fusese condamnat într'un proces. Din acea vreme unii spuneau că ar scăpat după mai puțină vreme pentru că ar fi fost agent, dar pe de altă parte, eu îl vedeam cu mulți oameni de stânga. Conducea sau lucra la Institutul de Conjuratură mai târziu și acolo cred că lucra cu Madgearu, de asemenea făcea parte cred și din secția economică a Institutului Social.

Îl vedeam întâmplător, iegeam în oraș, făceam chefuri împreună. El era mai cu seamă cu un grup din care făceau parte Ilie Constantinovski (care locuște la Moscova), Petre Năvodaru (Fischer), Gogu Rădulescu, de care știam că sunt comuniști și cu care avea permanent contact. Îi plăcea din totdeauna să fie ascultat, să discute politic oriunde era. Unii îl numeau "comunist de salon". Stătea în Dionisie Lupu 2 și veneam din când în când la el, acolo beam și ascultam radio, asta înainte de război. Tot în preajma războiului pe la el uneori cu ~~un~~ pictorul Puiu Perahim și alți prieteni. Într'una din declarațiile mele spun că prof. Graur mi-ar fi spus prin 1940 că ar fi agent de siguranță. Mi-e greu să spun dacă la acea dată, dar știu că unii spuneau acest lucru pe când alții, pe care îi credeam tot comuniști, ca cei despre care vorbisem dezmințeau aceasta.

Nu mi-a dat explicație profesorul Graur, adevărul este că în timpul războiului prin 1942 sau 1943, când știam că Belu Silber activează, din cecece spunea, venind la școală la mine, a stat de vorbă cu Graur. În timpul războiului am avut prilejul să-l văd mai des căci obișnuia Duminica dimineața să vină la Lena Constante și să asculte radio. Cunoștea cel mai bine din noi situația de pe front și ne dădea lămurări despre mersul operațiilor. Știu că împreună cu Michel Neculce, pe care l-am cunoscut prin el, în vremea războiului spunea el, au redactat protestul intelectualilor către Antonescu pentru încetarea războiului. Spunea că a

Întreprins o acțiune pentru eliberarea deținuților dela Vapniarca. În vremea războiului l-am văzut la el pe M. Neculce (actualmente sau până acum puțină vreme) însărcinatul nostru cu afaceri la Naga. Îmi pare, pe Petre Fischer Năvodaru (actualmente la Planificare) și către sfârșitul războiului pe avocatul Herand Torossian, care stătea pe strada Armenească și la care deasemenia se ducea să asculte radio. Știu că l-a cerut lui Lena Constante să adăpostească la dânsa o tovarășe condamnată la moarte, așa încât nu aș fi putut crede în niciun caz că e agent al siguranței. În acea vreme știu că preda (prin 1942 sau 43) cursuri de matematici unor tineri care spuneau că sunt comuniști.

După 23 August mi-a spus că a participat activ pentru această zi, că a avut împreună cu Herand Torossian un rol activ lucrând cu Pătrășcanu. Este adevărat că după această dată, venind la el, vedeam că îl cheamă mereu pe Pătrășcanu la telefon, deci că era în legătură strânsă. După ce l-am cunoscut și eu pe Pătrășcanu m'am convins căci seara aproape mereu, în special în 1944 toamna și 1945 când mergeam pe la Pătrășcanii venea și Belu Silber. Uneori se retrăgeau și discuta înmormă. După vreo câțiva vreme dela 23 August (poate după vreun an) l-am observat că a început să critice o grămadă de lucruri și de măsuri. Critica în gura mare și față de oricine. Îmi aduc aminte de pildă că fiind la CEC în consiliul de administrație i se cerea să dea împrumuturi pentru anumite întreprinderi în a căror conducere intraseră comuniști (dacă nu mă înșel pentru cinematografie de pildă) se încăpățâna și spunea că nu poate să arunce banii, că "nu-s banii lui tata" ori am impresia că i se cerea de către Partid tocmai acest lucru. Comenta și critica ironic xxxxxxxx anumite acte de guvernământ ca de pildă stabilizarea spunând că va duce la faliment și nu știu ce altă argumente. Pe mine mă surprindea, e adevărat această atitudine criticistă, dar lucrurile acestea le spunea în gura mare și față de alți tovarăși mai ridicați decât mine așa încât nu mă sesisaseră. Uneori, e adevărat că purta aceste discuții în felul acesta și acasă la Pătrășcanu. La el acasă veneau tot felul de tovarăși ca de pildă tov. Ștefan Voicu dela Scănteia, tov. Barbu Cămpina, Paul Luchian (dela Radio acum) și alții. După venirea trupelor sovietice l-am văzut pe tov. Constantinovski Ilie, care era în armata roșie la el, pe tov. Gogu Rădulescu, când s'a întors din prizonierat.

La el acasă stătea tova. Nuța, care până la sfârșit s'a căsătorit cu el, care era o tovarășă ridicată, știam că stătuse ani de zile în închisoare (actualmente directoare în "M. Artelor") și nu numai odată atât cu cât și ea îi spuneam că tuică, de ce vorbește,

vrute și nevrute. Nu asculta și critica. Stiu că la un moment dat și-ar fi dorit să ajungă la Washington sau la New-York într'un post important diplomatic. În timpul războiului a avut legături cu fostul ministru criminal de război Neagu, spunând că prin el va aranja eliberarea evreilor din Transnistria.

După ce a fost exclus din Partid, spunea că a făcut contestație, că i se va judeca contestația și că e sigur că se va reveni asupra hotărârii. Nu mai venea pe la Pătrășcanii și îl întâlneam din ce în ce mai rar. Ne întâlneam câteodată la Institutul de Folclorera a treia casă de casa lui, așa că uneori îl vedeam pe stradă. Am scris într-o declarație că la un moment dat prin 1945 sau 1946 se întâlnea mereu cu doi americani de la legăția și că spunea că are o sarcină anume de a ține legături cu ei.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Pe Belu Silber îl cunoșc de foarte multă vreme. Poate prin Henri H. Stahl, cu care fuseseam pe vremuri prieten și care era atâtent la sociologie, poate prin altcineva. În orice caz cred că de prin 1933 cel mai târziu. Avea enorm de multe cunoștințe comune din care cauza nu-mi pot da seama prin cine exact. Era o vreme când la Corso, apoi la Cafée de la Paix, se întâlneau artiștii și intelectualii. El venea adeseori și-l vedeam acolo. Îl cunoșteam cu comunisti, fiind că fusesse condamnat într-un proces. Din acea vreme unii știau că ar fi scăpat după mai puțină vreme pentru că ar fi fost afectat, dar pe de altă parte, eu îl vedeam cu mulți oameni de stămpă. Conducea sau lucra la Institutul de Conjunctură mai târziu și acolo cred că lucra cu Madgeoru, de asemenea făcea parte și din secția economică a Institutului Social.

Îl vedeam întâmplător, eram în oraș, făcându-mi chifuri mpreună. El era mai cu seamă cu un grup din care făceau parte Ilie Constantinovskiy, (care locuiește la Moscova), Petre Năvodaru (Fischer), Gogu Rădulescu, de care știu că sunt comunisti și cu care avea permanent contact. Și plăcea din totdeauna să fie ascultat, să discute politică oriunde era. Unii îl numeau „comunist de salon”. Stătea în Dionisie Lupu 2 și veneau din când în când la el, acolo beau și ascultau radio. Tata mamei

de război. După Tot în preajma războiului veneam pe la el¹⁹,
măsoi cu pictorul Gică Perahim și alți prieteni. Într-una din²⁰
rătăcirile mele spun că prof. Graur mi-ar fi spus prin 1940 că ar
fi agent de siguranță. Mi-e greu să spun dacă la acea dată, dar
stiu că unui spunea acest lucru pe când alții, pe care îi credeam
tot comunisti, ca cei despre care vorbeam dezmințeau acest lucru.
Nu mi-a dat explicații prof. Graur, adevărul este că
în timpul războiului prin 1942 sau 1943, când știam că Bela
Liba activează, din ceare spunea, venind la școală la mine,
a stat de vorbă cu Graur. În timpul războiului am
avut probleme să-l văd mai des căci obișnuia Duminica
Duminica să vină la Lăsa Constante și să asculte radio.
Cunoscă cel mai bine din noi situația de pe front și
ne dădea la murin despre mersul operațiilor. Știu
că împreună cu Michel Neculce, pe care l-am cunoscut
prin el, în vremea războiului spunea el, au redactat
protestul intelectualilor către Antonescu pentru înce-
tarea războiului. Spunea că a întreprins o acțiune
pentru eliberarea deținuților de la Vapniarka. În vremea
războiului l-am văzut la el pe M. Neculce (actualmente
la Parisă acum puțină vreme) însoțitorul nostru cu
afaceri la Haga și mi-a spus, pe Petre Fischer (actual-
mente la Plămănești) și către sfârșitul războiului pe
avocatul Herand Torossian, care stătea pe strada Bome-
nești și la care deasemenea se ducea să asculte
radio. Știu că i-a cerut lui Lăsa Constante să adăpostească
la Pătrășcu o tovarășă condamnată la moarte, așa
mănt nu ar fi putut crede în nici un caz că e
agent al siguranței. În acea vreme știu că preda
(prin 1942 sau 43) cursuri de matematici unor
țineri care spunea că sunt comunisti.

După 23 August mi-a spus că a participat
activ pentru această zi, că a avut împreună cu
Herand Torossian un rol activ ~~afară~~ lucrând
cu Pătrășcu. Este adevărat că după acea

dată, venind la el, vedeau că îl cheamă mereu pe Patrascanu. ^{El telefon}
Ieri că era în legătură stăruie. După ce l-au cunoscut și eu pe Patras-
canu, mi-am cerșit și apoi scara aproape mereu, ^{în special} în 1945 trimis
și 1945 când mergeam pe la Patrascanu îl venea și Pele Ișlar. Uneori
se reîntorceau și discutau împreună. După aceea căta în vreme
de la 23 aug. (poate după vreo aa) l-am observat că a început să
critice o grămadă de lucruri și de oameni. Critica în jurul mare și
fata de ordine. Timpurile de pe lângă că fiind la CEC în consiliul
de administrație și de crea să dea imprimatură pentru amănunte
de administrație și de crea să dea imprimatură comună (dacă
întreprinderi în a căror conducere intraseră comunisti (dacă
nu mai fusese pentru cinematograful de pe lângă) se ducea în țară și
spunea că nu poate arunca banii, că „nu-i banii luși” și au
împunsa că i le crea de către Partid totuși acțiune. Comenta
critic și nouă amănunte acte de guvernământ ca de pe lângă
stabilizarea și punând că se duce la felul și nu înțeleg ce alto
cunoscute. Pe mine mă surprindea, și adesea aceste atitudini
criticiste, dar lacurile acestea le spunea în jurul mare și fata
de alți tovarăși mai ridicați de căminare așa încât nu mă
schitaseam. Uneori, și adesea că purta aceste discuții în felul
acesta și acasă la Patrascanu. La el acasă veneau tot felul de
tovarăși, ca de pe lângă tov. Ștefan Voicu (de la Scanteia), tov. Barbu
Cămpăna ~~Ștefan~~ Paul Luchian (de la Radio acasă) și alții. După
venirea trupelor sovietice l-am văzut pe tov. Constantinovskii Ilic,
care s-a închinat. Pe lângă el, pe tov. Gogu Radulescu, cănd s-a
întors din prizonierat. La el acasă stătea tov. Nătu, care până la
sfârșit s-a căsătorit cu el, care era o tovarășă ridicată, și în
că stătuie au și de zile în industria (actualmente directorie în
M. Artelor) și nu numai odată atât eu cât și ea și spunea
să tacă, de ce vorbești prapastii, vruți și neorți. Ne asculta și
critica. Și că la un moment dat și-ar fi dorit să ajungă la
Washington sau la New York într-un post important diplomatic.
După ce a fost exclus din Partid, spunea că a făcut contestație, că
i le va judeca contestația și că e sigur că el se va reveni asupra
hotărârii. Nu mai venea pe la Patrascanu și el îl întâlneau
din ce în ce mai rar. Nu întâlneau căci Institutul de Folclor
sa a treia casă de căsătorii, așa că uneori îl vedeau pe
stradă. În toată țara o declarație că la un moment dat și în 1945 sau 1946
se întâlneau mereu cu doi americani de la legățile și că erau o familie
anume de a fi în legătură cu ei.

În timpul războiului a avut legătură cu toate unitățile culturale de către Neagu,
și când se va și în organizația culturală mare din Transilvania.

Știu că era foarte bun prieten cu Virginia Caruța și știam că fusese în "Școala" de muzică
 și la începutul războiului și după aceea. Când Octavian Neacșu s-a luat
 răsturnat a trecut la o masă la capra un grup de muzicanti pentru care și pe
 Victor Roșulescu Poroneanu și pe Balu Sîlber / cred că în 1946 și iarăși sau la începutul
 lui 1947. Când s-a întors de la Paris, unde fusese la Conferința Paris, critica pe tov.
 Maurer, spunând că făcea chefuri monstru. În timpul războiului la un moment
 dat (sau înainte de pornirea războiului) a scris niște cronici la Universul sub alt
 nume. Tu scrii (deaceia era și publicist) iscălea sub numele de Andrei Șarbolescu.

Harry Brauner

18. II. 1950.

198 476

REGINOALD SMITS

Nu-mi amintesc prin cine l-am cunoscut în anul 1938 sau 1939. Făcea parte din grupul profesorilor dela școala engleză Britisch Council. Între profesorii de acolo el era singurul comunist băiat de muncitor.

Avea o soție scriitoare romancieră, care era și ea în București. L-am întâlnit de mai multe ori, uneori am luat masa împreună în oraș. Era, după cât spunea, destul de prost văzut de colegii lui, deoarece se știa că e comunist.

Înainte de a pleca l-am întâlnit întâmplător pe stradă și mi-a spus că pleacă în orient (la Beyrut sau în Egipt unde va continua să predea cursuri.

Aci în București nu știu unde stătea, nu fusese nicio dată la el acasă.

După plecarea sa era foarte tânăr atunci cred că avea 23-24 ani, nu am știut nimic despre el. Nu mi-a scris nicio dată până a revenit în 1948 cu scrisoarea de recomandatie a secretarului general al P.C., englez Harry Pollit. Mi-a spus că lucrează la Radio, în condiții extrem de grele. că luptă pentru a strecura reportajii împotriva vederii guvernului englez și că se aștepta dintr-o zi pe alta să fie înlăturat. Înainte de a veni în țară luase la Londra legătura cu tov. Gh. Macovescu, care atunci era la legația noastră din Londra. De când a plecat de asemenea nu mi-a mai scris. Cred că aici în București o vedea pe tov. Zina Brâncu, pe care ar fi dorit să mi-o prezinte, eu însă în acea vreme eram bolnav (1948).

Am început prin cine l-am cunoscut în anul 1938 sau 1939, în cea parte din grupul profesorilor de la școala engleză (British Council). Într-o profesie de acolo el era înfuriat comunist, bărat de muncitor. Avea o soție, scriitoare românească, care era în București. L-am întâlnit de mai multe ori, uneori am luat masa împreună la oraș. Era, după cât știam, destul de prost vădit de colegii lui, deoarece se știa că e comunist.

Înainte de a pleca l-am întâlnit întâmplător pe stradă, mi-a spus că pleacă în Orient (la Beirut sau în Egipt) unde va continua să predă cursuri.

Aici în București nu știu unde stătea, nu fusese un vizitator la el acasă.

După plecarea sa /era foarte tânăr atunci, pret ca avea 23-24 ani/ nu am știut nimic despre el. Nu mi-a scris niciodată până a revenit în 1948 cu scrisoarea de recomandare a secretarului general al P.C. englez Harry Pollitt. Mi-a spus că lucra la Radio, în condiții extreme de grele, că lupea pentru a strecura reportajii după stăruirea redacției guvernului englez și că se aștepta într-o zi pe altă să fie arestat. Înainte de a veni în țară luase la Londra legătura cu fr. Gh. Macovsca, care atunci era la legatia noastră din Londra. De când a plecat deasemenea nu mi-a mai scris. Cred că aici în București o vedea pe sororata sora Brăncuș, pe care ar fi donat la noi prezente, cu masa în acea vreme sau bolnav (1948).

Harry Brauner

16.II.1950.

MIHAI SEBASTIAN

15/100 100

Pe Mihai Sebastian l-am cunoscut cu ani înainte, poate prin 1934-35 când era scriitor romancier și ziarist. Nu eram prieten cu el, mă întâlneam întâmplător pe stradă sau la Corso. Era coleg de redacție cu Ion Călugăru. În timpul războiului a fost profesor de franceză la liceul evreesc Cultura. Avea un frate medic la Paris și, în timpul ultimelor bombardamente germane a căzut o bombă cred pe casa lui în strada Sf. Apostoli.

În timpul războiului venea la Lena Constante să asculte muzică (discuri și Radio).

Era văr cu Bela Silber. Un om extrem de așezat și liniștit, nu avea absolut nimic asemănător cu Bela Silber. După 23 August a făcut parte din primul colectiv de redacție al României Libere.

I s'au jucat două piese cu mare succes la Teatrul Național. În ziua în care a fost numit și trebuia să deschidă cursurile la Universitatea Democrată A.P. a fost omorât de o mașină, în 1945 toamna cred. Venea din când în când la Pătrășcanii. A conferențiat la cercul artistic al Uniunii Patrioților. Nu-i cunosc viața particulară.

ss. Harry Brauner

12 II 1950

Alhai Sebastian

101

Pe Alhai Sebastian l-am cunoscut cu ani înainte, poate prin
1934-1935 când era scriitor romancier și ziarist. Nu eram prieten
cu el, mă întâlneau întâmplător pe stradă sau la Corso. Era
coleg de redacție cu Ion Calugăra. În timpul războiului a
fost profesor de franceză la liceul evreesc Cultura. Avea
un frate medic la Paris și, în timpul ultimelor bombardamente
germane a căzut o bombă cred pe casa lui în strada 17.
Apostol: În timpul războiului venea la casa Constante
să-asculte muzică (Discuri și Radio). Era rar cu Belu Lilcher.
Un om extrem de arestat, ^{și erudit} nu avea absolut nimic asemă-
nat cu Belu Lilcher. După 23 august a făcut parte din primul colectiv
de redacție al României Libere. I s-au pus 2 probleme cu mare succes
la Teatrul Național. În ziua în care a fost numit și trebuia să dea
cursurile la Universitatea Democrată A.P. a fost omorât de o mașină
în 1945 în urma cred. Venea din când în când la Patrascanu. A compus
la cerere artistică al Uniunii Patriotice. Nu-i cunoșc viața particulară.

Harry Brauner 18.II.1950.

HERAND TOROSSIAN

Pe avocatul Herand Torosian l-am cunoscut prin anul 1943 în casă la Belu Silber. Stătea pe strada Armenească 14 (mi se pare). Il vedeam destul de rar și întâmplător. După 23 August, sau mai bine zis după ce m'am împrietenit cu Pătrășcanu l-am văzut acolo mai des și am fost chiar împreună în sărbătorile de iarnă odată cu Pătrășcanii la o casă de adăpost de pe Biham. În anul 1945 cred). Spunea că în casa lui s'a pregătit de către Pătrășcanu o parte din acțiunea pentru 23 August și că, în vremea ilegalității lui Pătrășcanu îl ducea cu mașina lui. Nu am avut niciodată o impresie prea bună despre dânsul, mai degrabă aducea a negustor chiar uneori îmi puseseam întrebarea ce care l-a determinat și cum a ajuns în Partidul Comunist. La un moment dat a fost numit consul general la Paris, unde a fost vizitat și de Pătrășcanu în timpul conferinței. Se însurase în București cu o fată pe care o văzusem la el a cărei mamă locuia îmi pare la Paris.

Nepotul său, Moelich Ruppenian fusese directorul de cabinet a lui Pătrășcanu. După ce a fost rechemat dela Paris l-am mai văzut întâmplător uneori. Era foarte abilitat și îmi spunea că ar dori să-și revadă soția, care rămăsese la Paris. Am rămas extraordinar de surprins când am aflat că a încercat să treacă fraudulos frontiera și că a fost prins, căci nu pomenise de așa ceva.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Heraud Torossian

Pe avocatul Heraud Torossian l-am cunoscut prin anul
1943 în casa la Bela Silber. Stătea pe strada Armenească 14 (nu se
pare). El vedeam destul de rar și întâmplător. După 23 August 1943
sau mai bine zis după ce mi-am timpuriu în Patrascanu
l-am văzut acolo mai des și am fost chiar împreună în labora-
toare de tornă obată în Patrascanu la o carte de adaptare de
la Dihanu. (În anul 1945 cred). Spunea că în casa lui se a-
pregatit de către Patrascanu o parte din acțiunea pentru
23 August și că, în vremea ilegalității lui Patrascanu el ducea
cu mama lui. Nu am avut niciodată o impresie prea bună
despre dânsul, mai degrabă aducea a negustor, chiar uneori
mi s-a părut că întrebușna că oare l-a determinat și cum a apărut
în Partidul Comunist. La un moment dat a fost numit căpitan
general la Paris, unde a fost vizitat și de Patrascanu în
timpul conferinței. Se întorcea în București, cu o fată (pe
care o văzusem la el a cărei mamă locuia într-o pară la Paris).
Ne hotărâam, Noe și Ruxandra făcuse directorul de cabinet

104

~~613A~~

22.

a lui Patrașcanu După ce a fost rechemat de la Paris l-am mai văzut
într-o ocazie. Era foarte abatut și mi s-a spus că ar dori să-și
revadă soția, care rămăsese la Paris. Am rămas extraordinar de surprins
când am aflat că se încercase să treacă fraudulos frontiera și că
a fost prins căci nu vomenea de așa ceva.

Harry Brauner

18. II. 1950

L-am cunoscut la Pătrăscana o singură dată sau de două ori prin anul 1947. Înainte fusese profesor de geografie imi pare la liceul "Caragiale". Se îndrăgostise de o prietenă de a Pătrăscanilor, o femeie mai în vârstă al cărui copil mi-a fost elev la liceu. teoretic evreesc și al cărui nume imi scapă. Ea se ocupa cu industria casnică (făcea țesături) o știa mai de mult. Era o femeie extrem de urâtă, cu păr pe față. Pe Pătrăscani îi cunoscuse din ilegalitate și știa că era supărată că nu îi mai acordau importanță în ultima vreme. Era soră cu o tovarășe Elvira Segall, care plecase din România și care ~~zice~~ locuia la Beyruth și care a venit chiar pentru câteva săptămâni în 1947 mi se pare la București.

Acest Solodubin, care se căsătorise cu acea femeie, a intrat întâi la Externe (cred că ca traducător sau așa ceva) apoi a plecat cu soția și copilul soției lui în Palestina. Nu știa nimic de el decât că era foarte timid și cred că era membru de partid.

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Solo Duhin

23. 105

L-am cunoscut la Patriascauri o trifurcă dată sau de două ori prin
anul 1947. Înainte fusese profesor de geografie într-o școală la
liceul "Caragiale". Se mura postea de o mișcare de a Patriascauri,
o femeie mai în vârstă al cărei copil nu a fost eler la lice.
Teoretic vorbea și al cărei nume îmi scapă. Ea se ocupa cu
industria cârmă (fața țesăturii) o sfiam mai de mult. Era o
femeie extrem de urâtă, cu par pe față. Pe Patriascauri îi cunoscuse
din ilegalitate și știu că era supărată că nu îi mai acordase
importanță în ultima vreme. Era soră cu o tovarășă Elvira
Segall, care plecase din România și care locuia la Beyruth
și care a venit dintr-o dată pentru cătina bapă-măsur în 1947 și le
pare la București.

Acum Solo Duhin, care se căsătorise de acea femeie, a intrat
într-o Externe (cred că ca traducător sau ca agent) apoi a
plecat cu soția și copiii soției lui în Palestina. Nu știu
nimic de el decât că era foarte finis și cred că era membru
de partid.

Harry Brauner

18. II. 1950

106
106

DECLARAȚIE

Intrând în legătură cu Pătrășcanu, de puțină vreme am trăit acolo o atmosferă dușmănoasă la adresa Uniunii Sovietice, cu privire la realizările pe tărâm științific și artistic, cu privire la interesele Uniunii Sovietice în ceea ce privește România, adică URSS urmărind interese unilaterale nu de a ne sprijini. În general această atmosferă era creiată chiar de Pătrășcanu, care aducea exemple (cari de fapt nu erau altele decât cele utilizate în scop dușmănos de propaganda reacționară).

La început aceste lucruri erau spuse mai pe ocolite, sub formă de aluzii pentru ca din ce în ce ele să fie spuse mai pe față. Când la conferința dela Paris, URSS a susținut cauza României el spunea că o face pentru a putea să-și menție puterea aci în defavoarea anglo-americanilor. Anglo-americanii ar fi dorit să ne ajute materia-licește-economește, dar URSS împiedica acest lucru, prin partidul comunist, din adins pentru a avea la bunul ei plac România. Că politica sovietelor față de România, ca și față de celelalte țări eliberate, este o politică anexionistă și că nu ar fi de mirare ca într-o bună zi să ne vedem anexați.

Când s'a reîntors din URSS tovarășa Ana Pauker, sau după aceea, spunea că tovarășa Ana Pauker este cea care introduce linia dela Moscova, care are directive speciale ducând o politică împotriva intereselor țării.

Acestea erau discuții ce se purtau fie în prezența lui Belu Silber, cu care de multe ori el se retrăgea separat, și care în general avea o atitudine mai dușmănoasă, criticând hotărârile partidului, înjurând pe tov. Ana, înjurând pe tov. Gheorghiu-Dej și în prezența El. Pătrășcanu și Lena Constante.

Pătrășcanu se considera în toată vremea exponentul intere-
reselor României și avea impresia că începe să nu fie bine văzut de
către Comitetul Central deoarece se bucură de prea multă popularitate
în sânul masselor și că prin urmare devine un om periculos. Stiu că
a ținut cu orice chip să fie numit profesor universitar, deși avea
impresia că partidul nu agreează acest lucru, numai pentru a îndeplini
acele forme legale din acea vreme, când burghezo-moșierimea deținea
frânele culturii în mână. Deși ministru de Justiție a acceptat să dea
examen în fața unei comisii reacționare numai pentru a nu intra mai
târziu, când l-ar fi impus eventual partidul. Când începuseră campanii
le pentru judecarea și condamnarea criminalilor de război, era indis-
p.

100 107
Intrebându-l de ce nu dă curs proceselor (nu-mi amintesc dacă l-am
intrebat eu sau altcineva) spunea că dosarele sunt întocmite dar că
sovieticii împiedică cerându-i să mai amâne.

Față de rege avea simpatie și mai cu seamă declara că rege-
le ține foarte mult la dânsul și că îi ascultă sfaturile. Aceste dis-
cuții se purtau în prezența Elenei Pătrășcanu, a Lenei Constante.
Când a ținut discursul dela Cluj, la început nu știusem că l-a întoc-
mit singur, fără asentimentul partidului. După ce a trecut multă vreme
mi-am dat seama, mult mai târziu de componența sălii care l-a aclamat
în care se aflau preoți (Suciu al Oradiei etc.) și tot felul de alți
reacționari. Intercându-se dela Cluj a avut prima ciocnire, după cum
spunea, când i s'a atras atenția asupra abaterii grave șovine. Nu a
acceptat și dimpotrivă a devenit mai dușmănos, considerându-se un
"martir" al intereselor românești.

Despre Uniunea Sovietelor spunea că acolo domnește un regim
de teroare și că acelaș lucru se intenționează a se face și la noi.

În luptele dela 24 Februarie 1946(?) când a rămas în fața
Palatului a spus că s'a tras dinadins pentru a fi suprimat de Partid
sau că a fost dinadins lăsat singur acolo, căci deci se încearcă în-
lăturarea lui pe cale violentă. În această vreme cred a început să-și
puie problema plecării. La început și această era sugestia Elenei
Pătrășcanu se gândea să ceară un post de ambasador în Occident, unde
eventual să rămâie. În timpul în care procesele criminalilor de răz-
boi erau cerute din ce în ce de opinia publică își exprimase dorința
că ar vrea să nu mai fie ministru de justiție, că i-ar place să trea-
că la departamentul Instrucției. Nu-mi dădeam atunci seama că o face
pentru că nu voia să dea curs proceselor. Problema plecării s'a mai
discutat, îmi este imposibil să-mi reamintesc precis în ce împrejură-
ri, știu că spunea că să plece ei și să plece și Lena și cu mine îm-
preună. Eu despre mine spuneam că la Londra m'ași descurca deoarece
am legături în lumea specialiștilor cari m'ar sprijini cu siguranță.

Din câte mi-aduc aminte el ezita spunând că nu are cum își
câștiga existența. În acea vreme eu am îmbrățișat ideia plecării
fiind sub influența ideilor cari se lansau în acest mediu.

Încă mai de vreme, în perioada secetei, când URSS ne-a trimis
ajutoare el spunea că ajutoarele sunt inexistente iar Belu Silber
adăuga că se încep niște tratative și contracte oneroase care ne dis-
trag (cred că era vorba de Argentina).

În preajma conferinței dela Bruxelles știu că ținea morțiș
să se ducă acolo. Când a plecat la Bruxelles eram la Mangalia, după
câte îmi amintesc însă, am impresia că dela București încă, Lena Con-
stante îmi spusese că el discutate cu ea ca împreună cu Elena Pătrăș-

canu, toți trei să nu se mai întorcă. După plecarea lor, cu siguranță că conform directivelor primite dela el. întorcându-mă la București, m'am întâlnit de vreo câteva ori în casa Lenei Constante, unde stăteam în absența ei, cu procurorul Jean Nicolau, cu Betea și cu Secretarul General dela Justiție Paulopol. Pe toți aceștia îi cunoscusem prin Pătrășcanu. Urma să se vadă dacă nu se ia vreo măsură împotriva lui, sau dacă nu se înrăutățește atmosfera pentru a i se comunica să nu se mai reîntorcă. Ei veneau la mine să mă întrebe dacă nu mai știu ceva, dacă n'am primit vreo veste dela ei. Nu știu să i se fi scris să nu se întorcă. Stiu că ei erau neliniștiți de faptul că întârzie, neștiind ce face pentru că conferința se treminase. De fapt se dusese să se plimbe la Paris, cred sau în Elveția. Ea s'a întors înaintea lui și atunci, în seara întorcerii mi-aduc aminte că a venit și Betea la ea acasă și a început s'o înfrunte pe Elena Pătrășcanu că îi arde de plimbări tocmai când situația lui este atât de discutată. Ea a plâns în seara aceea. Nu îmi reamintesc, am făcut toate eforturile, să-mi dau seama de ce s'a mai discutat și de ce nu au rămas. Nu am impresia că am asistat la o asemenea discuție. De atunci în colo el era mai abătut și spunea că își dă seama că "situația lui politică e pierdută". Spunea că își dă seama că se iau hotărâri de către C.C., fără ca el să fie întrebat. Totuși, pentru el a fost o foarte mare surpriză atacul tov. Teohari Georgescu în congresul PMR. Nu l-am auzit comentând ci știu că era abătut și am impresia că îi era frică. Totuși avea dorința să clarifice situația, credea că o va clarifica în favoarea lui căci spunea că el a mers pe linie justă și că și în trecut de două ori era să fie exclus din Partid dar că până la sfârșit i s'a dat dreptate.

Înainte de Congres, când a fost alungat Regele, el nu știuse nimic de acest lucru și a fost foarte impresionat spunând că îi vine și lui sfârșitul.

În general, în toată vremea se criticau tov. din conducerea Partidului, din biroul politic. Despre tovarășa Ana spunea că e rea, fără suflet, despre tov. Gheorghiu Dej spunea că n'a avut nici un amestec în pregătirea lui 23 August și că vrea să falsifice istoria, despre tov. Miron Constantinescu spunea că e invidios că Pătrășcanu e exponentul intelectual ~~xxx~~ al Partidului și că face intrigi pe lângă tov. Ana Pauker pentru a-l săpa și a i lua locul.

Am rămas cu impresia că în vara anului 1947, întrebându-l regele ce să facă cu niște condamnări ale criminalilor el ar fi spus să le mai amâne. Nu știu dela cine am auzit acest lucru sau dacă n'am surprins o convorbire între el și Elena Pătrășcanu sau Lena Constante.

Poziția mea în această perioadă (până la arestarea lui Pătrășcanu) a fost că, în clipa în care am luat contactul cu ei eu nu

18 129 109

Pogorile lui Hory cu tinereție

nutream acele sentimente antisovietice. Inceputul cu ~~in~~ am intrat în acest angrenaj, în această mocirlă și m'am făcut și eu informato-
rul svonurilor și calomniilor împotriva URSS. Fără a avea prea multe
cunoștințe, influențat de Pătrășcanu am început să critic diferite
aspecte și realizări din URSS. De pildă când se vorbea în casa
Pătrășcanu de lipsa de libertate din țara sovietelor, eu complectam
spunând că am auzit că s'a început prigoana împotriva evreilor.
Pătrășcanu și cu Elena Pătrășcanu arătau că problema naționalității
lor este de fapt o farsă, că în URSS rușii caută să-și impună cultur
lor și până la urmă să slavizeze și celelalte țări între cari Româ-
nia și Ungaria. Pentru acestea eu aduceam argumente că au venit niște
savanți sovietici (printre care Bogatirev) să caute urme slave în
România și că prin urmare prezența lor confirmă aceste teorii.

Se spunea că e lipsă de libertate și că artiștii sunt ți-
nuți foarte sever neacordându-li-se posibilitățile de manifestare,
pentru aceasta veneam și eu cu argumentul că am vorbit cu un diri-
jor Galperin (al ansamblului Moissef) care mi-ar fi spus că la un
moment dat i s'au contestat compozițiile și că, deși era foarte cu-
noscut, a fost supus unui examen suplimentar spre a fi reconfirmat.
Că am asistat la o scenă când, cu prilejul filmării unui documentar
de către sovietici cu regisorul Belaef, responsabilul politic l-ar fi
judecat foarte aspru pe unul dintre colaboratorii filmului care era
decorat și l-ar fi trimis înapoi la Moscova, prin urmare că într'a-
devăr artiștii sunt foarte constrânși. Nenumărate au fost discuțiile
pe marginea broșurii lui Kemenov în legătură cu decadența artei
burgheze. Elena Pătrășcanu era o apărătoare a artei decadente și
chiar, într'o ședință la comitetul de artă, a primit o aspră critică
din partea tov. Rudenco. În acea vreme și eu țineam isonul spunând
că artiștii avantgardişti erau de stânga și că acest atac împotriva
lor nu e just. Nu am găsit în nici un caz în casa Pătrășcanu o clari-
ficare, o îndrumare în privința realismului socialist, în legătură cu
problemele de artă ~~xxxx~~ prin prisma marxism-leninismului.

Cu siguranță că, în mare măsură pentru complectarea acestei
poziții ale mele, conta și mediul, în afara Pătrășcanilor, în care
mă complăceam. Legasem prietenie cu directorul Fundației Regele Mihai
unde lucram și pe care îl cunoscusem înainte. Nu ca o scuza, dar vreau
să precizez că în confuzia mea, eu îi cerusem să se conformeze liniei
partidului, să modifice conducerea căminelor culturale, lucru pe care
el îmi spusese că îl face cu toată sinceritatea. Și, mai cu seamă că
nu are sprijinul partidului, care se dezinteresează de această insti-
tutie, că Negel, fostul mareșal al Palatului nu vrea să-l primească
și că protejează pe bancherii care stau în localurile fundației,

162 110 110
el înțelege să meargă pe linia justă. Dar adevărul este că la Justiție era Pătrășcanu, că Fundațiile fiind controlate sau tutelate de el, ținând seama de simpatia ce și-o creștase în rândurile burgheziei Pătrășcanu, această colaborare convenea. Cu toate că din căte mi-amintesc, regele voise să numească un alt director, Pătrășcanu l-a convins să-l mențină pe Neamțu. Acesta, este adevărat că nu s'a manifestat categoric niciodată criticând partidul, dar în schimb avea cele mai laudative cuvinte la adresa lui Pătrășcanu, îl considera "bun român", toată fundația, după discursul dela Cluj era încântată, iar eu, mă simțeam foarte mândru, de parcă ași fi contribuit eu cu ceva.

În afară de acea atitudine dușmănoasă, pe care am arătat-o mai sus, eram totalmente confuz și supus oricăror greșeli. În toată vremea, funcționarii vechii fundații, nu se sindicalizaseră și printre eu nu erau membrii de partid. Am pornit într-o bună zi de capul meu o acțiune de a-i sindicaliza cu conștiința însă că voi face o surpriză plăcută Partidului. De lucrul ăsta știa Pătrășcanu și nu-mi arătase greșeala, până când, primzând de veste partidul, mi-a făcut o aspră critică arătându-mi că acțiunea la care promisem putea da rezultate grave, în cadrul fundației luând naștere un sindicat galben. Mi-am însușit critica și a fost pentru prima oară când mi-am dat seama că merg pe o linie greșită. După ce Partidul l-a înlăturat pe Neamțu dela fundație (îndată după alungarea regelui adică în Ianuarie 1948) nu am mai vrut să am nicio legătură cu el și nici nu l-am mai văzut. Între cei pe care i-am văzut de vreo 3 ori, împreună cu Neamțu, la niște mese pe care Neamțu le dădea la el acasă era și Victor Rădulescu Pogoneanu, trădătorul condamnat în procesul Maniu. Acesta era întotdeauna ironic însă avea câte un cuvânt de simpatie la adresa lui Pătrășcanu. Știu că era de pe atunci pe poziția dușmanilor clasei muncitoare, totuși am acceptat să iau masa cu el. Pe Pogoneanu nu l-am văzut multă vreme înaintea procesului (cred că vreun an), nu aveam o simpatie specială pentru el și nici nu discutam politică. Totuși, îmi amintesc că Lena Constante, mi-a mărturisit odată că Pătrășcanu i-a cerut și s'a întâlnit la ea cu Pogoneanu. Nu știu dacă ea a asistat la acea convorbire căci nu am întrebat-o.

Prin anul 1947, s'a prezentat la mine o funcționară dela Oficiul Cinematografic, pe care o cunoscusem întâmplător acolo, Brătescu-Voinești, cerându-mi să-i spun lui Pătrășcanu că Vișoianu, vrea să-l vadă. I-am comunicat și mi-a spus că comunică să vie la o oră precisă la Ministerul de Justiție.

162-111
După câteva luni, a mai venit la mine cerându-mi de înapoi această
să-l vadă ea în chestiunea bibliotecii lui Vișoianu (nu știu despre
ce era vorba) dar Pătrășcanu mi-a spus că nu dorește să o vadă.

Înainte de arestarea lui Pătrășcanu, eu locuiam într-o
cameră la Institutul de Folclor, într-o seară a venit la mine Pătrăș-
canu cu Elena și Herand Torossian (nu știu dacă era și Lena Constante
Cred că Pătrășcanu sau ea a ridicat problema fugii. Torossian le-a
spus că el știe de o posibilitate de a fugi prin Ungaria, dar că
costă foarte mult (vreun milion sau două milioane) că se mai pleacă
prin Constanța sau pe litoral cu bărci pescărești însă că el nu
sfătuiește pe nimeni la o asemenea aventură că în ceea ce îl privește
deși e disperat că nevasta lui e la Paris despărțită de el, în nici
un caz, deși s'a gândit la fugă, nu vrea să riște 20 de ani de pușcărie

După câțva vreme s'a adevărit însă că mințise căci a fost
arestat la granița Ungariei.

Încă de prin 1947, aș fi vrut să încetez prietenia cu
Pătrășcanu. Îmi dădeam seama că merg pe un drum nesănătos și uneori
încercam să mă eschivez de a pleca sărbătorile cu ei. I-am mărturisit
și lui Lena acest lucru, dar, totodată după concepția mea de atunci,
mă simțeam oarecum vinovat dacă aș fi rupt-o cu ei că vor avea im-
presia că am făcut-o din frică sau din lașitate. Și atunci, împotriva
sentimentelor mele continuam să-i văd. Totuși, eu mă străduiam să-mi
duc sarcinile de partid așa încât să dovedesc că sunt un bun membru
de partid. În ultima vreme chiar, într-o zi, ironizându-mă Elena
Pătrășcanu mi-a spus "tu vei deveni un membru de partid pe linie,
de n'o să poată vorbi lumea cu tine". Era aproape de arestarea lui
când plângând mi-a spus că simte că va ajunge cu bărbatul ei în
Siberia.

Nu îmi amintesc niciodată să fi avut discuții speciale în
privința ^(fugii) plecării cu Elena Pătrășcanu.

ss. Harry Brauner

22.11.1950

Introduc în legătură cu Patrascanu, de putina vreme am trait
acolo o atmosfera duzmonuara la adresa lui. Sorbetu, cu
privire la realizările pe totaia etnografice și artistice, cu privire la
interesale lui Sorbetu în ceea ce privește România, adică
ună. urmasii născuți unilateral nu de a ne sprijini. In general
aceasta atmosfera era creată chiar de Patrascanu, care aducea
exemple (cari de fapt nu erau altfel decât cele utilizate în
scop duzmonu de propaganda reacționară).

La maput aceste lucruri sau spuse mai pe scurte, nu
formă de abuzii pentru că din ce în ce ele s-au făcut spuse mai pe
fata. Când la conferința de la Paris, URSS a susținut cauza
României el spunea că o face pentru a putea să-și mențină
puterea aici în defavoarea angloamericanilor. Angloamericanii
ar fi don't să ne apite materialmente - economicile, dar
URSS împiedeca acest lucru, prin partidul comunist, înna-
dins pentru a avea la bunul ei plac România. Că poli-
tica sovietică față de România, ca și față de celelalte țări
eliberate, este o politică anexionistă și că nu ar fi de
mirare ca într-o bună zi să ne vedem anexați.

Când s-a petrecut din URSS totaia Ana Pauker, sau
după aceea, spunea că totaia Ana Pauker este cea care
introduce linia de la Moscova, care are directoare speciale
ducând o politică împotriva interesele țării.

Acestea erau discutate ce se purtau în prezentă lui
de la Sibiu, cu care de multe ori el se reținea separat, și
care în general avea o atitudine mai duzmonuara, criticând
hotărârile partidului, negându-le pe tot. Ana, negându-le pe tot.
Theodor Ștefănescu în prezența D. Patrascanu și leu Constante.

Patrascanu se considera în tota vremea reprezentant
intereselor României și avea impresia că merge să un fie
bun răzător la către Comitetul Central deoarece se bucura
de prea multă popularitate în rândul maselor și că prin urmare
se pune în un pericol. Știa că s-a făcut în orice caz să
fie numit profesor universitar, deși avea impresia că parti-
dul nu agrează acest lucru, numai pentru a independen-
aiele forme legale din acea vreme, când bughizii moriseră
deținuți fratele cultură în mână. Deși Ministerul de Justiție

a acceptat să dea examen în fața unei comisi: reacționare național 2.
pentru a nu intra mai târziu, când l-ar fi cuprins eventual
partidul. Când începuse campania pentru pînă și convăcarea
cîrmaciilor de război, ex. rubricas. Intrebându-l de ce nu dă curs
proceselor m. m. amintite, S. l-a avut întrebare cu sau altfel
opinea că dovezile sunt întocmite dar că sovieticii îl împiedică
cîndu-i să mai amâne.

Fapt - Le Rege avea simpatie ni mai cu deama declară că repele tîne
faptu mult la domne ni că îi asculta sfaturile. Acste dîntu se
purtau în prezența Elenei. Pînă acum, a lenei creștante. Cînd a
fîntu dîntu de la el, la început el nu ștîse că l-a întocmit
împun, fără asertimentul Rantîdului. După ce a trecut unetor
neue mi-am dat deama, mult mai tîrziu de compunente dîntu
care l-a aclamat în care se aflau preoti (Suci al Bradiei etc.)
ni tot felul de alți reacționari. Intervenția se dîntu a avut
prima omenie, după cum omenia, cînd i s-a atras atenția asupra
faptu dîntu a devenit

Despre Unirea Societății omene a acolo domnești un regim de
feroare și că același lucru se intenționează a se face și la noi.

În luptele dela 24 Februarie 1946(?) caînt a Romiei în fata
 Palatului a spus că s-a tras dinadîns pentru a fi împinsat de
 Partid sau că a fost dinadîns lăsat singur acolo, căci deci
 se încearcă înălturarea lui pe cale violentă. În această vreme
 cred a început să-şi pună problema plecării. La început, şi această
 sa sugestie Elenei Patriaşanu se gîndea să ceară un post de
ambasador în Occident, unde eventual să rămîie. În timpul
 în care procesele criminalelor de război erau cînte din ce
 în ce de opinia publică şi-şi exprimase dorinţa să ar vrea să
 nu mai fie ministru de justiţie, că-ţi ar place să treacă la depar-
 tamentul instrucţiei. Nu-mi da deau atunci seama că o făcea pentru
 că voria să dea curs proiectelor. Problema plecării n-a mai discutat.
 Mi s-a părut important să-mi reamintesc precis în ce împrejurări: stîi că
 ştineam că nu place şi nu-ţi place şi leua şi cu mine împreună. Eu
 desigur mîne ştineam că la Londra m-ai deasupra deoarece am
 legături în lumea specialiştilor cari m-ai sprijini cu siguranţă,

Din câte mi-a spus aminte el egita spunând că nu are cum
 să câștige existența. În acea vreme eu am îmbolțit și iată pe lângă,
 fiind mi-a influențat și pe alții să se lase de această meserie.

Într-o mai deosebită, în persoana sa, ca un URS ne-a trimis
aputarea și opinia că apăsările sunt necesare iar Balcan
liber aducea că se încheie unele tratative și contracte comerciale
care ne disting (cu) ca o vorbă de înțelegere).

3.
În prezenta conferinței, la Bruxelles stii că sînea morții sîr se discuție acolo.
Când a plecat la Bruxelles s-au la Mangalia, după câte timp amputat
într-o, am impresia că la București, una Constante cu spunea că 11/12
el discutare cu ea că impresia cu Elena Patrascanu totu și și
nu se mai întoarce. După plecarea lor, cu siguranță că conform direcți-
velor primite dela el, întorcându-se la București, m'am întâlnit de
ne-o cîtora ori în casa lui Constante, unde stăteam în absența ei, cu
procurorul Jean Krolau, cu Betia și cu secretarul jurnal dela Institutul Philo-
pe totu acestia și cu un om nou pe nume Patrascanu. Unu sîr se vede dacă
nu se ia ne-o măsură împotriva lui, sau dacă nu se învinovățește
atmosfera pentru a i se comunica că nu se mai întoarce. Și veneau
la mine să mă întrebe dacă nu mai stii ceva, dacă n'au primit
ne-o veste dela ei. Nu stii că i se f. sîr sîr nu se întoarce. Stii că ei
s-au nelămurit de faptul că întârzie neîntînd ce face pentru
conferința se terminare. De fapt se dînea să se plece la Paris
cu sau în Elveția. Ea s-a retras înaintea lui și atunci, în seara
întoarcerii sîr-aduce aminte că a venit și Betia la ea acasă și
a început s-o răsunte pe Elena Patrascanu ca îi arde de
permisi tor mai cănd situația lui este atît de discutată. Ea a
pleas în seara aceea. Mămi ceamintez, am făcut toate eforturile,
sîr mi dau leama de ce s-a mai discutat și de ce nu au rămas. Nu
am impresia că am asistat la o asemenea discuție. Dintîrîi în colo
el s'a mai abătut și spunea că și dă seama că situația lui
politică e pierdută. Spunea că și dă seama că se s-au hotărât
de către C. C. fără ca el să fie întrebat. Totuși, pentru el a fost
o foarte mare surpriză atîrîu For. Todorici Georgeșcu ne confie
PNR. Nu l-am auzit comentînd ei stii că s'a abătut și am
impresia că îi s'a frică. Totuși, area vorbîrîu să clarifice situația,
credea că o va clarifica în favoarea lui căi spunea că el
a mers pe linie porță și că și în trecut de domi ori s'a fi
exclus din Partid dar că pînă la sfîrșit s'a dat dreptate.
Marile de congres, cînd a fost alungat Rybe, el am
stîrîu unu de acord lucru și a fost foarte impresionat
opunîndu că îi vine și lui sfîrșit.

În general, în toate vremea se criticau tor. din conducerea
Partidului, din biroul Politic, despre tovarășa Ana munea că e
rea, fără suflet, despre For. Ghiorghiu și spunea că n'a avut nici
un amestec în pregătirea lui 23 august și că nea sîr falsific
istoria, despre tor. Miron Constantinescu spunea că e murdărie
intîrîi pe la unu For. Ana Paucker pentru a-l dupe și ari lui local.

Am tîmna cu impresia că, în vara anului 1947 ordos, Eutrobăniș, 816 4
regele ce să facă cu unele condamnări ale criminalilor el gr 116
spus să le mai amâne. Nu știu de la cine am auzit acest lucru sau dacă
n-am născut o conștină între el și Elena Patrascanu sau lea Gustav.

Portii mea în aceasta perioadă (până la arestarea lui Patrascanu)
a fost că, în clipa în care am luat contactul cu ei eu nu nutream
acele sentimente antisovietice. Încetul cu încetul am intrat în
acest angrenaj, în această mișcare și m-am făcut și eu informativ
svornicul și calomniul împotriva URSS. Fără a avea prea multe
cunoștințe, influențat de Patrascanu am început să critic
diferite aspecte și realități din URSS de pildă cănu se vorbea în
casa Patrascanu de lipsa de libertate din Tatar Sovietică, eu
completam spunând că am auzit că s-a început purpauă împotri-
va enicilor. Patrascanu și eu Elena Patrascanu arătau că
problema naționalistă este de fapt o falsă, că în URSS
nu și caute să-și impună cultura lor și până la urmă în
slavize și celelalte țări. Măcar în România și Ungaria. Pentru
acestea eu aduceam argumente că au venit unele țări
Sovieticii (pentru care Bogatiner) să caute arme slave în
România și că prin urmare reprezenta lor confirmă aceste
firi. Se spunea că e lipsă de libertate și că artiștii sunt
trunți foarte sever neacordându-li se libertățile de manifestare,
pentru aceasta veneau și eu cu argumentul că am vorbit cu
un omșor Galperin (al ansamblului Moinet) care mi-ar fi
spus că la un moment dat i s-a contestat compozițiile și
că, deși era foarte cunoscut, a fost supus unui examen
suplimentar care a fi reconfirmat. Că am asistat la o scenă
când, cu puținel filmări unui documentar de către Sovietici în
regiunea Solaei, responsabilul politic l-ar fi judecat foarte
aspru pe unul dintre colaboratorii filmului care era decorat
și l-ar fi trimis mai apoi la Moscova, prin urmare că artiștii
iar artiștii sunt foarte constrânși. Numunările au fost discutabile
pe marginea broșurii lui Kemeccoff în legătură cu decadența
artei burgheze, Elena Patrascanu era o apărătoare a
artei decadente și chiar, într-o scrisoare la comitetul de
arte, a prezentat o arguă critică din partea for. Ruleneo. În
acea vreme și eu țineam isorul spunând că artiștii
avantgardizti erau de stăpă și că acest atac împotriva
lor nu e just. Nu am făcut în nici un caz în casa Patrascanu
o clasificare, o îndrumare în privința realităților socialiste,

în legătură cu problema de artă-pură prin prisma marxism-leninismului.

Cu siguranță că, în mare măsură pentru completarea ~~agendei~~ ¹¹⁶ ale mele, conte și mediul - în afara Patrișcanei - în care mă complet-
ceam. Legasem prietenie cu Directorul Fundației "Regele Mihai" unde
lucram și pe care îl cunoșteam foarte bine. Nu era o simplă, dar veau
să prezint că în confuzia mea, eu îi cerusem să se conformeze
lucrării partidei, dar modifică conduerea caminelor culturale,
lucru pe care el îl înțelegese că îl face cu toată încrederea.
Și, mai cu seamă că nu are sprijinul Palatului, care se
dezinteresase de această instituție, că Regele, fostul mareșal
al Palatului nu ne-a ră-¹¹⁷l promisese că protejase pe
braucherii cari stau în localurile fundației, el înțelege că
mărgă pe linia justă. Dar adevărul este că la instituție era
Patrișcane, că Fundațiile fiind controlate sau tutelate
de el, fiindu-i reamintea de simpatia ce și-o crease în rândurile
burgheziei Patrișcane, această colaborare convenea. Cu toată
fii câte mi-a amintesc, regele nostru să numerească un alt
director, Patrișcane l-a conștientizat și-l menționat pe Regele.
Acesta, este adevărat că nu s-a manifestat categoric nici dat
criticând Partidul, dar în schimb avea cele mai laudative
curiozități la adresa lui Patrișcane, îl considera „bun om”,
toată fundația, după discursul de la Cluj era încredințată și
eu, mi-a scriș foarte mult, de parcă ar fi contribuit cu
cu ceva.

În afara de această atitudine desumană, pe care am
aratat-o mai sus, eram totalmente confuz și mișcările
greșeli. În toată vremea, funcționarii vechi fundației, mi se
distingea și în parte și nu erau membrii de partid. Au
putut să o buno și de capul meu o acțiune de a-i îndica
cu conștiința că voi face o surpriză plăcută Partidului.
De asemenea și Patrișcane și mi-a arătat greșala, până
când, purgând de vechi partidul, mi-a făcut o aspră critică
arătându-mi acțiunea la care potriveam putea să rezultate
grave, în cadrul fundației luând naștere un sindicat galben.
Mi-am înșușit critica și a fost pentru prima oară când mi-am
dat seama că merg pe o linie greșită. După ce Partidul l-a
înălțat pe Regele de la fundație (în data după alungarea
regeului abia în ianuarie 1948) mi am mai putut să am nici o

legătură cu el și nici măcar mă văzută. Între cei pe care i-am văzut
de ne-o 3 ori, Depreună cu Stamate, la unele mese pe care s-au găsit
la băta la el acasă era și victor Rădulescu Pogoneanu, trădător
condamnat în procesul Mănuș. Acesta era totdeauna ironic în
acea căte un cuvânt de simpatie la adresa lui Patrascanu.
Știu că era la pe atunci pe poziția dușmanilor clasei muncitoare.
Totuși, am acceptat să iau masa cu el. De Pogoneanu nu l-am
văzut multă vreme mai târziu procesului (când că ~~tre~~-un an),
nu aveam o simpatie specială pentru el și nici nu dăseam
politica. Totuși, mi-am amintit că bona constanta, mi-a măturat
adesea că Patrascanu i-a cerut și s-a întâlnit la ea cu
Pogoneanu. Nu știu dacă ea a arătat la acea convorbire căci
nu am întrebat-o.

Prin anul 1947, s-a prezentat la mine o funcționară de la
Oficiul Cinematografic, pe care o cunoșteam dintr-un plătitor acelu,
Brătescu-Vornicești. Cerându-mi să-i spun lui Patrascanu
că Vișoianu nea să-l vadă. I-am comunicat și mi-a spus să
comunic și mie la o oră precisă la Ministerul de Justiție.

După câteva luni, a mai venit la mine cerându-mi de
data aceasta să-l vadă ea în chestinerea bibliotecii lui
Vișoianu (nu știu după ce s-a vorbit) dar Patrascanu mi-a
spus că nu dorește să-l vadă.

Înainte de arestarea lui Patrascanu, cu locuim într-o
cameră la Institutul de Folclor, într-o seară o venit la
mine Patrascanu cu Elena și Herand Torossian (nu știu dacă
era și Elena Constanta). Cred că Patrascanu sau ea a
ridicat problema fugii. Torossian le-a spus că el știe de
o posibilitate de a fugi prin Ungaria, dar că costa foarte
mult (ve-nu milion sau două milioane) că se mai pleacă
prin Constanta sau pe litoral cu bărci pescărești într-o
el nu ofătuiește pe nimeni la o asemenea aventură că
în ceea ce îl privește, deși e disperat că nevasta lui e
la Paris departată de el, de nici un caz, deși s-a gândit la
fuga, nu nea să riște 20 de ani de pușcărie. După câteva
zile s-a aplecat într-o cămărușă căci a fost arestat la
granița Ungariei.

Înca de prin 1947, am format o mică grupă prieteni
cu Patrascanu. Mi s-a dat o scumă că merg pe un

87 7.
Din neîncrederea și uneori încrederea în mine eschivez de a pleca
fără toată cu ei. I-am marturisit și lui Elena acest lucru, dar, totuși,
după concepția mea de atunci, mă simțeam oarecum vinovat
dacă a-ți fi rupt-o ca ei că vor avea impresia că am făcut-o
din frică sau din lășitate. Și atunci, împotriva sentimentelor
mele continuam să-i văd. Totuși, eu mă străduiam să-ți duc
sarcinile de partid așa încât să dovedesc că sunt un bun membru
de partid. În ultima vreme chiar, îți o zi, în sfârșit, mă elena
Patrișcanu uit-a spus, tu vei deveni un membru de partid pe
bună de n-o să poată vorbi lumea cu tine? Era aproape de
aristarea lui ca să plângă și uit-a spus că simți că va ajunge
cu barbatul ei în libertate.

Au trei amintiri ușor date să fi avut discuții speciale în
primă pleacă cu Elena Patrișcanu.
(fig. 11)

Karl Braun

22. II. 1950.

72
119

ELENA PATRASCANU

Elena Pătrăscanu, o consideram o bună membră de Partid în perioada în care am cunoscut-o. În urmă însă mi-am dat seama că în îndeplinirea sarcinilor era o bună membră de partid, atât și nimic mai mult. În discuțiile purtate cu dânsa, în mare măsură împărtășea sentimentele soțului ei. Despre Uniunea Sovietelor știu că avea cuvinte dușmănoase. Când a adus dela Paris cartea lui Koestler împărtășea cele scrise acolo. Critica și ea pe tovarășii din conducerea Partidului, ca și bărbatul ei. Își bătea joc de pictura rusească și sovietică, spunând că este inexistentă. Despre Uniunea Sovietelor spunea că e un stat polițist, condus de o mână de oameni. Că tovarășul Stalin este un dictator. Susținea că fără îndoială, în țările occidentale, comunismul ar fi altfel, că acolo ar fi mai multă libertate de gândire. Și ea ca și bărbatul ei susțineau că Istoria P.C.(b) au fost falsificate, pentru a se scoate în evidență faptele tov. Stalin. De fapt atitudinea era antistalinistă.

În sensul acesta și cu prietenul pe care îl întâlnise la Paris și care locuia în Italia, am impresia că se purtau discuțiile, căci îmi spunea că e foarte bucuroasă că și-a regăsit prietenul cu care se înțelege foarte bine, ca concepție. Ori, acum îmi dau seama care era această concepție. Mai exista la ea concepția care exista și la bărbatul ei, că a spune Partidului tot ce știi despre anumiți oameni înseamnă să ai o atitudine "delacionistă".

Era împotriva realismului socialist și cum se puneau discuții de artă era întotdeauna pe poziția adversară a esteticii marxist-leninistă, prin urmare pe o poziție dușmănoasă. Ori ea era atunci destul de ridicată, destul de cetită ca să nu-și dea seama că o asemenea atitudine nu este atitudinea unui comunist, mai cu seamă că îndeplinea sarcini de partid.

Critica gedințele de partid și mai cu seamă căuta să arate că cei cari sunt la locuri de răspundere (la Comitetul de Artă) nu se pricep deloc.

Se înțelegea și împărtășea ideile lui Belu Silber, am impresia că uneori spunea "ei, măi Beluțuțe, noi suntem făcuți

pentru altă lume " sau ceva corespunzător. Când uneori eu veneam după gedințe de partid sau căutam să nu lipsesc, sau începusem să-mi însușesc un vocabular în oarecare măsură partinic îmi spunea, și spunea chiar de față cu alții (Lena sau Belu cred): "Harry ăsta o să ajungă un membru de partid de o să-ți fie frică să te apropii de el"! Era complet lipsită de autocritică și nu primea critica, dimpotrivă căuta pe orice cale să persecute pe cel care îndrăznea să o critice. De vreo câteva ori îndrăznind, foarte de departe să-i atrag atenția că a avut o atitudine nejustă sau autoritară s'a supărat că n'a mai vrut să vorbească cu mine.

Când într-o cronică, tov. Leana Maxy, a criticat un spectacol al ei sau nu i-a pomenit numele, a alergat, a făcut memoriu pentru că nu înțelegea să îndrăznească cineva să critice, considerând aceasta "atac personal".

Avea atitudine mic burgheză și se complăcea să fie "nevastă de ministru". Această atitudine mic burgheză mergea atât de departe încât se simțea foarte bine ca colaboratoarea ei, tov. Ileana Popescu să i se adreseze spunându-i "Domniță" sau "Domnița mea".

În legătură cu arta populară, cu utilizarea folclorului în arta cultă considera acest lucru drept o scădere a artei, o decădere a ei. În această privință am avut și eu multe discuții cu ea, deși eu în acea vreme nu aveam nici un nivel ideologic, iar ea cetise mult și cunoștea concepția marxistă despre artă.

În legătură cu atitudinea delaționistă eram totuși influențat de dâșii în așa măsură încât, ducându-mă să-i comunic tov. Chișinevsky că în biserica Sf. Iosif, episcopul Suciu al Oradiei ține predici cu caracter dușmănos, nici nu i-am comunicat nici ei, căci mi-era că mă va înfrunța. Vreau să arăt prin aceasta cât de departe mergea cu această mentalitate.

Avea uneori atitudine de comandă, îmi aduc aminte felul în care își privea de sus colaboratorii, dorind întotdeauna să fie pe primul plan.

Când a venit la ea acasă savantul Bogatiriev, a avut o discuție cu el și pentru că acesta îi spusese că lui îi place Matisse, l-a considerat drept un om bine pentru că nu e pe linie. Dar totuși atunci când se punea u problemele "slavizării" în casă, odată cu venirea savanților archeologi sovietici și ea a acceptat că ei vin să "ne slavizeze". Era o mare admiratoare a occidentului și a produselor artistice ale occidentului. Considera că atitudinea împotriva lui Sartre și a existențialismului este un lucru rău și era o admiratoare a acestui curent.

Nu o consider bună tovarășă pentru că dacă ea mi-a
iscălit adevărul și am intrat prin ea în Partid ar fi avut
datoria să mă puie pe un drum bun când aveam o atitudine anti-
sovietică în casa lor. Dar, dimpotrivă acest lucru îl văzusem și
auziseam acolo și în sensul acesta m'a educat.

Cu toate că în ceea ce privește prezența și atitudinea în
în ședințe la Partid, Elena Pătrășcanu făcea impresia unei bune
tovarășe nu o consider în consecință bună, pentru că a avut o
atitudine dușmănoasă prin sentimentele pe care le nutrea, anti-
sovietice, antistaliniste. Prin rezistența voită de a primi linia
partidului în problemele de artă (care intrau în specificul ei)
prin atitudinea de lipsă totală a autocriticii, prin atitudine
mic burgheză, spirit de comandă și un fel de permanentă ațintire
admirativă către occident.

ss. Harry Brauner

22 11 1950

numele, a alegat, a făcut memorii pentru a nu înțelega în îndrăznește că
ca artist, considerând acesta „atac personal”

10324

Acea atitudine uroc burgheză n' se complăcea în ființa „neastă de umbră”.
Acesta atitudine uroc burgheză mergea atât de departe încât se simțea foarte
bine ca colaboratoare în ^{Teleana} Popescu să i se adreseze spunându-i:
„Domnișoară” sau „Domnișoara mea”.

Alte o dată a avut o discuție cu ea în care ea a vorbit despre o lucrare de artă care a avut o mare importanță în arta noastră. Ea a vorbit despre o lucrare de artă care a avut o mare importanță în arta noastră.

În legătură cu arta populară, cu utilizarea folclorului în arta cultă
consideră acest lucru drept o scădere a artei, o decădere a ei. În această
privință am avut n' eu discuții diferite cu ea, din' eu în acea vreme un
celebru uruc, nu aveau nici un nivel ideologic, iar ea este mult mai înaltă decât arta.

În legătură cu atitudinea „de lașitate” sau totuși influențată de d'Art
în arta noastră recentă, discutându-mă cu ea în comună tor. Chiznitsky că în literatura
ff. Lorif, episcopul Sucei al Oradiei ține predici cu caracter dogmatic, nici
nu i-am comunicat nici ei, căci un-ora ea nu va înfrunta. Vreau să arăt
prin aceasta cât de departe mergea în această mentalitate.

Acea aceeași atitudine de comandă, nu adevărate feluri în
care ep' „privea de sus” colaboratorii, dând înțelegerea în fire pe
persoane plaa.

Când a venit la ea deasă savantul Bogatiriev, a avut o discuție
cu el și pentru aceasta îi spusese că lui îi place Matthe, e-a
considerat drept un om bine pentru un e pe linie. Dar totuși
afirma că el se puneau problemele „clavari” în casă, odată cu
venirea savanților archeologi sovietici și ea a acceptat că ei vor să
ne clavife. Era o mare admirare a occidentalului și a produ-
sela artistică ale occidentalului. Consideră că atitudinea supo-
țiva lui Iartre și a existențialismului este un lucru rău și
era o admirare a acestui curent.

Cu toate că, în ceace privește prezenta și atitudinea în
sedințe la Partid, Elena Patrascanu făcea impresia unei bune
formaze nu o considerăm cu consecințe bune, ^{pentru} ea a avut o
atitudine dogmatică prin sentimentele pe care le nutrea,
antisovietice, antistaliniste. Prin rezistența vortă de a primi
linia partidului în problemele de artă (care intrau în specifi-
cul ei) prin atitudinea de lipă totală a autoconștienței, prin
atitudine uroc burgheză, spirit de comandă și un fel de
permanente atitudine admirativă către occidentalul.

Kary Brauner.

22.I.1950.

Haru

25.10.1945

124

Alte lucruri pe care nu le-am declarat dela început erau pentru că nu mi le aduceam aminte și pentru că aș fi vrut ca anumite amănunte să nu se știe că le cunoșteam și eu pentru a-mi ușura situația. De pildă însă, despre atitudinea mea antisovietică, despre criminalele calomnii pe care eu însuși le aduceam URSS nu îmi mai aduceam aminte deloc. Impresionat de tot ce știam dela Lena, am ~~xxx~~ avut și un sentiment justificat de frică, eram după câteva zile de odihnă la Sinaia, ridicat în toiul nopții dela Sinaia și primele zile eram cu totul îngrozit. Când m'am dus la Sinaia eram cu totul surmenat și nu eram stăpân pe nervii mei căci cu câteva zile avusesem eșiri neobișnuite. Încă mă simt legat de Lena și mă gândeam că spunând tot ce știu îi îngreuez situația, dar acest lucru cu toate că știam că ea va spune totul totuși mă gândeam că anumite lucruri pe care le știam numai dela dânsa, nu se vor afla.

Am mințit sau n'am spus tot ce știam crezând că voi putea trece peste anumite lucruri, ca să-mi ușurez situația și pentru a o acoperi pe Lena.

1/.Chestiunea cu Pogoneanu.Stiusem dela proces ca Pogoneanu este trădător și că prin urmare dacă s'a întâlnit cu el Pătrășcanu,au avut probabil legături.Cum eu nu știam direct acest lucru,ci mi-l comunicase Lena,credeam că nespunându-l și ascultând sfatul pe care mi-l dăduse mai de mult,nu se va afla că știam și eu și că prin urmare îmi voi ușura situația.

2/.Nu am spus dela început chestiunea cu prietenul Lenei,care locuia la Londra deoarece știu că ea nu vroia să spună acest lucru,pentru ca nu cumva să se facă vreo legătură între această prietenie și acuzația de spionaj împotriva lui Pătrășcanu (eu știind că nu a avut nicio legătură cu asta).

3/. Chestiunea cu otrava,pentru că nu știam acest lucru decât prin Lena,dela ea și îmi spusese că nu va spune acest lucru

Altceva nu știu să mai fi fost stabilit între mine și Lena.

ss.Harry Brauner

23.II,1950

Ce mi-a povestit Elena Pătrășcanu din trecutul ei ?

Că fusese condamnată într'un proces la Cernăuți, cred pe 5 ani

Că a plecat la Viena, pentru a nu face închisoare, unde a studiat arhitectura. Că la Viena a avut un profesor^{pe} care îl iubea foarte mult. Că în același timp activa ca comunistă și se ocupa cu răspândirea de manifeste pe care le lua de la marinari sau le dădea lor. Că avea un prieten, un pictor ungar care a iubit-o foarte mult. Că avea mijloace materiale bune. Că odată a făcut o excursie pe malul Dunării cu unul din prieteni sau un grup de prieteni. A mai fost în Italia cu un prieten unde a făcut o lungă excursie neavând bani mergea când pe jos, când se atăgau de vreo mașină. Că a fost la Paris. Că a cunoscut pe Pătrășcanu când s'a reîntors pentru a-și revizui procesul și că Pătrășcanu i-a pledat când a fost achitată. La Paris a cunoscut un comunist care spunea ea că era o mare personalitate, un om foarte inteligent, care ar fi vrut să se căsătorească cu ea, de origine italian, care apoi cred că a plecat în Spania sau în Mexic, și a revenit în Italia, ca responsabil cred al ziarului C.C. Pe acesta l-a revăzut la Paris, împreună cu Pătrășcanu și s'au înțeles bine urmând ca acesta să-i viziteze în țară. Stiu că l-a cunoscut și pe Belu Silber împreună cu ei la Paris, că ar fi voit să vie în România și le-a scris în acest sens cred.

Despre Bretzel, era un italian, pe care l-au cunoscut în România. care avea o prietenă, în care în timpul războiului căutau să oprească mașinile nemțești, punând lame de ras în cartofi. Prietena lui a rămas în România. A fost odată la vila Robinson, când stăteam acolo vreo 2 zile, o chema Zubcov. Era foarte zăpăcită. Pătrășcanu știu că a recomandat-o să fie trimeasă în corpul diplomatic în America, a rămas acolo, neîntorcându-se și cred că tov. Ralea parcă i s'ar fi plâns de comportarea ei, că s'a căsătorit cu un american. Mi se pare că s'au văzut cu el cu prilejul voiajului la Paris. Tineau foarte mult la Bretzel și vorbeau în termeni laudativ despre dânsul ca despre un f. bun prieten.

ss. Hary Brauner

23.II.1950

Ce mi-a povestit Elena Patrascanu din trecutul ei?

Ca fusese condamnată într-un proces la Comant, când pe 5 ani
ce a plecat la Viena, pentru a mi face meliorare, unde a studiat
arhitectura. Ca la Viena a avut un profesor care îl rupea foarte
mult. Ca în același timp activa în comuniste și se ocupa cu răspundea
la manifeste pe care le lua dela masinari sau de la barba lor. Ca avea un
prieten, un pictor ungur care a rubit-o foarte mult. Ca mi avea niște
materiale bune. Ca odată a făcut o excursie pe muntele Dnușii cu un
prieten; mi un grup de prieteni. I mai fort în Italia cu un prieten unde
a făcut o lungă excursie, neavând bani mergea când pe jos, când se
atașau de ne-o masina. Ca a fost la Paris. Ca a cunoscut pe Patrascanu
când s-a retras pentru a-și veni procesul și ca Patrascanu i-a plecat
când a fost achisat. La Paris a cunoscut un comunist care spunea ca
ce era o mare personalitate, un ne foarte inteligent, care ar fi putut
fi comisarul în ea, de origine italiană care apoi când ca a plecat în
Guatemala în Mexic, și a revenit în Italia, ca ~~comisar~~ responsabil
când al grupului C.C. De acesta l-a revăzut la Paris, împreună cu
Patrascanu și ~~te~~ s-au niteles foarte bine urmând ca acesta
să-i viziteze în țară. Și ca l-a cunoscut și pe Belu Belu împreună
cu ei la Paris, că ar fi putut să-l vâd în România și l-a scris în
acest sens cred.

Depeze Bretzel, era un italian, un care l-au cunoscut în
România, care avea o prietenă, în care în timpul războaiului
cântau tot spreună marșurile nemitești, primând laude de
raz în cotof. Căcarea Prietena lui a rama în România.
A fost odată la vila Robinson, când stăteau acolo ne-o 2
zile, o chema Tupoor. Era foarte răpăntă. Patrascanu stia
că a recomandat-o să fie trimisă în corpul diplomatic
în America, a rama acolo, neintorându-se și cred că
tor. Ralea parca și s-ar fi plănu de coruptura ei, că s-a
comitat cu un american. Mi se pare că nu vâd în el cu prietenul
votului la Paris.

Kamp
Brauer

Timeau foarte mult la Bretzel și
vorbeau în termeni laudativi despre
dânsul ca despre un foarte prieten.

23. II. 1950.

23/5/80

128
129

Ce mi-a vorbit Lena Constante după prima ei arestare
din 1948 și eliberarea ei.

După ce a ieșit din închisoare Lena Constante mi-a spus că în primul timp a dus-o bine, a fost într-o garsonieră unde cetia și unde avea impresia că era și Elena Pătrășcanu.

Că la un moment dat a încercat să scrie acasă și că scrisoarea i-a fost interceptată. A explicat însă că nu vroia decât să comunice mamei sale că este în viață și că e bine.

După această epocă a fost mutată, avea impresia la Interne, unde avea hrană suficientă dar îi venea foarte greu.

La un moment dat a fost transportată pe calea Răhovei, unde mi se pare că a stat până la eliberare și unde a trăit foarte greu suferind de foame.

Mi-a spus că a fost interogată numai de două sau de trei ori îmi pare, că a fost întrebată de Pătrășcanu, mai cu seamă de încercarea de a fugi. Că nu a mărturisit/faptul că a trăit cu Pătrășcanu, asta la sfârșit de tot.

Aceste lucruri nu mi le-a spus dela început, ci uneori povestindu-mi condițiile grele pe care a trăit și spunându-mi că suferea foarte mult.

Mi-a mai spus că și-a povestit odată despre întreaga ei viață, despre greutățile pe care le-a dus, despre mine, de când ne-am cunoscut, cum ne-am iubit și despre afecțiunea pe care mi-o poartă.

Mi-a spus că cel care a anchetat-o nu s'a lăsat convins și că i-a spus că are impresia că nu spune întregul adevăr și că ascunde ceva.

Intr-o discuție pe care am avut-o mi-a spus că dacă ar fi vorba să fie arestată s'ar arunca de pe fereastră, căci îi e groază să mai fie închisă. Acest lucru, cu sinuciderea, aruncându-se pe fereastră mi l-a spus de mai multe ori.

Intr-o seară, vorbind cu ea, m'a sfătuit dacă sunt arestat sau întrebat să spun totul căci n'are rostul să sufăr pe degeaba. Totuși îmi spusese cu alt prilej, să nu spun că mi-a spus de faptul că Pătrășcanu i-a cerut să se întâlnească cu Victor Rădulescu Pogoneanu la dansa. Dar după cât țin minte acest lucru fusese înainte de discuția în care spusese să recunosc tot.

În general vorbindu-mi despre această perioadă, îmi povestea mai cu seamă de greutățile mari pe care le-a simțit

în închisoare, de cât de îngrozitor este să-ți fie foame, să stai în permanență fără a vedea decât un bec electric în fața ochilor.

Nu-mi amintesc alte amănunte sau altceva.

Aceasta este declarația pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni, luându-mi răspunderea celor scrise.

ss. Harry Brauner

23.II.1950

Imi aduc aminte că, mi-a spus că fiind pe calea Raho-vei, odată și-a dat seama că în celula alăturată se află Belu Silber și că a comunicat cu el. Că Belu i-ar fi spus că a fost pământ, că e foarte slab și deabia se mișcă. Despre Elena Pătrășcanu mi-a spus că primind marmelada dimineața a făcut pe ea o literă, mi se pare litera "L" și că și-a dat seama așa că sunt în aceeași casă.

Din primele luni când am început să frecventez pe Pătrășcanii, în acea vreme venea foarte des și Belu Silber, am luat contact cu o atmosferă împotriva Uniunii Sovietice. În legătură cu felul în care s'a desfășurat plecarea lui la Moscova, când a fost în prima delegație pentru tratative, critica felul în care au fost ținute afară până la ora când s'a anunțat mi se pare, ocuparea Bucureștilor. Că acest lucru nu era just, că tratativele începuseră înainte și că dinadins sovietici au făcut astfel pentru a impune condiții mai grele României făcând abstracție de tratativele prealabile. Stiu că el era în cei mai buni termeni cu exponenții național-țărăniștilor, cu Vișoianu și cu Pop (mi se pare că și acesta a fost la conferință). Cu acesta Elena Pătrășcanu se plimbasese toată vremea prin Moscova. În acea vreme el se considera secretarul general al Partidului iar în clipa în care tovarășa Ana Paucker a venit de la Moscova, începuse să fie nemulțumit de faptul că tovarășa Ana venise "impusă de Moscova". În toată acea perioadă, în preajma conferinței de la Paris, Belu Silber, care știu că se vedea în permanență cu Vișoianu, cu Pop, se retrăgea cu el având lungi discuții. Îmi dădeam seama că aceste discuții între ei erau în linia ideilor național-țărăniștilor împotriva celor cari se trasau de către partid, căci, după ce se terminau discuțiile continuau bârfeli și acest lucru de față fiind și eu, și Elena Pătrășcanu și Lena Constante. I

În aceeași perioadă venea la ei în casă Herand Torosian, care îi cerea să fie trimis la Paris și care avea neapărat prtenție să fie numit consul general. Și cu acesta se retrăgea dar aveam impresia că Torosian nu căuta decât să-și facă o "situație" în străinătate și că, considera acest lucru drept o datorie din partea lui Pătrășcanu pe care îl ajutase în ilegalitate. Aveam impresia că Torosian își făcea afacerile prin Jean Nicolau, care după câte mi-aduc aminte, era susținut tocmai de către Torosian față de Pătrășcanu. Oricâteori Pătrășcanu avea câte o gedință la biroul politic, imediat după aceea Belu venea și discuta împreună, fiindu-mi limpede că îi comunica lui Belu ce discuții avuseseră loc la acele gedințe. Avea o simpatie vădită pentru anglo-americiani căci îmi amintesc că în momentul în care a venit Hollman ~~eu~~ nu știu încă cine, și-a arătat satisfacția considerând că "tensiunea" care există și condițiile impuse de către sovietici vor fi ameliorate, spunea, în sensul posibilităților unei co-

6/132

laborări cu statele imperialiste.

Îmi aduc aminte că Elena Pătrășcanu, după ce fusese la recepția cu Hollman ?, cum nu mai înceta cu laudele la adresa acestui "om bine" cu care s'a întreținut o seară întreagă.

În preajma conferinței dela Paris, el avea nenumărate întrevederi cu Tătărăscu, spunea că acesta îi face orice i-ar cere în materie de a numi în corpul diplomatic și, în acea vreme eu îmi exprimasem dorința de a face un voiaj, mi-a propus dacă vreau să accept, el poate până în 24 de ore să mă numească oriunde ca atașat cultural. Nu am răspuns afirmativ deși mi-a mai pomenit de câteva ori, drept răspuns la cererea mea de a face numai un voiaj.

În acea vreme sau pe atunci l-am cunoscut la ei pe Zevedei Barbu, pe care el intervenind pe lângă Tătărăscu, l-a trimis la Londra. Nu cunoșteam atitudinea fățișă a lui Zevedei Barbu dar îmi dădeam seama că îl simpatizează pe Pătrășcanu.

În această perioadă continua împotriva Uniunii Sovietice să aducă tot felul de calomnii. Când tov. Vișinski a venit în România era vădit nemulțumit. Era în acea vreme când veniseră și reprezentanții Americii și Angliei ca delegați. În preajma conferinței dela Paris a avut nenumărate întrevederi cu Belu Silber. Când a plecat acolo a plecat lăsându-mi impresia că va avea de jucat un rol foarte important, că va participa activ la lucrările conferinței fiind cel mai de seamă reprezentant al țării. A stat acolo și între timp în gazetele în care se vorbea despre lucrările conferinței numele lui era uneori trecut cu vederea. Atunci cred că au venit alarmați la mine Jean Nicolau, Paulobol, directorul lui de cabinet Rupenian comunicându-mi că se comentează acest lucru spunându-se că a căzut în disgrație. Stiu că am întocmit o serie de tăieturi de presă în legătură cu conferința dela Paris pe care intenționeam să i le expediez pentru ca să-și dea seama. Nu am expediat până la sfârșit acele tăieturi.

Intorcându-se dela Paris știu că i-a comunicat lui Lena Constante la un moment dat că s'a îndrăgostit de o americană, cu care a trăit acolo, din spusele lui Lena, care americană ar fi fost foarte bogată, care stătea la același hotel cu el.

În perioada represaliilor împotriva muncitorilor legionari dela Malaxa, cari l-au împușcat pe tov. Apostol, spunea că ~~xxxx~~ această represiune era nejustificată, că de fapt muncitorii aduși la sapă de lemn și-au cerut drepturile, că tov. Gheorghiu Dej, care e foarte rău cu muncitorii s'a dus singur într-o mașină și ar fi tras în aceștia cu mitraliera. Deasemenea că în tov. Apostol nu ar fi tras muncitorii legionari ci că s'ar fi tras din tabăra care

780133

venise să împiedice pe muncitori de a-și manifesta nemulțumirile. Despre tratamentul inuman la care sunt supuși muncitorii și despre teroarea exercitată împotriva lor deasemenea vorbea uneori.

Si tocmai când spunea acest lucru susținea că el se bucură de popularitate tocmai pentru că muncitorii știu că el nu doarește contrângerea lor, că tov. Gheorghiu Dej pierde din popularitate, că atunci când el a vorbit la Grivița au venit mii de muncitori, iar când tov. Gheorghiu Dej a trebuit să vorbească a fost nevoie de o mobilizare specială. Toată problema sovieticilor era aspru criticată, spunând că de fapt acestea nu numai că nu ajută țării ci dimpotrivă, sunt un element de acaparare a bogăției în favoarea sovieticilor. În sensul acesta considera Uniunea Sovietică (același lucru ca și Belu Silber) drept un stat care profitând de rezultatul războiului își extinde expansiunea în țările balcanice, iar pe tov. Ana Pauker și Gheorghiu Dej drept exponenți acestui punct de vedere, spre deosebire de el, care vedea comunismul în colaborare cu anglo-americanii, cu imperialiștii. În perioada tratatelor comerciale știu că Belu venea mereu la el, îi atrăgea atenția că în felul acesta economia țării va ajunge falimentară și că e neapărată o colaborare cu capitalul anglo-american.

Spunea că capitaliștii sunt gata să ne acorde mari avantagii financiare și că din cauza politicii pe care o duce URSS, suntem împiedicați de a ne reface.

Era nemulțumit de faptul că burghezia este atacată și se considera că va putea să-și mențină situația personală în funcție de colaborarea cu anglo-americanii. Cu alte cuvinte era pentru un "comunism" de colaborare cu capitalismul imperialist, fără deciluptă hotărâtă împotriva dușmanului de clasă, burghezia.

După conferința de la Paris, când începuseră luptele împotriva național-țărăniștilor știu bine că și-a pus problema să renunțe la ministeriat și să intre în corpul diplomatic plecând în occident, la Londra sau la Paris. În această privință Elena Pătrășcanu îl îndemna foarte tare, spunând că eventual, dacă situația pentru el s'ar înrăutăți ar putea rămâne acolo.

În aceace mă privește personal, știu că consideram că Elena Pătrășcanu ar fi dorit acest lucru din snobism dar că, într-adevăr ar fi nimerit să plece și cred că mi-am exprimat chiar această părere.

În anul când s'a făcut stabilizarea știu că nu a fost deloc de părere cu această reformă și că critica aspru susținând că stabilizarea va da o mare lovitură economiei naționale.

133

Era foarte vanitos,orgolios și oridecâteori vorbea în public telefona la "Scânteia" dând indicații să i se publice discursurile,să i se pună fotografia,iar când vedea acest lucru arăta o mare satisfacție.

Când au fost alegerile a fost foarte nemulțumit că nu i s'a pus candidatura într'un centru muncitoresc,la Plocești.

Discursul dela Cluj de care eu nici nu știam că nu fusese controlat de către biroul politic i-a produs o mare satisfacție.Aclamațiile și primirea dela Cluj cred că l-a îmbătat cu totul.Era revoltat când,la Comitetul Central,în plenară,tov. Apostol s'a ridicat și l-a criticat.Cred însă că acest lucru se întâmplase după ce tov.Gheorghiu Dej îi atrăsese atenția și îi ceruse în mai multe rânduri,să-și facă autocritica publică.

Era teribil de încăpățânat pe chestia asta și cred că atunci l-a sfătuit și Elena Pătrășcanu să facă această autocritică.Nu voia și spunea că "i se trage" dela tov.Vasile Luca,care îi susține pe ungurii cari vor să facă Stat în Stat.Se considera "bun rom în" și nu vroia cu nici un chip să dea curs sfaturilor primite dela C.C.Din aceasta reiese că ne comunicase conținutul unei ședințe secrete cari avusese loc la C.C., el fiind membru în biroul politic.Deci că destăinuia secretele ședințelor de Partid.

După acest discurs a început să fie din ce în ce mai nemulțumit și în mare măsură înfricoșat.Cred că în acea vreme a fost arestat Betea,o aflasem la ei în casă,după ce ar fi încercat să-l ajute pe Manoilă să fugă,ar fi fost văzut într'o mașină americană în dreptul bisericei albe,urmărit și arestat. Acest lucru a provocat o mare consternare,îi era teamă să nu se pună în legătură cu el,deoarece avuseseră un contact.De atunci sau și înainte știu că căuta neapărat să se vadă cu tov.general Susaičov,care avea o vilă la Snagov.Tot timpul căuta să comunice prin tov.maior Skoda,care era aghiotantul tov.Susaičov.Era abătut și din ce în ce mai tăcut.Deasemenea înlăturarea lui Belu Silber din Partid l-a pus pe gânduri și l-a înfricoșat.Belu mai venea pe la el,fusese chemat în fața Comisiei de Control și povestea că merge foarte greu, că i se reproșează contactul cu americani.

Nemulțumirile ~~mă~~ creșteau însă pe măsură ce Partidul întărindu-se își consolida situația împotriva burgheziei.Era atât de nemulțumit încât,acest lucru după Congresul PMR,cred,sau puțin înainte povestea că s'a dus la tov.Kavtaradze și că i-a mărturisit că își dă seama că "și-a distrus cariera politică",

134
134
că tov. Kavtaradze l-ar fi mastrat de această vorbă care nu
în vocabularul unui comunist. Si-a dat seama că făcuse o prostie
exprimându-se în acest fel, dar de fapt, tocmai acest lucru dovedea
concepția carieristă.

Problema unei eventuale fugi se busea de mai multe ori
Nicolodată însă în mod concret. În această privință și eu personal
am spus că sunt de părere că ar trebui să găsească o modalitate
de a fugi. În ajunul plecării la Bruxelles Lena îmi comunicase că
el i-a propus ca eventual împreună cu Elena Pătrășcanu să fugă.

După ce m'am întors dela Mangalia, cred că era în urma
directivelor primite dela el, m'am întâlnit de mai multe ori cu
Jean Nicolau cu Paulopol, cu Betea, care urmau să-i comunice dacă
s'au luat măsuri de așa natură încât să nu se mai întoarcă.

În ultima perioadă, înainte de arestare, deasemenea puse-
serăm problema fugii. Și eu eram de acord că ar fi bine să plece.

Era după o Duminică, după ce fuseserăm spre Pitești și a
avut impresia că o mașină îl urmărește. Atunci discutând am ajuns
la concluzia că nu ar exista decât o singură posibilitate și anume
dacă l-ar lua o mașină de pe partea cealaltă a lacului unde era
vila la Snagov, sau dela Predeal și să plece eventual la granița
Ungariei într-o noapte.

În acea vreme o prietenă din copilărie a lui Elena
Pătrășcanu, Edith Marcovici, care era, din declarațiile Pătrășcani-
lor o mare afaceristă (făcea cred negustorie) își făcea formele
de plecare în Argentina cred. Într-o zi obținând aceste forme
a rămas să mergem, cred ea și cu Lena, la Pătrășcanii spre a ne
lua rămas bun dela dânsa. La un moment dat, rămânând cu ea în bi-
rou, mi-a spus că dacă am nevoie de biroul populației cu numele
schimbat, dacă mă gândesc să plec sau să plecăm să mă adresez
unui avocat Grauer cred, pe calea Căldărașilor, numele e în cartea
de telefon și să cer să vorbesc cu un domn Piky. Spunându-i că viu
din partea ei el îmi va arabja cu ușurință biroul populației. Mi-a
scos din poșetă două birouri de populație vechi, rupte, a unui
bărbat și a unei femei în vârstă care erau născuți în Bucovina
șimi-a spus că acestea să le păstrez și să le duc aceluia când
va trebui. Eu am comunicat după aceea și lui Pătrășcanu și Elenei
Pătrășcanu acest lucru dar nu au insistat deloc. Deși nu mi-au
spus ei pe față, cred că ea îmi dăduse pentru Pătrășcanii această
adresă, ca în cazul în care ar fi vrut să fugă cu acte schimbate
să le procur prin persoana indicată. Deasemenea, la plecarea ei,
~~ixx~~ ea și-a exprimat dorința de a-i lăsa o mașină pe care o avea
lui Pătrășcanu sau de nu că e dispusă să mi-o vândă mie pentru

135 136
un pret derizoriu (20.000 lei). Eu am spus că n'am bani s'o cumpăr dar că dacă Pătrășcanu e de acord să o utilizăm împreună lucrul care a fost de acord, eu pot să iau mașina să o înregistrez pe numele Arhivei de Folclor. Ea m'a sfătuit să țin și șoferul care ~~era~~ foarte bun. A adus mașina în gara Arhivei de Folclor, era o mașină mică, cred un DKW de 4 locuri și a venit să o controleze Rupenian, fostul director de cabinet al lui Pătrășcanu. Comporta o reparație. La câteva zile după arestarea lui Pătrășcanu a venit șoferul mașinei spunându-mi că familia cere mașina înapoi. Eu nu știam dacă trebuie s'o dau dar Rupenian, a venit și el și mi-a spus că într'adevăr familia acestei Edith Marcovici vrea înapoi mașina. Le-am spus că să o ia, nici n'am coborât de sus.

Birourile populației le-am aruncat în foc după câteva luni și n'am comunicat niciodată cu persoana ce-mi fusese indicată. Cred că toată această chestie, cu actele cu mașina era în legătură cu proiectul de plecare însă nu fusese niciodată discutat concret. Când Herand Torossian discutasese într'o seară la mine despre greutățile trecerii frontierei, deși era în preajma arestării lor, totuși nu au pus această problemă a actelor sau a mașinii. Nu a fost hotărât nimic concret în legătură cu fuga Pătrășcanilor în prezența mea, ci plana numai ideea.

Din toate cele spuse mai sus reiese că Pătrășcanu a avut în permanență o atitudine dușmănoasă clasei muncitoare. Departe de a se comporta ca un conducător al Partidului, dimpotrivă, nutrea sentimentele cele mai mârșave, exponent al intereselor burgheziei și prin întreaga activitate, periculos dușman al năzuințelor clasei muncitoare, al clasei muncitoare însăși. Legăturile cu burghezia, prin Belu Silber, dorința de colaborare cu capitalul anglo-american, cu anglo-americanii, atitudinea troțchistă anti-stalinistă și antisovietică, îngâmfarea, vanitatea și atitudinea șovină, care a reieșit din discursul dela Cluj pe față, nedorința de a-și revizui ideile atunci când Partidul i-a dat această posibilitate, soluția de a fugi, dovedesc cu prisosință drumul pe care mergea, poziția criminală.

In ceea ce mă privește, intrat în acest mediu, m'am făcut părtaş la ideile lui Pătrășcanu în cea mai mare parte. Faptul că și eu colportam acolo știri calomnioase la adresa Uniunii Sovietice, faptul că participam la toate discuțiile dușmănoase că punându-se problema fugii lui am fost de acord, că ași fi fost

128
136

dispus, dacă mi-ar fi cerut să acord tot sprijinul pentru această fugă, dovedește că, într'adevăr, prin ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ acceptarea a tot ce se petrecea acolo, prin chiar aderarea uneori la tot ce se vorbea, sunt vinovat în cea mai mare măsură. Dacă ași fi avut o atitudine cât de cât partinică, nu trebuia să accept să deviu un instrument ci ași fi avut alemtentara obligație de a comunica Partidului, al cărui membru eram, toate aceste lucruri. Cocoloșindu-le m'am făcut vinovat de complicitate. După arestarea lui Pătrășcanu, am făcut toate eforturile de a mă apropia de Partid, de a munci pentru a șterge urmele acestei perioade. Am căutat să mă lămuresc, să citesc să analizez atitudinea și atmosfera din mediul lui Pătrășcanu. Partidul mi-a dovedit o căldură pe care nu o meritam, m'a ajutat, mi-a creat o situație la care n'ași fi visat niciodată, dar cu siguranță că și Partidul în toată această vreme aștepta dela mine dovada faptului că într'adevăr nu mai am nimic cu trecutul. Si acest lucru căutam să-l dovedesc muncind, îndeplinind cu toată bucuria sarcinile ce le primeam însă exact ceea ce trebuia să fac nu făcusem. In perioada verificărilor mi se dăduse prilejul să fi dovedit că într'adevăr nu mai am nimic cu Pătrășcanii, mi se dăduse prilejul să fac, ceea ce am făcut astăzi. Nu am făcut-o deparce nu am avut curajul necesar, din frică. La un moment dat mi-am pus problema și pe urmă mi-am zis că Partidul știe de fapt că am fost în legături permanente cu Pătrășcanu. Dacă mă va întreba mai amănunțit voi spune. Nu era o atitudine justă, ci dimpotrivă îmi găsisem un argument care să-mi convie pe care să mă sprijin pentru a mă cocoloși pe mine.

ss. Harry Brauner

24. II. 1950

De primă dată când am început să frecventez pe Patrascanu, în
acea vreme venea foarte des și Belu Silber, am avut contact cu o atmosferă
nepotrivită animărilor sovietice. În legătură cu felul în care s-a desfașurat
desfașurat plecarea lui la Moscova, când a fost în prima delegație
pentru tratative, că în felul în care am fost trimiși afară pentru
la ora când s-a anunțat mi se pare, omul din București. Cu acest lucru
nu s-a putut, că tratativele nu s-au încheiat, și că dintr-o dată sovieticii
au făcut astfel pentru a impune condiții mai grele Românilor făcând
abstracție de realitățile precizate. - Știu că el era în cei mai buni
termeni cu reprezentanții naționali țării noastre, cu Vișorau și cu Pop
(unle pare că și acesta a fost la conferință). Cu acesta Elena Patrascanu
pe primă dată venea din Moscova. În acea vreme el se considera
secretar general al Partidului iar în eliza în care formase Ana
Paucher a venit de la Moscova, începuse să fie numele unit de
faptul că formase Ana venise „impusă de Moscova”. În tot
acea perioadă, în preajma conferinței de la Paris, Belu Silber,
care știu că se vedea în permanență cu Vișorau, cu Pop și
retrăgea cu el având lungi discuții. Îmi îndădeam seama că
aceste discuții între ei erau de linia ideilor naționale țării noastre
nepotrivita celor care se traseau de către partid, căci, după ce
se terminau discuțiile, continuau bărfeli și chestiuni de
faptă fiind și eu, și Elena Patrascanu și Leva Constante. În
aceiași perioadă venea la ei în casă Hraud Torossian, care
ei credea să fie trimis la Paris și care avea raportat pretenții
să fie numit comisar general. Și cu acesta se retrăgea dar
aveam impresia că Torossian nu cânta decât să și facă
o „situație” în străinătate și că, consideră acest lucru drept
o datorie din partea lui Patrascanu pe care îl apăsase
în legătură. Aveam impresia că Torossian își făcea
afacerile prin Jeau Nicolau, care după câte mi-a spus
aminte, era sustinut tocmai de către Torossian față
de Patrascanu. Orice către Patrascanu avea câte o
săritură la biroul politic, imediat după aceea Belu venea
și discutau împreună, fiindu-mi imposibil să îi comunic

lui Belu ce discută arseseră loc la acele pe dinte. Avea o simpatie
 rădăcină pentru anglo-americieni ca și înși amestecă în în momentul
 în care a venit Hollman din nou în țuca cime, și-a arătat satisfacție
 considerând că, "tenoșunea" care există și contribuțiile împuse de către
 Sonetici vor fi ameliorate, spunea, în sensul promisiunilor unei colo-
 borări cu statele imperialiste. Sui abia aminte de Elena Patrascanu,
 după ce fusese la recepția cu Hollman, cum nu mai încetea cu laudele
 la adresa acestui "om bine" cu care s-a întreținut o seară într-o

~~cred~~ În preajma conferinței de la Paris, el avea numărate
 intervenții cu Tatărăscu, spunea că acesta îi face ora 1-2 ore
 în materie de a merge în corpul diplomatic și, în acea vreme, cu
 lui exprimarea dorința de a face un vizaj, și-a propus încă veau
 să accept, el poate până în 24 de ore să nu numărate oriunde ca
 atârnat cultural. Sui am răspuns afirmativ și și-a spus pomeșt
 de câțiva ori, după răspuns la creșea mea de a face numai un
 vizaj. În acea vreme, sau pe atunci l-au cunoscut la ei pe Zerelei
 Barbu, pe care el intervenind pe lângă Tatărăscu, l-a trimis la
 Londra. Sui cunoșteam alitudinea fatigă a lui Zerelei Barbu, dar
 lui îndeam seama că se simpatizează pe Patrascanu.

În această perioadă continua împotrivă unii Sonetici
 să aducă tot felul de calomnii. Când for. V. V. K. a venit în România
 era în vîrstă nemulțumit. Era în acea vreme când veniseră și reprezen-
 tanții americani și anglici, ca delegați. În preajma conferinței de la
 Paris a avut numărate intervenții cu Belu Delor. Când a plecat
 acolo a plecat la stăruințe impunea că va avea de făcut un
 rol foarte important, că va participa activ la lucrările conferinței
 fiind el cel mai de seamă reprezentant al țării. A stat acolo și
 între timp în gazetele în care se vorbea despre lucrările conferinței
 numele lui era uneori trecut cu vederea. Stănci cred că au
 venit alarmate la mine Jean Ricolae, Poulpol, Directorul lui
 de cabinet Ruperian comunicându-mi că se consentea acest
 lucru spunându-se că a căzut în dezgratie. Sui că am întors
 o serie de fucturi de presă în legătură cu conferința de la Paris
 în care menționam să-i le expediaz pentru ca să-i dea
 seama. Sui am expedit până la sfârșit acele fucturi.

Întorcându-se de la Paris stii că i-a comunicat lui Elena
 Constanta la un moment dat că s-a îndrăgostit de o americană
 cu care a trăit acolo, din spurele lui Elena, care americană
 ar fi fost foarte bogată, care stătea la același hotel cu el.

În perioada represiilor împotriva muncitorilor legionari de la Malaxa
cari l-au repuscat pe Tor. Apotol, spune că această represiune ~~nu~~
nejustificată, că de fapt muncitorii aduși la sapă de lemn n-au avut
drepturile, că Tor. Gheorghiu Dej, care e foarte rău cu muncitorii ~~la~~ 30
dus singur într-o mașină n'ar fi tras în această cu instabilitate. Deas-
menea că în Tor. Apotol nu ar fi tras muncitorii legionari ci că l-ar
fi tras din fabrică care venea să împiedice pe muncitorii de a-și mai-
face nemulțumirile. După tratamentul muncii la care sunt
impuși muncitorii și după teroarea exercitată împotriva lor de aseme-
nea vorbea uncoi. Și totuși când spuneau acest lucru susțineau că el
se bucura de popularitate tocmai pentru că muncitorii știu că el nu
dorește constrângerea lor, că Tor. Gheorghiu Dej pică din popularitate
când atenua când el a vorbit la Grița au venit mii de muncitorii, iar
când Tor. Gheorghiu Dej a trebuit să vorbească a fost nevoie de o mobili-
zare specială. Toată problema sovornicilor era aspru criticată, opinându-
că de fapt acestea nu numai că nu au fost ajutate, ci și împiedicate, sunt un
element de acaparare a bogăției în favoarea Sovieticilor. În secolul
acesta considerăm Uniunea Sovietică (același lucru ca și Belu și Ilyar) drept
un stat care profitând de rezultatul războiului și extinde expansiunea
în țările balcanice, iar pe Tor. Ana Pauker și Gheorghiu Dej drept expo-
nenți acestui punct de vedere, spre deosebire de el, care vedea comuni-
smul în colaborare cu anglo-americii, cu imperialiștii. În perioada
tratatelor comerciale știu că Belu venea mereu la el, îi atrăgea
atenția că în felul acesta economia țării va ajunge falimentară
și că e necesară o colaborare cu capitalul anglo-american.

Era nemulțumit de faptul că burghezia este atăcată și de
considera că va putea să-și mențină situația personală în funcție
de colaborare cu anglo-americii. Cu alte cuvinte era pentru un
„comunism” de colaborare cu capitalismul imperialist, fără
deci luptă hotărâtă împotriva burgheziei de clasă, burghezia.

După conferința de la Paris, când începuseră luptele împotriva
naționale pentru muncitorii știu bine că și-a pus problema în relație
la ministerul și în întrebuinșarea corpului diplomatic plecat în Occident
la Londra sau la Paris. În această privință Elena Patrascanu
a înțeles foarte bine, spunând că eventual, dacă situația
pentru el s-ar înrăutăți ar putea pleca și el acolo.

În ceea ce privește personal, știu că considerau că Elena
Patrascanu ar fi fost acest lucru din mobilism dar că, într-adevăr
ar fi nimeni să plece și că ar fi avut expunat chiar această
părere.

Știu că căsătoria mult dată n'au acordat mari succesiuni și că în
câteva ani în care o înălțare în viața ei a avut loc și că în
câteva ani în care o înălțare în viața ei a avut loc și că în

În anul când s-a făcut stabilizarea stăruieam în a fost delor de poveră în
 această reformă și ca critica asprime susținând că stabilizarea va duce o mare
 lovitură economică națională. Era foarte vanitos, orgolios și condeștător. 1940
 Vorbea în public telefona la "Leantă" dând indicatii să i se publice
 discursurile; ca i se pună fotografia, iar când vedea acest lucru
 arăta o mare satisfacție. Când au fost alegerile a fost foarte nemulțu-
 mit că nu i s-a pus candidatura într-un centru municipal, la
 Ploesti.

Discurme dela Cluj de care eu nici nu știam că nu fusese
 controlat de către biroul politic i-a produs o mare satisfacție.
 Aclamațiile și primirea dela Cluj ved că l-au îmbătat cu totul.
 Era revoltat când, la Comitetul Central, în plenară tor. Apoi
 s-a ridicat și l-a criticat. Când însă că acasă luam secula implor-
 se după ce tor. Gherghiu deși îi atrăsese atenția și îi cerea să-și
 facă autocritica publică. Era teribil de încoțat în pe chestii
 asta și ved că atunci l-a sfătuit și Elena Patrascanu să
 facă această autocritică. Nu nota și spune că "i se trase"
 dela tor. Vasile Luca, care îi susține pe ungari, căi vor să
 facă stat în stat. Se considera "bun român" și nu nota cu
 nici un chip să dea curs sfaturilor primite dela C.C. Din această
 reiese că ne comunicase ~~se~~ conținutul unei sedințe secrete
 cari aveau loc la C.C. al fiind membru în biroul politic.
 Deci că destăvăuia secretele sedințelor de Partid.

După acest discurs a început să fie din ce în ce mai nemulțu-
 mit și în mare măsură înfrapat. Când că în acea vreme
 a fost arestat Betes, o aflasem la ei în casă, după ce ar
 fi încercat să-l ajute pe Manușă să fugă, ar fi fost
 răzbit într-o mașină americană în dreptul biroului. Albe,
 urmând și arestat. Acest lucru a provocat o mare conste-
 nare, și era teamă să nu se pună în legătură cu el, deoarece
 aruseseră un contact.

De atunci sau și înainte știu că căuta neapărat să se
 vadă cu tor. general Sursacov, care avea o înțelegere la Iași. Tot
 timpul căuta să comunice prin tor. maior Morda, care era
 aghiotant tor. Sursacov. Era abătut și din ce în ce mai
 tăcut. Deasemenea îmbătărea lui Belu Solter din Partid l-a
 pus pe gânduri și l-a înfricosat. Belu mai venea pe la

el, fusese chemat în fața Comitetului de Control și povătuia să meargă frontiera, că i se reproșează contactul cu americanii.

Nemulțumirile creșteau însă pe măsura ce Partidul întărea poziția sa în consolidarea situației împotriva burgheziei. Era atât de nemulțumit, încât, acest lucru după congresele PMR, când, sau puțin înainte povătuia să se ducă la for. Kartavaze și că i-a marturisit că i-a dat seama că „și-a distrus cariera politică”. Că for. Kartavaze l-ar fi înșelat de această vorbă care nu intra în vocabularul unui comunist. Ii-a dat seama că făcuse o prostie exprimându-se în acest fel, dar de fapt, for. Focșani acest lucru dovedea concepția carieristă.

Problema unei eventuale fugi se punea de mai multe ori. Nicodană-tura în mod concret cu această problemă și cu personal au spus că sunt de părere ca ar trebui să găsească o modalitate de a fugi. În ajunul plecării la Bruxelles Elena mi-a comunicat că el i-a propus ca eventual împreună cu Elena Patrașcanu să fugă.

După ce mi-au zis de la murgălia, cred că era în urma directivelor primite de la el, mi-au dată de mai multe ori cu Jean Vicolau cu Porșopol cu Beta care urmau să-i comunice dacă s-au luat măsurile de aza natură înaintea lui să se mai întoarcă.

În ultima perioadă, înainte de arestare, deasemenea puseserăm problema fugii. Și ea dădea de acord că ar fi bine să plece. Era după o dimineață, după ce fuseserăm trece Pitești și a avut impresie că o mașină îl urmărește. Atunci discutând am ajuns la concluzia că mi-ar fi mai bine să fugă singur în libertate și anume, dacă l-ar lua o mașină de pe partea cealaltă a lacului de unde era vâla la murgălia, sau de la Predeal și să plece eventual la granița Ungariei într-o noapte.

În acea vreme, o prietenă din copilărie a lui Elena Patrașcanu, 2 di. Hilarcorici, care era, din declarațiile Patrașcanu, o mare afecționată (părea cred negustor) și făcea formal de plecare în Argentina carb. Într-o zi, obținând aceste formalități să meargă, cred că și ea, la

Patriaşcani spre a ne lua rămas bun de la domnul la un moment dat ¹¹⁴⁴ după
 după ce dădă am nevoie de biroul populației cu numele schimbă ¹⁴³
 Dacă mi gădărește să plec sau să plecăm să mă adresez unui avocat
 Grauer cred, pe Șteflea Colarasi, numele e în cartea de telefon și tu
 cer să vorbești cu un domn Picky. Spunându-i că vrei din partea ei
 el ții va aranja cu apăsarea biroul populației. Mi-a scos din
 poezia două birouri de populație vechi, rupte, a unui barbat
 și a unei femei în vârstă care erau născuți în Bucovina și
 mi-a spus că acestea să le porție și să le ducă acasă a căsătorit
 va trebui. Eu am comunicat după aceea și lui Patriaşcanu
 și Elenei Patriaşcanu acest lucru ^{dar mi-au spus că nu pot să fac}. Deși mi-au spus ei pe
 față, cred că ea ții dăduse pentru Patriaşcanu această
 adresă, ca să caute în care ar fi vrut să fie în acte schimbate
 să le procurăm persoana indicată. Dessemena, la plecarea
 ei, i-a și a experimentat dorința de a-i lăsa o mașină pe
 care o avea lui Patriaşcanu sau de nu că e dispusă să ur-
 mînda uita pentru un preț de 20.000 lei). Eu am spus că
 nu am bani și o cumpăr dar că dacă Patriaşcanu e de acord
 să o utilizeze împreună, lucru care a fost de acord, eu pot să
 iau mașina și o înregistrat în numele Arhivei de Folclor. Ea
 mi a spus că tu și tu, soțul meu e foarte bun. A adus mașina
 în garajul Arhivei de Folclor, ea o mașină mică, cred un DKV
 de 4 locuri și a venit să o controleze Ruperianu, fostul director
 de cabinet al lui Patriaşcanu. ~~Cum~~ După o reparație,
 la câteva zile după avizarea lui Patriaşcanu a venit, soțul
 mașinei spunându-mi că faurea cre mașina înapoi. Eu
 mi stăam dădă tubul și o dau dar Ruperianu, a venit și el
 și mi a spus că să înălțăm faurea acestor doi mașinari
 nea înapoi mașina. Le-am spus că să o ia, mi-au coborât de sus.
 Birourile Populației le-am anunțat și foarte după câteva
 luni și mi-au comunicat niciodată cu persoana ce mi
 fusese indicată. Cred că toată această chestie, cu actele
 cu mașina era în legătură cu proiectul de plecare din

nu fusese discutat nici odată concret. Când Herand Torossian scria
 într-o scrisoare la mine despre gentăciile Palcani, frontierei, deșera
 în preapuna ovărilor; lor, totuși nu au pus această problemă a
 altor sau a mașinei. 148

Nu a fost hotărât nimic concret în legătură cu fuga Patrașca-
 xilor în prezența mea, ei pleacă numai ieri.

În toate cele mure mai sus reiese că Patrașcanu a avut în
 permanență a atitudinii dispuși noase clasei muncitoare. De parte
 de a se raporta ca un conducător al Partidului, grupurilor,
 mișcarea sentimentele cele mai nădărnice, exponenți de mișcările
 burgheziei și prin întreaga activitate, periculoasă dispoziție al
 națiunilor clasei muncitoare, ^{afecțiune muncitoare} legăturile cu burghezia, prin
Pelu S. Iher, dorința de colaborare cu capitalul anglo american,
 cu anglo americanii, atitudinea troțkistă anti-statalistă și
 anti-bolșevică, îngâmfarea, vanitatea și atitudinea priună,
 care a reieșit din dispozițiile dela Cenz în fața, nedorința de
 a-și revizui; deși atunci când Partidul i-a dat această pos-
 sibilitate, soluția de a fugi, dovedesc cu prisosință drumul
 pe care mergea, poziția criminală. În ceea ce privește, intrat
 în acest mediu, ne-am făcut în cea mai mare parte părtaş, la
 iberle lui Patrașcanu. Faptul că și eu colportam acolo stiri
 calomnioase la adresa lui unei dispoziții, faptul că participam
 la toate discutiile dispuși noase, că punându-se problema
 fugii lui am fost de acord, că ar fi fost dispus, dacă
 mi-ar fi cerut să acord tot sprijinul pentru această fugă,
 dovedește că, într-adevăr, prin acceptarea a tot ce se petrecea
 acolo, prin chiar aderarea uneori la tot ce se vorbea, sunt
 înorât în cea mai mare măsură. Dacă ar fi avut o atitudine
 cât de cât partinică, nu trebuia să accept să devină un instru-
 ment ci ar fi avut elementara obligație de a comunica
 Partidului, al căruia membru eram, toate aceste lucruri.
 Cocolosându-le nu am făcut înorât de complicitate. După
 arestarea lui Patrașcanu, am făcut toate eforturile de
 a mă apropia de Partid, de a munci pentru a sterge umile
 acestei perioade. Am căutat să mă lămuresc, să cîțesc să
 analizez atitudinea și atmosfera din mediul lui Patrașcanu.
 Partidul mi-a dovedit o căldură pe care nu o meritam,

nu a apărut, mi-a creat o situație la care n'ar fi i' stat n'c'optat - dar cu siguranță că și Partidul în toată această vreme aștepta dela mine dovada faptului că întîi adevărul nu mai are nimic cu trecutul. Și acest lucru îl cântam să-l dovedesc mincinos, independent cu toată bucuria sarcinii de primăvară. Mă așteptam să fie exact ceea ce trebuia să fac nu făcusem. În perioada verificărilor mei de la București nu fi dovedit că întîi adevărul, nu mai am nimic cu Patrascanu, mi se dovedește puținul să fac, ceea ce am făcut astăzi. Nu am făcut-o deoarece nu am avut curajul necesar, din frică. La un moment dat mi-am pus problema și pe urmă mi-am zis că Partidul știe de fapt că am fost în legături permanente cu Patrascanu, dacă mă va ține mai amănunțit totuși ține. Nu era o atribuție justă, ci dintr-o dată mi s'a dat un argument care să-mi convingă pe cine să mă sprijină pentru a mă evalua pe mine.

Harry Bauer

24. II. 1950.

67
145 146

Pe Dorica Bălan am cunoscut-o cred în 1937, când purta numele fostului ei soț Marinescu, care decedase. În acea vreme era un grup de prieteni de ai lui Lena Constante care mergeau la tenis la un club pe Bulev. Elisabeta (lângă Pandău de Drept). Printre aceștia era și Nicol Gross, un prieten de al lui Lena, Zoe Ricci, o pictoriță fostă colegă cu Lena, Niculae Bălan, care lucra la moara Herdan, Eugen Bălan, care era pe atunci subdirectorul vămilor îmi pare și care era fratele lui Niculae Bălan și încă alții. Cred că clubul era al Politehnicei. Nu nu jucam tenis însă uneori în timpul verii mergeam acolo și după aceea eram în oraș, la vreun restaurant.

În anul 1938, ea s'a căsătorit cu Niculae Bălan, care lucra la fabrica Herdan și care era un ~~fratexor~~ foarte bun amator fotograf. Ne-am legat mai cu seamă în perioada persecuțiilor legionare când atât el cât și ea au avut o atitudine hotărâtă democratică, manifestându-și deschis sentimentele împotriva legionarilor și împotriva nemților, și a lui Antonescu.

Soțul ei la venirea legionarilor, a avut mari neplăceri din pricina lor, la moara unde lucra și se îndârjise mai tare împotriva lor. Nu-mi amintesc dacă nu l-au scos chiar. În orice caz, în acea vreme s'a oferit de multe ori să mă însoțească pe stradă pentru a nu fi atacat (el fiind extrem de voinic).

În vremea legionarilor, în timpul persecuțiilor rasiale și în vremea lui Antonescu am găsit întotdeauna în Dorica Bălan un om care m'a sprijinit m'a ocrotit, mă invita la ea să dorm. Era bună prietenă cu Lena Constante și mergeam împreună la ei. La un moment dat soțul ei a plecat pe frontul sovietic și rămasese singură. Era revoltată împotriva războiului criminal de cotorpire și îl injura pe Antonescu și pe nemți. Stătea în Bulevardul Elisabeta pl.

Tatăl ei era generalul Iancu Carlaonț. L-am cunoscut după ce fusese deblocat de Antonescu, sub pretextul spunea el, că ar fi protejat ~~pe~~ evrei.

Intorcându-se de pe front, în 1943, soțul ei Niculae, povestea în termenii cei mai călduroși despre cele văzute de el în URSS, despre bogăția colhozurilor, despre civilizația sovietică

64649
146

și înjura propaganda antisovietică, ca un om care luase contact cu realitățile, altele decât le sugrăvisse propaganda criminală a lui Antonescu.

Printre prietenii ei cei mai intimi avea pe soția maiorului Const. Radu astăzi colonel și pe acesta, care veneau foarte des la dânsii. Locuiesc în strada Dr. Poloni (?) 10, pe un profesor universitar de istorie C. Andreescu (Băețelu). Cu cumnatul ei Eugen Bălan, care era directorul Monitorului Oficial, cu care înainte de război erau prieteni, nu se vedea căci frații nu trăiau în cea mai mare armonie.

Dorica Bălan, avea, moștenită de la mama ei o pădure, vie și moșie în comuna Jupânești jud. Gorj. Nu se ocupa însă de pământ căci acolo locuia mama și cu tatăl ei. La exproprierea din 1946 ei nu au intrat între cei cari trebuiau expropriați. Nu era legată de pământ și de mult ar fi dorit să lichideze moșia dacă nu s'ar fi împotrivit părinții.

Ceeace menționez este faptul că niciodată nu am auzit-o criticând regimul, nici când tatăl ei a fost condamnat acum vreo doi ani mi se pare, pentru activitate subversivă. Era mândră pe tatăl ei și nu-i putea ierta că, deși niciodată în viața lui nu făcuse politică, atunci când s'a hotărât, s'a lăsat târât în tabăra dușmanilor.

De altfel după 23 August, am fost de față la discuția când ea l-a îndemnat să intre în U.P. Era însă un om extrem de încăpățânat și nu prea inteligent.

Acum vreo trei ani ~~xx~~ a fost extrem de bolnavă, o examă i-apărut pe picioare și medicii pretindeau că e condamnată. Atunci mă duceam mai des să o văd. De atunci încolo nu am ~~putut~~ prea văzut-o aproape deloc. Eu am fost prins în muncă și rareori, dacă o întâlneam la Lena, fugitiv.

Actualmente știu că activează la UFDR, stă pe bulev. Șchitu Măgureanu (nu știu numărul căci când s'a mutat n'au mai fost pe la ea).

Știu că în casă la col. Radu se întâlnește cu tov. Mariana Georgescu (din Minist. Artelor) cu tov. Dr. Tudor Sanielevici, pe ea i-am văzut și eu odată acolo.-

ss. Harry Brauner

18 II 1950

Pe Dorica Bălan am cunoscut-o cred în 1937, când purta buclele, fofoarele ei, tot, Marineșee, care decebaser. În acea vreme era un grup de prieteni de-ai lui Ileana Constante care mergeau la tenis la un club pe Bulev.

Elizabeta (câmpioană de drept) pentru aceste era și Nicol Gross, un prieten de-al lui Ileana, Joe Ricci, o prietenă foarte colegă cu Ileana, Nicolae Bălan, care luera la moara Herbau, Eugen Bălan, care era pe atunci subdirectorul vârmelor nu pare și care era fratele lui Nicolae Bălan și încă alții. Căci clubul era al Politehnicii. Eu mă jucam tenis însoțită uneori seara în timpul serii mergeam acolo și după aceea eram în oraș, la ne-un restaurant.

În anul 1938, ea s-a căsătorit cu Nicolae Bălan, care luera la fabrica Herbau și care era un foarte bun amator fotograf. Ne-am legat mai cu deamăn în perioada persecuțiilor legionare când atât el cât și ea au avut o atitudine hotărâtă deosebită, manifestându-și desigur sentimentele împotriva legionarilor și împotriva nențiilor și a lui Antonescu.

Sotul ei, la venirea legionarilor, a avut mari neplăceri din pricina lor, la muncă unde luera și se îndârzițe mai tare împotriva lor. Nu mi-amintesc dacă nu l-au scos chiar. În orice caz, în acea vreme s-a oprit de multe ori să mă însoțească pe stradă pentru a nu fi atacat (el fiind extrem de vorău).

În vremea legionarilor, în timpul persecuțiilor rasiale și în vremea lui Antonescu am găsit întâmplarea în Dorica Bălan un om care mi-a sprijinit, mi-a oferit, mă ducea la ea să dorm. Era bună prietenă cu Ileana Constante și mergea împreună la ei. La un moment dat sotul ei a plecat pe frontul sovietic și rămasese singur. Era revoltat împotriva războiului criminal de cucerire și îl injuria pe Antonescu și pe neamuri. Stătea în Bulevardul Elisabeta și.

Tatăl ei era generalul Iancu Carlaș. L-au cunoscut după ce fusese debarcat de Antonescu, sub pretextul spumei a el, că ar fi prototipul ei.

Întorcându-se de pe front, în 1943, sotul ei Nicolae, povestea în termeni ei mai călduroși despre cele văzute de el în URSS. Despre bogăția colhozurilor, despre civilizația sovietică și despre propaganda anti-sovietică, că un om care mare contact cu realitățile, atele decât de zugrăvise propaganda oficială a lui Antonescu.

Prin urmare prietenii ei' cei mai intimi avea pe sora mai mare, const. Radu
astăzi colonel și pe acesta, care veneau foarte des la dânsă, pentru a
ră. strada Poloni (3) 10, pe un profesor universitar de drept C. Andreescu
(Băiețel). Cu cumnatul ei Eugen Bălan, care era directorul Munciturilor
oficial, cu care dinainte de război era prieten, nu se prea vedea căci
făcîi nu trăiau în cea mai mare armonie.

Dacă Bălan, avea, moștenito de la mama ei o pădure, și un
în comuna Păcurăști jud. Gorj. Nu se ocupa însă de pădure, căci acolo
locuiea mama și cu tatăl ei. La exproprierea din 1946 ei nu au
intrat între cei cari trebuie expropriați. Nu era legată de pă-
mînt și de mult ar fi dorit să lădă depe moșă, dacă nu s'ar fi
impotrivit paratit.

Ceace menționez este faptul că niciodată nu au avut-o
criticând regimul, nici cînd tatăl ei a fost condamnat
acum ne-o dorî ani cîi se pare, pentru activitate subversivă.

Era mînuioasă pe tatăl ei și nu-i puteaPERTA că, desi'
niciodată în viața lui nu făcuse politică, atunci cînd o a
hotărât, o a lăsat sărăt în tabăra dușmanilor.

Dealtfel, după 23 august, au fost de față la discurs cînd
ea l-a îndemnat să mîie în U. R. Era însă în ore extreme de
încăpățînat și nu prea dătegea.

Acum ne-o trei ani a fost extrem de bolnavă, o exami-
i-a apărut pe picioare și medicii pretindeau că e condamnat.
Atunci mă duceau mai des să o vad. De atunci încolo nu
am prea văzut-o aproape de loc. Eu am fost prins în
și rareori, dacă o întîlneau la hema, fugitiv.

Actualmente știu că activitatea la U. F. D. R. stă pe bulev.
Schitu făgureanu (mîstă murmurul căci de cînd s' a unitat
din bulev. Elisabeta n' am mai fost pe la ea).

Știu că, în casa la col. Radu se întîlnește cu for.
Mariana Georgescu (din Munc. Artiler.) cu for. Dr. Tudor
Savulescu, pe care i-am văzut și eu odăta acolo.

Lamy-Drauner

18. II. 1950.

Dr. Valentina Goldenberg

Am cunoscut o prietenă bună prin anul 1938. Era o rudenie depărtată a unui
prieten comun Nicol Gross. Foarte saracă, fusese îndrăgita tânără nemel. (90)
muncea din greu pentru a-și câștiga existența, recunoscând că o foarte bună
medică specializată în bolile de inimă. Complet depărtată: materială, astăzi
făcuse fără bani prietenii și cănuț era chemată în casa lui să-l trateze la
o parte. Pentru oameneii cu care se vedea foarte des erau for. dr. Terel,
dr. Popper și alți medici. Era dr. Terel de stănga și alții cu cunoscuta
familia for. Anai Paucker, pe o cunoscută de-a acestuia Titu Scheffer, care
lucra la Arhus. Este un om foarte nervos, deosebit de trist în
casa sa o mamă nebună, care a suferit un soc nervos într-unul din
goga și trebuie să o îngrijescă. A fost doctor la fabrica "Talpa"
dar acum duce o muncă, care e foarte interesantă, ca asistent la fac.
de medicament. E atât de preocupată de această muncă, de rădăcina
studienților încă nu se mai vede în prietenii. Pentru buna avea o
afecțiune foarte mare și, esențial din încrederea bolnavilor, a îngrijit-o.
Știu că duce muncă activă de Partid, că a fost educatoare în sectorul de
sector. Cunoscută pe Doina Bălan, pe care a îngrijit ocazional în bolnav.
Aa a îngrijit și pe mine de mai multe ori, într-o vreme. Ved că în
mare măsură, este dezechilibrată, foarte nervoasă și am impresia că
această stare este ereditară, moștenită de la părinți. Pe Patrișcanu
l-a cunoscut cred dinainte, nu-l vedea l-a tratat o dată de uro
foruncule, după conștientul D.M.R. Știu de la Lena, că i-a procurat acest
otrăv, căci Lena i-a cerut. Este extrem de cultă, foarte educată, deose-
biți, a citit mult și a reținut din ceace a citit. În general e
antipatizată pentru că îi place să se bazeze pe oameni. Când de pildă
cunoscut pe cineva care era cu un grup la Mangalia, se apleca la
acea mare farmă a fi profitată. Este extrem de saracă și de cochetă nervoasă
și pentru Patrișcanu ^{personal} are sentimente de simpatie. Nu are însă
prietenii, în ultima vreme, fiind foarte ocupată, nu se vede de loc cu Lena. Nici
cu mi am vădit-o decât într-o dată la acad. prof. for. Merle, cunoscut
lui Lena.

Karl Paucker.

2 martie 1950

Dorica Balan

28

1370

34

150

Am cunoscut-o prin Elena Constante cred, în 1937 la clubul de tenis
„Politehnica” unde avea un cerc comun de prieteni. În acea vreme ea văduse
și spunea Mărușescu și îi făcea curte Nicolae Balan cu care s-a căsătorit
în 1938. O vedeam din când în când la ~~sa~~ cunoștințe comune Nicol
Grosș sau la tenis dar nu eram prieteni propriu zis. Prietenia am
legat-o în vremea persecuțiilor rasiale când ei și barbatul ei
au dovedit fals de mure o prietenie mare, căutându-se una apărute, să
nu ocolescă. În acea vreme m-a legat și faptul că nu-i putea duce
pe nemici, pe legimari, pe fasciști. Era revoltată pe Antonescu. Total ei
generaune lauca Carla ont, fusese scos din cadrele armatei pentru că ar fi
protejat pe evrei și comunisti spunea el. Fusese exersat, ca singura fată,
parte alintat de părinți. Între mult mar cu seama pe mama sa. În cartea
vintei părinților s-a căsătorit cu Nicolae Balan. În această căsătorie, de multe
ori avea creșteri în bătăuții ei care era foarte impulsiv și încălecat. Când
barbatul ei fusese trimis pe frontul sovietic era foarte deprimat și revoltat.
În vremea războiului de nemuritate ori am avut prilejul să-l auzim la
hidrela în care lăsa vorbire categorică împotriva coterpitorilor. În vara anului
1944, mi-a propus să mă absoțesc la muncă și din com. jupănești, pe Gorg

unde locuiau parca ei: Nu fost acolo și au stat din Mai până la 15 august 1944. Prima
luna a venit și ea împreună cu lăsa crăciunilor. În acea vreme a apărut ea totuși
ei a rămas o la București și s-au dus enorm (nu s-a re-înnoit) a plecat
Măști, din în București erau bombardamente. După 15 august au mai rămas
de perioada când tatăl ei începuse pentru înfrângerea forțelor și pentru comunisti,
de unde fusese foarte impasibil pentru înfrângerea forțelor și pentru comunisti,
și schimbarea atitudinii. Mulți au plecat la munte și s-au dus în care s-a așezat
foarte tare cu tatăl ei din această perioadă. Dar la sfârșitul marelui ei a rămas
la tatăl ei în această a fost condamnat și în proces politic după 1946.
În 1947 a fost grav bolnav, doctorii spuneau că e condamnat. Au am dus
și au rămas o mai multe ori așezat, deoarece o vedeau din ce în
ce mai rar după ce moștenitorii ei cu Patrascanu și aveau multe
munici profesionale și de Partid. Din aveau parca, nu ținea la muncă
de multe ori și s-a rămas în viața sa. Uneori o vedeau
în ultimii ani au rămas o extrem de rar fiind ocupat. Uneori o vedeau
pentru câteva minute la lăsa, unde venia din partea Patrascanu
fusesse în Partid, după aceea exclus și îndepărtat de lăsa. După plecarea lui
unde lăsa multe ani, a intrat recomandat de aceluși, după plecarea lui
la garajul lui de la Partid. Fiind compromis de aceluși, după plecarea lui
ficare. Era mult amintit de pe urma schimbării politice și sociale
nece că din a avut de suferit de pe urma schimbării politice și sociale
nu au avut o viață și s-au rămas multe prieteni. În vreme războiului
au a avut și s-au rămas multe prieteni. În vreme războiului
vedea mai mult cu lăsa în vreme, cu un prieten C. Andreescu, prof.
universitar de istorie, cu familia Heidean, unde o ducea tatăl ei și
bună prietenă avea pe sora unui fost Const. (Măști) Radu actual
toroș, se întâlneau în For. Mariana Georgescu, la arte și cu fratele
acestui For. dr. Tudor Savulescu. Cumnatul ei, Eugen Bolan,
fost secretar general la Frontul pentru la vremea For. Vănel Luca,
este arestat. În această, încheierea din timpul războiului nu era
în foarte bune relații, căci tatăl ei nu ținea foarte bine cu fratele.
Actualmente locuiește la sora ei, soția de general, Popescu,
cu care nu se înțelege și nici nu vorbește. Nu a făcut nici odată
vizită, nu a dusat nici odată fiind foarte bolnav și s-a rămas
sărbători de ne-o câțiva ani la V.F.D.R. Are mai cu lăsa o
curiozitate femeie pentru a afla legătura dintre muncă și
dintre femei și călătoria sa mai începea în această direcție. La lăsa
era bună prietenă, dar în ultimii ani legătura devenea din ce în ce
mai rare.

Karry Brauner

2 Martie 1950

O cunosc pe Lena Constante de când era foarte tânără, încă elevă la școala de "Belle Arte" în anul 1931 și când a participat la una din campaniile monografice ale Institutului Social Român în comuna Runc jud. Gorj. Chiar din anul acela s'a legat între noi o prietenie excepțională și de lungă durată.

Ne fiind cu stare materială de acasă a fost nevoită dela vârsta de 18 ani să-și câștige bani, așa încât de atunci căuta să facă ilustrații pentru cărți. Ceeace a caracterizat-o de mică este că era extrem de muncitoare și foarte studioasă. Cetea enorm de mult și nu avea prieteni propriu ziși. Era o fire destul de izolată iar cei pe care îi vedea erau mai cu seamă fostele colege cu care însă nu legase prietenie în adevăratul sens al cuvântului.

Asupra mea a avut o mare influență în sensul că eu eram un om foarte rispit, neglijent și ea căuta să mă ție de scurt, să aibă grijă să fiu îmbrăcat mai curat, să mă hotărăscă să nu mă mai țin de chefuri. Uneori reușea să mă ajute.

De mică s'a dovedit a fi independentă, spre deosebire în mare măsură de cele două surori ale ei. Cu toate nemulțumirile celor de acasă când și-a propus să se mute dela familie pentru a avea o casă cu atelier a făcut-o. Deasemenea în prietenia cu mine nu a ținut seama de comentarii și a făcut ce i-a plăcut.

Deasemenea, nu-mi pot da seama cât de mult, dar se spunea că își exercită autoritatea uneori asupra mea, deci că e autoritară. Acest lucru îl dovedea și în relațiile cu surorile ei și cu părinții ei.

Extrem de generoasă și de largă, nu precupețea banii și oricâteori avea bani căuta să ajute pe cei nevoiași. Intotdeauna avea câte un copil sau o femeie pe care le ajuta, același lucru și cu colegele ei. De multe ori își propunea să câștige bani pentru a-și cumpăra câte ceva, dar până la sfârșit îi dădea altceva, căruia considera că e mai în lipsă. Și pe mine m'a ajutat de nenumărate ori, mi-a împrumutat bani, mi-a cumpărat cadouri (îmbrăcăminte).

In general nu avea mulți prieteni și vedea mai cu seamă din foști prieteni de copilărie

pe Cloddy Berthola, actriță, pe sora ei Lăstivă, pe Zoe Ricci Trifu
o fostă colegă de școală, pe altele cu care însă nu era propriu
zis prietenă. Din anul 1938 cred s'a împrietenit cu un grup ¹⁹⁴²
care făceau parte Dorica Marinescu, devenită apoi Bălan, Eugen
Bălan, Nicol Gros, Ionel Moisil și alții, cu care am făcut și eu
cunoștință și cu care ea era mai des împreună. Aceștia toți ju-
cau tenis la clubul "Politehnica" și seara uneori mergeam pe te-
renul de sport sau împreună în oraș. Dintre aceștia Nicol Gros

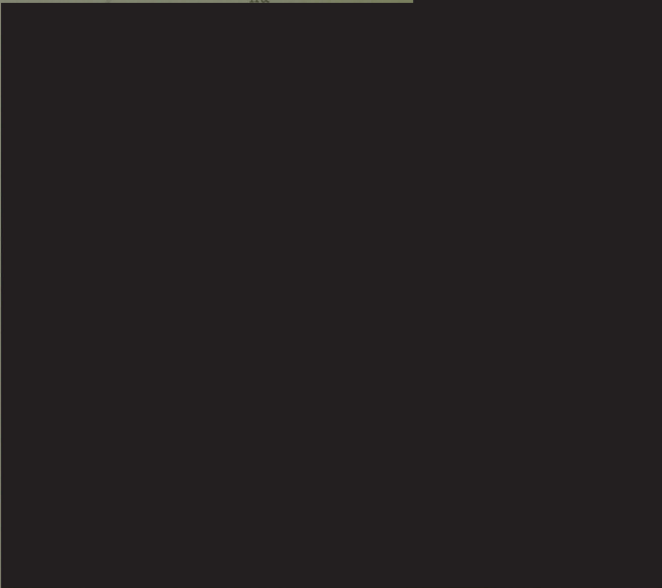
întors din cauza mea, căci nu s'a îndurat să mă lase singur în
acea perioadă când eu eram complet demoralizat.

În veremea războiului a dovedit o atitudine hotărâtă an-
ti-fascistă, anti antonesciană. Nu numai din felul în care m'a aju-
tat pe mine personal dar și din faptul că, la cererea lui Belu
Silber, a ascuns o tovarășe condamnată la moarte, a ascuns alții
dată niște documente pe care i le-a dat în păstrare tov. Alex. Sa-
nilevici, a înfruntat cu curaj o percheziție a siguranței generale
nedatănuind nimic. Prin aceasta a dovedit și simpatia pe care o
avea pentru comuniști. A egit în întâmpinarea lui 23 August, în
noaptea când s'a anunțat eliberarea manifestând pe stardă și ară-
tându-și deschis simpatia pentru armata Roșie.

Prietenia cu Pătrășcanii, sau mai bine zis prima plecare
împreună ~~am~~ a făcut-o în contra voinței, numai pentru a-mi face
mie plăcere. Elena Pătrășcanu m'a invitat cu Lena la munte și ea
nu vroia să mă scutească de această excursie așa că a acceptat.

21 114 26 154

De atunci ne-am împrietenit din ce în ce.

După ce a fost arestată era însă complet schimbată. Devenise mult mai puțin autoritară, căuta să muncească extrem de conștiincios, ducând și muncă sindicală și ajunsese să regrete și să înjure prietenia cu Pătrășcanu, care i-a cauzat atâta rău.

ss. Harry Brauner

2 Martie 1950

Vezi gise 2-a la Nr. 55

Lena Cristante

21/11/75

O curiozitate la Lena Cristante de cântărea foarte tânără, încă elevă la 56
școala de Belle Arti în anul 1931, când a participat la una din
campașile monografice ale Tuzi Lozso Rorua în comuna Rușe sud. Gory.

Chiar din anul acela s-a legat între noi o prietenie excepțională
și de lungă durată.

Refuzând cu stare materiei de acasă a fost nevoită de la vârsta
de 18 ani să-și câștige banii, așa încât de atunci cânta și făcea
ilustrații pentru cânt.

Lease a caracterizat-o de mică este că ea este de muncitoare și
foarte studioasă. Căta curiozitate de mult și nu avea prieteni proprii
și, era o fire destul de izolată iar cei pe care îi vedea erau mai
cu seamă fetele colegi în care însă nu legase prietenie în acest
catal sens al cuvântului.

Împreună mea a avut o mare influență în sensul că
eu eram nu era foarte activă, neglijent și ea cânta și nu
făcea de scurt, să arăta puțin și în îmbrăcat mai arat, și
mă holărașă mă nu mă mai făcea de defuzi. Uneori reușea să
mă ajute.

De mică s-a dorit a fi independentă, spre deosebire în
mare măsură de cele două surori ale ei. Cu toate nemulțu-
mirile celor de acasă cânt și-a propus să se mute de la
familie pentru a avea o casă cu atelier a făcut-o. Deosebi-
rea în prietenia cu mine, nu a ținut seama de comentarii și
a făcut ce i-a plăcut.

Deosebierea, nu mi pot da seama cât de mult, dar se spune
că își exercita autoritatea asupra mea, deci că
e autoritară. Acest lucru îl vedea și în relațiile cu
surorile ei și cu prietenii ei.

Extrem de generoasă și de largă, nu preocupă banii și
ordinea, avea bani cânta și ajute pe cei nevoiași.

Întotdeauna avea câte un copac sau o femeie pe care
le ajute, același lucru și cu colegii ei. De multe ori
își propunea să câștige bani pentru a-și cumpăra câte
ceva, dar până la sfârșit îi dădea altuia, căruia
considera că e mai în lipsă. Și pe mine m-a ajutat
de nemulțumiri și, mi-a imprimat bani, înșiși cumpăra

În general, oamenii nu aveau mulți prieteni și venea mai de seama din fostii prieteni de creație pe Clody Berthold, actor la Teatrul de Comedie, pe fratele Răzvițan, o fostă colegă de școală, pe altele în care însă nu era propriu zis prieteni. Din anul 1958 când s-a împuțat, într-un grup din care făceau parte Dorica Iliescu, deșerta apoi Balan, Eugen Balan, Nicolae Gros, Ionel Miron și alții, cu care am făcut și eu cunoștință și cu care ea era mai des împreună. Aceștia totuși jucau serios la clubul "Proletăria" și seara uneori mergeau pe la scene de sport sau împreună în oraș. Dintre aceștia Nicolae Gros va cel mai mult să se dădă la lălată mereu sau să ofere excursii.

În vremea războiului a devenit o atitudine holată și anti-fascistă, anti-autoritară. Nu numai din păcate de care nu a apăsător pe mine personal dar și din faptul că, la cererea lui Balan și alții, a asurs o foră condamnată la moarte, a asurs alții la moarte și documente pe care i le-a dat în posesie tot. Alex. Iancuș, de înfruntat cu curaj o percheziție a Securității generale adăstăruind

213-3-22 108
mimo. Prin aceasta a dovedit o simpatie pe care o avea pentru comunisti, este in intampinarea lui 23 August, in noaptea cand s-a anuntat eliberarea, manifestand pe strada o aratandu-i deschis simpatia pentru Armata Rosie.

De general am impresia ca stii printru totul mie, ca
In general am impresia ca stii printru totul mie, ca
lucruri pe care el nu stia ca eu le-am aflat (cum a fost
notandu-se cu Victor Radulescu (Gogoneanu), influentata de
atmosfera dela Patrascani nu s-a dus munca de Partid cu convingere.
După ce a fost arestata era foarte complet debilitata. De-
mora mult mai puțin autotantă, căuta să muncească totuși de
conștiință, făcând o muncă modestă și spunând să se repete și să muncă
prețuia cu Patrascani care i-a căutat atât rău.

2 Martie 1950

Kernbaumst.

218
~~84150~~

LUCRETIU PATRASCANU

L-am stiut de prin 1937-1938, când venea uneori seara cu Elena Pătrășcanu la "Cafee de la Paix". L-am cunoscut în toamna anului 1944 prin Elena Pătrășcanu, la el acasă, într'o zi când ea fiind bolnavă i-am făcut o vizită aducându-i flori.

În general era un om căruia nu-i plăcea să aibă prieteni. Prietenia cu mine și cu Lena Constante i-au fost mai degrabă impuse de către Elena Pătrășcanu. Din toate povestirile Elenei Pătrășcanu reieșea că de când îl cunoscuse el nu avea prieteni și că era nesociabil, că ea trebuia să lupte cu el pentru a avea prieteni și a-i putea aduce acasă.

Foarte închis, îi plăcea să lucreze cea mai mare parte din vreme. Avea mereu preocupări, în afară de munca de la minister și munca politică propriuzisă, de a studia literatura.

Egoist : când veneam seara la el dacă la un moment dat simțea că vrea să se culce, fără a face cel mai mic efort de a mai sta spune : "acum plecați, mă duc să mă culc." Îi plăcea să se vorbească și să vorbească despre el.

Orgolios, vanitos : când ținea câte un discurs, telefona la "Scânteia" dând indicații personale să-i fie publicat, unde, iar în ziua apariției îi plăcea să-și vadă numele publicat. Acelaș lucru când a luat inițiativa ajutorării Maramureșului și când avea organizat un serviciu de presă pentru a da publicității acțiunile în această privință.

În ceea ce privește banii, era foarte cumpătat, aproape zgârcit. În casă la ei, el administra banii, dând bani nevastei sau pentru coșniță. Îi plăcea să facă economii și când fusese în străinătate a pus bani deoparte în monede de aur.

Legături propriu zis prietenești nu avea. Se vedea din când în când cu o pictoriță Roza Propst Kraid și soțul acesteia Polack, dar aveam impresie că mai cu seamă din obligație, pentru că se cunoscuseră dinainte, când era în ilegalitate. Deasemenea, o veche prietenă de a lor Elvira Segall, care locuia la Beyruth, a fost în 1947 primăvara prin țară și s'a văzut cu ei mai des. Mai vedeau uneori, dar foarte rar, pe o veche prietenă din școală a Elenei Pătrășcanu, Edith Marcovici și pe aceasta însă aveam im-

. / .

presia că numai din obligație.

De familie era rupt, foarte rareori o vedea pe mama lui, însă nu la ei acasă, căci nu era în bune relații cu Elena Pătrășcanu.

Când i-am cunoscut vedeam mai des pe Herand Torossian, pe Mihai Sebastian și pe Belu Silber. La Herand Torossian, înainte ca acesta să fi plecat consul la Paris, erau uneori invitați.

În general când veneam la ei seara, de cele mai multe ori stăteam împreună cu Lena Constante de vorbă cu Elena Pătrășcanu, el lucrând la biroul lui. Singurul om cu care se întreținea mai mult era Belu Silber cu care se retrăgea adeseori și discuta mult împreună.

Nu îi plăcea să bea alcool și nu o făcea decât rareori când îl îndemnam noi ca să se mai dispuie.

O altă caracteristică era ambiția : a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a ocupa catedra de economie politică de la Facultatea de Drept. În ceea ce privește elaborarea cursurilor se consulta cu Belu Silber și aveam impresia că își revizua materialul prin Betea. Începând să-și elaboreze cursul a început să o utilizeze pe Lena Constante, dându-i să-i corecteze forma, să-i bată la mașină. Am aflat la un moment dat, de la Lena Constante că venea pe la ea acasă pentru a-i corecta cursurile. Mi-am dat seama atunci că acesta era un pretext și că avea legături cu ea.

Dealtfel, uneori când eram la dânsa acasă îi telefona întrebând-o ce mai face, uneori chiar de la minister.

În ceea ce privește atitudinea politică, avea întotdeauna sau lăsa impresia, că se considera de o importanță foarte mare, că actul de la 23 August i se datorează, în cea mai mare măsură. Nu era doritor de recepții și de cele mai multe ori avea discuții cu Elena Pătrășcanu, că, atunci când erau invitați la recepții el pleca primul, înaintea celorlalți tovarăși din biroul politic, arătând prin aceasta o atitudine netovărășască, care ar fi putut fi interpretată drept ostilă.

Se exprima în termeni dușmănoși față de Uniunea Sovietică, spunând că este un stat polițist de constrângere a libertăților și considera că comunismul ar putea fi făcut la noi pe alte baze "mai largi, că acest lucru s'ar putea întâmpla atâtea vreme cât angloamericanii și-ar fi putut impune și ei punctul de vedere. Cu alte cuvinte un comunism naționalist.

Despre Vișoianu sau Ghiță Pop, cu care fusese la Moscova vorbea cu simpatie. În general nu nutrea ură de clasă împotriva burgheziei ci, lăsa să se înțeleagă că s'ar fi putut ajunge la o înțelegere cu ea.

16-082160

În oarecare măsură cred că era influențabil că numirile lui Torossian la Paris s'au făcut datorită relațiilor acestuia cu Belu Silber sau a lui Nicolau și a lui Poulopol datorită influenței lui Torossian și a lui Belu Silber.

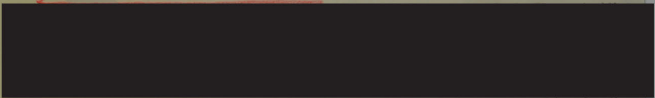
Se ducea cu neplăcere la consiliile de ministri și în general la ședințe. Când avea câte o ședință, de foarte multe ori Belu Silber era nerăbdător și căuta să-l vadă la orice oră pentru a discuta cu el după aceea.

Era extrem de activ și își împărțea activitatea între Academie, unde se ducea dis de dimineață să cetească, Minister, Partid și munca pe care o depunea lucrând la biroul său acasă.

Se ducea o viață luxoasă și când și-au cumpărat în 1946 casa la Snagov avea deseori discuții cu Elena Pătrășcanu pentru că aceasta cheltuia prea mult pentru amenajarea casei.

Deși, despre rege spunea "bălbăitul" totuși vorbea cu simpatie despre el.

Despre tovarășii din biroul politic avea întotdeauna cuvinte urâte :despre tov. Ana Pauker (căreia îi spunea uneori "tante Ana") spunea că vine cu mandat special de la Moscova pentru a forța lucrările; despre tov. Luca, atunci când a fost problema discursului de la Cluj că își protejează ungurii, despre tov. Gheorghe Constantinescu că e invidios pe el și că ar dori să-i preia locul de "intelectual al partidului". Cred că în întreaga lui activitate, Belu Silber a avut o foarte mare influență, că el era cel care îi făcea legătura cu cercurile național-țărănești și care îl încuraja în acțiunile lui, criticând hotărârile partidului și făcându-i imputări în această privință, că accepta anumite hotărâri ale Partidului.

Despre rolul lui Betea nu mi-am dat seama, știu însă că îl aprecia, că venea mereu pe la minister și că în campania electorală l-a utilizat.

ss. Harry Brauner

2 Martie 1950

Lucioțiu Patrascanu

117 84
L-am știut de prin 1937-1938, când venea uneori seara cu Elena Patrascanu la cafea de la Paix". L-am cunoscut în toamna anului 1944 prin Elena Patrascanu, la el acasă, într-o zi când ea fiind bolnavă i-am făcut o vizită aducându-i flori.

În general era un om căruia nu-i plăcea să aibă prieteni. Prietenia cu mine și cu Elena constau în a-i fi mai degrabă impuse de către Elena Patrascanu. Din toate povestirile Elenei Patrascanu reiese că de când îl cunoșteam el nu avea prieteni și că era neîncredibil, că ea trebuia să lupte cu el pentru a avea prieteni și a-i putea aduce acasă.

Foarte închis, îi plăcea să lucreze cea mai mare parte din vreme. Avea mereu preocupări, în afară de munca dela ministru și munca poetică propriu zisă, de a studia literatura.

Ignorînd, când veneam seara la el, dintr-un moment dat simtea că vine să se culce, fără a face cel mai mic efort de a mai sta în picioare, acum plecat, mă duce la un culcuș. Își plăcea să se vorbească

Orgolioși, vanitosi: când vorbea câte un discurs, telefona la "Scutier" dîndu-i indicații personale să-i fie publicat, unde, iar în ziua apariției îi plăcea să-l vadă numele publicat. Pe lângă lucru, când a luat inițiativa apărării bananierului și când avea organizat un serviciu de presă pentru a da publicității acțiunile în această privință.

În celece privește banii, era foarte cumpănat, aproape zgârcit. În casă la el, el administra banii, dînd bani nevestei sau pentru cîrmă. Își plăcea să facă economii și când fusese în străinătate a pus bani de parte în monede de aur.

Legături propriu zise prietenești nu avea. Se vedea din când în când cu o pictoriță Rita Probst Kraid și totuși acestia a Polack, dar aveau impresii că mai cu seama din obligație, pentru că se cunoșeau dinainte, cănd era în regim de detenție, deosebit de rău, de-a lui Elvira Legall, care locuia la Belpruth, a fost în 1947 prima vară în care s-a văzut cu el. Mai des, dar vedeau uneori, dar foarte rar, pe o veche prietenă din școală a Elenei Patrascanu

Edith Marcovici; și pe aceasta însă aveau impresia că numai din ~~afecție~~ ^{afecție}, de faimă se rupe, înainte năvea pe mama lui, și nu în ci ¹⁶³ așază; căci nu se în buna relație cu ele ne Patrișcanu, când i-au curiozitat vedeam mai des pe Hraud Torosian, pe Alhai se abstrau și pe Belu Silber. La Hraud Torosian, înainte ca acesta să fi plecat consul la Paris, sau unora invitați.

În general când veneam la ei seara, de cele mai multe ori stăteam împreună cu Elena Grigoriu de vorbă cu Elena Patrișcanu, el lucrând la biroul lui. Împuneam cu care se întreținea mai mult era Belu Silber în care se retrăgea adeseori și discutam mult împreună.

Nu îi plăcea să bea alcool și nu o făcea decât rareori când îl îndemnam noi ca să se mai dispuie.

O altă caracteristică a ambiciei: a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a ocupa catedra de economie politică la Facultatea de Drept. În ceea ce privește elaborarea cursurilor de cursuri cu Belu Silber și, aveau impresia că își revizui materialul prin Betea. Începând să-i elaboreze cursul a început să o utilizeze pe Elena Constanta, dându-i să-i corecteze forma, să-i lăture la mână. Am aflat la un moment dat, de la Elena Constanta că venea pe la ea acasă pentru a-i corecta cursurile. Mi-am dat seama atunci că acesta era un pretext și că avea legături cu ea.

Dealtfel, unora când erau la dărua acasă ei te telefonau întrebându-o ce mai face, unora chiar dela minister.

În ceea ce privește atribuția politică, avea întotdeauna sau lăsa impresia, că se considera de o importanță foarte mare, că actul dela 23 august i se datoră, în cea mai mare măsură. Nu era dotat de receptivitate și de cele mai multe ori avea dispoziție în Elena Patrișcanu că, atunci când erau invitați la recepție, el pleca primul, înainte celorlalți. Într-o zi, la recepție, arătându-ne pe aceasta o atitudine nefericitoare care ar fi putut fi interpretată drept ostilă.

Se exprima în termeni durmatori față de unirea Sovietică, spunând că este un stat prost, de constrângere a libertăților și considera că comunismul ar putea fi făcut la noi pe alte baze, „mai largi”, cu acest lucru s-ar putea întâmpla atâtea vreme cât anglo-americanii și-ar fi putut impune și ei punctul de vedere. Cu alte cuvinte un comunism naționalist.

Despre Vișiorane sau Ghiță-Pop, cu care fusese la Moscova

vorbea cu simpatie, în general mi nutrea ura de clasă împotriva burghezilor, ci, lăsa să se înțeleagă că s-ar fi putut ajunge la o înțelegere

ea. În răsărire măcar cred că era influențabilă că minorile lui Todoran la Paris s-au făcut factorii relațiilor acestor cu Belu Ilber sau a lui Nicolae și a lui Poniopol factorii influenței lui Todoran și a lui Belu Ilber.

Se ducea cu nepăsare la comisiile de disciplină și în general la fedră, când avea câte o fedră, de foarte multe ori, Belu Ilber era vorbitor dator și cânta și lăsa la orice să pentru a prezenta cu el după acia.

Era extrem de activ și în împărțirea activității întru academie unde se ducea din de dimineață să citească, diminea, Partid și murea pe care o depunea lucrându-l la birou sau acasă.

Ma ducea o națio-luxorată și când și-au clădit în 1946 casa la Iașor avea deseori discuții cu Elena Patrașcanu pentru că aceasta dădea prea mult pentru amenajarea casei.

Deși, depe rege spunea "la elbărtie" totuși vorbea întotdeauna cu simpatie despre el.

Depe formă și din terore politice avea întotdeauna curiozitate urate. Depe tov. Ana Paucher (care îi spunea uneori "tante ana") spunea că mi se mandat opera de la Moscova pentru a fi luată lucrurile, depe tov. Luca, atunci când a fost problema discursului de la Cluj că în proteșanța ungurii, depe tov. Miron Constantinescu că e invidios pe el și că ar dori să-i preia locul de "intelectual al Partidului".

Cred că, în înțelega lui activitate, Belu Ilber a avut o foarte mare influență, că el era cel care îi făcea legătura cu cercurile naționale transilvane și care îl încuraja în activitatea lui, criticând hotărârile Partidului și făcându-i imputări în aceste privințe, că accepta anumite hotărâri ale Partidului.

De asemenea, el a fost influențat de

Depe rolul lui Betea nu mi-am dat seama, știu însă că îl aprecia, că venea mereu pe la minister și că în campanii electorale l-a utilizat.

Harry Brauner.

417
~~168~~ 164

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Cal. Victoriei 168, declar următoarele :

Intr'una din declarațiile anterioare pe care le-am făcut spuneam că m'am întâlnit cu Paulopol, Betea, Hean Nicolau, în casa lui Lena Constante, pentru a hotărî dacă să nu-i scriem lui Pătrășcanu despre atmosfera în legătură cu el, când era la Bruxelles în 1947.

97
Conf
1.- Am făcut o confuzie, acest lucru s'a petrecut în anul 1946 în timpul conferinței dela Paris, când i-am condus pe Pătrășcanii la aeroport, după ce a plecat avionul Paulopol și Nicolau mi-au spus că să ne mai întâlnim. Nu-mi pot aminti căruia fapt s'a datorit întâlnirea în casa Lenei Constante, adică cine a provocat această întâlnire.

2.- De asemenea spuneam într'o declarație că după Bruxelles, în seara când s'a întors Elena Pătrășcanu, Betea i-a făcut imputări că a întârziat atâta. Acest lucru s'a petrecut deasemenea după cât îmi amintesc, după conferința dela Paris, căci atunci Elena Pătrășcanu, a venit înaintea soțului ei, ea despărțindu-se cred de el pentru a merge în Italia, iar el a mai rămas mai departe, după care a venit ulterior.

98
Fuga
3.- Îmi amintesc că Lena Constante mi-a spus că Pătrășcanu aștepta, în vremea cât era la Bruxelles, un telefon dela procurorul Micșa. Acest lucru mi l-a spus după ce s'a întors dela Praga. După câte știu, acest telefon ar fi trebuit să-i confirme situația în legătură cu el, pentru a-l hotărî dacă să nu se mai întoarcă.

Aceasta este declarația mea, dată de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner
2.III.1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168 de la București.

118
165

Într-o declarație anterioară pe care le-am făcut împreună că
m'am întâlnit cu Poroloz, Beta, Jean Nicolau, în casa lui Lena Constante,
pentru a hotărî dacă să nu-i scriem lui Patrascanu despre atmosfera
în legătură cu el, când era la Bruxelles în 1947.

1. Am făcut o confuzie, acest lucru s-a petrecut în anul 1946
în timpul conferinței de la Paris. Când i-am condus pe Patrascanu
la aeroport, după ce a plecat avionul Poroloz și Nicolau m'am
opus că să ne mai întâlnim. Nu mi pot aminti căruia fapt
s-a întors înțelegerea în casa Lena Constante, adică cine a
provocat această întâlnire.

2. Dessemena împreună într-o declarație că după Bruxelles,
în casa când s-a întors Elena Patrascanu, Beta i-a făcut
împuneri că a întârziat atât. Acest lucru s-a petrecut desseme-
nea, după cât mi s'amintea, după conferința de la Paris, căci
atunci Elena Patrascanu a venit înaintea hotelului ei, ea
plecându-se cred de el pentru a merge în Italia, iar el a
mai rămas mai departe, după care a venit uelton.

3. Mi s'amintea că Lena Constante mi-a spus că Patrascanu
asteptă, în vremea cât era la Bruxelles, un telefon de la
promisiune Mică. Acest lucru mi l-a spus după ce s-a
întors de la Praga. După câte ^{știu} cunoștință, acest telefon
ar fi trebuit să-i confirme situația în legătură cu el,
pentru a-l hotărî dacă să nu se mai întâlnească.

Această este declarația mea, dată de bună voie și
nevoit de mine.

Harry Brauner.

2. III. 1950.

Inst. Vizorianu

~~168~~ 168
~~26~~ 26

Nu l-am cunoscut. Belu Licher era de multe vreme prieten cu dărnul și se exprima despre el cu termeni laudativi. Știu că Belu L. l-a văzut atât în vremea războiului cât și după aceea. Știu că a fost la conferința Moscova cu delegația din care făcea parte și Patrascanu în 1944. Fusese trimis pe numirea de Estime în primul guvern după 23 august. Patrascanu vorbea cu simpatie despre dărnul. În 1947? a venit la mine o funcționară la oficiul cinematografic, Grădescu-Vornesti, pe care nu o cunoscusem decât de o întâmpinătoare, rugându-mă să-i cer lui Patrascanu să-l vadă pe Vizorianu. I-am spus lui Patrascanu acest lucru și i-a dat întâlnire pentru a doua zi la Ministerul de Justiție. Apoi a mai venit odată aceasta din Brătești cerându-mă să vorbesc cu el și să-l ducă la Patrascanu pentru bibliotecă lui Vizorianu cui-a spus. Patrascanu a refuzat să o primească.

Korn/Brauner

3 Martie 1950

Jean Nicolau

L-am cunoscut la Patrașcanu ca primu profesor la M. Justitiu. Era perfect
dusăntu cu Harand Torossian. Avea înfățișarea prui excelență a unui burghez.
Îmi făcea impresia că este foarte interesat în viața personală. Nuji seamă
(nu știu prin cine) că ar fi aflat. Dealtfel fusese mi se pare, protejat înaintea
veniei de către urdașeane. În ceea ce mă privește se purta cu multă atenție și
curiozitate. Îmi dădeam seama că făcea acest lucru știind că prieten cu Patrașcanu
și considerând că dacă tuji că știți simpatia în interesul situația în conștiința Patrașcanu.
Într-o seară m-a invitat la el, la o "seară muzicală" la care a venit boțianul
măsurat, contrabasistul, dințorul circian, reșeau, violoncel cu o prietenă de a lui, Em.
Gionescu. Era un meloman, avea o colecție foarte mare de discuri. Pe mine mă
făcea de multe ori la telefon, spunându-mi că dorește să mă vadă, venea uneori
intotdeauna cântând să afle de la mine "ce se mai aude". Mai cu seama în
cercu în care, de la conferința de la Paris se discuta în oarecare măsură problema
lui Patrașcanu. Nu mi-am dat seama introdusă cu el legu de Petru pentru că
afăseam că se întărește unora, ori nu arătau a avea nici o asemănare.
În timpul conferinței de la Paris, a venit de mai multe ori cu violoncel la mine
(în casa lui Constantin) spre a mi se sfătui dacă nu e cazul să-l anunțăm pe Patrașcanu
despre anumite zvonuri cari circula în totdeauna lui. Știu că a fost judecat și
condamnat. Patrașcanu mi vorbea cu prea mare simpatie despre el.

3 Martie 1950

Harand Torossian

Edith Marcorici

Am cunoscut-o în 1946 la Patrascani. Este fostă colegă de școală la Cernavodă la Elena Patrascanu. Era nupțată cu Patrascanu și mai cu seamă dădea o neglija. Avea un bărbat arătat rău, foarte sters, ea însă schimbă era foarte autoritară. Departe de a fi simpatizantă cu comunistii ironiza spunându-i Elenei Patrascanu: "eu nu vă țin teleg pe voi comunistii, vârtă tot de nume și după-ia le petreacă nu va găsiți și altele de acest fel. Era, din cele spuse de Patrascanu, observată după câștig de bani. Nu știu ce afaceri făcea, cred că și tragea de influență (dar nu știu prin cine). Se cunoștea bine și cu mama Elenei Patrascanu. Între o vreme, în 1947, a stat puțin în la la bușor și venea din când în când la viaa unde stăteau cu Patrascanu. Vorbea numai de afaceri, de schimb de bani. A plecat cred că la începutul lui 1948 în Argentina iar la par, înainte de plecare, desigur erau foarte prieten cu ea, mi-a dat rubrică, un port foarte carnete de bonor (copulatie) de nume fals și mi-a dat o masă mica turism pentru Patrascanu. (Acest lucru l-am spus mai târziu în declarație), cred că în vremea ilegalității a făcut serviciu Patrascanilor.

3 Martie 1950

Peppy Leibovici

169 27 170
Avocat, venea de etaj cu Patrascanii. O fiinta foarte antipatica
infinita, amatoare de relatii in lumea mare. Am cunoscut-o la
Patrascanii unde venea din cand in cand. Intr-un an, in 1946 eu,
ne-a invitat sa facem o excursie in Patrascanii, la ea si in mare. Sa
stater impreuna cu familia ei la Buzeni, cu patile ei, cumnata ei,
si un grup. Noi am venit atunci in grup cu Grand Trossian,
logodnica lui care i-a devenit nevasta si Bebe Silber. Am dormit in
vila inchirinata de familia ei si a doza ei am urcat in ea ne
muniti. Patrascanii spuneau ca este extrem de bogata, ca face
afaceri pentru Xenopol si ca are un cap extraordinar de negustores.
Ca nu vrea sa faca afaceri. Umblau mult prin strainatate unde
se lauda ca are relatii extraordinare. Cand venea la Patrascanii
ei si Elena P. se plangeau ca nu pot sa o suferi si ca ii plictiseste.
Nu cumnat de-al ei, venea dessemena de la Patrascanii era
ziaritul Drăcșăneanu dela „Semnalul”. La un moment dat Patras-
canii vroia sa ia una din camerele apartamentului si sporzind si dul,
pentru a-i mări apartamentul său. Auem re- un an, sau mai mult
aplecat in strainatate apoi a plecat si patile ei cu cumnata si o
nepoata. Depe cumnata ei, ziaritul Drăcșăneanu nu stia daca si
el a plecat. Nu am putut da seama daca a avut legatura sau daca a
făcut servicii materiale lui Patrascanii.

3 Martie 1950

Harry Brauner.

Nicol Gross

L-am cunoscut prin 1938. Mi-l prezentare la Constanta. Nu mi-a
fost din capul Corului Anghel deosebit de foarte bogat in buca o
manta cu care eu nu aveam nimic comun (sport la cluburi; eu in
restaurante elegante). Era directorul unei reprezentante de materiale
tehnice din Cehoslovacia "Tehnica Industriala" si inginer specialist pentru
instalatii de rafinarea petrol. In general avea un grup de prieteni perma-
nent din care erau Eugen Balau, Mircea Balau, Dorica Marinescu, Ionel Moros
si altii in care se întâlneau obișnuie pe termen de tenis "Pre-tehnica".
A dentul de lung si oferea mereu mese prietenoase sau plimbări la

Harry Branner

3. Martie 1950

Betea

227

39

177

L-am cunoscut prima oară după 23 august, eușurase cred la Statistică. Apoi
l-am revăzut la Patrișcanu de câteva ori, unde știam că vine pentru a-i
cursa cursul de economie politică. Deasemenea în campania electorală
când Patrișcanu cântărea la Arad a fost trimis de acesta pe teren
pe postură de pregătire a alegătorilor. Faciând un drum cu Patrișcanu
în acel timp, în apusul alegeților, a venit și el cu ternele ^{pentru apleși la mână} și m-a văzut
Era un om foarte curios ca comportare. Umbla întotdeauna cu
camasa cu manșetele infecate, dar la lecții de gimnastică și era
foarte viu și activ. Spunea că nu vrea să ocupe o funcție pentru că îi place
să fie cât mai liber. Întotdeauna de obicei, nu l-a întâmpinat să-l văd
făcând de mai multe ori. La un moment dat a venit la casa, am avut
o discuție cu el și m-aș fi putut afla. În 1946 a venit la mine într-o
zi la birou de Folclor pentru a discuta despre o carte pe care intenționează
să o scrie despre "Partidul Poporului, Tărâmului Român". Era foarte des la
Ministerul de Justiție, apoi pe ori de câte ori treceau și găseau la cabinet.
Dintru puține mi s-a spus că era apropiat de Ștefan Popescu cu totuși lui
Elena (colaboratoare a lui Elena Patrișcanu la teatrul de Comedii) și cu
o serie de lucrări de la Statistică pentru care colabora. În 1946, după ce
Elena Patrișcanu întorsese la un moment de la Paris, ~~eu~~ a venit în țară
prin această familie și mi s-a spus că în vreme ce despre comportul ei am
fost felul de vorburi, ei îi așteptau să se plece. Am aflat în casa la Patrișcanu
că fusese arestat în clasa în care căuta să-i ajute lui Elena să
faptă într-o mână americană. Din această pricină Patrișcanu au
fost foarte surprinși, spunându-mi că de o vreme să nu se punea în legătură
faptul că el avea relații cu americani și cu funcționari cu Patrișcanu.

Kampbauer

3 Martie 1950

1224 172

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Încă din vremea războiului mă purtam cu gândul că, în cazul înfrângerii hitleriștilor să plec la Londra, unde să lucrez în cadrul Societății Engleze de Folclor, considerând că fusesem apreciat de specialiștii de acolo pe care îi cunoșcusem și dintre care unii fuseseră chiar în România. Printre aceștia era o folcloristă Bery de Zoete, alt folclorist Philip Thornton, iar acolo cunoșteam pe Douglas Kennedy și Maud Karpeles, conducătorii Societății Engleze de Dans și Cântec popular. Mai cunoșteam pe pictorul Roland Penrose care îmi arăta multă prietenie și mă gândeam că toți aceștia mă vor sprijini creindu-mi posibilități de lucru mai bune decât în țară.

După 23 August, neintrând încă în munca folclorică și întâlnind oarecari dificultăți pe deoparte, pe de altă parte influențat de tot ce auziam în casă la Pătrășcanii în legătură cu situația politică, auzind de ceea ce spunea Belu Silber și nu contraziceau Pătrășcanii, despre regimul de constrângere al intelectualilor în Uniunea Sovietică, mi-am exprimat dorința de a pleca la Londra pentru a lucra folclor. Aceasta cred că am spus-o chiar Pătrășcanilor, dorința aceasta însă nu era un lucru absolut hotărât, căci, mai târziu, în 1946, când Pătrășcanu mi-a propus în două rânduri să mă hotărâsc până în 24 ore căci are posibilitatea de a mă trimite atașat de presă sau atașat cultural într'una din țările occidentale nu ~~mi-am~~ m'am hotărât și n'am vrut s'o fac cu toate că această funcție mi-ar fi acordat posibilități materiale satisfăcătoare. Nu m'am mai hotărât pentru că reentrasem în munca folclorică, preluând arhiva de Folclor a Societății Compozitorilor la Fundația "Regele Mihai I" pentru că începusem la Radio ciclul "Geografia muzicală a României" care știu că era apreciat și îmi creia mari satisfacții. De altfel, știu bine că în Februarie 1946, când Lee Miller venise pentru câteva zile urmând să plece la Londra, nu mi-am mai pus nici o secundă problema plecării, nu m'am gândit de loc la acest lucru. Deci, gândul plecătului l-am avut în orice caz până în clipa în care mi-am reluat munca în folclor, deci până în toamna anului 1945.

Trecând consilier la Fundația "Regele Mihai I" la propunerea directorului Octavian Neamțu, m'am preocupat de problemele folclorice. Numirea acestuia trebuia reînviată de Pătrășcanu, Fundația depinzând de Ministerul Justiției. Eu avusesem în prealabil multe discuții cu Neamțu, care m'a asigurat că e hotărât să-și însușească

173 172

în munca lui directivele Partidului, că înțelege să orienteze căminele culturale așa cum i se va cere, excluzând din conducere pe cei cari s'au dovedit dușmani politici. În vremea aceea el mi-a propus eventual să cer să fiu numit eu director și să mă ajute el în muncă, căci eu fiind comunist m'ași bucura de mai multă încredere. Nu am fost de acord cu acest lucru. Chestiunile în legătură cu Fundația când trebuiau să ajungă la Minister erau susținute de mine și în acest sens funcționarii aveau impresia să doresc să fiu eu director al Fundației. Stiu acest lucru pentru că, sesizându-mă la un moment dat că aceasta e singura instituție neșindicalizată am îndemnat pe funcționari să intre în sindicat. Era în clipa în care Neamtu fusese arestat în procesul lui Pogoneanu. În acel timp angajații Fundației, având frică să nu fie pus un director care să ia măsuri împotriva lor, au încercat să pornească o acțiune pentru a mă propune director ei pe mine. Am prins de veste și absolut categoric am refuzat acest lucru. Cred că voiseră să-i ceară lui Pătrășcanu acest lucru. Când s'a pus această problemă am fost chemat chiar la C.C., unde tovarășul Moraru Nic. mi-a criticat aspru acțiunea de a șindicaliza niște oameni care s'ar fi constituit într'un sindicat galben, sabotor. Am explicat cinstită intenția mea, crezând că fac "o surpriză" Partidului și după ce tov. Moraru mi-a arătat greșala am recunoscut că era să fac o acțiune nepolitică din naivitate, nu din intenții rele. Tot atunci m'a întrebat : "și ce, vrei să te faci acolo Director ?" I-am explicat cum de s'a ajuns la acest svon, lansat de funcționarii dela Fundație cum nu mi-ar fi putut trece prin cap ca evreu să conduc o instituție care avea lozincă Regele, biserica și Patria, și care era înșesată de popl. Dealtfel nu mă interesa munca care se depunea și în acea vreme activitatea mea folclorică mă satisfăcea.

Dealtfel, după căderea dinastiei am fost numit imediat inspector general pentru folclor la M. Artelor de către Partid și mi-am continuat în condiții optime munca.

Cumnatul Lenei Constante, acad. prof. Gr. Moisil, fiind ambasador la Ankara, a cumpărat un teren de al lui Pătrășcanu dela Poiana Tapului. Acest teren urma să fie plătit cu bani aur, în perioada inflației. Baniul știu că urmau să-i fie plătiți în rate, căci Moisil nu dispunea de toți banii atunci. Nu știu prin ce modalitate urmau să fie aduși banii, nici ce sumă era; nici în câte rate, dar știu că o parte din bani i-a adus Lena Constante când s'a întors dela Ankara și cred că altădată i-a adus sora ei, nevasta lui Moisil, fără știrea acestuia. Parcă sora Lenei, Viorica, a venit chiar de 2 ori în țară între timp și i-a adus bani.

În ceea ce privește atitudinea Lenei Constante față de Partid și față de Uniunea Sovietică, era de acord cu ceea ce se vorbea în casa Pătrășcanilor. ~~xxxx~~ Lua parte la discuțiile antisovietice, nu îmi amintesc însă să dau exemple concrete. Despre partid împărtășea ideile lui Pătrășcanu și ale Elenei Pătrășcanu și după câte mi-amintesc i-a făcut chiar reproșuri odată Elenei P. de ce a îndemnat-o să se înscrie în Partid dacă avea o părere atât de proastă.

În timpul conferinței dela Paris știu că era și Xenopol acolo și după câte îmi amintesc s'a întâlnit cu Pătrășcanii acolo.

În seara în care venind l-am găsit la Pătrășcanu, era după ce acesta (Xenopol) venise dela Paris și adusese mi se pare un cadou parcă Elenei Pătrășcanu dela Paris.

În ultimele zile când venea la mine înainte de a fi arestat, Pătrășcanu era extrem de abătut. Mi-aduc aminte că atunci, neprimind nici un telefon spunea mereu "știu eu cum o să fie, o să mă cheme într'o bună zi la el Teo (tov. Teohari Georgescu) și o să-mi spuie: "Măi Andrei ia treci tu aici, alături, am o cameră comodă pentru tine", și o să mă rețină. Incolo comenta îngrijorat faptul că nu primește nici un răspuns. Însă, în general atunci era extrem de abătut și nu prea vorbea.

Într'o declarație am spus că plecând la Praga Lena mi-a lăsat cheile dela apartamentul ei. Cred că fac o confuzie căci când Lena a fost la Praga eu am rămas la Mangalia și mi se pare că atunci lăsașe sorei ei Zizi cheile. În general însă, dintotdeauna, pentru că eu stăteam foarte stungherit, când Lena pleca din București mă lăsa să dorm la ea, unde era mult mai comod, aveam baie și

puteam să stau singur, fără a fi deranjat. Acest lucru încă din
anul 1938, obișnuia să mă lase să stau la ea când pleca.

Plecând Lena la Praga formele pentru plecare i le-a făcut
Pătrășcanu care l-a însărcinat pe procurorul Micșu să se ocupe de
scoaterea pașaportului ei. Deasemenea, pentru banii de drum, din câte
știu, tot Pătrășcanu i-a împrumutat nu știu ce sumă pe care ea urma
să i-o restituie.

Aceasta este declarația mea, scrisă de bunăvoie și nesilit
de nimeni.-

ss. Harry Brauner

3 Martie 1950

Declarative

Subsemnatul Harry Braune, domiciliat în calea Victoriei nr. 8, Becheș
unimatarele:

urmatorele:

Treacă din noua raționare mă simțeam gândurile că, în cazul 186
 intranșeri euteristilor să plece la Londra, unde să lucrez în
 cadrul Societății Engleze de Folclor, considerând că fusese amestec
 de specialiști de acolo pe care îi cunoșteam, și pentru că unii fuseseră
 chiar în Roumania. Pentru acestia era o folcloristă Bery de Foete,
 alt folclorist Philip Thornton, iar acolo cunoșteam pe Douglas Kennedy
 și Hans Karples conducătorii Societății Engleze de Dan și Cântec
 Popular. Mai cunoșteam pe profesorul Roland Pears, care fusese
 mare multă vreme și mă gândeam că toți aceștia mă vor sprijini
 creându-mi posibilități de lucru mai bune decât în țară.

Dupa 13 august, revenind încă în aceeași familie și entourage
care cari dificultăți de desparte, pe de altă parte influențată de tot
ce auzeam în casa la Patrascanu în legătură cu situația politică,
auzând de ceea ce spunea Bebu Gheorghiș n' am contrapuse Patrascanu
despre regimul de constrângere al intelectualilor în Uniunea Sovietică
fiind, mi-am exprimat dorința de a pleca la Londra. Aceasta este
cât am spus-o dintr-o dată Patrascanu. Dorința aceasta însă nu era
un lucru absolut hotărât căci, mai târziu, în 1946, când Patrascanu
nu mi-a propus în două rânduri să mă întorc pentru
restul cărei are posibilitatea de a mi se permite atârnat de presă
fără atârnat cultural într-una din țările occidentale nu mi-am
hotărât, ^{în amănunt} cu toate că această funcție mi-ar fi acordat posibilități
materiale satisfăcătoare. Nu mi-am mai hotărât pentru reîn-
frumusețea în munca folclorică, incluzând arhiva de folclor a societății
Compozitorilor la Fundația "Regele Mihai I" pentru începuse
la Radio cu o "Gherășia muzicală a României," care știu că
era apreciat și mi s'ar crea mari satisfacții. De altfel, știu
bine că în Februarie 1946, când Lee Miller venise pentru câteva
zile urmând să plece la Londra, mi-am mai pus născut o
secundă problema plecării, nu mi-am găsit de loc la acest
lucru. Deci, gândurile mele au fost în orice caz până
la sfârșitul anului 1945.

anului 1945.
 Trebuie conștientiza Fundația „Regele Mihai I” la propunerea
 directorului Ottaviano Heautou, n-au preocupat de problemele

-2- 724

folclorice. Numirea acestuia trebuia reînnoită de Patriarhul, Fundația de -
păstrare de monumente populare. Eu am spus în prealabil multe discuții
cu Neamtu, care m'a asigurat că e hotărât să-și însușească în muncă
lui direcțiile Partidului, că înțelege că orientare de conștințe culturale
asa cum s-a văzut, excluând din conducere pe cei care s-au
dăruit burgazilor politici. În vremea aceea el nu s-a propus
ca să fie numit ca director și să mă apăsă el în muncă, căci
eu fiind comunist m'a și bucurat de mai multe lucruri,
în afară de a fi în conducere.
Chestiunile de legătură cu Fundația când trebuiau să ajungă la
ministru erau susținute de mine și în acest sens funcționarii
aveau impresia că vor să fie cu director al Fundației. Și
acest lucru pentru că, se gândea, mă la un moment dat că
aceasta e singura instituție nesubordinată, am îndemnat pe
funcționarii să mă ducă în d'inducă. Era în eliza în care Neamtu
fusese arestat în procesul lui Progonescu. În acel timp,
angajații Fundației, având frică să nu fie pus un director care să
ia măsuri împotriva lor, au încercat să pună o acțiune pentru
a mă propune director și pe mine. Am prins de veste și absent
categorie am refuzat acest lucru. Căci mă voia să-și ceară lui
Patriarhul acest lucru. Când s-a pus această problemă am fost chemat
de la C.C. unde tovarășul Ilieșu m'a criticat apoi
acțiunea de a îndrăzni să mă pună ca director și să mă fi creșt-
tut. După ce am explicat galben, saloter, am explicat că
intenția mea, creștând că fac o muncă "Partidului" și după
ce for. moram nu s-a arătat greșala am recunoscut că la
să fac o acțiune nepolitico și în nasivitate, nu din intenția re.
Tot atunci m'a întrebat: "și ce, nu te te foracelo director?"
I-am explicat cum de m'a apăsă la acest lucru, lăsat de
funcționarii dela Fundație cum nu m'a și fi putut face
prin căp ca erau să conducă o instituție care avea
legătura Regale Biserica și Patria și care era entesată
de popor. De altfel nu mă interesa muncă care se depunea
și în acea vreme activitatea mea nu s-a satisfăcea.
De altfel, după căderea dinastiei am fost numit
mediat inspector general pentru folclor la M. artelor de
câte Partid și m'a continuat în conducerea optime muncă.

1285
 numnatiei Elena Constante, acad. prof. Gr. Morice, ~~fiind ambasador~~
 la Ankara, a cumparat un teren de-al lui Patriceanu ~~del~~ 18
 Prâna Popului, acest teren urma sa-i fie platit cu bani
 ani, in perioada inflatiei, Bani stiu ca urmau sa-i fie
 platiti in rate, caei Morice nu dispunea de toti banii atunci. Nu
 stiu prin ce modalitate urmau sa-i fie adusi banii, nici ce
 munca era, nici in cate rate, dar stiu ca o parte din bani
 i-a adus Elena Constante cand s-a intors dela Ankara si cred
 ca alta data i-a adus sora ei, nevasta lui Morice, fara sti-
 rea acestuia. Pana sora lui Morice, a venit chiar de 2 ori in
 Jassi pe tot timpul si i-a adus bani.

In ceea ce priveste atitudinea lui Constante fata de Partid
 si fata de Unirea Sovietica, era de acord cu ceea ce
 vorbea in casa Patriceanului, lua parte la discutii le-
 anti-sovietice, nu stia amintea rusa si dau exemple cu-
 crete. Despre Partid impartasea ideile lui Patriceanu si
 ale Elenei Patriceanu si dupa cate mi-am amintit s-a facut
 chiar reprosul odata Elenei R. Deca a ~~indemnat o~~ sa se
 descurte in Partid.

de faptul că era impresionată de situația lui.

În timpul conștientizării dela Paris stău cu ea și Venjole aceluși
și buclă câtă timp au rămas și a intrat în ea Patrascanu aceluși.

În seara în care venjole l-au găsit la Patrascanu era
bună ce acesta (Venjole) venise dela Paris și adreasa lui se pare
un cabon pentru Elena Patrascanu dela Paris.

În ultimele zile când venea la mine mașinile de a fi
creștat ^{Patrascanu} erau extrem de abătute. Mi aduc aminte că atunci, neperi-
mând nici un telefon spunea mereu „stău cu cum o să fie, o să-mi
cheme într-o bună zi la el Teo (tor Teodor Gherghel) și o să-mi spună:
„măi Andrei! Ia treci tu aici, alături, am o cauză complicată pentru tine”
și o să-mi dea o rețetă. Încolo comenta nefericirile faptul că nu primește
nici un răspuns. Însă, în general atunci era extrem de abătut și mi pare
măcar.

Într-o declarație am spus că plecând la Praga le-am lăsat
lăsat direct dela apartamentul ei, cred că fac o confuzie căci când
le-am lăsat la Praga eu am rămas la Mangalia și mi se pare că
atunci lasam și ei și direct. În general însă, din totdeauna,
pentru ei eu stăteam foarte singur, când le-am plecat din București
restul nu lăsa să ducă la ea, unde era mult mai comod, aveam
baie și puteam să stau singur, fără a fi deranjat. După cum înțeleg
din anul 1938, oțelul mi-a lăsat casa să stau la ea când pleca.

Plecând ^{le-am} la Praga făceam pentru plecare și le-a făcut Patrascanu
am eu care l-a încredințat pe procurorul micșor să se ocupe de
scutirea pasaportului ei. Dessemena, pentru banii de drum, din
câte stău, tot Patrascanu i-a împrumutat nu stău ce sumă pe
care ea urma să i-o restituie.

Aceasta este declarația mea, scrisă de bună voie și
neresit de mine.

Kary Brauner

3. III. 1950

DECLARAȚIE

180

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

În toată vremea cât am fost împreună cu Pătrășcanu, nu mi-am pus niciodată problema și nu s'a discutat față de mine, că el și-ar fi organizat o acțiune de subminare sau de susținere a ideilor sale în străinătate. Eu consideram că este pur și simplu nemulțumit de felul în care evoluează lucrurile, de situația lui în Partid.

Gândindu-mă acum ajung la concluzia că, ținând seama de nemulțumirile pe care le avea și de ambiția care îl caracteriza că ar fi foarte normal, pentru atingerea scopurilor politice să fi avut un grup de oameni de legătură. Dintre aceștia consider drept cel mai important pe Belu Silber, care avusese contact permanent cu doi americani și în aceeași vreme avea legături cu național-țărăniștii prin Vișoianu, Ghiță Pop (cu care era în consiliu la CEC)

Deasemenea cred că Betea, cu care Pătrășcanu avea legături și care știu că era în legătură cu Manoilă, director la Statistică era în mare măsură utilizat în scop politic de Pătrășcanu. Betea, în 1945 era foarte des în casă la Belu Silber, la un moment dat a plecat cu logodnica acestuia la Iași pentru ca ea să-și dea examene. Deci Betea era și el în apropierea de Pătrășcanu și a lui Belu Silber.

Herand Torosian, ajuns mai târziu consul la Paris, prin intervenția lui Pătrășcanu știu că era în cele mai bune legături cu Pătrășcanu, că s'au văzut la Paris în veremea conferinței și că îi făcuse servicii lui Pătrășcanu publicându-i cartea. Chiar înainte de a pleca aveau discuții împreună așa că bănuiesc că ar fi putut fi cel ce îi făcea legături în Franța.

Zevedei Barbu, care era membru al Partidului Comunist, fusese numit la Londra consilier de legație prin intervenția lui Pătrășcanu, deci era un protejat și un simpatizant de al acestuia. Știu că în timpul conferinței de la Paris a venit și a avut legături cu Pătrășcanu (din câte spusese se preocupa de traducerea și publicarea în englezește a cărții lui Pătrășcanu "Sub trei dictaturi"). Dar în aceeași vreme Zevedei Barbu a dovedit o atitudine de dușman, rămânând la Londra și nemaiîntorcându-se când a fost rechemat. Prin urmare ar fi logic ca acesta, care la un moment dat s'a

manifestat hotărât împotriva regimului,dezertând,să fi fost un instrument de al lui Pătrășcanu la Londra.Stiu că Pătrășcanu îl simpatiza și îl utiliza pentru cursul lui de economie politică,consu-
tându-se cu el pe Anton Golopența.Acesta mi se pare că avea legă-
turi cu Betea și mai cu seamă cu dr.Manuilă,în locul căruia fusese
numit director al Institutului de Statistică.Si acesta a plecat
la conferința dela Paris,Pătrășcanu îl lăuda că a muncit foarte
mult și spunea că odată s'a plimbat cu dânsul o zi sau o jumătate
de zi pe străzile Parisului.Golopența nu era un simpatizant al co-
muniștilor și acesta a fost motivul pentru care a fost înlăturat
dela Institutul de Statistică.Cred că trebuie să fi existat o le-
gătură între Pătrășcanu și național țărăniști de vreme ce el a
cerut Lenei Constante să-i ușureze o întrevvedere între el și Victor
Rădulescu Pogoneanu,care s'a dovedit a fi un trădător pus în sluj-
ba lagărului imperialist angloamerican.Nu-mi dau seama ce rol juca
ziaristul Drăcșăneanu,dela "Semnalul" care venea uneori^{în} la Pătrăș-
canu,căruia Pătrășcanu îi acorda interviuuri,așa încât ziarul
"Semnalul"~~xxxxxxx~~ activitatea lui Pătrășcanu era subliniată în
mod laudativ.Acesta era cumnat cu Peppy Leibovici care era omul
de afaceri a lui Radu Xenopol.Faptul că rămânerea la Londra a lui
Zevedei Barbu s'a produs după ce situația lui Pătrășcanu nu mai
era bună,mă face să cred că atât mai puternic că era o legătură
între ei doi.Nu știusese și nici n' bănuisese că Betea avea legături
cu americanii,dar am aflat acest lucru după arestarea lui dela
Pătrășcanii,care erau foarte îngrijorați de acest lucru,pentru a
nu se pune în legătură prietenia dintre Pătrășcanu și relațiile
acestuia care fusese prins într'o mașină de a legației americane.

Aceasta este declarația mea,dată de bună voie și nesilit
de nimeni.-

ss.Hary Brauner

3 Martie 1950

Subsemnatul Harry Brauner, fost secretar în căminele lui Victor 168, Belu
unmătorale.

1282-183

În toate vremea cât am fost împreună cu Patrascanu, nu eram
susceptibili problema și nu s-a discutat fapte de mine, că el și-a
fi organizat o acțiune de subminare sau de distrugere a ideilor sale
Politice. Eu consideram că este pur și simplu nemulțumit de felul
în care evoluează lucrurile, de situația lui în Partid.

Ținându-ne acum apung la concluzia că, ținând seama de
nemulțumirile pe care le avea și de ambiția care îl caracteriza
că ar fi foarte normal, pentru apungerea scopurilor politice să fi
avut un grup de oameni de legătură. Dintre aceștia consider drept
cel mai important pe Belu Silber, care avusese contact permanent cu
joi americani și în aceiași vreme avea legături cu național-faș-
nisti prin Vișorane, Șchiță Pop (cu care era în consiliu la CEC).

Deosebită cred că în legătură cu Manoilă, director la Statistica,
și care știu că era în legătură cu Manoilă, director la Statistica,
era în mare măsură utilitat în sfera politică de Patrascanu. Betea,
în 1945 era foarte des în casă la Belu Silber, la un moment dat
a plecat cu soția sa la Iași, pentru ca ea să-și dea examenul.

Deci Betea era și el în apropierea de Patrascanu și ~~probabil~~ ^{de asemenea} tot
pe Belu Silber. Gerard Torossian, ajuns mai târziu comisar la
Paris, prin intervenția lui Patrascanu știu că era în cele mai
bune legături cu Patrascanu, că s-au văzut la Paris în vremea
confrontării și că îi făuseră servicii lui Patrascanu publicându-i
cartea. Chiar înainte de a pleca avea disamul împreună așa
că banurile că ar fi putut fi cel ce îi făcea legături în
Franța. Zerecki Barbu, care era membru al Comitetului Comunist
fusesse numit la Londra comisar de legatie prin intervenția
lui Patrascanu, deci era un protejat și un simpatizant de-al
acestuia. Știu că în timpul confrontării dela Paris a reușit
și a avut legături cu Patrascanu (și câte spusesse se
înlocuiește de traducerea și publicarea în engleză a cărții
lui Patrascanu "Sub trei dictaturi"). Dar în aceiași vreme
Zerecki Barbu a dovedit o atitudine de dușman, rămânând

la Londra n' nema întorcându-se căut a fost rechemat. După omorâre
 ar fi logic ca acesta, care la un moment dat s'a manifestat
 hotărât împotriva regimului, deținându-se în fi fost un instument
 de-a lui Patrascanu la Londra. Însă că Patrascanu îl simpatiza
 și îl utiliza pentru cursul lui de economie politică, conștinându-se
 cu el pe Antor Golopența, acesta nu se pare că avea legături cu
 Betea n' mai cu seamă cu dr. Harnuță în locul căruia fusese
 numit director al Institutului de Statistică. Și acesta a plecat
 la conferința de la Paris, Patrascanu îl lăuda că a muncit foarte
 mult și spune că ordina s-a permutat cu Găvruta și s'a
 primitate de zi pe străzile Parisului. Golopența nu era un simpatizant
 al comunistilor n' acesta a fost motivul pentru care a fost înlă-
 turat de la Institutul de Statistică, cred că trebuie să fi existat
 o legătură între Găvruta și Patrascanu, național țărăniști de vreme ce
 el a cunoscut pe Constantin Brătulescu și i asigurase o intervedere între el și
 Victor Rădulescu Popoviciu, care s'a dovedit a fi un trădător
 pus în slujba lașilor, imperialist anglo-american. Nu mi
 dau seama ce rol joca ziaristul Brătulescu, de la "Sensul"
 care venea uneori la Patrascanu, căruia Patrascanu îi acorda
 interviuri, așa încât în ziarul "Sensul" activitatea lui
 Patrascanu era subliniată în mod laudativ, acesta era cunoscut
 cu Păpășu Leborici care era omul de afaceri a lui Radu Xen-
 pol. Faptul că se mănares la Londra a lui Zăvelde Barbu s-a
 produs după ce situația lui Patrascanu nu mai era bună, nu
 fusese cu atât mai puternică că era o legătură între ei
 doi. Nu știusem și nici nu bănuisem că Betea avea legături cu
 americanii, dar am aflat acest lucru după arestarea lui de la
 Patrascanu care erau foarte îngrijorați de acest lucru, pentru
 a nu se pune în legătură puțintelă din partea Patrascanu și
 relațiile acestuia care fusese prins într-o mașină de-a
 legăturii americane.

Acesta este declarația mea, dată de bună voie și nerent de
 nimeni.

Harnuțanu.

Elvira Legall

~~NY~~ 27184

Am cunoscut-o odată, prin 1937, prin pătele mamei Victor care
locuiește la Paris cu care era prietenă. Era mormântul cu un
inginer petrolier. În anul 1940 a plecat cu "Struma" și este
printre singurii cari având acte au avut ^{voie} să coboare, împreună
cu soțul ei și un copil. La București avea o soră, al cărei
copil era elevul meu la liceul "Grav" în timpul războiului.
(nu-mi amintesc numele). Această soră a ei ^{și la vremea în Patrascau} era căsătorită
existența făcând țesături de casă. ^{Elvira} Era prietenă cu Patrasca-
u și uneori le trimitea pachete cu cadouri (monede) dela
Beirut unde locuia cu soțul ei. În timpul conferințelor de
la Paris s-a răzbit cu Patrascau și acolo cred (fina ei urma
(?))
arhitectură și ea revine în țară. Apoi în 1947 a venit
pentru câteva săptămâni în țară și i-a răzbit mai des
cu Patrascau. Era, după câte mă lădeseam comunistă și activă
la Beirut. Ea ei a plecat, cu forme legale în Palestina.

Karl Brauner 4. IV. 1950.

Nicolae Popescu

1950

L-am cunoscut în anul 1930-31, când urma cursurile la liceu
la care a lui Gusti și partenerii la campania monografică. Nu îl
consideram prea inteligent, ^{inteligent} dar era prieten
cu Octavian Neamtu și apoi a trecut funcționar la Fundația
Regele Nicolae I. Lucra în monografie cu același grup în care
era Neamtu și Pogoneanu și erau prieteni. A fost rănit de război
donc on, apoi, în timpul războiului a lucrat la Ministerul
Propagandei și la Fundație. Nu creștea în fața frontului. După
23 august venind la Fundație ca ^{inspector} general. Fata de Pogoneanu avea o mare admirație,
inspecta general. Fata de Pogoneanu avea o mare admirație,
considerându-l foarte inteligent. Din ce pricepeam eu însuși nu
facea politică, nu era simpatizant comunist. Cu Octavian Neamtu
rămânse prieten din vremea studenției ca și cu Pogoneanu care îl
utiliza cerându-i învață tot felul de lucruri ^{mărunte} a-i ținețe mână,
a-i aduce prăjituri și lucruri mărunte de acest fel. Când am fost
la masă la Neamtu și venea și Pogoneanu, Popescu îl ajuta să umble,
ducându-l de mână, în preajma procesului lui Pogoneanu. A fost arestat,
apoi a apărut ca martor. De atunci nu l-am mai văzut de loc și
nici nu știu ce face.

Harm Brauner

H. III. 1950.

Sotia lui se plângea că e foarte egoist, ca în viața lui să nu fie totuși un bărbat care are o anumită responsabilitate față de familie și de societate. Nu mai stătea de mureș și face. Era prieten cu Betea, care, din cele spuse de nevasta lui, venea la el să bea, cu Xorlică Rupeșiană, fostul director de cabinet al lui Patrașcanu. În anul 1946, când s-au redat pădurile din regiunea Butăului, erau foarte mulți oameni care au venit să lucreze acolo, ca Patrașcanu și toți vanșicii. Atunci a venit și el să lucreze la cinematograf. Iată că i s-a făcut versiunea pentru "Harap alb" a lui Creangă, pentru teatrul de Păpuși în ultima vreme. Nu știu dacă mai este membru de Partid

Karry Brauner.
4.3.1950.

Ileana Popescu

~~1938~~ 1938

Am avut o în 1938, la un prieten comunist din
Tirring, într-un grup de comunisti. I-a cunoscut pe Stefan
Popescu din acea vreme. Era, din câte stiu absolvent al
scolii de Belle arte, nascuta Romanianu, într-o familie
de oameni săraci din Braila. Nu am revăzut o dată după
23 august la România liberă în primele zile de aparitie
legată, unde lucra. Era în legătură cu Patrascanu, pe care
îi ajutase în legătură. De atunci a devenit un fel
de secretară a Elenei Patrascanu, cu care lucra la teatru
de Păpuși, în acea vreme era și funcționară la Sta-
tistica și cred că primea și un salariu, care sa de fapt
o muncă, la Justiție. Nu avea talent, dar se ^{considera} ~~numea~~
victoria și de multe ori Elena Patrascanu muncă ca
nea să o mulțumească, ^{pentru că lucra alături} ~~pentru că~~ o mare simpatie pentru
Patrascanu. Avea o atitudine neconștientă a unei
comuniste căci și muncă Elenei Patrascanu, pentru a o
fata "Domnita" sau, Domnita mea! În timpul căreia
Patrascanu ministrul venea des pe la Justiție,
(nu aveau timp să ca în legătură cu muncă și de acolo

-8- 103
și se vede cu Betșă acolo și cu Directorul de cabinet al lui Patrascanu,
Rupenianu.) Este în organizația plastică de ^{de băi} de băi M. arilor.
După arestarea Elenei Patrascanu fusese numită în locul ei la
Festivalul de Papuzi Directoare. Seum lucra ca tehniciană acolo.
Nu am văzut-o decât foarte rar. Întâmplată pe stradă. Nu
am avut legături cu ea.

Karl Krauer.

4. III. 1950.

Octavian Heurte 190

-4-

~~407~~

[illegible]

perioada în care am lucrat la Fundație cu el. Partidul nu mi s-a dat nici o
direcție și el căuta să mă convingă să interzic a pune
o acțiune de primenire a cărminelor culturale. În acea perioadă nu
eram de loc orientat, nu cunoșteam problema luptei de clasă și în
modificările pe care le aducea el deasemenea nu făcea socotala de
acest lucru. Mai mult decât atât, considera că comitetele culturale
nu trebuie să fie organe de educație politică ci numai de cultura-
lizare, acolo putând și trebuind să participe țărani din orice
partid politic. Căare mi-a făcut să-mi întăresc convingerea că
ci, în fine toate acestea a fost faptul că atât liberalii cât și național
țării erau împotriva o campanie împotriva lui, căutând mai cu
seamă liberalii să-l înlăture. Nu era bogat, trăia din salariul
pe care îl primea la Fundație și, în 1947 s-a căsătorit cu soția
său, colonel, în a cărei casă stătea și care divorțase pentru el.
Era foarte lejer, purta o iachetă la el și se tucina când
se ducea.

de Sălaș.

La un moment dat a pornit o acțiune hotărâtoare împotriva unor bancheri cari erau dușmani fundației și cari nu acceptau să se marcheze chiriile. Această acțiune a fost aspru criticată de către marșalul Palatului Regel, care era în călătorie cu bancherii. Totuși, prin intervenția ministrului de Justiție (tunșian) care a avut chestiunea trebură în o rețelă peau Nicolae, care fusese aceluși ministru simpatizant dar care totuși a avut o foarte multă încredere în rețelă și a reșezat în favoarea Fundației, care era într-o proastă stare materială, neputând plăti nici salariile funcționarilor. Ceace au dat mai târziu seama este însă că de fapt, acele schimbări erau formale, căci nu îndepărtare pe nici unul din funcționari. Pentru că, care nu-și dăduse nici o jarcină de a nu ocupa de Fundație (beneficiile că stă însă că luere acolo) n'a putut să pornească o acțiune defunctivă și hotărâtoare decât după încheierea regelui. De acest lucru au dat seama numai în momentul în care s-a produs. Pentru că au dat seama numai în momentul în care s-a produs. Pentru că au dat seama numai în momentul în care s-a produs.

Între timp în care îi avea mai des era mai cu seama un profesor universitar de educație fizică din Sibiu, care lucra la Fundație, Nicolae, soția acestuia, un doctor Ionescu, care lucra pe la Fundație, Nicolae, profesor, tot la Fundație, Maceni, cu care lucra la Fundație și la M. Protopopescu. Se vedea uneori cu Pogonaru, și în ziua aceasta au dispuși voluntar cu el, și în ziua pentru felul unui și orice numai la Fundație, pentru a putea să se oprească și să se oprească și să se oprească.

merea în picioare. În procesul Pogoneanu, a fost arestat și a rămas în
mătur. După căderea regelui, Fundațiile au fost preluate de Partid, el
a fost înălțat împreună cu mai mulți funcționari, fiind numit
un alt director. Eu nu l-am mai văzut de atunci de loc. Poate prin
ianuarie sau martie 1948, când mi-a spus că are o catedră la 193
o școală medie din Capitală. Din ce mi s-a spus da seama acum, era
complet dezorientat politic, ar fi dorit să facă orice concesii pentru
a rămâne la conducerea catedrelor culturale, considerând că aceasta
e munca de care e cel mai legat. După ce s-a terminat procesul
lui Pogoneanu mi-a mărturisit că s-a gândit și că ar dori să
intră în Partid, lucru pe care în aceste vremuri nu a putut să-l facă,
ținându-și încă în postul de director al catedrelor culturale
trebuie să fie un specialist fără partid pentru a nu crea nemulțumiri
la țară.

Karoly Brauner

4.3.1950

Josette Lazar

~~1122~~ 10498

În anul 1946, sora fiind la Snagor, am cunoscut o mîo și la Patrișca-
ni. Este nepoata lui Lic Brătășanu, colaboratorul lui Ileana Patrișcanu și
frăia cu prof. univ. Constantin Brătășanu, el fiind, foarte bogat care o mîo-
tinea. Avea 24 sau 25 ani; era destul de frumoasă. Foarte cosmopolită - vorbea
mai cu seamă limba franceză și era foarte elegantă. În acel an stătea
și dăduse mîo vîla la Snagor. Aflasem de la Patrișcanu că ar vrea un
fapt foarte activ, fusese mîo pare ziarist, apoi secretara unui ziarist
american destul de important, că fusese în străinătate în Spania în Anglia
și în Franța, unde a lucrat ca ziaristă sau secretară. De atunci am
mai văzut-o odată cînd am mînat pe Patrișcanu împreună cu Lic Bră-
tășanu și cu mine la ea și la sora ei mîo seară la masă, alături cînd
a fost ea cu sora ei și cu Constantin Brătășanu mînat la Patrișcanu acasă la
masă. Am avut impresia că această mînată era din poliție, deși
răspuns la prima mînată. Nu știu de ce am rămas cu Patrișcanu
după cum nu știu să se fi întîlnit alături. În anul 1947, fiind cu Patriș-
canu la Iași, de au venit împreună cu Constantin Brătășanu la Iași
cauși la Iași, de au venit împreună cu Constantin Brătășanu la Iași
unde stăteau noi (și cu Ileana) iar apoi mîo și i-au mînat la
bostanți unde stăteau cu Constantin Brătășanu și Lic Brătășanu. Mîo
plăcut în careva mînată pe mine și mi-a spus că ar fi bucuroasă
să ne mai întîlnim, să vorbim despre muzică, căci o interesează
foarte mult și ea mă găsea interesant. Venind la București, am
văzut-o de re-o trei ori, cînd mi-a venit chemat la Iași o seară
fiind bolnavă și rugându-mă să-i aduc bișcuri. Cînd veneam la
ea ascultam muzică, mă purtam amabil cu ea răspunzându-i
la atitudinea și atmosfera pe care o crease. În aceste ocazii mîo era
mai totuși venea și sora ei mai mică, istegă. Avea o vîlă
simpatie atât pentru Patrișcanu cât și pentru Ileana P. Nu a discutat
nici un moment niciodată politica cu mine. Acest lucru mi-a părut
curios, și năd seama că aflasem de la Patrișcanu că era un om
care fusese foarte activ, și un gazetar și deci probabil și politic.
Frecvența creșterii anglo-americane și, cînd mîo seară la masă, a mîo-
foarte mult, este faptul că mi-a chemat mîo seară la masă, a mîo-
fapt să vină cu mine mînatul ei și un alt prieten. Ajungînd acolo, am
fapt peste un englez, al cărui nume mi s-a scapă, care lucra la legăția
engleză și care pretindea că mă cunoștea. Înainte de a-l cunoaște
mi-a părut curios faptul că nu mă aminteam că vine un străin, deși acesta conștient
că nu se făcuse nici o cunoștință. Cînd se-au ridicat masa, acest englez a
propus să facem un joc de societate care mi s-a părut deosebit de interesant.

108
bizar. Nu știu cum ra poate dar reținusem că urma fi ~~fi~~ arate
ce are în portofel. Nu am acceptat jocul sub un pretext rar care căci
aveam carnetul de partid și nu înțelegeam să. Căsat. Mi-a făcut 194
impresia că această întâlnire cu englezul a fost intenționat pus
la cale, nu-mi dau bine seamă ce urmarea. Fie că să mă faga de
limbă, fie altceva. În seara aceea nu am vorbit în special cu el, au
dăruit, eu am stat mai de-o parte cu Brătăsaru, la plecare englezul
(al cărui nume nu-l rețin) strângându-mi mâna mi-a spus în franceză
că "er fi încântat să ne revădăm" (nu știu dacă ra o simplă formulă de
politeță sau o adevă). De atunci nu am mai văzut-o pe prinde laor,
această înșirare mi s'a părut nelămurit și mi-le-am spus Brătăsaru
mi-au spus să fiu prudent. După câtă ra vreme, am aflat de la unchiul
și care s'a foarte neplăcut că noi nu-l arăntare măcar, ~~au~~
afară că a plecat în Elveția, mănându-se cu Gustav Duche.

4 March 1950.

Kerry Brauer.

Anton Golopentia

404 20/11/196

În anul 1931 a început să activeze la Institutul Social Român. Era un sociolog bine pregătit și foarte studios. Caracter foarte închis. La un moment dat și-a continuat studiile în Germania, unde i se propunea să ocupe un post de asistent la un sociolog, profesor renumit însă s'a refuzat în fața. Intrare în conflict cu guverni pe probleme de sociologie. În 1940 a condus o echipă a Serviciului Social în județele Argeș, elușă din care a făcut parte și tov. Miron Constantin. Reputatul acestei campanii a fost o lucrare apărută în colaborarea în comun al celor câștigau participat. În timpurile războiului l-au readaptat. Lucra la Statistica, se legat de Mănușă și nu aduce aminte că a acceptat, plecând pentru Statistica în Transilvania și dintr-o bună dată creșterea acelu. Dacă nu mă înșel a avut și neplăceri pentru acest lucru. Nu știu să fi fost interes în viața în Partid politic. Știu că lucra la Statistica unde era o atmosferă de stănga și unde îi ajută pe comunisti. În anul 1933, a fost șeful de cabinet la Ministerul Educației, când era guvernat de ministru. L-au apreciat ca pe un om extrem de cult și foarte cetit. După 23 August a fost numit în postul de director al C.N.R.-ului, apoi și-a continuat munca la Statistica, unde era subdirector iar după plecarea lui Mănușă a primit funcția de director general. Era extrem de modest, având și o mare plăcere de muncă.

1.

9.
Nu general foarte retras. Știu că pentru Manușlă avea o importanță excepțională. Dar credeam că după 23 august va intra în Partid, a explicat altfel, motiv pentru care, când Partidul a refăcut institutul de Statistică, am aflat că l-a înlocuit. Ori de câte ori îl vedeam, nici o dată nu a discutat cu mine politică ci numai probleme de specialitate. De altfel era un om extrem de curios și mi-era imposibil să-mi dau seama ce gândeste. Nu avea o atitudine hotărâtă anti-comunistă și doar, uneori un zâmbet când îmi vorbea. Din cele auzite am aflat că a lucrat pentru For. Munc. Constantiniana la Planificare, utilizat ca tehnician. Nu mai știu dacă urcât de mult după el. Nu știu prin cine l-a cunoscut pe Patrascanu, care îi sa dusse anumite sarcini în legătură cu cursul de economie ^{politice} și cu care devenea uneori problemele acestea. A fost trimis ca tehnician la conferința de la Paris. Știu că acolo s-a plimbat mult o zi cu Patrascanu. Cred că se vedea și cu Betea, care lucra la Statistică.

Kom Branner

4. III. 1950

Zeevedei Barbu

~~198~~ 198

L-am cunoscut în 1948, la Grupul Artistic U.P., unde a făcut una sau două conferințe. Apoi l-am mai văzut într-o seară, la masa într-un restaurant în tov. Nichai, Beninc. Faceu facultatea la clus și făcuu pacte, din câte auzisem din mișcarea de stăruie cu timpuri stăduțuțu. Era conferențiar universitar și atunci îl consideram, atâta cât l-am auzit vorbind, drept un bun comunist, devotat. Nu știu când l-am întâlnit la Patriascanu. Discutau probleme ideologice, el își exprima opinia de a se pune o carte despre marxism. Era după multe fapte inițiat. În vremea aceea știu că îi cunoștea Patriascanu. Să-i facă serviciul de a-l numi în stăruie în corpul diplomatic. A mai venit odată, cu logodnica lui, o fată pe care o cunoșteam de mult prin luna constantă, pretenda din copilărie cu aceasta. Știa tur- prins mult și pe luna de surprins o că s-au logodit. În acea vreme lactitia Bontola luera la teatrul de păpuși. E fort multă con- sidera la londa prin intervenția lui Patriascanu. Într-un timp eră că mai- tate sau după conferința a venit în țară cu soția lui și s-a făcut într-o duceșcă o vizită la Iașuri. Erău acolo cu luna, El a stat mas- cu luna de vorbă cu Patriascanu iar noi cu soția lui, care ne povestea cum și-a organizat viața la londa, cum e foarte greu să se descurce, ca februarie să-și facă singura menajul. Deosebirea Patriascanu și unu- să se ocupe de publicarea în engleză a volumului „Sub țiu Dictaturi”. Aceasta spunea el că o dorște pentru o i-ar putea

produce veneturi. Aflasem prin Lina, dela sora, ~~naștea~~ ¹⁹³ că Zerebei
Barbu, că acesta are o comportare îngrozitoare față de ea, că
o persecută și l bate îngrozitor, din gelozie, pentru orice
motiv și că ea suferă foarte mult. Mi se pare cu atât mai
curios și aproape de neînțeles cu cât, în relațiile obișnuite
parea un om potolit. E bătat de farau din idealul de sud.
În timpul conferinței dela Paris a venit dela Londra și l-a
întâlnit cu Patrascanu, venise la Paris împreună cu soția lui
în care s-a văzut El. Patrascanu. Fiind rechemat în țară, a
deșertat, nemai întorcându-se rămânând la Londra. Personal
mi-a surprins mult auzind acest lucru căci îl consideram
un bun membru de partid și în nici un caz un trădător. Faptul
rămănerii lui la Paris coincidea cu faptul că situația lui
Patrascanu începea să fie discutată, după acțiunea dela Cluj,
desi din întele că și el era fără îndoieli de acord cu discursul,
pentru un comunism "naționalist". Neînțelegerea lui i-a provocat
groza lui Patrascanu care avea teamă să nu se facă o legătură
cu faptul că el se trimisese la Londra

Korny Brauner

4. III. 1950.

Derf de foete

198
1958

1114

507

Folcloristă engleză, specialistă în dansurile populare, a scris un studiu 199 foarte interesant despre dansurile din Bali și Iava, în care se specializase. Era măritată cu un savant filolog specialist în limba chi-neză, pe care nu l-am cunoscut și care spunea ea că e de stânga. Dealtfel și ea era împotriva cotoșorilor coloniale, vorbea-mi cu simpatie despre populația din Bali și Iava și exprimându-și revolta împotriva Olandezilor cari persecutau pe localnicii, îi arestau, îi împiedicau să cultive arta lor populară, și le împuneau să se încălze cu ghete importate cari erau extrem de scumpe pentru localnicii nevoiași.

Am cunoscut-o în 1935 la Londra, la un congres și concurs internațional de folclor, în cadrul căruia mi-am prezentat cu o eclipsă de căluzări. I-am apreciat foarte mult acest dans și apoi a venit, în cele câteva zile pentru a-l studia exprimându-și dorința de a studia dansurile românești pe care le găsește extreme de vii și de interesante. I-a venit într-adevăr în Romașta, stând ne-o 2 săptămâni prin anul 1938 orele și am primit-o la țară arătându-i eclipe de dansatori.

Mi-a apreciat mult ca specialist și mi-a exprimat dorința ca, în cazul în care a-și avea nevoie (pentru că în acea vreme, zefnele mele, prof. Brătăsescu de panta rău cu mine, profitând de munca mea pe care nu mi-o răspătea) să mă adresez ei, căci credea că în cadrul societății engleze de dans și cântec popular, ar putea eventual să-mi găsească de lucru.

Mi-a mai scris de câteva ori, până la izbucnirea războiului, adică până în 1940, de atunci mi-a mai scris nimic de ea. Este adevărat, că nutrivând gândul să plec să lucrez la Londra în specialitatea mea mi-am pus problema că cu siguranță mi-ar scrie. Era o femeie în vârstă, când o cunoscușea trecută de 50 de ani.

Kerry Brauner

4. III. 1950

Vivio Constante - Moșil

este roz cea mai mică a lui Elena Constante. Am cursoare-o de mure, prin 1931. A urmat conservatorul și nu l-a terminat și facultatea de Litere. Fiind cel mai mic copil era alintat de mama ei. Prin anul 1936, i-a făcut curte Ștefan Popescu, care vroia să se căsătorească cu dănaș. A fost la un moment dat funcționar la o revistă editată de Muntele Oficial „Arta și Tehnica Grafică”. Îi plăcea mult să facă excursii pe munte. În timpul cât lucra la această revistă îmbolnăvindu-se nu a primit concediu

motiv pentru care a trebuit să plece multă vreme la munte, la Breaza. Prin anul 1940, îndrăgostindu-se de profesoara Gr. Moșil, care avea pe atunci catedra la Târg, s-a căsătorit cu acesta.

Au pea avea felor prieteni și câte știu și pleca uneori în excursii cu dănaș și cu mine. Era extrem de conștient și a rămas până astăzi cu această naivitate. După 23 august totul ei a fost numit ambasador la Ankara, cred că prin 1945 și a stat acolo pe-o 3 ani. Din câte știu, aveau legături cu ambasadorii sovietici cu care erau mai prieteni și cu cel ceh mi se pare. În timpul în care a fost la Ankara a venit uneori în țară și a făcut odată un voiaj când totul ei a ținut niște conferințe în Italia și la Sorbona cred (totul ei e un mare savant matematician de renume internațional).

Fiind la Ankara a învârtit pe tatăl și mama ei la dănaș pe dănaș ei dănaș și și și, cari au fost la ard.

Actualmente e la București totul ei fiind profesor universitar și academician. Ea este complet nepriapută în politică, nu știe că micșoară nu dădea și nu de preocupă, totul ei este comunist. E foarte legată de mama ei mai cu seamă și de familia totului ei, Moșil.

Kornfrazner.

4. III 1950.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Imi amintesc într'o zi pe când fiind la Pătrășcanii, era de față parcă și Lena Constante, Elena Pătrășcanu critica foarte aspru partidul (nu țin minte exact despre ce era vorba, dar aceste critici erau destul de dese, parcă spunea despre spiritul polițist care e impus și care domnește și care e caracteristic) eu am sărit la ea și i-am ~~se~~ spus muștrând-o : "dacă știai toate acestea așa de bine, că ești comunistă veche, de ce m'ai lăsat îndemnându-mă să intru în Partid, de ce mi-ai iscălit adeziunea? Atunci ea, mi-aduc bine aminte, nu mi-a răspuns ci m'a străpuns cu o privire aproape de ură pentru că îi fac imputări.

Această declarație o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

4.III.1950

Declarație

Subsemnatul Harry Branner, domiciliat în calea Victoriei 168
declară următoarele:

Îmi amintesc într-o zi, pe când fiind la Patriarcanu,
la de față parca și Elena Constante, Elena Patriarcanu critica
foarte aspru Partidul (nu știu foarte exact despre ce era
vorba, dar aceste critici erau destul de dese, ^{parcă} spunea
despre Ghintul politist care e impus și care denunțe și
care e caracteristic) eu am zărit la ea și: 1. am spus murmurând
„dacă știu toate acestea așa de bine, că ești comunistă
veche, de ce nu ai lăsat ^{denunțarea mea} să intru în Partid, de ce nu ai
iscălit adeziunea? Atunci ea, mi-a spus bine aminte, nu
mi-a răspuns și mi-a strâmbat cu o privire aproape
de ură, pentru că îi fac neputări.

Acastă declarație o dau de bunăvoie și nestăt de
moment

Harry Branner

4. III. 1950

133

203

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

În anul 1946 venisă în București un grup de savanți sovietici, arheologi și printre ei un mare folclorist prof. Piotr Bogatiriev. Printre multele calomnii la adresa URSS-ului, care erau debitate în casă la Pătrășcanii se spunea că acum va veni o perioadă în care vom fi integrați cu totul la Uniune. Venind acei savanți, cari eram anunțat în gazetă că căutau urme slave și după ce am vorbit cu prof. Bogatiriev, acesta m'a întrebat dacă am făcut cercetări în legătură cu influența slavă în folclor, dacă am stabilit anumite legături, după cum mi-a vorbit despre un folclorist bun slavist român, ale cărui lucrări le cunoscuse și m'a întrebat de acesta m'am dus la Pătrășcanii și le-am spus că într'adevăr, cea mai bună dovadă că vor să ne slavizeze este prezența acestor savanți cari vo căuta să dovedească până la sfârșit că românii au fost slavi sau așa ceva. ~~Axxxxx~~ Aceasta pentru că în acea vreme mă lăsasem târât de atmosfera din casa Pătrășcanilor, eram influențat de ei și căutam să aduc argumente în plus la cele cari se vorbeau acolo.

Această declarație o dau nesilit de nimeni și de bună voie.

ss. Harry Brauner

4 Martie 1950

~~1950~~Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele.

În anul 1946 venise în București un grup de savanți: sovietici, arheologi și printre ei un mare folclorist prof. Piotr Bogatiriev. Prietenii multe călătorii la adresa URSS-ului care erau debitate în casa la Patruzeanu se spunea că acum va veni o perioadă în care vor fi integrați cu totul la Uniune. Venind aici savanții, cari s-au amestecat în gazeta că cântau unele slave și după ce au vorbit cu prof. Bogatiriev, acesta mi-a întrebat dacă am făcut cercetări în legătură cu influența slavă în folclor, dacă am stabilit omenite legături, după cum mi-a vorbit despre un folclorist bulgarist român, ale cărui lucrări le cunoscuse și mi-a întrebat de acesta. M-am dus la Patruzeanu și le-am spus că într-adevăr, cea mai bună dovadă că vor să ne slavezeze este prezența acestor savanți cari vor cânta să dovedească până la sfârșit că românii au fost slavi sau așa ceva. Acesta pentru că în acea vreme mă lăsam furat de atmosferă din casa Patruzeanilor, eram influențat de ei și cântam să aduc argumente în plus la cele cari se vorbeau acolo.

Această declarație o dau nemerit de mine și de buna voie.

Harry Brauner

4 Martie 1950

135

205

~~205~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în București,
Calea Victoriei 168, declar următoarele :

Fiind întrebat ce s'a discutat între mine și Lena
Constante după întoarcerea ei din Praga declar următoarele :

Că a vorbit cu Pătrășcanu fiind în străinătate și
că Pătrășcanu i-a pus problema dacă ar fugi toți trei împreună
(Elena și cu Lena Constante). Am întrebat-o atunci dacă nu au pus
și problema mea și mi-a răspuns că nu, că nu a vorbit despre mine.

ss. Harry Brauner
4.3.1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în București, Calea
Victoriei 168, declar următoarele:

Fiind întrebat ce s-a discutat între mine și Elena Constante
după întoarcerea ei din Praga declar următoarele:

Că a vorbit cu Patrișcanu fiind în străinătate și că Patrișcanu
i-a pus problema dacă ar fugi toți trei împreună (Elena și eu
și Elena Constante). Am întrebat-o atunci dacă nu are problema
noastră și mi-a răspuns că nu, că nu a vorbit despre mine.

Harry Brauner

4.2.1950

206 144
208

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

În legătură cu faptele concrete și amănunțite cari m'au determinat pe mine și pe Lena Constante să-i facem reproșuri că ne-a introdus în Partid, Elenei Pătrășcanu, nu-mi amintesc un fapt precis în ziua când i-am făcut acest reproș. În general, ea spunea multe lucruri criticând Uniunea Sovietică și anumite măsuri. Când s'a pus problema decadenței artei burgheze și s'a prelucrat Kementov, a protestat violent, căutând să demonstreze că acesta a falsificat adevărul, atacându-i pe artiștii germani dinaintea lui Hitler din mișcarea progresistă. Că aceasta este o tendință de a nega valorile occidentale chiar atunci când ele erau de stânga. Că prin aceasta se urmărește să se izbească în adevărata artă, deoarece rușii n'au avut și nici n'au pictură. Că în Uniunea Sovietică artiștii vari au talent și individualitate sunt desființați, că acest lucru s'a petrecut cu Eisenstein și cu o seamă de alții, de care nu se mai aude nimic. Spunea că acum se vine și la noi cu această lini de constrângere și că artiștii cu talent nu vor mai putea lucra. Protesta spunând că nu are rost, că nu e just ca Partidul să se amestece în chestiunile de artă, nedând libertate artiștilor să se manifesteze. Apoi, spunea că procesele din Uniunea Sovietică au fost făcute împotriva dușmanilor personali ai tov. Stalin, că au fost aranjate. Că și la noi șa și acolo, în definitiv nu există și nu funcționează cu adevărat centralismul democratic ci o minoritate, de sus își impune voința, constrângându-i pe ceilalți. Protesta că din ce în ce i se fac mai multe obiecții la decorurile ei pe când piese montate de Corneșcu, complet lipsit de talent și "pompiere" sunt apreciate de conducerea Partidului; că bărbatul ei și cu dânsa vor avea de suferit numai pentru că Pătrășcanu e iubit de popor și că prin urmare numai din cauza popularității prea mari este persecutat și va ajunge până la sfârșit în Siberia.

Spunea că izbindu-se în cultura occidentală nu vom mai avea nici o cultură, căci ni se va impune arta și cultura sovietică care e primitivă și inexistentă, că metoda realismului socialist este un pretext, deoarece nici nu există așa ceva. Protesta împotriva campaniei în privința lui Sartre, al cărui admirator era și care spunea că este un mare scriitor. Spunea că Pătrășcanu, deși nevinovat era să mai fie exclus de două ori din Partid.

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

6 Martie 1950

Declarație
publicată în presa sovietică 1968

208

Subsemnatul Harry Brauner, declar următoarele:

În legătură cu faptele conștate și amănunțite care mi-au determinat pe mine și pe ^{leaga} ~~leaga~~ ^{leaga} Constantin să-i facem reproșuri că ne-a introdus în Partid, mi-am amintit un fapt precis în ziua când i-am făcut acest reproș. În general, ea spunea multe lucruri criticând Uniunea Sovietelor și anumite măsuri. Când s-a pus problema decaderii artei burgheze și s-a prelucrat Kemerov, a protestat violent, răsturnându-se demonstrând că acesta a falsificat adevărul, atacându-i pe artiștii germani dinaintea lui Hitler din mișcarea progresistă. Că acesta este o tendință de a nega valorile occidentale chiar atunci când ele erau de slăbiciune. Că prin aceasta se urmărește să se izbească în adversitate arta, deoarece rușii n-au avut și aici n-au pictura. Că în Uniunea Sovietelor artiștii cari au talent și individualitate sunt desființați, că acest lucru s-a petrecut cu Eisenstein și cu o seamă de alții, de care nu se mai aude nimic. Spunea că acum de vreme ce la noi are această libertate de conștiință, și că artiștii cu talent nu vor mai putea lucra. Protesta spunând că nu are rost, că nu e just ca Partidul să se amestecă în destinuțiile de artă, nedreptăți libertăți artistice în fața noastră. Apoi, spunea că procesele din Uniunea Sovietelor au fost foarte împotriva diplomaților personali ai țării. Stalin, că au fost aranjate. Că și la noi, și acolo, în defunctul nostru exilat și nu funcționează cu adevărat centralismul democratic că o minoritate, de sus și impune voința, constrângându-i pe ceilalți. Protesta, că din ce în ce i se fac mai multe obiecte la decornul ei pe căntul pieșe montate de Cornescu, complet lipsit de talent și neprofesionist, mult apreciat de conducerea Partidului, că boțitul ei și ce dărua, vor avea de suferit nu mai puțină pătrășcanu și iubii de popor și că, prin urmare numai din cauza popularității prea mari este persecutat și va ajunge până la sfârșit în Siberia. Spunea că izbindu-se în cultura occidentală nu vom mai avea nici o cultură, căci nu se va impune arta și cultura sovietică care e primitivă și inexistentă, că metoda realismului socialist este un pretext, deoarece nici nu există așa ceva. Protesta împotriva campaniei în privința lui Sartre, al cărei admirator era și care spunea că este un mare scriitor. Spunea că Pătrășcanu, denotă nesimțământ și mai puțin exclud de dinaintea Partidului.

Harry Brauner

6 Martie 1950.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Cal. Victoriei 168, declar următoarele :

Înainte de plecarea lui Pătrășcanu la conferința dela Paris, eu eram abonat la un oficiu pentru tăeturi din presă, care cu suma de 1000 lei pe lună îmi trimetea tot ce apărea în legătură cu folclorul. Biroul acesta era al unui anume Samoilă.

Înainte de a pleca la Paris Pătrășcanu, din câte îmi amintesc și-a exprimat dorința că ar vrea să aibă ce se va scrie în gazete în legătură cu mersul conferinței. Îm propus să mă abonez și pentru această problemă și în mod automat voi primi eu tăeturile de presă. Într'adevăr, în urma unui telefon, prin care am anunțat să mi se trimeată tot ce se scrie în legătură cu lucrările conferinței dela Paris, am început să primesc regulat aceste tăeturi. Aceste tăeturi le-am păstrat până la întoarcerea lui. La un moment dat am intenționat să i le trimet chiar, însă nu găseam prin cine. La întoarcere, într'un plic mare i le-am adus așa, s'a uitat foarte superficial la ele și le-a aruncat la coș. Când i le-am adus lui Pătrășcanu nici nu mai erau de mult de actualitate căci conferința avusese de mult loc, el mai întârziase prin străinătate și venind în țară avusese timpul să afle toate comentariile.

În momentul în care l-am condus pe Pătrășcanu împreună cu Elena Pătrășcanu la aeroport, ei plecând cu delegația la Paris i-au condus printre alții și Lena Constante, secretarul general dela Justiție Paulopol, procurorul general Jean Nicolau și bineînțeles directorul lui de cabinet Em. Rupenian.

După plecarea avionului nu-mi amintesc bine cu ce mași nă m'am reîntors cu Lena, dar am impresia că era și Paulopol. În orice caz înainte de a ne lua ziua bună dela Paulopol și Jean Nicolau aceștia ne-au spus: "dar noi în orice caz ne vom mai întâlni, nu înseamnă că dacă au plecat ei să nu ne mai vedem".

Ne-am despărțit în termeni cordiali și am spus că în orice caz ne vom mai telefona.

La câțeva vreme după ce începuseră lucrările conferinței, când a început să se discute cazul României în dările de seamă nu a apărut decât foarte trecut cu vederea numele lui Pătrășcanu. Și pe mine m'a mirat acest lucru și pe Lena, căci după

câte înțelesesem la plecare din ce ne spusese el, că urma să aibă un rol important, să ia cuvântul. Din câte îmi amintesc, într'una din zile Jean Nicolau mi-a telefonat (îmi cunoștea numărul meu de telefon) la birou, întrebându-mă dacă nu vreau să mă întâlnesc împreună cu Lena și cu Paulopol. I-am vorbit Lenii și am hotărât să vie a doua zi. Cred că au venit, însoțiți de Rupenian. Paulopol sau Jean Nicolau (veniseră împreună) a adus câteva flori Lenii Constante căci ne-am întâlnit la ea. Ei au început să mă întrebe dacă am citit gazetele, le-am confirmat și mi-au mai spus că circulă tot zvonuri că ar fi bine dacă i s'ar putea comunica aceste lucruri lui Pătrășcanu. După ce ne-am despărțit a urmat că ei vor afla ce se mai vorbește pe seama lui Pătrășcanu în legătură cu conferința. Ne-am mai întâlnit încă de două sau de trei ori (odată, din ce îmi amintesc a venit și Betea cu Jean Nicolau). Se spunea că circulă tot felul de versiuni, că Pătrășcanu a intrat în dizgrație și că, din această pricină numele lui nu apare în jurnale și alte amănunte, pe care le spunea Paulopol și Nicolau, dar pe care nu mi le reamintesc. Tot timpul spuneau "da, dar cum să facem să-i comunicăm aceste lucruri, căci ar fi foarte important să știe". Se ajunsese la concluzia că în nici un caz nu are rost să i se scrie direct căci atunci scrisoarea ar fi putut fi deschisă de altcineva și că trebuie să se găsească vreo posibilitate : să se scrie indirect unchiului lui Rupenian, care era consul general și în legături permanente cu Pătrășcanu (adică lui Herand Torosian). Urma să le scrie Lena și cu mine, pentru că eram cei mai apropiați de ei și cuvântul nostru ar fi avut mai multă greutate, spuneau ei. Eu eram absolut de părere că trebuie neapărat să fie anunțat. Urma ca în orice caz să-i scrie Rupenian unchiului său. Intr'o zi, Jean Nicolau mi-a comunicat că există o posibilitate excepțională și să o utilizăm dacă îi scriem până în seară. Așadar, unfrate al lui Herand Torosian doctorul Grișă Torosian, pe care eu nu-l cunoșteam, pleacă a doua zi la Paris și este dispus să ia din partea noastră o scrisoare. I-a scris Lena și cu mine. Cred că îi comunicasem că ne-am consultat cu Jean Nicolau și cu Paulopol și că și aceștia erau de părere că e bine să-l anunțăm că în primul rând numele lui nu a apărut deloc aproape în dările de seamă în legătură cu conferința de la Paris, sau când a apărut a apărut foarte șters (numai odată mi se pare cu prilejul unei recepții la care au luat parte tov. Vișinski și la care ar fi participat și el). Că se comentează ~~xxxxx~~ mult faptul că nu apare numele lui, că ar fi cazut în dizgrație, că colaboratorii lui de la ministerul de justiție sunt îngrijorați de aceste știri. Mi-a mai spus Jean Nicolau sau Rupenian că pot avea toată încrederea în acest doctor Grișă Torosian și că, dacă nu va putea da

2970 10 219

duce scrisoarea, să-i transmit în orice caz verbal, el urmând să-i comunice fratelui său, Herand Torossian, care la rândul său îi va comunica lui Pătrășcanu.

M'am dus la acesta în seara aceea la adresa pe care mi-o dăduseră (în fostul bloc Wildon). Era mai multă lume în sala de așteptare, la un moment dat m'a primit, când i-am spus cine sunt mi-a spus că fusese anunțat că voi veni și dându-i scrisoarea i-am repetat și din gură aceste lucruri.

Cred că în scrisoare îi spuseseam că ar fi bine să nu întârzie prea mult pentru a pune capăt acestor zvonuri. Doctorul Torossian era foarte grăbit și agitat din pricina plecării, m'a ascultat, cred că știuse aceste lucruri însă prin nepotul său Rupenian, dinainte și mi-a spus că a reținut tot și se va conforma întocmai.

La întoarcerea Pătrășcanilor i-am întrebat dacă li s'a comunicat de către Herand Torossian, mi-au răspuns foarte indiferent că într'adevăr au primit și scrisoarea, dar mult mai târziu și povestind, îmi amintesc că nu au dat nicio importanță acestei scrisori, nu au mulțumit, deși noi ne frământasem mult să găsim o posibilitate de a-l anunța. Acest amănunt cu Grișa Torossian nu mi l-am adus aminte decât acum.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

6 Martie 1950

Declarație~~150~~150
212

Subeșeuatul Harry Brăncuș, domiciliat în Calea Victoriei 168, declar următoarele.

Înainte de plecarea lui Patrișcanu la conferința de la Paris, eu eram abonat la un oficiu pentru tăcturi din presa, care în urma de 5000 lei pe lună mi trimitea tot ce apărea în legătură cu folclorul. Biroul acesta era al unui anume Jancușă. Înainte de a pleca la Paris Patrișcanu, din câte mi-au amintit și-a exprimat dorința ca ar vrea să arde ce se scrie în gazete în legătură cu murmurul conferinței. I-am propus să mă abonez și pentru aceasta problemă și în mod automat vorii primi cu tăcturile de presă. Într-adevăr, în urma unui telefon, prin care am anunțat că mi se trimitea tot ce se scrie în legătură cu lucrările conferinței de la Paris, am început să primesc regulat aceste tăcturi. Aceste tăcturi le-am păstrat până la întoarcerea lui. La un moment dat am intenționat să i le trimet chiar însă nu găsesc nici o cale. La întoarcere, într-un felic mare i le-am adus acasă, și-a arătat foarte superficial la ele și le-a aruncat la coș. Când i le-am adus lui Patrișcanu încă nu mai erau de mult de actualitate și conferința avusese de mult loc, el mai întârziase prin străinătate și revind în țară avusese timp să afle toate comentariile.

În momentul în care l-am condus pe Patrișcanu împreună cu Leoa Patrișcanu la aeroport, eu plecând cu delegația la Paris, i-am condus pentru alții și Leoa Constante, secretarul general de la Justiție Popul, procurorul general Jean Nicolau și birourile direcției lui de cabinet Em. Rădulescu.

După plecarea avionului nu mi-au amintit bine cu ce m-am întâlnit cu Leoa, dar am impresia că era la Popul. În orice caz înainte de a ne lua zborul la Paris de la Popul și Jean Nicolau aceștia ne-au spus: „dar noi în orice caz ne vom mai întâlni, nu înțelegem că dacă ei au plecat și nu ne mai revin? Ne-am despărțit în termeni cordați și am spus că în orice caz ne vom mai telefona.

La călătoria venim după ce începuseră lucrările conferinței, când a început să se discute cazul României în dăru de Leoa nu a apărut decât foarte puțin.

redna numele lui Patrascanu. Si pe mine nu a nuntat acest lucru. ~~Pe mine~~ pe de na, ca
nici nu caile ingalescam la plecare din ce ne spusese el, urma sa ar ~~scrie~~
rol important, sa ia curantul. Din cate luni amintesc, intr-una din zile
Jean Nicolau mi-a telefonat (Trei curtos numele meu de telefon) la
birou, intrebându-ma daca nu vreau sa ma intalnesc impreună in duna
si cu Pontopol. I-am vorbit lui si am hotarat sa vie a doua zi. Cred
ca au reusit, insotiti de Rupensan. Pontopol sau Jean Nicolau (venisera
impreună) a adus catora flori lui Constanta ca ei ne-au intalnit la
a. Ei au inceput sa ma intiebe daca am celot gazetele, le-au
confirmat si mi-au mai spus ca circula tot zvonuri ca ar fi bine
daca i s-ar putea comencia aceste lucruri lui Patrascanu. După
ce ne-au despartit a urmat ca ei vor aplea ce se mai vorbea pe
aia lui Patrascanu in legătura cu conferinta. Ne-au mai intal-
nit tunc de doua sau de trei ori (obata, din ce trei amintesc a venit
si Betes cu Jean Nicolau). Se spunea ca circula tot felul de versiuni,
ca Patrascanu a intrat in dizgratie si ca, din acesti povana mi-
mele lui nu apare in jurnale si alte amănunte, pe care se spunea
Pontopol si Nicolau, dar pe care nu mi le reamintesc. Tot atunci
spuneau, da, dar cum sa facem sa-i comunicam aceste lucruri, ca ei ar fi
foarte important sa stie? Se apusese la concluzia ca in nici un
caz nu are rost sa i se scrie direct ca ei atunci scriuarea ar fi
putut fi desclata de altcineva si ca trebuie sa se gaseasca ne-o
oportunitate: sa se scrie indirect unchiului lui Rupensan, care era
cunoscut general si in legaturi permanente cu Patrascanu (adica
lui Herand Torossian). Urma sa se scrie Lena si cu mine, pentru ca
eram cei mai apropiati de ei si curantul nostru ar fi avut
mai multa greutate. ^{Urmasa ei} Eu eram absolut de parere ca trebuie neapă-
rat sa fie anuntat. Urma ca in orice caz sa-i scrie Rupensan
unchiului sau. Intr-o zi, Jean Nicolau mi-a comunicat ca exista o
oportunitate exceptiionala si sa o utilizam daca ti scriem parca in
seara. Inume, un frate al lui Herand Torossian, doctorul Griga
Torossian, pe care eu mi-l cunoasteam, pleaca a doua zi la
Paris si este dispus sa ia din partea noastra o scrisoare. I-a
scris Lena si cu mine. Cred ca ti comunicasem ca ne-am consultat
cu Jean Nicolau si cu Pontopol si ca si acestia erau de parere ca
e bine sa-l anuntam ca in primul rand numele lui mi a

apărut de loc, aproape în dark de laace în legătură cu conștienta dela
Paris, sau cănt a apărut a apărut foarte alții (numai obținut și page
cu preluat unui receptivă care a luat parte tot; Vinskiy și la care
ar fi participat și el. că se comentază mult faptul că nu apare
numele lui că ar fi cauzat în dizgrație, că colaboratori lui dela
sistemul de justiție sunt îngrijorați de aceste știri. Mi-a mai
spus Jean Nicolau gae Ruperian că pot avea toate încrederea în
acest doctor Gria Torossian și că, dacă nu va putea, duce scrisoarea, să-i
transmit în orice caz verbal, el urmând să-i comunice fratelui său,
Heraud Torossian, care la rândul său îi va comunica lui Patriacaru.
Mi-am dus la acesta în seara asta la adresa pe care mi-o dădu-
seră (în fostul bloc Wilson). Era mai multă lume în sala de
asleptare, la un moment dat m'a primit, când i-am spus
cine sunt mi-a spus că fusese anunțat că voi veni și
dându-i persoana i-am repetat și din gură aceste lucruri.
Cred că în scrisoare îi spusese că ar fi bine să nu
întârzie prea mult pentru a pune capăt acelor zoo-
muri. Sintoarea o scriese îmi pare că a adăugat și
eu. Doctorul Torossian, era foarte grăbit și agitat din
pricina plecării, m'a asumat, cred că știuse aceste lu-
cruri însă prin nepotul său Ruperian, dinainte și mi-a
spus că a reținut tot și se va conforma întocmai.
La întoarcerea Patriacaru-lor i-am relatat, dacă li s-a
comunicat de către Heraud Torossian, mi-au răspuns foarte
indiferent că într-adevăr au primit și scrisoarea, dar
mult mai târziu și poverind, îmi anunțesc că nu
au dat nici o importanță acestor știri, nu au multu-
mit, din noi ne frământare multă în grădina o
posibilitate de a-l anunța. Acest anunț cu Gria Torossian
nu mi l-au adus decât acum aminte.
Aceasta este declarația mea, pe care o dau
de bunăvoie și nerăscut de mine
Larry Braun

6 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

103
R. Intre 24 Februarie și 6 Martie 1945, Pătrășcanu povestea că la un moment dat, Rădescu, fiind primministru, supărat de ofensiva comuniștilor, refuza să mai participe la consiliile de miniștri pretextând că e bolnav. Din această pricină lucrările întârziiau și cum el era mai simpatizat dintre comuniști de către acesta, s'a dus la Rădescu să-l îmbuneze.

Mu/ Rădescu i-ar fi spus că nu înțelege felul în care e tratat și atunci Pătrășcanu glumind i-a spus " uite, domnule general, eu am învățat o vorbă dela tatăl meu, pe care ar trebui să o înveți și dumneata : când cineva e hotărît să facă politică trebuie să se deprindă să înghită în fiecare zi câte o șopărlă vie".

Aceasta este declarația mea, ~~XXXXXX~~ dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

6.III.1950

153
~~216~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

#5
Braun

După ce s'a întors Lena Constante dela Praga, mi-a povestit că, în vremea în care Pătrășcanii plecaseră la Bruxelles s'a întâlnit cu Nicole Gross, care venise dela Londra. Că stând de vorbă cu acesta i-a povestit că e cetățean englez, că ~~xxx~~ nu-l mai preocupă afacerile, muncind foarte mult în domeniul științific îl interesează numai cariera universitară. Că stă cu mama lui la Londra foarte modest, deoarece nu câștigă mult, că lucrează la o universitate ca lector (sau așa ceva) și că vrea cu orice chip să înainteze într'un grad superior universitar. Mi-a spus că s'a interesat cu simpatie despre mine, întrebând-o ce lucrez, că i-a spus că îi e dor de prietenii din România, că însă nu are de gând să se mai întoarcă în țară și că speră că odată Lena va veni la el. Deasemenea i-a comunicat că vorbește la emisiunea română dela Londra, Joi seara despre probleme tehnice și invenții.

Această declarație o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

6 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în casa Victoriei
168, declar următoarele:

Dacă ce s-a întors Lena Constante dela Praga, mi-a
povestit că, în vremea în care Patrișcanii plecau la Bruxelles,
s-a întâlnit cu Nicole Gross, care venea dela Londra. Că stăind
de vorbă acesta i-a povestit că e cetățean englez, că nu e
mai preocupat afacerile, nimeni foarte mult în domeniul
științific îl interesează numai cariera universitară. Că stă-
cu mama lui la Londra foarte modest, deoarece nu câștigă
mult, că lucrează la o universitate ca lector (sau așa ceva)
și că nu are cu orice chip să înainteze într-un grad superior
universitar. Mi-a spus că s-a interesat cu simpatie despre
mine, întrebând-o ce lucrez, că i-a spus că îi e dor de
prietenii din România, că însă nu are de gând să se
mai întoarcă în țară și că speră că odată Lena va veni
la el. Deasemenea i-a comunicat că vorbește la cunoștința
română dela Londra, foarte seara despre probleme tehnice și
inventii.

Acastă declarație a dat de bunăcredință și nu există
și înmân

Harry Brauner

6. Martie 1950

155

218

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Cal. Victoriei 168, declar următoarele :

Revenind asupra celor scrise ieri în legătură cu întâlnirea dintre Poulopol, Jean Nicolau, Rupenian, Lena Constante și mine în timpul conferinței de pace la Paris am făcut o confuzie:

Intâlnirea a fost provocată în urma unei întâlniri întâmplătoare când mă întorceam cu Lena Constante din comuna Mărul județul Severin (Banat) unde făcusem o calegărie de folclor. Pe drum, la un moment dat ne-am întâlnit cu o mașină în pană, condusă de Poulopol cu alte persoane. Poulopol ne-a comunicat că se comentează mult la București faptul că numele lui Pătrășcanu nu a prea apărut în gazete și că ar fi neapărat necesar să i se scrie acest lucru, motiv pentru care când ne întoarcem la București ar trebui să ne întâlnim pentru a găsi o modalitate de a-i aduce la cunoștință. Prima dată, împreună cu Lena Constante, ne-am întâlnit la câteva zile în casa lui Rupenian (care stătea în fosta locuință a unchiului său Herand Torosian din str. Armenească) împreună cu Poulopol și Jean Nicolau. Nu se găsea posibilitatea de a-l anunța și atunci Rupenian a propus să-i scrie unchiului lui, care era consul general și care ar fi urmat să-i comunice lui Pătrășcanu. Pentru a nu trimite însă o scrisoare obișnuită, care putea fi deschisă la început Rupenian a propus să-i scrie printr'un sistem de cifru care poate fi înțeles printr'un carton tăiat într'un anumit fel. Discutând am ajuns la concluzia că e imposibil căci dacă nu discutase în prealabil ar fi trebuit să-i explice sistemul, să-i trimeată cartonul așa încât s'ar fi putut afla. Atunci el a propus că va trimite o fotografie de a unei nepoate în dosul căreia îi va scrie că apoi va lipi cu un carton, urmând ca în altă scrisoare să-i indice să desfacă cartonul. Nu știu dacă i-a scris atunci, în orice caz rămăsese înțeles să o facă.

Celelalte întâlniri au fost în număr de două sau trei, la Lena Constante, după care i-am expediat acea scrisoare prin dr. Grigă Torosian.

Această declarație o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner
7 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Braunner, domiciliat în calea Mălăieș 168

156

Declara următoarele:

Revenind asupra celor scrise ori în legătură cu întâmplarea dintre Pondeșol, peaa Nicolau, Rupeșianu, leua Constante și mine în timpul confuziei de pace la Paris am făcut o confuzie:

Întâmplarea a fost provocată din urma unei întâmplări întâmplătoare când mă întorceam cu leua Constante din comuna Ilacul pe dealul Sereșu (Bauat) unde făcusem o culegere de folclor. De drum, la un moment dat ne-am întâlnit cu o mazăre în pauză, condusă de Pondeșol cu alte persoane. Pondeșol ne-a comunicat că pe comentează mult la București faptul că numele lui Patrișcanu nu a prea apărut în gazete și că ar fi necesar să i se scrie acest lucru, notând pentru că când ne întorceam la București ar trebui să ne întâlnim pentru a face o mobilizare de a-i aduce la cunoștință. Prima dată, împreună cu leua Constante, ne-am întâlnit la câțiva zile în casa lui Rupeșianu (care stătea în poarta locuinței a unchiului său Herăud Torossian din str. Amnească) împreună cu Pondeșol și peaa Nicolau. În seara următoare de a-l anunța și atunci Rupeșianu a propus să-i scrie unchiului lui, care era orșorul general și care ar fi umblat tot-i comuna lui Patrișcanu. Pentru a nu trimite înău o scrisoare răzvrătită care putea fi deschisă la moartea Rupeșianu a propus să-i scrie printr-un sistem de cifre care poate fi înțeles printr-un carton făcut într-un anumit fel. Discutând am ajuns la concluzia că e imposibil, căci dacă nu discutăm în prealabil ar fi trebuit să-i explicăm înțelesul, și să-i trimitem cartonașul așa cum ar fi putut afla. Atunci el a propus să-i trimitem o fotografie de-a unei nepoate în domul căreia îi va scrie că apoi va scrie cu un carton, umplând ca în alte scrisori să-i indice să deschidă cartonașul. Nu știu dacă i-a scris atunci, în orice caz năvălirea marelui să o facă.

Următoarele întâmplări au fost în număr de două sau trei, la leua Constante, după care i-am expediat acea scrisoare prin dr. Gheorghe Torossian.

În această declarație o dau de bunăvoie și nerez, de ni-

meni

Harry Braunner

7 Martie 1950.

278 157
220

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Prin anul 1945, LENA CONSTANȚE mi-a povestit că a primit un telefon dela cineva, care locuia la Athenae Palace și care venise în România dorind s'o vadă pentru a-i transmite salutări din partea prietenului ei Nicol Gross. S'a dus acolo mi se pare, sau în orice caz s'a întâlnit cu un bărbat, colonel englez, de vreo 50 ani, cărunt, care vorbea românește și care era originar din România sau lucrase în România în regiunea petroliferă ca specialist, trimis oficial să constate pagubele provocate de bombardamente în regiunea Ploegtiului. I-a comunicat Lenei Constanțe că e bun prieten cu Gross, că a lucrat toată vremea războiului cu el la comandamentul dela Cairo, unde englezii aveau planurile de bombardamente ale regiunii petrolifere și unde Gross, cunoscând bine regiunea aceasta, el lucrând înainte la instalația rafinării lor, dădea indicații.

117
Gross

Nu cred că l-a mai văzut a doua oară, mi-a spus că i-a comunicat că Nicol Gross se gândește mult la ea și că ar dori să o vadă și mi se pare că i-a transmis Lena lui Nicol Gross ca aceasta să facă cele necesare pentru a-i anula procura pe care i-o lăsease pentru administrarea averii acestuia în lipsă, căci avea mari neplăceri din această pricină. Numele acestui colonel nu mi-l pot aminti, era ceva asemănător cu Greenbaum (sau în orice caz un nume evreiesc transformat în englezeste).

După această întrevvedere, la câteva luni, tot Lena Constanțe mi-a comunicat că a primit un telefon dela secretarul legației engleze care vrea să-i aducă o scrisoare. A venit la ea, a dat de vorbă despre Nicol Gross, pe care mi se pare că spunea că îl cunoaște și i-a adus din partea acestuia o scrisoare, în care, din câte mi-a spus se interesează de ea, de prietenii și nu știu dacă nu îi trimisese chiar un act de lichidare al procurei.

Deși acesta ar fi vrut să mai vie pe la Lena, din câte mi-a spus ea, nu l-a mai văzut și nici n'a mai avut legături cu el.

Acesta este declarația mea, dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

7 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în casa Victoria 168
declară următoarele:

În anul 1945, laea Constanta lui-a povestit că a primit un telefon
dela cerna, care locuia la Athenae Palace și care venise în România
dintr-o vază pentru a-i transmite salutări din partea prietenului ei
Nicole Gross. I-a spus acolo mi se pare, sau în orice caz o-a întâlnit
cu un bărbat, colonel englez, de vreo 50 ani, cunoscut, care vorbea
românește și care era originar din România sau lucra în
România în regiunea petrolieră ca specialist, pe venenii de
data aceasta venise, după câte știu din urmă, trimis oficial să
constate pagubele provocate de bombardamente în regiunea Ploiești
lui. I-a comunicat laea Constanta că e bun prieten cu Gross, că
a lucrat toată vremea războiului cu el, la comandamentul dela
carr unde englezii aveau planurile de bombardamente ale regiunii
petroliere și unde Gross, cunoscând bine regiunea aceasta, el lucra
marile la instalarea rafinarilor, da-lea indicații.

Au cred că s-a mai văzut a doua oară, nu-a spus că i-a
comunicat că Nicole Gross se gândise mult la ea și că ar dori
să o vadă și mi se pare că i-a transmis laea lui Nicole Gross că
acesta să facă cele necesare pentru a-i anula promisa pe care
i-o lădare pentru administrarea averii acestuia în libertate, căci
avea mari neplăceri din această pricina. Numele acestui colonel
nu mi-l pot aminti, era ceva asemănător cu Greenbaum (sau
în orice caz un nume englez transformat în englește).

După această întrevedere, la câteva luni, tot laea Constanta
mi-a comunicat că a primit un telefon dela secretarul lega-
ției engleze care venise să-i aducă o scrisoare. A venit la ea,
a stat de vorbă despre Nicole Gross, pe care mi se pare că spunea
că îl cunoaște și i-a spus din partea acestuia o scrisoare, în
care, din câte mi-a spus se interesa de ea, de prietenii și
nu știu dacă mi s-a trimisese dintr-un act de lichidare al
procurii;

Deși acesta ar fi putut să mai vie pe la laea, din câte
mi-a spus ea, nu s-a mai văzut și nici n-a mai avut legături cu el.
Aceasta este declarația mea, dată de bunăvoință și nerăbdare de nimeni.

7 Martie 1950

Harry Brauner

A fost marele Director de cabinet la Justiție creșt că mediat căutând
făcând Patrascanu la acest departament, fiind recomandat de către
unchiul său Hraud Torosianu. L-au cunoscut prin Patrascanu și
Hraud Torosianu. Era avocat. După câte știu fiind totuși fusese
sprijinit materialmente de către unchiul său de care era foarte
atașat și cămăra și purta un deosebit respect. La Patrascanu
venea bineînțeles foarte des, cu hârtii de reglementare. Din câte știu
era membru de Partid. La un moment dat, împotriva domniei par-
ticular și a unchiului său, prin 1946 s-a căsătorit cu o vedetă cunoscută
și de a mea, din conștiință, Ioana Andreescu. Atunci el căutând și ca
erau buni prieteni cu Ștefan Popescu și totuși acestuia Elena, care
lucra în Elena Patrascanu. Nu aveau legături cu Rădulescu și
l-au văzut mai cu seamă în anul 1946 când Patrascanu era la
conferința de la Paris. După ce a plecat unchiul său ca mare general
la Paris, el s-a mutat împreună cu soția lui în apartamentul
acestuia din strada Brucărească. Nu știu cât a rămas la cabinetul lui
Patrascanu dar, înainte de a fi pus în acest post, nu știu mai vechi
de decăci căci a început să fie observat de o muncă de a face
notă pentru motoarele fără cauciucuri și și petrecea totuși
venea la acest lucru. Soția lui era funcționară la Loman, a divor-
țat de ea deoarece și a intrat în de altă parte era lăsată o an-
gustă. Actualmente, din câte știu, nu are nici o meserie, noma lui
soția e funcționară și el și petrece tot timpul cu inventarea.

Harry Braun 7. II. 1950

Joette Lazar

222 421 120

Au cunoscut-o prin Patrascanu pe ca ti le dora ei in 1946 la Inagor.
Apoi obato au venit la masă, invitati la Patrascanu impreună cu 222
prof. Constantache cu care ea traia. Iam mai intot in ane urmato
la blangaria, obato au venit ea cu sora ei cu prof. Constantache
in vila unde statau rar alta. Data am mers noi acolo. Joette
Lazar era vară cu hic Bratascu, colaboratorul stenei Patrascanu si
Theoprese sa se poarte cu mine foarte cunetitor. A-a invitat la
ea, unde am fost, cand era bolnavă de re-o dora ori cu disurs de
muzica clasică pe care le adreasescu cu mine si le-am ascultat.
In casa era si sora ei Egi Helade Radulescu, care era logodita cu
un avocat tănai, cetatean grec. Intr-o seara m-a invitat la masă,
impreună cu hic Bratascu si un englez. Au-mi reamintesc de loc
numele aceluia englez, dela legatie, care opusese că in reaminteste
de mine dintr-unca zăbormul, cand m-a fi răput acolo. In seara
cand am fost invitat, era si tatal fetelr, Helade Radulescu. După
cuniază, la un moment dat, englezul a propus un joc de socre-
tali, care mi s-a parut curios, anume să se vadă ce are ficare
de portofel. Eu nu stiu ce argument am adus, pentru că, având
carnetul de partid, nu vroiam să fie răput. După aceea s-a dansat,
eu nu danses si am stat mas cu seantă de volă cu hic Bratascu.
De atunci m-l-am mai răput niciodata. Era înalt, slab si ras
de mustată, blond parca. După Joette Lazar au trimis că fusese
ziarista, de Franta si secretara a unui englez sau american. Nu a
stiu exact, lucrul acesta îl stiam dela Patrascanu. Nu a
disutat niciodata cu mine politica, de acest lucru imi amintesc
bine, deoarece eram atent căci stinscu că avusesse de a face
cu americanii si ~~sa tot~~ eram intrigat de ce m-a ^{chocant}
Dacă numai din afecțiune pentru mine cum pretindea. La ^{san pentru a nu}
putina vreme a plecat in Elvetia si s-a mai stat in Constantache
(acel lucru l-am aflat dela sora ei hic Bratascu).
8 Martie 1950 Konigrauer.

It menses. Eufie o seara m-a invitat impreună cu Patrascanu la casa sa masă.

În ceea ce privește pe poezie lașar aveam impresia că urmarea ceva
de la mine. Faptul că arăsa legătură ca secretar a unui american
important, faptul că trăia în cu totul altă lume, a burgheziei și
a de trei aristocrați și că mă simpatizase deodată mi-a pus
pe gânduri. Este adevărat că în timpurile noastre am văzut-o
măcar data-mă a disimulat poezia cu mine, dar mi s-a părut
extrem de curioasă invitația pe care mi-a făcut-o pe seara
în care am găsit pe acele englez, la masă, fără a-mi fi
comunicat când mi-a simțat că vine și el. La plecare englezul,
mi-a spus în franceză că „spira să ne revădem curând”. Nu
stii dacă era o formulă de protest sau chiar credea acest
lucru pentru că nu mi-am mai văzut ca el. Cred că am
comunicat și Patrișcașilor impresia mea, chiar a domnii Ji.

Sever

223 111
4924
Este ^{red} secretarul ambasadei cehos actualmente. E membru de partid din câte ştii. L-am cunoscut prin 1946, prin Melanova, el locuind într-o casă împreună cu ea, pusă la dispoziţie funcţionarii de către legatia cehă. Pe atunci era un funcţionar cu mai puţine răspunderi la legatie. Vorbeşte puţin româneşte.

L-am mai văzut în ultimul timp de ni-o două ori, la unele recepţii unde făcuse când am fost înstat la legatia cehă de către for. ambasadă Linhardt. A cunoscut-o prin Melanova şi pe d-na Constante, un ştiu însă uicodată să se fi întâlnit în afara de puţinele ori când Melanova a înstat-o pe d-na Constante şi cu mine la ea la masă.

Kronbauer

8. 3. 1950.

Egy Heliade Rădulescu

~~7581~~

~~418~~

Era o fată tânără, frumoasă, avea 18 sau 19 ani și era logodită cu un avocat tânăr grec. Era foarte mistică, o cunoșcusem împreună cu sora ei și prof. Constantinache la Iași, venise la Iași unde stăteau cu Patrascani, apoi la Mangalia, la Costinesti și într-o seară au fost invitați la Patrascani iar alta seară au venit Patrascani acasă la ea și la sora ei. Am mai răfuit-o de re-o 3-4 ori, când ea și cu sora ei mă cheamă să le aduc discuri de muzică clasică și să asculte. A plecat la Paris împreună cu logodnicul ei și s-a măritat.

Harry Brauner

8. Martie 1950.

Melanova

~~7308~~

118

697

226

A venit ca secretara a ministrului cehoslovaciei în 1948. Ea a fost recomandată lui Lenu Constante de către Kirole Gross care o nega sa ar fi guz de ia cari un cunoscut pe numele în țara. Lenu Constante nu a recomandat-o și nu. Ea fusese în vremea războiului la Londra, lucrând pentru guvernul ceh care se refugiasse acolo. Ea începuse a sta în București puțină vreme în Șelaru Independenței apoi o-a mutat lângă biroul de țară, într-o casă pusă la dispoziție de către legatia cehă pentru mai mulți funcționari. Când o-au instalat în acea casă Lenu amintea că Lenu le-a împrumutat un covor mare, care aparținea lui Kirole Gross. Din ea Lenu și ca nimeni nu cunoscute pe atazatul comercial Kubin și alt funcționar Sever, de la legatia cehă. Uneori ne înșurtau la ei (când că de ne-o țori cu totul). Ea era destul de bună prietenă cu Lenu, la care venea uneori iar alții se întâlneau la o vecină care locuia la același etaj cu Lenu și unde la început stătea în perșune Kubin iar Melanova lua masa. Din câte făcea impresia ea țara cu acest Kubin, de care mai târziu se despartise.

Sora lui Lenu Constante, Elizabeth (Zizi) i-a dat lecții de română. Melanova lucra în Anglia cu cel care a fost numit în România prima oară ministrul ^{al cehoslovaciei} după război, și care spunea ea o aprecia atât de mult încât a rămasat mult să vie în țară la apete în România. A plecat de ne-o țori, tres ani din România în Cehoslovacia și avea un frate care a luptat în legiunea cehă din Anglia. Când a venit în România prima oară, ^{nu în țară} a venit prin Cairo și au impresia că acolo îl cunoscute pe Gross, care i-a dat o stoftă cadou și o bucată Lenu Constante.

Într-o casă, când am fost ea dănuș mai sau puțin români, mi se pare că proprietarul casei, dar un ștău cum îl cheamă. Alții nu erau decât Lenu cu nune și celelalte doi funcționari.

Kary
Brauner.

8 în 300

226 ~~82~~ 227

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Despre tăeturile din presă cu privire la mersul conferinței dela Paris, pe care le adunasem eu, nu-mi amintesc dacă Lena Constante știa că eram abonat sau dacă numai mă uit prin gazete. Bănuiesc însă că i-am spus.

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.III.1950

22

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Stiu că Elena Pătrășcanu scria din când în când și primea scrisori dela un prieten care locuia în America și pe care îmi pare îl cunoscuse în timpul studenției la Viena.

Nu știu însă ce anume deoarece niciodată nu mi-a spus.

ss. Harry Brauner

8.III.1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, 228
declară următoarele:

Despre faptele din prăvălie cu privire la murmurul conferinței
dela Paris, pe care le abuzasem să nu mi' amintesc dacă dădă constant
știu că eram abuzat sau dacă numai mă ust prin gazetă. Bănuiesc
Dna că i-am spus.

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoință și
nestăruie de numeni

Harry Brauner

8. III. 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168,
declară următoarele:

Știu că Elena Patrașanu seria priu cămă în cămă și
murmură periori dela un puietă care locuia în America și pe
care Dna pare îl cunoștea în timpul studenției la Viena.

Nu știu însă ce anume deoarece urâtător sau nu-a
spus.

Harry Brauner

8. III. 1950

✓

228 ³
185
~~229~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

3'
P. m
Str.

În vremea în care Belu Silber se vedea mereu cu americani Madison și Roberts, vorbea despre dăgii foarte entuziasmat și insistă pe lângă Pătrășcanu că ar trebui neapărat să facă cunoștință cu el, mai cu seamă că unul care era profesor de istorie și de care spunea că e comunist, deoarece sunt niște oameni extrem de interesați.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bună-voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.III.1950

Calea Victoriei 168

Declarație
Îmi amintesc

186

~~229~~
186

230

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Calea Victoriei 169,
declară următoarele:

În vremea în care Belu Sîlber se vedea mereu cu americani
Madison și Roberts, vorbea despre dînsii foarte entuziasmat și
încerca pe largă scară să arătăm că ar trebui neapărat să facă cunoștință
cu ei, mai cu deamănădui pe cel care era profesor de istorie și de
care spunea că e cunoscut. Deoarece sunt niște oameni destul de
interesanti.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bună
voință și necesitate de oameni

Harry Brauner
Calea Victoriei 169

8. III. 1950.

231087 ✓
2312

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Din câte îmi aduc aminte, Nicole Gross i-a făcut Lenii Constante în 1940, înainte de a se despărți de ea, la Istanbul cadou o brățară de aur pe dosul căreia era gravată data despărțirii lor.

Această brățară Lena Constante o dăduse unui dentist urmând să i-o topească și să-i aranjeze dantura. La un moment dat dentistul nu i-a mai dat-o și nici nu i-a făcut lucrarea pretextând că brățara i-a fost furată sau s'a pierdut.

Deasemenea în anul 1945 îmi pare, după război, Nicole Gross i-a trimis prin Melanova, funcționară la legația cehă 3 metri de stofă bleumarin pentru un tailleur.

În afară de aceste cadouri, de care îmi amintesc, obișnuia să-i trimită de Crăciun, prin poștă, câte un pachet conținând alimente.

Deasemenea i-a trimis și o poșetă mare de piele neagră de antilopă, nu știu prin cine și când.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8 Martie 1950

~~23~~ 188
233

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168,
declor următoarele:

Din câte știu acum aminte, Virile Gross i-a făcut dinii
Constanța în 1940, înainte de a se departa de ea, la Istanbul
cărui o brățară de aur pe brațul careia era gravată data de-
partei lor. Aceasta brățară de la Constanța o dăduse unui dentist unuia
la i-o topească și să-i aranjeze dantura. La un moment dat dentistul
nu i-a mai dat-o și nici nu i-a făcut lămură pretextând că
brățara i-a fost furată sau și a pierdut.

De asemenea, în anul 1945 înșușii par, după război, Virile
Gross i-a trimis, prin Melanora, funcționară la legatia cea
3 metri de stofă bleumarin pentru un failleur.

În afara de aceste cadouri, de care știu amintesc, obișnuia
să-i trimită de Crăciun, prin poșta, câte un pachet conținând
alimente. De asemenea, i-a trimis și o poșetă mare de piele neagră de antilopă, nu
știu prin cine și când.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bună-
voință și nemerit de nimicuri

8 Martie 1950.

Harry Brauner
Calea Victoriei 168.

232/233
160

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Înainte de a pleca în 1946(mi se pare) la Ankara, Lena Constante mi-a lăsat cheia apartamentului ei, cum obişnuia din totdeauna să facă oricâteori părăsea Bucureştiul, pentru ca să-l pot locui eu, acolo fiindu-mi mult mai ~~extră~~ comod şi mai plăcut decât acasă.

De data aceasta m'a anunţat că a lăsat o a doua cheie şi lui Pătrăşcanu, pentru că şi acesta, când va dori să-şi lucreze în linişte cursul, să poată veni acolo. Eu mi-am închipuit bănuindu-l pe Pătrăşcanu afemeiat, că acesta era un pretext faţă de Lena Constante, pentru a se putea întâlni cu vreo femeie.

Din câte înţelesesem, dacă voia să vie în apartament urma să mă anunţe în prealabil ~~spre~~ a nu nimeri peste mine. Eu nu am vorbit însă niciodată cu Pătrăşcanu, nu i-am spus că ştiu că are cheia, aşteptând eventual să deschidă el discuţia. Din câte ştiu deci, în acea vreme nu s'a dus niciodată în apartament. E ade vărat că ar fi putut s'o facă dimineaţa de pildă, când eu eram la slujbă şi uneori după amiază când deasemenea lucram.

Aceasta este declaraţia mea pe care o dau de bună voie şi nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.III.1950

10'
P.
P. spre

233 234
235

Declarație

subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele.

Marșie de a pleca în 1946 (mi le pare) la Bukara, dinu Constan-
te mi-a lădat cheia apartamentului ei, cum obținuse în totdeauna
să facă orice călătorie, pentru că să-l pot locui eu,
acolo fiindu-mi mult mai comod și mai plăcut decât acasă.

De data aceasta mi-a anunțat că a lăsat o a doua cheie
și lui Patrașcanu, pentru că acesta, când va sosi să-și lungeze
în lucrările cursive, să poată veni acolo. Eu mi-am închipuit,
banuindu-l pe Patrașcanu apăsător, că acesta era un pretext
fals de dinu Constante, pentru a se putea întâlni cu ne-o femeie.

Din câte mi s-a spus, încă n-avea să fie în apartament,
urma să mă anunțe în prealabil spre a nu nimeri pe
nimeni. Eu nu am vrut să mă micșorâș cu Patrașcanu, nu
i-am spus că știu că are cheia, așteptând eventual să deschidă
el singur. Din câte știu deci, în acea vreme nu s-a dat micșorâș
în apartament. Evident că ar fi putut s-o facă din nou
de pe loc, când eu eram la slujbă și uneori după amiază
când deasemenea eram.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bunăvoință
și nestă de nimeni

Harry Brauner

8.2.1950.

234 ~~189~~
235

DECLARAȚIE

Din ceea ce știu, Lena Constante, de după război nu a cunoscut decât următorii străini :

Dela legația cehă pe Melanova, care era secretara ministrului din acea vreme și prin aceasta l-a cunoscut pe fostul atașat comercial Kubin și un tov. care atunci avea un post mai mic la legație, Sever și care acum este cred secretarul legației. Melanova a venit la Lena Constante recomandată de Nicole Gross. Deasemenea am impresia că într-o zi, împreună cu Elena Pătrășcanu a cunoscut-o ducându-se împreună la soția fostului ministru al Cehoslovaciei acasă, unde au discutat în legătură cu teatrul de păpuși.

AA
Sena
si Mr.

Nu știu să fi fost invitată la nici o recepție la legația Cehoslovaciei sau să fi frecventat această legație. Pe Melanova o vedea fie acasă la ea, fie că venea uneori la Lena, fie la o vecină de a lui Lena, dna Muncel, unde aceasta lua pensiunea.

Deasemenea știu că l-a cunoscut pe un colonel englez, care i-a adus o scrisoare sau vești din partea lui Gross, care a venit prin anul 1945 pentru câteva în România și care se numea Aisinger și nu Greenbaum, cum din eroare am scris într-o declarație anterioară. Acest colonel venise în România dela Cairo.

Mai cunoscuse pe secretarul legației engleze (Butler imi pare) care i-a telefonat într-o zi că are o scrisoare din partea lui Gross. Nu știu dacă s'a dus să ia personal scrisoarea dela legație, știu însă că l-a invitat odată la ea acasă pe acesta.

În anul 1946, Februarie, când fosta mea prietenă Lee Miller americană, a venit la București, a văzut-o împreună cu mine de două ori, odată la teatrul de păpuși unde aceasta a făcut fotografii în vederea unui reportaj și altă dată când am ieșit împreună la un restaurant unde cânta Marița Lăzărețu, pe care Lee o cunoscuse în 1938 și pe care a fotografiat-o la acel restaurant de lângă piața Buzești. În 1948, Februarie, când tov. Reginald Smith a venit în București și conform indicațiilor tov. Al. Buican, a dormit două zile la mine, l-a văzut odată și pe acesta.

Pe altcineva nu-mi aduc aminte să fi cunoscut dintre străini. Aceasta este declarația mea pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner
8 Martie 1950

295 23 180 236

Declarație

Din ceace știu, Lena Constante, de după război nu a cunoscut
decît unu-torî străini:

Dela legatia cehă pe Melanora, care ea secretara ministrului
ch. din acea vreme și prin acesta l-a cunoscut pe fostul ataseat comer-
cial Kubin și un for. care atunci avea un post mai mic la legatie,
Siver și care acum este cred secretarul legatiei.

Melanora a venit la Lena Constante recerșindată de Virile
Gross. Deasemenea, am impresia că într-o zi, împreună cu Elena
Patrișanu a cunoscut o bucată de timp împreună, pe tota totia fostă-
lui ministru al cehoslovaciei acasă, unde au și statat în lega-
tura cu teatru de păpuși.

Au știu să fi fost învitată la nici o recepție la legatia
cehoslovaciei sau să fi frecventat această legatie. Pe Melano-
ra o vedea fie acasă la ea, fie că venea uneori la Lena, fie
la o vecină de-a lui Lena, Ana Muncel, unde aceasta lua prân-
zeaua.

Deasemenea știu că l-a cunoscut pe un colonel englez, care
i-a adus o scrisoare sau vechi din partea lui Gross, care a
venit prin anul 1945 pentru câțiva zile în România și care se
numea Hixinger și nu Greenbaum, cum din eroare am scris
într-o declarație anterioară. Acest colonel venea în România dela
Cairo.

Mai cunoscure pe secretarul legatiei engleze (Butler) și pe
care i-a telefonat într-o zi că are o scrisoare din partea lui
Gross. Nu știu dacă mi s-a dus să i-a personal persoana dela
legatie, știu însă că l-a învitat odată la ea acasă pe acesta.

În anul 1946, Februarie, când fostă mea prietenă de
lătar, americană, a venit la București, a văzut-o împreună
cu mine de două ori, odată la Teatrul de păpuși unde aceasta
a făcut fotografii în vederea unui reportaj și alto- data
când am fost împreună la un restaurant unde cânta Mari-
ta Lăzăreanu, pe care l-am cunoscut în 1938, și pe care a foto-
grafat-o la acel restaurant de la Piața Unirii București.

În 1948, Februarie, când for. Reginald Smith a venit în
București, și conform indicațiilor for. Al Burcan, ea domnișoară
și la mine, l-a văzut odată și pe acesta.

Pe altfel nu mi-nu aduc aminte să fi cunoscut dintre străini.
Acesta este declarația mea pe care o dau de bunăvoie și nimeni
S. Kartis 1950 Harry Braunel

226 45
238 901
238

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Anul trecut cam prin luna Sept.Oct., fiind secretarul organizației de bază a compozitorilor, tov. Andrei Sekely, mi-a adus la cunoștință spre a comunica mai departe, că o femeie cu care strânsese el la Cluj și pe care o reîntâlnise, actualmente soția unui medic la Moreni, i-a mărturisit că este spioană în slujba americanilor. Ea îi spusese să n'aibă nicio grijă, că dacă vreodată s'ar schimba lucrurile îl va sprijini, el fiind comunist și i-a mai dat o seamă de amănunte de felul în care își duse activitatea de spionaj.

Ne știind cui să mă adresez, m'am dus la legătura mea superioară dela Comitetul Central, la tov. Petre Iosif și i-am comunicat de urgență acest lucru. În aceeași dimineață i-am mai comunicat și numele acestei femei ; iar apoi Sekely m'a mai trimis odată să-i spun lui Petre Iosif ora și locul unde se va întâlni cu ea, pentru a putea fi identificată și urmărită de organele în drept.

Tov. Sekely e un tovarăș foarte bun, care a făcut parte din detașamentele cu evrei unguri, cari au fost mânați de către horthyști în Uniunea Sovietică.

După ce i-am comunicat toate aceste lucruri tov. Petre Iosif mi-a spus că a adus la cunoștința celor în drept; tov. Sekely nu a fost chemat să dea amănunte dar nici nu a mai văzut-o și n'a mai auzit nimci despre acea femeie. Tov. Andrei Sekely e directorul Uniunii Compozitorilor.

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.3.1950

202
204
2389

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în casa Victoriei 168,
declor următoarele:

^{cau. prin luna Sept. Oct.}
Amu trecut, fiind secretarul organizației de bază a compozi-
torilor, Tor. Andrei Sekely, mi-a adus la cunoștință spre a
comunica mai departe, că o femeie cu care trăiește el la Cluj
și pe care o cunosc, actualmente soție a unui medic la
Morbani, i-a murmurat că este oșiană în slujba americanilor.
Eu îi spusese că n'ar fi nici o grijă, că încă neobdărit
schimbă lucrurile și va sprijini, el fiind convins că i-a mai
dat o seamă de amănunte de felul în care își dăde activitatea
de oșiană.

Reclind, cui să mă adresez, mi-am dus la legătura
mea repetată la Comitetul Central, l-a Tor. Petre
Ionț și i-am comunicat de urgență acest lucru. În
același timp i-am mai comunicat și numele acestor
femei; iar apoi Sekely mi-a mai trimis odată să-i spun
lui Petre Ionț că n'are locurile de la Dintăluș cu ea,
^{pentru a putea fi identificate în organizația de organele în drept.}
Tor. Sekely Andrei e un tovarăș foarte bun, care
a făcut parte din detașamentele cu evrei unguri care au
fost mărnați de către hoții în Uniunea Sovietică.

După ce i-am comunicat toate aceste lucruri, Tor.
Petre Ionț mi-a spus că a adus la cunoștință celor
în drept; Tor. Sekely nu a fost chemat să dea amănunte
dar nici mi-a mai răzuit-o și n'a mai auzit nimic
după acea femeie. Tor. Andrei Sekely e directorul Uniunii
compozitorilor.

Hearta este declarația mea dată de bunăvoință,
mesaj de încredere

Harry Brauner

8.3.1950.

243
228
229

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

23
V.W.

În luna August 1949 am fost câteva zile la casa de odihnă a Ministerului Artelor dela Mangalia. Aci a venit într-o zi o ~~foastă~~ cunoștiință de a Elenei Pătrășcanu, Gaby Wechsler-Pascu, cu care ~~acosta~~ se cătase în 1946 pentru că l-ar fi reclamat pentru nu știa ce motive pe Pătrășcanu la partid, Gaby Wechsler, divorțată și redevenită Pascu, locuiește într-o vilă la Poiana Tapului, cu un individ cu care intenționează să se mărite și care spune că scrie un roman. Eu nu o mai văzusem de prin 1946 pe această Gaby Wechsler, care activase la ceroul artistic U.P., și de care nu mai auzisem nimic. Venind la Mangalia s'a așezat la una din mesele dela cantina noastră împreună cu acel individ și mi-a făcut semn să mă apropiu. Era micul dejun și cum m'am apropiat, m'a întrebat cu multă simpatie dacă știu ce e cu Pătrășcanu. Pe mine m'a surprins acest lucru, căci știam că erau căuți, am spus că nu știu nimic și atunci el m'a întrebat "bine" dar Dna Brătescu Voinești nu a apucat să-l anunțe că va fi arestat. (sau așa ceva). Deși mi s'a părut foarte curios, n'am dat importanță acestui lucru. Ridicându-mă dela masă, tov. Titina Călugăru m'a întrebat de unde îl cunosc pe acel individ. I-am mărturisit că atunci l-am văzut pentru întâia oară și atunci mi-a spus că e o porcărie nepermisă ca un individ de soțul ăstuia să aibă acces la cantina noastră, că îl cunoaște, că e un afacerist care a avut o bancă sau așa ceva și care tocmai fusese arestat vreo șase luni pentru afaceri necurate. Am vorbit atunci Titina Călugăru și eu împreună cu tov. Petre Iosif și tov. Asia Moraru și li s'a interzis la amândoi să ia masa la cantină. Numele acestuia poate fi foarte lesne aflat prin tov. Titina Călugăru, soția tov. Ion Călugăru.

Această este declarația mea pe care o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în cala Victoriei 168,
declară următoarele:

În luna August 1949, am fost extern zile la casa de odihnă a Ministerului Interioarei la Mangalia. Aici a venit într-o zi o fostă cunoștință de-a Elevilor Patrișcanu Gabry Wechsler. Pădure, cu care aceasta se cunoscuse în 1946 pentru că l-ar fi reclamat pentru un stău ce nu-l are pe Patrișcanu la Partid, Gabry Wechsler, învinsă și redevenită Pădure, locuiește într-o casă la Porana Japuleu, cu un băiețel, cu care intenționează să se mărite și care ține ca serie un roman. Eu nu o mai văzusem de primă 1946 pe aceasta Gabry Wechsler, care activase la cercul artistic U.P. și de care nu mai auzeam nimic. Când la Mangalia, s-a așezat la una din mesele la cantina noastră împreună cu acel individ și mi-a făcut cunoștință cu un apropiat. În momentul de față și cum nu am apropiat, m-a întrebat cu multă simpatie dacă știu ce e cu Patrișcanu. Pe mine m'a surprins acest lucru, căci știu că s-au certat, am spus că nu știu nimic și atunci el m'a întrebat, bine, dar dna Brătucu Voronești nu a spus că l-a anunțat că va fi arestat (sau așa ceva). Deci mi s-a părut foarte curios, mi-au dat importanță acestui lucru. Ridicându-mă la masă, tot Titina Calugăru m'a întrebat de unde îl cunoaște pe acel individ. I-am marturisit că atunci l-am văzut pentru întâia oară și atunci mi-a spus că e o porcărie repetată ca un individ de tot felul să-l aresteze la cantina noastră, că ea îl cunoaște, că e un afurisit care a avut o bancă sau așa ceva și care tocmai fusese arestat ne-o făcuse luni pentru afaceri necumate. Am vădit atunci Titina Calugăru și eu împreună cu for. Petre Ion și for. Ania Moraru și li s-a întors la amândoi să ia masă la cantină. Numele acestuia poate fi foarte ușor aflat prin for. Titina Calugăru, soția for. Ion Calugăru.

Acesta este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie și nerent de nimeni

Harry Brauner

8. Martie 1950

~~241~~ 242

DECLARAȚIE

În anul când Pătrășcanii au plecat la conferința Păcii dela Paris aveam o vilă închiriată la Snagov, plătind chirie Pătrășcanii și o parte Lena și cu mine.

Când a fost să plece însă nu ne-au consultat pe noi dacă nu cumva vrem să continuăm să locuim în timpul verii vila și Elena Pătrășcanu a hotărât să o cedeze proprietăresei, dna Manuilă, urmând să locuiască mama acesteia.

În lipsa Pătrășcanilor, am aflat dela femeia lor de serviciu că a locuit Mania și că se întâlnea cu național-țărăniștii acolo.

Venind Elena Pătrășcanu i-am comunicat chiar în seara în care s'a întors. Ea a telefonat tov. Teohari Georgescu a comunicându-i acest lucru și a rămas hotărât că nu reîntră în casă decât în urma unei percheziții pe care urma s'o facă în prealabil un agent lucru care s'a și petrecut așa.

Această declarație o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.3.1950

Declarație

298/80
243

În anul când Patriascani au plecat la conferința Păcii
de la Paris aveam o vîlă închiriată la Iași, plătiind chirie
Patriascani și o parte de la ea și cu mine.

Când a fost să plece însă nu ne-au cunoscut pe noi dacă
nu cumva vrem să continuăm să locuim în timpul războiului.
Elena Patriascanu a hotărât să o cedeze proprietarilor, dînd
Mancu, urmînd să locuiască mama acestora.

În lipsa Patriascanilor, am aflat de la femeia lor de
serviciu că a locuit Mancu și că se mîntuiea cu național-
țariniști ai ei.

Venind Elena Patriascanu i-am comunicat chiar în
seara în care s-a întors. Ea a telefonat tot Terhanie Gurfescu
comunicîndu-i acest lucru și a rămas hotărâtă că nu
reîntoarce în casă decît în urma unei percheziții pe care
urma să o facă în prealabil un agent, lucru care nu a
putut avea loc.

Înscrisoarea declară o dovadă de bunăvoință și necesitate
de nimeni

Kerry Braunner 8.3.1950.

242 ¹³¹
289

242

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Gross

Destul de curând după război, la Lena Constante a venit trimisă de Nicole Gross o cunoștință de a acesteia, care fusese numită secretara ministrului ceh din acea vreme, cu care venise împreună. Numele acesteia era Melanova și în timpul războiului făcuse parte din cadrele cehilor cari se refugiaseră cu guvernul acolo. Nicole Gross i-a recomandat-o lui Lena Constante pentru a avea grijă de ea și a se împrieteni căci aceasta nu cunoșcuse pe nimeni din România. Cred că la venire, i-a adus Lenii și o stofă (3 metrii) pentru tailleur bleumarin cu dungi gris din partea lui Gross. Ea venise din Londra prin ruta Cairo, Istanbul și cred că pe Gross îl cunoșcuse la Cairo și nu la Londra. Prin Lena am cunoscut-o și eu pe aceasta și o vedeam din când în când. După câțiva vreme și-a exprimat dorința de a învăța românește și sora lui Lena, Elisabeta (Zizi) profesoară ~~xxx~~ a început să-i predea limba română. Cu Lena se vedea destul de des pentru că această Melanova, împreună cu atașatul comercial al Cehoslovaciei din acea vreme, lua masa cu pensiune la o vecină de acelaș etaj unde stătea Lena Constante, atașatul comercial, pe nume Kubin locuia chiar la această vecină, Muncel.

Conf.

Când în anul 1946 s'a pus problema să-l anunțe pe Pătrușanu la Paris despre situația care era în legătură cu el în țară adică despre zvonurile cari circulau, Lena a propus să-i trimeță prin această Melanova, care lucra la legăția cehoslovacă, o scrisoare. Din câte îmi aduc aminte, în vremea aceea Melanova pleca la Praga, urmând să ia scrisoarea și de acolo s'o expedieze cu poșta. Deasemenea cred că această scrisoare i-a fost dată lui Melanova de către Lena Constante, deci că a fost trimisă. După un timp, câțiva funcționari dela legăția cehă s'au mutat într-o casă comună de lângă Otetari. Stăteau acolo Melanova, Kubin și Sever, care mi se pare e acum secretar de ambasadă. Kubin venise și el dela Londra, unde luptase în diviziile ceh.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8.III.1950

243 192
327 245
Declarație Jurnalist în Calea Victoriei 168

Subsemnatul Harry Brauner declară următoarele:

Destul de tânăr după război, la Leca Constanta a venit, și mamele de Nicole Gross, o cunoștință de-a aceastuia, care fusese numită secretara ministrului cehi din acea vreme, cu care venise împreună. Numele acestora era Melanova, și în timpul războiului făcuse parte din cadrele cehilor cari se refugiase în guvernul acolo. Nicole Gross i-a recomandat-o lui Leca pentru a avea grijă de ea și a se împrieteni cu ea această mamele. Leca peșteră a avea grijă de ea și a se împrieteni cu ea această mamele pe așezări în România. Căci ea venise, și a adus la ea și o stofă (3 metri) pentru un tailleur bleumarin cu dungi, grise din partea lui Gross. Ea venise din Londra prin ruta Cairo, Istanbul și cred că pe Gross îl cunoștea la Cairo și nu la Londra. Din Leca am auzit-o și eu pe această și o vedeam din când în când. După cătina vreme și-a exprimat dorința de a învăța românește și totă Leca, Elzabeta (Zizi), profesoara a început să-i predă limba română. Cu Leca se vedea destul de des pentru că această Melanova, împreună cu atașatul comercial al Cehoslovaciei din acea vreme luau masă cu pensiune la o reșină de aceluși etaj unde stătea Leca Constanta; atașatul comercial, pe nume Kubin, locuia chiar la această reșină Meneel.

Când în anul 1946, s-a pus problema să-l anunțăm la Paris despre situația care era în legătură cu el în fața publicității despre zvonurile cari circulau, Leca a propus să-i trimitem prin această Melanova, care luase la legătura cehoslovacă, o scrisoare. Din câte mi s-a spus, în vremea aceea Melanova pleca la Praga, trimițându-i o scrisoare și de acolo s-o expedieze cu poșta. De-a semenea cred că această scrisoare i-a fost dată lui Melanova de către Leca Constanta, deci că a fost trimisă.

După un timp, câțiva funcționari dela legătura cehă s-au mutat într-o casă comună de lângă biserica Sf. Spiridon. Stăteau acolo Melanova, Kubin și Sever, care s-au născut, acum de-a opta la ambasada. Kubin, venise și el dela Londra, unde luptase în Diviziile cehice.

Această este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie și nimeni de nimeni

Harry Brauner

8. III. 1950.

244 ¹⁴³
304
245

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Când Pătrășcanu era la conferința păcii dela Paris 1946 și noi am hotărât să-i expediem o scrisoare în care să i se comunice zvonurile cari circulau aici pe seama lui știu că s'au expedit mai multe scrisori.

Una propusă de Lena, pe care i-a trimes-o printr'o funcționară de a legației cehe Melanova, care pleca la Praga în acea vreme și care urma să o expedieze dela Praga prin poștă.

A doua, pe care să o scrie Rupenian pe verso-ul unei fotografii,

O a treia pe care a scris-o Lena împreună cu mine și pe care am trimis-o, înmânându-i-o, doctorului Griga Torossian.

Si bănuiesc că tot cu acesta i-a mai trimes o scrisoare nepotul lui Griga Torossian, Rupenian.

Aceasta este declarația mea, dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8 Martie 1950

245 ~~194~~
322
246

Declarație,

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168,
declară următoarele:

Când Patrișcanu era la conferința satii dela Paris 1946
și noi am hotărât să-i expediem o scrisoare în care să-i se
comunique zvonurile cari circulau aici pe seama lui știu că
și-au expediat mai multe scrisori.

Una, propusă de Lena, pe care i-a trimis-o printr-o funcțio-
nară de-a legăției ce se numea Melanova, care pleca la Praga în acea
vreme și care urma să o expedieze dela Praga prin poșta,

A doua, pe care urma să o scrie Rupenian pe verso-ul
unei fotografii,

o a treia pe care a scris-o Lena împreună cu mine și
pe care am trimis-o, înmânându-i-o eu, doctorului Grig
Torossian

și bănuiesc că tot cu acesta i-a mai trimis o scrisoare
nepotul lui Grig, Torossian, Rupenian.

Aceasta este declarația mea, dată de bunăvoință
și fără de rădăcină

Harry Brauner

8. Martie 1950.

246 125
203 247

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Gross
Din ce mi-a povestit Lena Constante și din ce știu, Nicole Gros a venit în 1947 la Praga după ce Pătrășcanii pleaseră la Bruxelles așa încât nu i-a cunoscut, cu atât mai mult ca cât el nu stătuse decât vreo 3 zile acolo.

Dealtfel niciodată după aceea nu am auzit nici dela Lena Constante nici dela Pătrășcanii că accepta din urmă l-ar fi cunoscut.

Accasta este declarația mea, pe care o dau de bună-voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

8 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Calea Victoriei 168, 248
declara următoarele:

Din ce mi-a povestit Lena Constante și din ce știu, Nicole
Gross a venit în 1947 la Praga după ce Patriascanu pleasese
la Bruxelles așa încât nu s-a cunoscut, în atât mai mult
că el nu stătu decât vreo 3 zile acolo.

Dealtfel, niciodată după aceea nu am auzit nimic de la
Lena Constante nici de la Patriascanu cu acestia din urmă l-a
fi cunoscut.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie
și nimeni de rău.

Harry Brauner

8 Martie 1950

248. 20
300
249

DECLARAȚIE

In declarația dată în ziua de 13.II.spuneam că
Lena Constante mi-a spus să declar tot cu gândul că prin
acest fel se va considera că am spus tot ce știu,deci,prin
urmare am continuat să acopăr adevărul față de organele de
anchetă.-

ss.Harry Brauner

10.3.1950

10 3 98

~~249~~ ~~19~~
250
~~19~~ 306

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, declar următoarele :

Prima declarație pe care am dat-o în ziua de 27 Ianuarie 1950, în care mă prezentam în termeni laudativi am făcut-o pentru a impresiona și pentru a scăpa, judecând că în felul acesta nu voi mai fi reținut.

Am declarat că nu am mințit, când de fapt chiar în acea declarație mințeam și am căutat să înșel organele de cercetare pentru că nu vroiam să fiu prea mult amestecat în această chestiune, crezând că îmi voi ușura situația.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

DECLARATIE

In legătură cu Pătrășcanu n'am fost sincer și am mințit, dând explicații superficiale, pentru că cu mult înainte Lena Constante mă sfătuisese să nu spun tot ce știu și prin aceasta am acoperit adevărul.-

ss. Harry Brauner

10.3.1950

I. 257
152
252
308

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

118
g. 15

În anul 1945, aproximativ prin vară, Elena Pătrășcanu mi-a făcut o aluzie mie și lui Lena Constante, că ar fi bine ca Lena Constante și cu mine să intrăm în Partid, căci este nenormal să fim prieteni cu Pătrășcanu și cu ea și să nu fim încadrați, acest lucru putând să-i creieze neplăceri lui.

După aceea Lena Constante mi-a spus că ea i-a mai făcut aluzii la acest lucru și ne-am hotărât să ne înscriem în Partid. Ea s'a înscris înainte, cu vreo lună, două, iar mie mi-a iscălit adeziunea Elena Pătrășcanu și Lena Constante.-

ss. Harry Brauner

10 Martie 1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în casa Victoriei
168 declar următoarele: aproximativ

În anul 1945, ^{nu și la început} pentru ~~marșul~~ Elena Patrașcanu mi-a făcut o
alegție că ar fi bine ca Elena Constante și eu să ne înscrinem în
Partid, căci este normal să fim prieteni cu Patrașcanu, ^{fiica} și cu
foștii încadrări, acest lucru putând să-i creeze unele probleme.

După aceea Elena Constante mi-a spus că ea și-a
mai făcut alegții la acest lucru și ~~nu îndrăznea~~ ^{nu am}
hotărât să ne înscriem în Partid. Ea s'a înscris înaintea,
cu No-o Lumea Nouă, iar mie mi-a plăcut alegiunea Elena
Patrașcanu și Elena Constante.

Harry Brauner

10 Martie 1950.

163

254

310

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

120
Pw
În urma discuțiilor avute cu Lena Constante, cu toate criticile cari se aduseseră partidului și de care luasem cunoștință mereu, în contactul cu Pătrășcanii, cu toate ezitățile din această pricină a precumpănit argumentul ca Pătrășcana să nu aibă neplăceri din cauza faptului de a nu fi încadrați și am ischilit adeziunea, atât eu cât și Lena Constante.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bună-voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

10.III.1950

254 3. 164
255
31

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea
Victoriei 168 declar următoarele: Încușina discuta în anul în luna
Constanta, Ca toate criticele care se abuzaseră față de el și
de care eu așsem eu vorbirea mare, în contactul cu
Patrișcanu, cu toate ezitățiile din această privință a
preocupându-se argumentul ca Patrișcanu să nu arbat
replăcesc din cauza faptului de a nu ^{fi} rădărit și
am dat o adeziunea, atât eu cât și Lena Constante.

Aceasta este declarația mea pe care o dau
de bunăcredință și neret de nouă

Harry Brauner

10. III. 1950.

255
~~255~~
256
~~256~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în Calea Victoriei 168, declar :

Printre cunoștințele lui Pătrășcanu era și Guță Steinberg, bărbatul actriței Mary Voluntaru. Pe acesta nu-mi aduc aminte să-l fi văzut acasă la Pătrășcanu însă erau în termeni foarte buni când se întâlneau întâmplător : odată a mers spre Mangalia cu trenul special cu care se deplasase Pătrășcanu, alteori venea să-și vadă nevasta (pe Mary Voluntaru) la Mangalia și atunci se întâlneau.

Cred că acesta lucra la Reșița într'un post de răspundere. ~~XXXXXX~~

Aceasta e declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni. -

ss. Harry Brauner
10. Martie 1950

~~256~~ 296
258
313

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea
Victoriei 168, declar:

Printre cunoștințele lui Patrascanu era și Gutu
Steinberg, bărbatul actriței Mary Voluntaru. Pe acesta
nu mi-aduc aminte să-l fi văzut acasă la Patrascanu
Mă erau în termeni foarte buni ca să se întâlnească
întâmplător: odată a mers spre Mangalia cu trenul special
cu care se deplasase Patrascanu, alții venea să-și vadă
nevestea (pe Mary Voluntaru) la Mangalia și atunci se întâlneau.

Cred că acesta lucru la Reșița într-un post de
răspundere - aceasta e declarația mea dată de bunăvoie și
fără de șmeceală,

Harry Brauner

10 Martie 1950.

DECLARAȚIE

314

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

121
215
În legătură cu intrarea mea și a Lenei Constante în Partid eu personal nu am avut alte discuții cu altcineva în clipa în care am înscălit adesiunea, deasemenea nu știu și nu am cunoștință ca Lena Constante să se fi consultat și cu altcineva în această privință.

Accasta este declarația mea pe care o dau de bună-voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

258 4-166
259
315

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, amplasat în calea Victoriei
168, declar următoarele:

În legătura cu intrarea mea în a Legei Constituției în
Partid, eu personal nu am avut alte discuții cu alții
nera în clipa în care am fost adăugarea, de asemenea
nu știu și nu am cunoștință ca legea Constituției să se fi
consultat și cu alții în această privință.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de
bunavoință și nerost de conștiință

Harry Brauner

10. 3. 1950.

2598 260
173

216

DECLARAȚIE

În declarația din 28 Ianuarie în care am spus că
Pătrășcanu nu a avut atitudine față de mine împotriva clasei
muncitoare, nediscutând față de mine asemenea lucruri am spus
un neadevăr, care nu corespundea realităților. Deci în ziua de
28 am continuat să acopăr adevărul.-

ss. Harry Brauner

10.3.1950

~~268~~

317

Declarație

În declarația din 28 Ianuarie în care am spus că
Patrușanu nu a avut abilități față de mine împotriva celor
numite ca, nedivertându-se față de mine asemenea
lucruri am spus, nu neadever, care nu corespunde
realității. Deci în ziua de 28 am continuat să
acopăr adevărul

Kampbauer.

10.3.1950.

263

175

DECLARAȚIE

218

124

Din

Nu e just ce am spus în declarația din 11 Febr.
când am spus că Pătrășcanu și Elena Pătrășcanu nu discutau
față de mine chestiuni importante politice, prin aceasta
continuând eu linia de acoperire a adevărului.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

~~952~~ 262
176

~~319~~

Declarație

Nu a fost ce am spus în declarația din 11 febr.
când am spus că Pătrășanu și Elena Pătrăș-
canu nu prezentau față de mine niciunul dinor-
tante politice, prin aceasta conținând eu
scrisa de acoperire a adevărului

Harry Brauner.

10.3.1950.

D E C L A R A T I E

320

Din declarația de 13.II, când am vorbit despre Tito și am arătat activitatea mea, deasemenea nu am spus adevărul în legătură cu Pătrășcanu mergând pe aceeași linie de acoperire și când am vorbit despre excluderile dela compozitori.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

10
~~264~~
221
178
266

Declarație

În declarația de B.T., care am înțeles din N.T.,
și am arătat activitatea mea, dessemena nu
am spus adevarul în legătură cu Patriarhul,
mergând pe decizia lui de a opunde și căutând să mă
despre aclude de la conștiență.

Karl Brauner

10.3.1950.

DECLARAȚIE

In declarația din ziua de 13.II.1950 susținând că
Lena Constante mi-a spus să declar absolut tot, acopeream
din nou, căci nu declarasem încă ce știam și ea mi-a spus cu
totul altceva în clipa când eșise, adică să nu declar nimic,
arătând că nu știu nimic.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

12 482
266 268
323

Declaratie

În declarația dată în ziua de 13. II. spuneam
că Leoa Constante mi-a spus să declar tot cu gândul că
prin acest fel se va considera că am spus tot ce știu,
Deci, prin urmare am continuat să acopar organele
de ~~control~~ anchetă. adresa p. 4. de

Harry Brannet.

10.3.1950.

103 km

268 518 268 324

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 158, declar următoarele :

În legătură cu intrarea mea în Partid față de dorința mea anterioară de a intra să lucrez în partid, față de critică ~~la~~ distrugătoare făcută de Pătrășcanii și Belu Silber, față de ~~experiența~~ explicațiile date de anchetatori, argumentate, nu pot da explicații de ce am intrat în Partid față de argumentația dată anterior.

ss. Harry Brauner

10.3.1950

268
168
268

325

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în
calea Victoriei 168 sector unu trasele:

În legătură cu intrarea mea în Partid fals
de dovada mea anterioară de a intra în lucrul în
Partid, fals de critica de stăruitoare pe inter de
Patriarhul și Bela S. Căp, fals de experianțe date
de ancheta lui, argumentate nu pot de experianțe
dece am intrat în Partid fals de argumentație
data autuor

Harry Brauner.

10.3.1950.

II 269 15 270 326
DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

În timpul în care Elena Pătrășcanu îmi făcuse mie și Lenei Constante indemnul că ar fi bine să intrăm în Partid, am ezitat pentru că, înainte la ei în casă, de față fiind de multe ori și Belu Silber, Partidul era foarte criticat sub diferite motive :

Se vorbea despre lipsa de libertate în partid, despre constrângerea membrilor, despre faptul că centralismul democratic nu funcționează, că de fapt nu se aplică decât de sus în jos, fără a exista adevărată democrație de partid, în momentul venirii tov. Ana Pauker de la Moscova, era nemulțumit Pătrășcanu, spunea că se vor forța lucrurile, că va introduce "linia de la Moscova", adică constrângerea va fi mai puternică, lucrurile evoluând în favoarea sovieticilor, se vorbea despre faptul că va fi introdusă o dictatură în felul dictaturii personale a tov. Stalin, care a înlăturat pe cei care i se opuneau, că de fapt altele sunt realitățile istorice de felul cum s'au petrecut lucrurile în URSS și altfel le descrie istoria, care a fost falsificată.

Acestea sunt puține dintre multele argumente cari erau comentate și discutate, de cari nu-mi amintesc însă precis.

Aceasta este declarația mea, dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

10.III.1950

270
162
271
257

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168
Județul urmas Travele:

În timpul în care Elena Patrașcanu mi-a făcut mie și leilor
Constanța ~~ca~~ ca ar fi bine să intrăm în Partid, am agitat
În demnitate

peutru că, înainte de a se în casa, de fapt fiind de multe ori și Bela
Libor, Partidul era foarte criticat și din motive:

Se vorbea despre lipsa de libertate în Partid, despre constrin-
grea membrilor, despre faptul că centralismul democratic nu
funcționează, că de fapt nu se aplică decât de sus în jos,
fără a exista adevărată democrație de partid; în momentul
venirii tor. Iona Paucker de la Moscova, ea nemulțumită, Patri-
șcanu, spunea că se vor face lucrurile, că va introduce linia
de la Moscova, adică constrângerea va fi mai puțină, lucr-
urile evoluând în favoarea sovieticilor, se vorbea despre
faptul că va fi introdusă o dictatură în felul dictaturii
personale a tor. Stalin, care a instaurat pe cei cari i se
opuneau, că de fapt altfel nu se poate realiza rețineri
de felul cum s-au petrecut lucrurile în URSS. și altfel
de descrie istoria care a fost falsificată.

Acetia sunt puține dintre multele argumente
cari erau comentate și discutate, de cari nu mi-am amintit
peste.

Acum este declarația mea, dată de bunăcredință și
nemulțumire de urmasi.

Harry Brauner

10. III. 1950.

221 243
328 272

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

La ieșirea din închisoare, Lena Constante mi-a declarat că în primul timp a fost transportată într-o casă confortabilă lângă lacuri, unde i se servea mâncarea făcută chiar acolo de către o femeie bătrână și era păzită de niște agenți. Că la un moment dat și-a dat seama că mai e cineva arestat și a bănuț că e Elena Pătrășcanu. La micul dejun li se dădea marmeladă care trecea dela o persoană la alta și ea și-a scris inițialele pe marmeladă iar altă dată a găsit inițialele Elenei Pătrășcanu, acolo avea storiurile trase dar odată a încercat să se uite pe geam și atunci i-au fost închise storiurile. Mai era și un telefon în casă și de câteva ori profitând de nebăgarea de seamă a agenților a făcut numărul meu spre a-mi auzi glasul spre a se convinge dacă nu sunt arestat însă nu vorbeau deloc.

18/ Inchi
Odată a aruncat o scrisoare pe geam în care îi comunica mamei ei că e bine. Scrisoarea a căzut într-o curte unde se jucau niște copii și a fost expedită. A mai încercat și a mai scris o scrisoare în care cerea să i se comunice orice la mica publicitate pentru a avea confirmarea că s'a primit scrisoarea. Din câte însă știu, nu i s'a scris nimic la mica publicitate.

Că vrând să mai scrie odată i-a fost prinsă scrisoarea și că din această pricină crede că a fost mutată. Întâi credea că a fost la Ministerul de Interne, apoi în calea Rahovei unde a dus-o foarte rău, fiind într-o celulă rea și aproape lipsită de mâncare. Că acolo s'a îmbolnăvit și a-a cerut doctorului să-i facă ceva, dar acesta s'a purtat foarte aspru cu ea, nădăndu-i nici un ajutor. Mi-a spus că în toată vremea n'a fost anchetată aproape deloc. Că la început a anchetat-o tovarășul Ranghetz iar după aceea altcineva, care a insistat asupra relațiilor ei cu Pătrășcanu și despre ce se vorbea la ei în casă. Mi-a spus că nu a spus nimic, că izbucnise în plânz odată, a avut impresia că anchetatorul s'a impresionat. Că a povestit cu multe amănunte viața ei într-o noapte, că atunci a vorbit multe despre mine, cum ne-am cunoscut și că m'a descris romantic.

Mi-a mai spus că treceau cu lunile fără să fie chemată și întrebată nimic și că ultima oară a declarat că a trăit cu Pătrășcanu.

. / .

272 272 272

18-
Zurubis

In ~~vreme~~ in care se afla in cala Rahovei, la un moment dat si-a dat seama ca in celula alaturata ar fi Belu Silber, sau ca el a inceput sa goteasca spre a se convinge cine e alaturi. Au vorbit noaptea sau mai multe nopti impreuna in care timp Belu Silber i-a spus ca el e foarte slabit, aproape nici nu se mai poate misca, ca il dor oasele si ca o sfatuiesc sa manance tot ce i se da si sa faca miscare ca sa poata rezista. Ca anchetatorul l-a palmuit odata si ca insista mereu asupra unui singur lucru: legaturile lui cu americanii. După câteva zile a dispărut Belu Silber din acea celulă, așa că n'a mai știut nimic despre el.

Dându-mi sfaturi mi-a spus că dacă și eu voi fi întrebat vreodată să-l fac pe prostul și să spun că fiind prieten mai cu seamă cu Elena Pătrășcanu nu aveam nimic comun cu el, că nu participam la discuții și să spun că trăiesc cu ea, că nu știu că a trăit cu Pătrășcanu, căci și ea a spus așa și dacă nu voi declara la fel ~~mai~~ voi face un mare rău. Nu am stabilit apoi niciodată precis ce să spun sau ce să nu spun, în orice caz din câteva discuții, mai târziu rămăsese înțeles să nu spun :

19-
Zurubis

1. Că ea i-a procurat otravă lui Pătrășcanu, căci acest lucru îl știu numai dela ea și că ea nu va spune că mi-a mărturisit și mie și că nu vrea să spună lucrul acesta pentru că să nu i facă rău doctorilor care i-a procurat otrava.

2. Că să nu spun că știu că s'a întâlnit la ea Pogoneanu cu Pătrășcanu pentru că acest lucru deasemenea îl știu dela ea.

3. Că ea nu va pomeni nimic despre prietenia ei cu Gross, pentru că să nu se facă vreo legătură între acest lucru, el locuind la Londra și Pătrășcanu.

4. Că n'a spus nimic că a fost vorba la un moment dat să se găsească vreo soluție ca Pătrășcanii să fugă și că deci să nu spun nici eu acest lucru.

Aceste sunt simple puncte de cari îmi amintesc că mi-a spus că nu pomenesc.

In ultima vreme însă, citind un articol al tov. Chiginevski în care se vorbea despre "trădătorul Pătrășcanu" i-am comunicat și i-am spus că într'adevăr nu-mi dau seama întrucât a trădat, că nici nu știu ce ași putea spune când ași fi întrebat de așa ceva. Mi-a spus : "tu să spui tot ce știi și ce ți se va cere și la proces vei vedea (adică vei vedea dacă să recunoști dacă ai declarat lucruri cari nu erau exacte și s'au cerut, am înțeles)

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner
16 Martie 1950

330 ~~275~~
 168, *Leslar unni-*
 274

274

La sîrca vînzîndu-mă, Leuza Constante mi-a declarat că în primul timp a
fost transportată într-o casă confortabilă lângă lacuri, unde s'începea muncă
față de divan acolo de către o femeie bătrână și un patru de mîste ageni. Că la
un moment dat mi-a dat seama că mai e altceva arestat și a bînuat că e Elena
Patrișanu. Ea mi-a defun și re decise mamei la că care trecea dela o persoană
la alta și ea și-a scris inițialele pe manșetă și ar altădată a găsit inițiale
Elena Patrișanu, acolo avea stîmbele țare dar odată a trecut să se ~~vorbea~~
cu pe geam și atunci 7-au fost în discuție stîmbele. Mai era și un telefon
în casă și de câteva ori, profitînd de neațgarea de seama a agentilor
a făcut numărul meu spre a - mi auzi glasul spre a re convinge
pe ei să mă lase să mă duc la mamea de loc.

Orăz a aruncat o scrisoare pe geam în care îi comunica mamei
 ei că e bine. Scrisoarea a căzut într-o curte unde se făceau multe copii
 și a fost expediată. A mai încercat și a mai scris o scrisoare în
 care cerea să i se comunice orice la mica publicitate, pentru a avea
 confirmarea că s'a primit scrisoarea. Am câte însă știu, nu i s'a
 scris nimic la mica publicitate.

confirmarea că s'a putut
scrie nimic la mica pubertate.
Că vrând să mai scrie odată i-a fost printr-o scrisoare și că
din această pricină crede că a fost mutată. Întâi crede că a fost la
seminarul de Interne apoi, ~~la~~ ^{pe} calea Rahovei unde a dus-o foarte
râu, fiind într-o celulă rea și aproape lipsită de mâncare. Că acolo
și a îmbolnăvit și i-a avut doctorului să-i facă ceva, dar acesta o-a
pus în pântec foarte aspru cu ea, nedându-i nici un ajutor. Mi-a spus că
în toată vremea nu a fost anchetată aproape de loc. Că la început a
anchetat-o Foravatul Ranges dar după asta actornia, care a murit
asupra relațiilor ei cu Patrascariu ^{și domnia sa} Mi-a spus că nu a spus nimic, că
înghețându-i în plămâni odată, a avut impresia că anchetatorul și-a impresionat.
Că a povestit cu multe amănunte viața ei într-o noapte, că atunci a
vorbii mult despre mine, cum ne-am cunoscut și că m'a deosebit romantic.
Mi-a spus că treceau cu lumile fără să fie chemată și

Mi-a mai spus că trăsese cu lumile până sa plece
intrebându-mi unde m'ei cu ultima oară a declarat că a trăit cu
Patriarhul.

Patrapanur.
În vremea în care se afla ~~în~~ în calea Rahovei; la un
moment dat n'a dat seama că în celula alăturată ar fi

Belu Silber, sau ca el a inceput sa sopteara oare a se converte la religia catolica. Nu vorbit noaptea sau mai multe nopti impreuna cu cineva. Belu Silber i-a spus ca el e foarte stabil, aproape nici nu se mai poate misca, ca el e foarte stabil si ca o sfatuieste sa nu mai faca nimic si sa se ducă la o masina de scris ca sa poata regiza. La anchetatorul l-a palmeuit ordina si ca nu stia merita sa se ducă la masina de scris. La anchetatorul l-a palmeuit ordina si ca nu stia merita sa se ducă la masina de scris.

Atunci-mi sfaturi mi-a spus ca daca nu eu voi fi interviuata vorbata sa-l fac pe prietul si sa spun ca fiind prieten mai cu seama cu Elena Patrascanu nu am avut nimic comun cu el, ca nu participam la discutii si sa spun ca traiesc cu ea, ca nu stiu ca a trait cu Patrascanu, ca si ea a spus asa si daca nu voi declara la fel si voi face un mare rau.

Nu am stabilit apoi nici odata precis ce sa spun sau ce sa nu spun. In orice caz din cativa discuri, mai tarziu ramasese inteles sa nu spun:

1) ca ea i-a procurat otrava lui Patrascanu, ca si acest lucru il stiu numai dela ea si ca ea nu va spune ca mi-a marturisit si mie si ca nu reusita spunea lucrul acesta pentruca mi-a facut rau tototdeauna care i-a procurat otrava

2) ca sa nu spun ca stiu ca o a intalnit la sa Pogonaru cu Patrascanu pentruca acest lucru deasemenea il stiu dela ea

3) ca ea nu va povesti nimic despre prietenia ei cu Gross, pentruca sa nu se faca ne-o legatura intre acest lucru, el locuind la Londra si Patrascanu

4) ca nu a spus nimic ca a fost vorba la un moment dat sa se gaseasca o solutie ca Patrascanu sa fuge si ca deci sa nu spun nici eu acest lucru.

Astea sunt singurele puncte de care mi-a aduc aminte ca mi-a spus sa nu povestesc.

In ultima vreme insa, citind un articol al lui Oleginevsky in care se vorbea despre frataturul Patrascanu i-am comunicat si i-am spus ca este adevarat nu mi-au spus de asemenea a trait, ca nici nu stiu ce a si putea spune cand a si fi interviuata de asa ceva. Mi-a spus: tu sa spui tot ce stii si ce ti se va cere si la proces vei vedea. (Adica vei vedea daca iti revineste daca ai declarat lucruri care nu erau exacte si o au cunoscut un intels).

Astea este declaratia mea fata de Brumovici si nesit de mine.

Kamy Brauner

275 ~~276~~

232

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Deși am fost insistent întrebat despre înțelegerile avute cu Lena Constante, totuși n'am declarat că, de când sunt arestat mi-a trimis în cameră, aruncându-mi pe fereastră mai multe bilete :

Nu știu ordinea lor :

Intr'unul din ele spunea "spune tot, absolut tot ce știi, mi se pare că A și S ne-au lăsat să cădem messa și mă cred spioană".

Un al doilea bilet spunea că "a spus despre Piky"

#8
Bil.

Un alt bilet mi-a spus că să-i spun dacă știu dacă au fost la ea americani și dacă au fost să-i fac un semn la closet dacă da o + dacă nu o. Eu am făcut un semn mic pe care nu l-a văzut și atunci mi-a mai aruncat un bilet întrebându-mă și cerând să tușesc odată dacă e da sau dacă e nu să număr până la 30 și după aia să tușesc. Eu nu mi-am amintit să fi fost și i-am răspuns, după cum îmi ceruse că n'au fost, dar am avut impresia că nu a auzit.

Un alt bilet mi-a spus că a spus de otrăvă și mi-a scris să nu spun eu și m'a întrebat dacă îmi vine greu.

Un alt bilet sau în unul din ele îmi scria să cer o pătură dacă mi-e frig și dacă plec să spun acasă că e bine și "nu fi trist". Intr'un bilet mi-a spus că mă vede când mă spăl.

Aceste bilete au fost trimise cam două săptămâni după ce am venit aci și la intervale foarte dese cam la o zi două, cam vreo șapte zile.

Acum vreo zece zile mi s'a bătut în perete de câteva ori, cu siguranță că a vrut să-mi spuie ceva, dar eu n'am înțeles și eu am răspuns bătând.

Mi-a mai spus să-i las la closet sub lemn un bilet dacă vreau să-i comunic ceva. N'am trimis nici un bilet.

Un alt bilet mi-a spus că a spus de Nicol Gross "am spus de Nicole". Intr'unul din bilete spunea "E și Zizi aici, ea spune altceva".

. / .

278 23278 278
Biletele erau scrise cu chibritul și unele cu rogu. Le-am aruncat îndată la closet.

De asemenea mi-a scris că a spus de bani.

Altceva nu-mi aduc aminte să fi fost. Declar că am spus tot adevărul.

Aceasta este declarația mea dată de bunăvoie și nesilit de nimeni.

sș. Harry Brauner

17.III.1950

Această declarație n'am dat-o dintr'odată ci treptat căci nu mi-am adus aminte tot deodată, la insistențele anchetatorului.

Subnumarul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168,
 de la ora urmatoare :

Deși am fost născut înaintea legilor avute cu
Legea Constante, totuși n'am declarat că, de când sunt având noi-a
ne fractur mai multe bilet.

între timp, am avut o discuție cu profesorul meu, care mi-a spus că, dacă vreau să devin un mare scriitor, trebuie să scriu despre ceea ce știu, despre ceea ce simt, despre ceea ce am trăit. Așa că am început să scriu despre viața mea, despre copilăria mea, despre adolescența mea, despre viața mea în prezent. Am scris multe cărți, dar cea care mi-a adus cea mai mare faimă este "Viața mea".

Un al doilea lotet spunea că „apropos depe Picky”,

Un al Băltet Băltet spaniol. ^{Spaniol}
 În alt Băltet noi-a spus că să-i spună Joca și Joca au
 fost la ea americani, și Joca au fost să-i facă un semn la
 cloșet Joca și o + Joca un O. Eu am făcut un semn și pe
 care nu l-a văzut și atunci nu a mai aruncat un Băltet Băltet
 bănuț și când în țară Joca e și un Joca e un
 în număr până la 30, în noi-am aruncat să-i fost și i-am
 răspuns, după cum Trez care că n-au fost, dar am avut impresi-
 oia că nu a avut.

În alt fel noi-a spus că a spus de strazi' noi-a

În alt loc, în mijlocul pădurii, am găsit
un mic grup de copaci, în jurul cărora
se aflau câteva bănci de lemn, pe care
am așezat câteva scaune de lemn, pentru
ca oamenii să poată să se odihnească
în timpul călătoriei lor.

Dacă ai e pri, a: ...
 nu fi trist, pentru că tu ai o viață care este ca un cârmău mare
 Aceste cârmău au fost trimise ca un dar de la Dumnezeu. După
 ce am venit aici și la naturale frumetea din care la o zi bună, cum
 ve-o să te gândești.

Acum ne-o face zile mi s-a bătut în poartă de cătăra
mi, cu înjurături că e vrut să-mi spui ceva, dar eu n'am
putut, mi s-a am răsunat în taină.

Mi-a mai spus t-ri las la closet sub scaun un b-ct
 Deci neam t-ri cumuie ceva. N-ai trimis nici un b-ct.

Inti'o zi nu-a fiut la geam cu batista.

In alt brat mi-a spus că a spus de "Școala 1000", "am spus de Școala"
"Intr-o zi mi-a spus că a spus de Școala 1000", "am spus de Școala"
"Școala 1000" sau "Școala 1000" și mi-a spus că a spus de Școala 1000.
220

Altfel nu mi-a spus că a spus de Școala 1000.
280

De asemenea mi-a spus că a spus de Școala 1000.

Altfel nu mi-a spus că a spus de Școala 1000. Declar că am spus tot adevărul.

Această este declarația mea dată de bună conștiință și neretragere
de cuvânt.

Kampmann

335

III. 1950.

Această declarație mi-am dat-o dintr-o dată și topită, căci nu mi-am
abus amintit tot deodată, la instanțele anchetatorului.

~~280~~
280

~~386~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner declar următoarele :

13
9/25
Această ultimă declarație a mea o dau, considerând că am
mintit pentru ultima oară. Îmi dau seama de gravitatea faptelor
de a fi ascuns adevărul în fața anchetei, fiind membru de partid

Nu mai ascund nimic și voi face tot ce trebuie ca să
fiu cinstit cu conștiința greutății pedepsei pe care o merit
dacă voi continua să mint.

ss. Harry Brauner

17.III.1950

Declarație

Subsemnatul Harry Brauner declar următoarele:

Acastă, ultimă declarație a mea o dau, conștient că am
meritat pentru ultima oară. Îmi dau seama de gravitatea faptelor
de a fi acuzat adevărat în fața anchetei; fiind membru de partid.

Nu mai aştept nimic şi voi face tot ce trebuie ca să fiu
cristalizat cu conştiinţa şi dreptăţii pe deplin pe care o merit. Dacă
voi continua să mor.

Harry Brauner

17. III. 1950

DECLARAȚIE

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

În vremea în care Belu Silber, fiind exclus din Partid și chemat în fața comisiei de control nu mai îl vedea pe Pătrășcanu acasă, mi-a cerut să-i spun să vie Pătrășcanu la mine spre a se întâlni cu el. Nu știu să fi fost mai mult decât de două ori. Venea puțin înaintea și Pătrășcanu venea cu Elena Pătrășcanu mai târziu sau împreună cu Lena Constante.

22
Z

Din ce îmi aduc aminte, i-a povestit îngrijorat lui Pătrășcanu, amănunțit de ambele ori cum a fost anchetat și întrebat asupra legăturilor între el și americanii Roberts și Madison. Că a arătat că aceste legături i-au fost cerute de către un colonel sovietic, că însă nu se găsește urma acestui colonel sovietic, care a părăsit țara și că nimeni nu-i recunoaște acest lucru. Spunea că ancheta e extrem de severă, că întâmpină tot timpul neîncredere și că îi este teamă ca această anchetă să nu iasă în defavoarea lui în lipsa martorului care să confirme că i-a cerut acea legătură. Că e plictisit de viață și că a trăit destul. În aceeași vreme Pătrășcanu își exprima neliniștea că nu primește din partea Partidului nici un semn și că nu-i place că lucrurile încep să se târăgănească, lucru care-l îngrijorează foarte mult. Belu Silber îi spunea că Pătrășcanu s'ar putea salva numai în cazul în care s'ar provoca o destindere între americani și sovietici, iar Elena Pătrășcanu spunea că îi e teamă să nu fie arestat, lucru pe care îl spunea și el, ținând seamă că face toate demersurile prin telefon să vorbească cu cineva de la Comitetul Central, făcând cu tov. Gheorghiu-Dej fie cu tov. Teoharu Georgescu dar că nu i se răspunde sau își dă seama că îl evită.

Deasemenea îmi amintesc că odată a venit și la Lena Constante într-o seară după care au venit Pătrășcanii și pe urmă noi am plecat cu Pătrășcanii iar el a rămas urmând să plece singur mai târziu. El venise atunci pentru că vroia să știe dacă Pătrășcanu reușise să vorbească la Partid în legătură cu ceea ce se petrecuse la rezoluție.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bunăvoie și nesilit de nimeni. . / .

22'
Z.

După plecarea Pătrășcanilor, Belu Silber a mai rămas puțin pentru ca să nu se observe că au fost împreună. 283

ss. ~~XXXX~~ Harry Brauner 291

18.3.1950

233

Declarație

284 284

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei, 168,
declară următoarele:

În numea în care Belu Filber, fiind exclus din Partid și
chemat în fața comisiei de control nu mai îl vede a pe Patriarhul
acum nu s-a cerut să; și pea să ni Patriarhul la nume spre a se
întâlni cu el. Nu știu să fi fost mai mult decât de două ori;
~~într-o~~ Venea puțin înainte iar Patriarhul venea cu Elena
Patriarhul mai târziu sau împreună și cu Elena Constante.

În ceea ce privește amănunte, i-a fost încredințat lui
Patriarhul, amănunțit de ambele ori cum a fost anchetat
și întrebă asupra legăturilor între el și americanii Roberts și
Madison. Că a arătat că aceste legături i-au fost cunoscute de
câte un colonel sovietic, că nu se găsește unu acest
colonel sovietic, care a părăsit țara și că nu mai nu-i recunosc
acel lucru. Spunea că ancheta e extrem de severă, că întârzi-
nat tot timpul neîncredere și că îi este teamă de această anchetă
să nu iasă în defavoarea lui în lipsa marionetului care să confirme
că i-a cont acea legătură. Că e plictisit de viață și că a trăit destul.

În acest nume Patriarhul își exprima neliniștea că nu
primeste din partea Partidului nici un semn și că nu-i place că
lucrurile încep să se tărășe noaptea lucru care îl îngrijorează
foarte mult. Belu Filber îi spunea că Patriarhul s'ar putea
salva numai în cazul în care s'ar provoca o destindere între amândoi
și sovietici, iar Elena Patriarhul spunea că îi e teamă să nu fie
arestat, lucru pe care îl spunea și el, fiindcă seama că face toate
kennelurile prin telefon să vorbească cu cineva de la Comitetul
Central, fie cu tov. Gheorghiu-Dez fie cu tov. Teohari Gheorghiu
dar că nu i se răspunde sau în da seama că îl are.

Aceasta este declarația mea în care o dau de bunăcredință

Harry Brauner

Harry Brauner

19.3.1950.

După plecarea Patriarhului, Belu Filber a mai rămas puțin pentru că nu
se observă că au fost împreună.

Declarația este adevărată și corectă și nu a fost făcută în nici un scop de intimidare sau de manipulare. Declarația este adevărată și corectă și nu a fost făcută în nici un scop de intimidare sau de manipulare.

285 ²⁸⁰
285

DECLARAȚIE

341

23'
Gross

Despre Nicol Gross am aflat îndată după război că lucras la Serviciul de informații dela Cairo, dela fosta mea cumnată, care era refugiată și care l-a văzut, în puținul timp cât a stat acolo sau a aflat dela alții români acest lucru. Aceste informații i le-am spus lui Lena Constante. Mai târziu mi-a confirmat că a aflat că într'adevăr o lucrat pentru serviciul de informații englez dela Cairo, care avea acolo baza de bombardamente pentru regiunea petroliferă iar el dădea informațiile necesare, ținând seamă că înainte de 1940 era inginer specialist în instalarea rafinăriilor. Aceste lucruri Lena le-a aflat prima oară sau dela o funcționară dela legația cehoslovacă, secretara ministrului, care venise pentru întâia oară în România și fusese recomandată Lenii Constante de către Nicol Gross, care o cunoscuse în timpul războiului sau dela un colonel Aisinger englez, care venise, după sosirea acestei Melanova în România, cu o recomandatie către Lena Constante din partea lui Gross deasemenea. Colonelul Aisinger, era deasemenea specialist în petrol, lucrase înainte vreme în România, după câte mi-a spus Lena Constante și venise pentru câteva zile pentru a se deplasa la Ploești spre a constata pagubele pricinuite de bombardamente. Colonelul Aisinger i-a telefonat Lenii Constante, i-a dat întâlnire la Athenae Palace și a vorbit cu ea. Nu mi-a spus nimic altceva Lena Constante că ar fi vorbit cu ea decât numai că Nicol Gross l-a trimis să se intereseze ce mai face și că i-a povestit despre faptul că Nicol a lucrat foarte mult în timpul războiului. Deasemenea Lena Constante mi-a spus că i-a trimis rugându-l să-i dea deslegare pentru procura de administrare a casei lui Gross pe care acesta i-o lăsase. Atâta știu despre colonelul Aisinger și Lena Constante. În 1946, plecând la Istanbul, Lena Constante, din câte îmi amintesc, a vorbit la telefon cu Nicol Gross, cred că era tot la Cairo. Nu știu ce anume a vorbităci din ce mi-a spus nu era nimic care să-mi fi atras atenția. Ea mi-a spus că l-a chemat numai ca să vadă dacă nu poate să-l convingă să vie s'o vadă în Turcia. După aceasta știu că într-o zi secretarul legației engleze Butler i-a telefonat spunându-i Lenii Constante că o roagă să treacă pe la legație căci are să-i înmâneze o scrisoare dela Londra. Era o scrisoare dela Nicol Gross și cred și un document de deslegare a procurei. După aceasta ea

286 27
286

l-a invitat odată la ceai pe acest Butler, nu mi-a spus să discutat nimic special cu el, decât faptul că acesta i-a spus că Nicol Gross i-a vrobît despre ea în termeni foarte laudativi și recomandându-i-o ca pe cea mai bună prietenă a lui. Niciodată nu mi-a spus că ar fi fost vorba de altceva, nici atunci și nici mai târziu. Secretara dela legația cehă i-a adus trei metri¹ de stofă iar Eisinger cred că i-a adus o poșetă mare neagră. După aceasta în primăvara anului 1947, soția lui Zevedei Barbu i-a adus vești, venind dela Londra, spunându-i că l-a văzut și că a vorbit mult împreună despre Lena. Acest lucru s'a petrecut la Snagov, când Zevedei Barbu cu nevasta lui au venit într-o dimineață la vila Pătrășcanilor. Cred că între timp ~~i-a~~ mai scris odată sau de două ori iar când, în vara anului 1947 Lena Constante a hotărît să plece cu Pătrășcanii la Praga, unde mi-a spus că se duce pentru a studia cu Elena Pătrășcanu teatrul de păpuși, mi-a declarat că s'a înțeles cu Gross să vie și el acolo și să se întâlnească. Nu m'am gândit la nimic precis, nu am știut și nici n'am auzit niciodată nici dela ea, nici dela Pătrășcanu că s'ar fi întâlnit cu alt scop decât numai pentru a se revedea. Dar totmai pentru că mi s'a părut că s'ar putea crede că legăturile cu Gross, care lucrase la serviciul englez de informații pot fi de altă natură decât cea care știam eu, i-am atras atenția că n'are nici un rost să se vadă cu el. Din cele istorisite și pe care le-am scris în altă declarație, mi-a spus categoric că întâlnirea nu a avut alt caracter decât de pură prietenie. Nu mi-a spus niciodată și n'am auzit niciodată că ar fi ~~xxx~~ fost vorba de altceva. Acestea sunt lucrurile concrete pe care le știu despre Nicol Gross din ceea ce Lena Constante mi-a povestit mie. Când s'a văzut la Praga am mai scris mi-a spus că din convorbirea avută el i-a declarat că nu-l mai interesează să revie în România și că vorbește la emisiunea română a postului de Radio Londra, în probleme tehnice și invenții. Când a revenit din închisoare am avut cu ea o convorbire și i-am arătat că această prtenie cu Gross și întrevedera cu el la Praga poate da naștere la bănueli, căci nu va părea normal faptul că s'a întâlnit totmai la Praga din prietenie. Mi-a spus că nu va declara acest lucru totmai pentru a nu naște bănueli. În nici un caz nu m'a lăsat să înțeleg că ar fi avut întâlnirea un alt caracter decât ce mi-a povestit. Declar că niciodată n'am auzit-o pe Lena Constante să fi avut legături fie prin scris, fie prin cei cari au fost trimiși de Nicol Gross, fie când s'a văzut cu el de altă natură decât numai din prietenie și că nu știu, n'am auzit niciodată altceva dela nimeni, că am fost convins că legăturile

7837462
288

dintre ea și Nicol, Gross erau numai de prietenie și să n'au
avut alt caracter. Este pentru întâia oară când imi pun problema
în felul acesta de când sunt anchetat, gândindu-mă că într'adevăr
dacă nu se gândea decât numai la legături de prietenie dece a
fost nevoie să-i trimeată știri prin legăție sau printr'un co-
lonel englez. Dar când am discutat cu ea nu am pus niciodată
aceste întrebări și am luat drept adevărat ce mi-a istorisit.

23
Gross

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie
și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

18.3.1950

Stiu că îi mai dădea vești despre Gross un fost func-
ționar de al acestuia, Lazăr, care lucra la fost întreprindere
a lui Gross "Technica industrială" și care era în corespondență
cu familia lui Gross din Palestina și imi pare și cu el.

Declarație

288 243
289

Dumneavoastră Gross am aflat îndată după război că lucrați la
serviciul de informații dela Cairo, dela porta mea cunoscută, care era
reintegrată și care l-a răzbit, în puținul timp cât a stat acolo, sau a
aflat dela alți oameni acest lucru. Acest informații i le-am spus
lui Lenu Constante. Mai târziu mi-a confirmat că a aflat că
nu-i adevarat a lucrat pentru serviciul de informații englez dela Cairo,
care avea acolo baza de bombardamente pentru regiunea petroliferă,
îr el dădea informațiile necesare, fiindu-i pe urmă că înainte de 1940,
era inginer specialist în instalarea rafinăriilor. Înainte de a lucra la Lenu
le-a aflat prima oară sau dela o funcționară dela legatia
cehoslovacă, secretara ministrului, care venise pentru petiția oară
în România și fusese recomandată lui Constante de către Nicol
Gross, care o cunoștea în timpul războiului sau dela un colonel
Așinger, englez, care venise, după sosirea acestor, de la Londra în
România, cu o recomandare către Lenu Constante din partea lui
Gross deosebită. Colonelul Așinger, era de asemenea specialist
în petrol, lucra în vremea războiului în România, după câte mi-a
spus Lenu Constante, și venise pentru câteva zile, pentru a se depla-
sa la Ploiești spre a constata pagubele pricinuite de bomba-
mente. După Colonelul Așinger i-a telefonat Lenu Constante,
i-a dat înălțare la Atheni Palace și a vorbit cu ea.
Nu mi-a spus nimic altceva Lenu Constante că ar fi vorbit cu
ea decât numai că Nicol Gross l-a trimis să se intereseze ce mai
face și că i-a povestit despre faptul că Nicol a lucrat foarte
mult în timpul războiului. Deosebit Lenu Constante
mi-a spus că i-a transmis rugându-l să-i dea dețelare
pentru procura de administrare a casei lui Gross pe care
acesta i-o lăsa. Stătu stău despre colonelul Așinger și
Lenu Constante. În 1946, plecând la Istanbul, Lenu Constante,
din câte mi-a povestit, a vorbit la telefon cu Nicol Gross,
cred că era tot la Cairo. Nu știu ce anume a vorbit, căci

Din ce mi-a spus nu sa punic care sa-mi fi atras atentia, Ea mi-a spus sa
 la chemat numai ca sa intra daca nu poate sa-l convinga. Din vreme si
 rata in Turcia. Dupa aceasta elui ca intr-o zi secretarul legatiei
 engleze Butler i-a telefonat spunandu-i denii Constante ca o ruga
 sa treaca pe la legatie ca are sa-i inmaneze o scrisoare dela
 Londra. Era o scrisoare dela Nicole Gross care p' un document de
 dezlegare a proceselor. Dupa aceasta ea l-a trimis odata la casa
 pe acest Butler, nu mi-a spus sa fi prezentat nimic special eu el,
 decat faptul ca acesta i-a spus ca Nicole Gross i-a vorbit despre ea
 in termeni foarte laudatori si recomandandu-i-o ca pe cea mai buna
 prietena a lui. Niciodata nu mi-a spus ca ar fi fost vorba de altce-
 ra, nici atunci si nici mai tarziu. Secretara dela legatie ceha i-a
 adus tres metri de stofa iar Simona cind ca i-a adus o poezie
 mare neagra. Dupa aceasta in primavara anului 1947, totia lui
 Jerebei Barbu i-a adus vesti, venind dela Londra, spunandu-i ca l-a
 vazut si ca a vorbit mult despre ea. Acest lucru s-a
 petrecut la Iaasi, cand Jerebei Barbu in vizita lui au venit
 intr-o dimineata la vila Patriarcanilor. Cind ca intru timp i-a
 mai scris odata sau de doua ori iar cand, in vara anului 1947
 Lena Constante a hotarat sa plece cu Patriarcanii la Praga, unde
 mi-a spus ca se duce pentru a studia in Vila Patriarcanu teatru
 de puperi, mi-a declarat ca s-a intalnit cu Gross sa mi fi el
 acolo si sa se intalneasca. Nu m-am gandit la nimic precis,
 nu am stiut si nici n-am auzit niciodata nici dela ea, nici
 dela Patriarcani ca s-ar fi intalnit cu alt scop decat numai
 pentru a se revedea. Dar tocmai pentruca mi s-a parut ca s-ar
 putea crede ca legaturile cu Gross, care luase la serviciul
 englez de informatii pot fi de alta natura decat cea care
 stiam eu, i-am atras atentia ca n-are nici un rost sa se
 vada cu el. Din cele istorice, si pe care le-am scris in
 alta declaratie, mi-a spus categoric ca intalnirea nu a
 avut alt caracter decat de pura prietenie. Nu mi-a spus

niciodată și n' am auzit niciodată că ar fi fost între ~~de altceva~~ 290
 Acesta sunt lucrurile concrete pe care le știu despre Nicol Gross din
 ceea ce la Constanta mi-a povestit mine. Când s'a întors la Praga
 am mai scris că mi-a spus că din convorbirea avută el i-a declarat
 că nu e mai interesat să revie în România și că vorbește la
 emisiunea română a postului de Radio Londra, în probleme
 tehnice și inventii. Când a revenit din închisoare am avut cu
 ea o convorbire și i-am arătat că aceasta prietenie cu Gross și
 întrebarea cu el la Praga poate da naștere la bânuiele, căci
 nu va părea normal faptul că s'a întâlnit tocmai la Praga din
 prietenie. Mi-a spus că nu va declara acest lucru tocmai pentru
 a nu naște bânuiele. În nici un caz nu m'a lăsat să înțeleg
 că ar fi avut întâlnirea un alt caracter decât ce mi-a povestit.
 Declar că niciodată n' am auzit-o pe Leoa Constante să fi avut legături
 fie prin scris, fie prin cei cari au fost trimiși de Nicol Gross, fie
 când s'a răzuit cu el de altă natură decât numai din prietenie
 și că nu știu, n' am auzit niciodată altceva de la nimeni, că
 am fost convins că legăturile dintre ea și Nicol Gross erau numai
 de prietenie și că n' au avut alt caracter. Este pentru întâia
 oară când înviu problema în felul acesta de când sunt
 acționați, gândindu-mă că mi-a adevărat încă nu se gândea decât
 numai la legături de prietenie de ce a fost nevoie să-i trimitem
 scrisori prin legătură sau prin intermediul colonel englez. Dar când am
 discutat cu ea ne am pus niciodată aceste întrebări și am
 luat drept adevărat ce mi-a istorisit.

Aceasta este declarația mea, pe care o dau de bunăvoie
 și n' am de urmezi

Karoly Brauner

18.3.1950.

Știu că îi mai dădea notițe despre Gross un fost funcționar
 de-al acestuia, lașar, care lucra la forța de tracțiune a lui
 Gross „Tehnică Industrială” și care era în corespondență cu
 funcționarul lui Gross din Palestina și îmi pare și cu el.

✓
29/ 69
292

DECLARAȚIE

347

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele :

Stiu că înainte de a pleca din România, Roberts și cu Madison, cei doi americani cu care se vedea în permanență Belu Silber s'au întâlnit într'o seară cu Pătrășcanu la Lena Constante. Cred că la începutul anului 1946 (Înainte de conferința dela Paris).

Nu știu cum veniseră dar știu că ei erau împreună cu Pătrășcanu și cu Belu Silber în dormitor iar în atelier ușa despărțitoare era închisă era Elena Pătrășcanu care lucra cu Lena Constante la masă și eu. Din câte îmi amintesc Pătrășcanu cu Elena Pătrășcanu au plecat înainte iar ei imediat după aceea împreună cu Belu Silber. Nu știu deloc ce anume au vorbit.

Aceasta este declarația mea pe care o dau de bună-voie și nesilit de nimeni.

ss. Harry Brauner

18.3.1950

24
P. m.
str.

65
292
293

Declarație

3/3

Subsemnatul Harry Brauner, domiciliat în calea Victoriei 168, declar următoarele:

Știu că înaintea de a pleca din România, Roberts și cu Madison, cei doi americani cu care se vedea în permanență Belu Silber și-au întâlnit într-o seară cu Patrașcanu la Lena Constante. Pres că la începutul anului 1946 (înaintea de căsătorie Lena Paris).

Nu știu cum veniseră dar știu că ei erau împreună cu Patrașcanu și cu Belu Silber în dormitor iar în atelier una despărțitoare era închisă era Elena Patrașcanu care lucra la Lena Constante la mare și eu. Din câte îmi amintesc Patrașcanu cu Elena Patrașcanu au plecat înainte iar ei mediat după aceea împreună cu Belu Silber. Nu știu de loc ce anume au vorbit.

Acesta este declarația mea pe care o dau de bunăvoie și nimeni nu

Harry Brauner

18.3.1950.